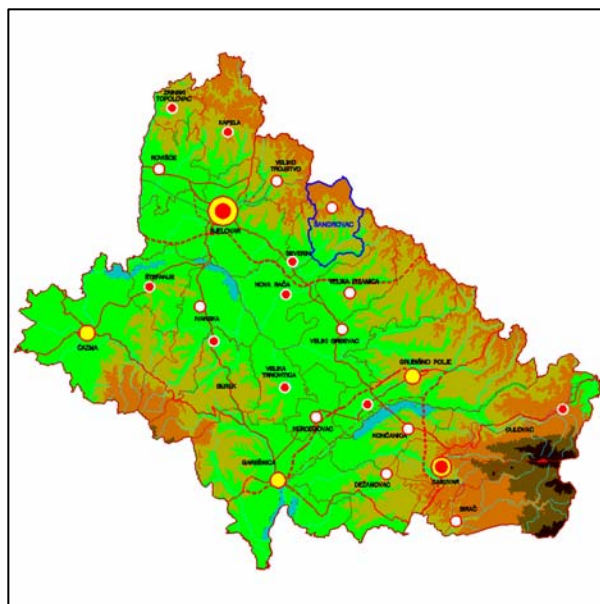
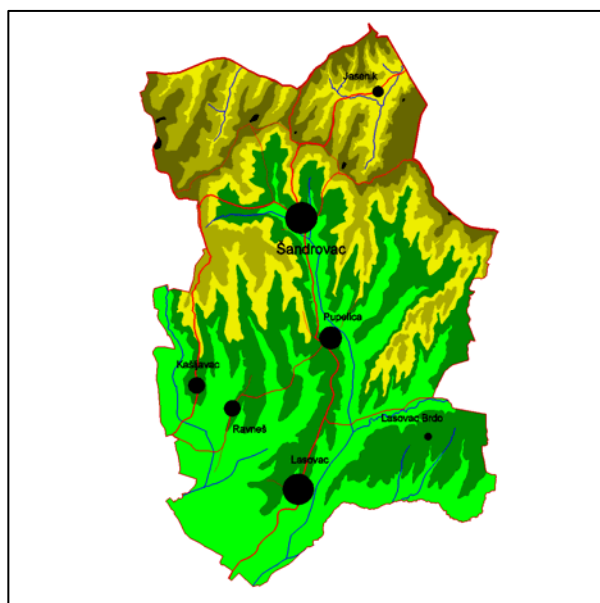

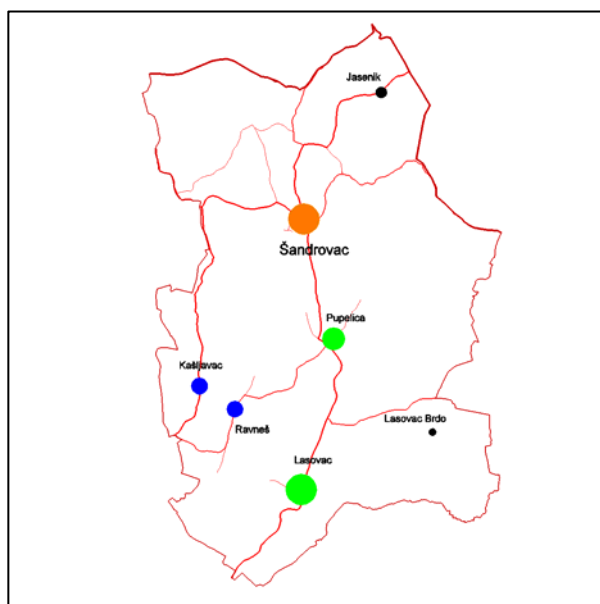
BJELOVARSKO - BILOGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKI ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

PROSTORNI PLAN UREĐENJA
OPĆINE
ŠANDROVAC

KNJIGA 1.

Bjelovar, prosinac 2005.

KNJIGA 1.

TEKSTUALNI DIO

U V O D

- I. OBRAZLOŽENJA**
 - A. POLAZIŠTA**
 - B. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA**
 - C. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA**
- II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE**
- III. DOKUMENTACIJA I SURADNJA**

KNJIGA 2.

GRAFIČKI DIO

- 1. KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA**
- 2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI**
- 3. UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA**
- 4. GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA**

K N J I G A 1.

TEKSTUALNI DIO:

UVOD	S.K.		0
I. OBRAZLOŽENJE			
A. POLAZIŠTA			
1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine u odnosu na prostor i sustav Županije i Države	S.K.	A -	1
2. Osnovni podaci o stanju u prostoru		A -	7
2.1. Stanovništvo		A -	7
2.1.1. Demografski procesi	S.K.	A -	7
2.1.2. Projekcija budućih demografskih kretanja	S.K.	A -	9
2.1.3. Prostorni raspored stanovništva	S.K.	A -	12
2.1.4. Neka od osnovnih obilježja stanovništva	S.K.	A -	12
2.2. Naselja		A -	19
2.2.1. Uvod	S.K.	A -	19
2.2.2. Povijesni razvoj naselja i mreže naselja	S.K.	A -	20
2.2.3. Mreža naselja	S.K.	A -	22
2.2.4. Funkcija rada i stanovanja	S.K.	A -	22
2.2.5. Urbanizacija	S.K.	A -	24
2.2.6. Razvojna osjetljivost	S.K.	A -	25
2.2.7. Sustav središnjih naselja - polazna sistematizacija	S.K.	A -	26
2.2.8. Građevinska područja naselja	S.K.	A -	27
Tabelarni prikaz 1.	S.K.	A -	47
3. Prostorno razvojne i resursne značajke		A -	48
3.1. Zemljopisna obilježja		A -	48
3.1.1. Geološka obilježja	I.P.	A -	48
3.1.2. Obilježja reljefa	I.P.	A -	49
3.1.3. Tla	I.P.	A -	50
3.1.4. Hidrografska obilježja	I.P.	A -	56
3.1.5. Klimatska obilježja	I.P.	A -	57
3.2. Osnovne kategorije korištenja zemljišta		A -	60
3.2.1. Vrijedna obradiva tla	I.P.	A -	60
3.2.2. Ostala obradiva tla	I.P.	A -	60
3.2.3. Ostala poljoprivredna tla, šume i šumsko zemljište	I.P.	A -	60
3.3. Područja pretežitih djelatnosti u odnosu na prirodne i druge resurse		A -	62
3.3.1. Eksploatacija mineralnih sirovina	M.G.	A -	62

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

SADRŽAJ

3.3.2.	Poljoprivreda	M.G.	A - 63
3.3.3.	Šumarstvo	I.P.	A - 63
3.3.4.	Vodni resursi	I.P.	A - 66
3.3.5.	Industrija	M.G.	A - 68
3.3.6.	Obrtništvo i malo poduzetništvo	M.G.	A - 68
3.3.7.	Turizam	I.P.	A - 68
3.4.	Komunalna infrastruktura		A - 71
3.4.1.	Prometni sustav	D.L.	A - 71
3.4.2.	Vodno gospodarski sustav	D.L.	A - 74
3.4.3.	Elektroopskrba	D.L.	A - 75
3.4.4.	Plin i nafta	D.L.	A - 75
3.4.5.	Groblja	V.B.	A - 76
3.4.6.	Zbrinjavanje otpada	V.B.	A - 76
3.5.	Objekti javnog standarda		A - 85
3.5.1.	Obrazovanje	V.B.	A - 85
3.5.2.	Zdravstvo i socijalna skrb	V.B.	A - 86
3.5.3.	Uprava i administracija	V.B.	A - 86
3.5.4.	Kultura i tehnička kultura	V.B.	A - 86
3.5.5.	Sport i rekreacija	V.B.	A - 86
3.5.6.	Vjerske zajednice	V.B.	A - 87
3.6.	Zaštita okoliša, prirodne i kulturne baštine		A - 91
3.6.1.	Okoliš	I.P. V.B.	A - 91
3.6.2.	Krajobraz	S.K.	A - 94
3.6.3.	Prirodna baština	S.K.	A - 98
3.6.4.	Kulturna baština	S.K.	A - 99
4.	Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova		A - 107
4.1.	Planski pokazatelji i obveza iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja		A - 107
4.1.1.	Stanovništvo i demografske promjene	S.K.	A - 107
4.1.2.	Sustav naselja	S.K.	A - 107
4.1.3.	Objekti javnog standarda	V.B.	A - 108
4.1.4.	Infrastrukturni i vodnogospodarski sustavi	D.L.	A - 109
4.1.5.	Gospodarske djelatnosti u prostoru	M.G. I.P.	A - 110
4.1.6.	Zaštita posebnih vrijednosti prostora i okoliša	I.P. V.B. S.K.	A - 111
4.2.	Ocjena postojećih prostornih planova		A - 113
4.2.1.	Pregled prostornih planova	S.K.	A - 113
4.2.2.	Općinski prostorni plan Općine Grubišno Polje	S.K.	A - 113
5.	Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	S.K. M.G.	A - 114

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

SADRŽAJ

B. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja			B - 1
1.1. Glavni prostorno-razvojni ciljevi i prioriteta	S.K. M.G.		B - 1
1.2. Razvoj naselja posebnih funkcija	S.K.		B - 2
1.3. Razvoj važnijih infrastrukturnih sustava			B - 2
1.3.1. Prometni sustav	D.L.		B - 2
1.3.2. Vodnogospodarski sustav	D.L.		B - 3
1.3.3. Energetski sustav	D.L.		B - 4
1.3.4. Otpad	V.B.		B - 4
1.3.5. Objekti javnog standarda	V.B.		B - 4
1.4. Racionalno korištenje prirodnih izvora	M.G. I.P.		B - 5
1.5. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša	I.P. S.K.		B - 5
2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja			B - 6
2.1. Demografski razvoj	S.K.		B - 6
2.2. Odabir prostorne i gospodarske strukture			B - 6
2.2.1. Eksploatacija mineralnih sirovina	M.G.		B - 7
2.2.2. Poljoprivreda	M.G.		B - 7
2.2.3. Šumarstvo	I.P.		B - 7
2.2.4. Vodni resursi	I.P.		B - 8
2.2.5. Industrija	M.G.		B - 8
2.2.6. Obrtništvo i malo poduzetništvo	M.G.		B - 8
2.2.7. Turizam	I.P.		B - 9
2.3. Razvoj naselja	S.K.		B - 9
2.4. Razvoj prometne, društvene i ostale infrastrukture			B - 10
2.4.1. Prometni sustav	D.L.		B - 10
2.4.2. Vodnogospodarski sustav	D.L.		B - 10
2.4.3. Energetski sustav	D.L.		B - 10
2.4.4. Zbrinjavanje otpada	V.B.		B - 11
2.4.5. Groblja	V.B.		B - 11
2.4.6. Razvoj društvenih djelatnosti	V.B.		B - 11
2.5. Zaštita krajobraznih prirodnih i kulturno -povjesnih vrijednosti i posebnosti			B - 12
2.5.1. Krajobraz	S.K.		B - 12
2.5.2. Prirodna baština	S.K.		B - 13
2.5.3. Kulturna baština	S.K.		B - 13
3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine			B - 14
3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora	S.K.		B - 14
3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja	S.K.		B - 14
3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	S.K.		B - 15

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

SADRŽAJ

C.	PLAN PROSTORNOG UREĐENJA		
1.	Prikaz prostornog razvoja na području Općine u odnosu na prostornu i gospodarasku strukturu Županije	S.K.	C - 1
2.	Organizacija prostora, osnovna namjena i korištenje prostora		C - 3
2.1.	Osnovna organizacija prostora	S.K.	C - 3
2.2.	Sustav središnjih naselja i pravci preobrazbe i razvoja		C - 4
2.2.1.	Sustav središnjih naselja	S.K.	C - 4
2.2.2.	Pravci preobrazbe i razvoja	S.K.	C - 5
2.3.	Razvoj i uređenje prostora naselja	S.K.	C - 6
2.4.	Razvoj i uređenje prostora izvan naselja		C - 10
2.4.1.	Poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene	I.P.	C - 10
2.4.2.	Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište	I.P.	C - 10
2.4.3.	Šume isključivo osnovne namjene	I.P.	C - 11
2.4.4.	Vodne površine	I.P.	C - 11
2.4.5.	Prostori za izgradnju izvan naselja	D.L.V.B.S.K.	C - 12
	Tabelarni prikaz	I.P.	C - 14
3.	Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti		C - 15
3.1.	Gospodarske djelatnosti		C - 15
3.1.1.	Eksploatacija mineralnih sirovina	M.G.	C - 15
3.1.2.	Poljoprivreda	M.G.	C - 15
3.1.3.	Šumarstvo	I.P.	C - 16
3.1.4.	Vodni resursi	I.P.	C - 16
3.1.5.	Industrija	M.G.	C - 18
3.1.6.	Obrtništvo i poduzetništvo	M.G.	C - 18
3.1.7.	Turizam	I.P.	C - 19
3.2.	Društvene djelatnosti		C - 21
3.2.1.	Osnovno školstvo	V.B.	C - 21
3.2.2.	Zdravstvo	V.B.	C - 21
3.2.3.	Socijalna skrb	V.B.	C - 21
3.2.4.	Kultura i tehnička kultura	V.B.	C - 22
3.2.5.	Sport i rekreacija	V.B.	C - 22
3.2.6.	Vjerske zajednice	V.B.	C - 22
4.	Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora		C - 23
4.1.	Uvjeti korištenja		C - 23
4.1.1.	Posebni uvjeti korištenja	S.K.	C - 23
4.1.2.	Posebna ograničenja u korištenju	S.K. I.P.	C - 25
4.2.	Posebne mjere uređenja i zaštite		C - 26
4.2.1.	Uređenje zemljišta	S.K. I.P.	C - 26
4.2.2.	Uređenje ugroženih područja	S.K. I.P.	C - 26
4.2.3.	Planske mjere zaštite	S.K.	C - 27

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

SADRŽAJ

5.	Razvoj infrastrukturnih sustava		C - 28
5.1.	Prometni infrastrukturni sustavi		C - 28
5.1.1.	Ceste	D.L.	C - 28
5.1.2.	Pošta i telekomunikacije	D.L.	C - 28
5.2.	Vodnogospodarski sustav		C - 29
5.2.1.	Vodoopskrba	D.L.	C - 29
5.2.2.	Odvodnja	D.L.	C - 29
5.3.	Energetski sustav		C - 30
5.3.1.	Elektroopskrba	D.L.	C - 30
5.3.2.	Plinoopskrba	D.L.	C - 30
5.3.3.	Naftni sustav	D.L.	C - 31
5.4.	Groblja	V.B.	C - 31
6.	Postupanje s otpadom		C - 35
6.1.	Komunalni otpad	V.B.	C - 32
6.2.	Neopasni tehnološki otpad	V.B.	C - 32
6.3.	Opasni otpad	V.B.	C - 32
7.	Sprečavanje nepovoljna utjecaja na okoliš		C - 34
7.1.	Zrak	I.P. S.K.	C - 34
7.2.	Voda	I.P. S.K.	C - 34
7.3.	Tlo	I.P. S.K.	C - 35
7.4.	Buka	I.P. S.K.	C - 36
7.5.	Otpad	I.P. S.K.	C - 36
II.	ODREDBE ZA PROVOĐENJE		
1.	Uvjeti za određivanje namjene i uvjeta korištenja i zaštite površina	S.K.	D - 1
2.	Uvjeti za uređenje prostora		D - 4
2.1.	Građevine od važnosti za Državu i Županiju	D.L.	D - 4
2.2.	Opći uvjeti za uređenje prostora		D - 4
2.2.1.	Oblik i veličina građevne parcele	S.K.	D - 7
2.2.2.	Položaj građevina na parceli	S.K.	D - 8
2.2.3.	Uređenje građevne parcele	S.K.	D - 11
2.2.4.	Priključivanje na prometnu i drugu infrastrukturu	S.K.	D - 11
2.2.5.	Oblikovanje zgrada	S.K.	D - 12
2.3.	Građevinska područja		D - 12
2.3.1.	Vrste i broj građevina na jednoj građevnoj parceli	S.K.	D - 13
2.3.2.	Povremeno stanovanje, stambena namjena, mješovita namjena-pretežito stanovanje 1, pretežito stanovanje 2 i pretežito poljoprivredna gospodarstva	S.K.	D - 16

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

SADRŽAJ

2.3.3.	Gospodarska namjena	S.K.	D - 17
2.3.4.	Javna i društvena namjena	S.K.	D - 18
2.3.5.	Javne zelene površine	S.K.	D - 18
2.3.6.	Sportsko-rekreacijska namjena	S.K.	D - 18
2.4.	Izgradnja izvan građevinskog područja		D - 18
3.	Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti		D - 22
3.1.	Poljoprivreda	S.K.	D - 22
3.2.	Šumarstvo	S.K. I.P.	D - 23
3.3.	Eksploatacija mineralnih sirovina	S.K. M.G.	D - 24
3.4.	Proizvodna i poslovna namjena	S.K. M.G.	D - 24
3.5.	Ugostiteljsko-turistička namjena	S.K. I.P.	D - 24
4.	Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti		D - 25
5.	Uvjeti za utvrđivanja koridora/trasa i površina prometne i druge infrastrukture		D - 25
5.1.	Prometna infrastruktura	S.K. D.L.	D - 25
5.2.	Ostala infrastruktura	S.K. D.L.	D - 26
6.	Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina		D - 28
6.1.	Prirodna baština	S.K.	D - 28
6.2.	Kulturna baština	S.K.	D - 28
6.3.	Područja posebnih ograničenja u korištenju	S.K.	D - 30
6.4.	Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite	S.K.	D - 30
7.	Postupanje s otpadom	V.B. S.K.	D - 30
8.	Mjere sprečavanja nepovoljna utjecaja na okoliš	I.P. S.K.	D - 31
9.	Mjere provedbe plana		D - 31
9.1.	Obveza izrade prostornih planova	S.K.	D - 31
9.2.	Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj	S.K.	D - 31
10.	Mjere zaštite od ratnih razaranja i elementarnih nepogoda	V.B.	D - 32
III.	DOKUMENTACIJA I SURADNJA		
1.	Dokumentacija		E - 1
1.1.	Dokumenti prostornog uređenja i praćenja stanja u prostoru	V.B.	E - 1
1.2.	Studije	V.B.	E - 1
1.3.	Ostali dokumenti	V.B.	E - 2
2.	Suradnja	V.B.	E - 3

U V O D

UVOD

Općina Šandrovac kao jedinica lokalne uprave i samouprave ima Ustavom Republike Hrvatske zagarantirano pravo na lokalnu samoupravu, koje obuhvaća pravo odlučivanja o potrebama i interesima građana lokalnog značenja, a osobito o:

- uređivanju prostora i urbanističkom planiranju,
- uređivanju naselja i stanovanja,
- komunalnim djelatnostima,
- brizi za djecu, socijalnoj skrbi, kulturi, tjelesnoj kulturi i sportu,
- zaštiti i unapređenju prirodnog okoliša,
- protupožarnoj i civilnoj zaštiti.

Obveza donošenja Prostornog plana uređenja Općine Šandrovac utvrđena je člankom 23. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) i Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije ("Županijski glasnik" broj 2/01). Zakonom je utvrđeno i da:

"Prostorni plan uređenja općine ili grada utvrđuje uvjete za uređenje općinskog i gradskog područja, određuje svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode u općini, odnosno gradu.

Prostorni plan iz stavka 1. ovog članka sadrži osnove razvitka u prostoru, ciljeve prostornog uređenja, namjenu prostora, mjerila, smjernice i uvjete korištenja, zaštitu i uređivanje prostora, te druge elemente od važnosti za područje općine, odnosno grada.

Prostornim planom iz stavka 1. ovog članka može se utvrditi obveza izrade detaljnih planova uređenja prostora za uža područja na teritoriju općine, odnosno grada."

Plan je izradio Županijski zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije, a osnova za izradu bio je Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Šandrovac ("Županijski glasnik" broj 8/98).

Pripreme radnje na izradi započele su krajem 2004. godine prikupljanjem, obradom i analizom postojeće prostorno planske dokumentacije i svih relevantnih dokumenata i podataka od značaja za prostor i aktivnosti u prostoru Općine Šandrovac. Tijekom izrade Plana izvršena su i neka nova stručna istraživanja, a korištene su postojeće sektorske studije

Zakon o prostornom uređenju utvrdio je osnovna načela uređenja prostora. Dugoročni ciljevi, prioriteti i usmjerenja državnog značaja zadani su Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske i strategijama razvoja pojedinih djelatnosti utvrđenim po resornim ministarstvima, a županijskog značaja Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije (sa kojima ovaj Plan mora biti usklađen).

Plan je izrađen u skladu sa Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova ("Narodne novine" broj 106/98 i 39/04) i podijeljen je na:

- tekstualni dio - obrazloženje;
 - polazišta:
rezultat su analitičkog posla temeljem kojeg se uspostavlja "slika" Općine kao cjeline (po prvi put) i na kraju se ocjenjuje stanje u prostoru s gledišta okolnosti (mogućnosti i ograničenja) u kojima će se planerske zadaće ostvariti,

- ciljevi:
oblikovani su tako da se opća načela, ciljevi i usmjerenja državnog, županijskog i općinskog značaja prepoznaju na konkretan način s predviđanjem prostornih, funkcionalnih, ekoloških i drugih učinaka pojedinih komponenti i sintezno, čitano kao "ciljna slika" u odnosu na razmještaj stanovništva i resursa, značajke i kapacitete funkcionalnih mreža i namjenu površina, a promatrano u kontekstu objektivno mogućeg ravnomjernog razvoja Općine,
 - plan:
odgovara na ciljeve razradom u obliku organizacije prostora po komponentama prostorno-razvojne strukture i utvrđivanjem građevinskih područja,
 - odredbe za provođenje:
oblikovane su (ovisno o kategoriji subjekta) nedvojbeno ili usmjeravajuće (za daljnje detaljnije određenje na nižoj razini), a koristeći se izričajem svrstanim u uvjete, mjere, kriterije i smjernice.
-
- grafički dio - kartografski prikazi:
sustav znakova prilagođen je razini plana i mjerilu kartografskih prikaza, te su isti određeni prvenstveno kao grafičke odredbe usmjeravajućeg značaja, a provedbenu komponentu dobivaju tek u neposrednoj vezi sa odredbama za provođenje.

Posebni problemi tijekom izrade javljali su se uslijed:

- nepostojanja ažurnih topografsko - katastarskih podloga,
- nepostojanja koncepcije razvoja ruralnog, rijetko i rjeđe naseljenog prostora od strane Države,
- relativno velikog broja kljeti i vikendica koji se dijelom stihijski prenamjenjuju u obiteljske kuće.

Proces izrade i donošenja ovog Plana proveden je sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju, Uredbe o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova i posebnih zakona.

Plan je donijelo Općinsko vijeće Općine Šandrovac, a po pribavljenoj suglasnosti Ureda državne uprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, Službe za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko - pravne poslove i drugih suglasnosti i mišljenja propisanih posebnim propisima.

0

OPĆI DIO

REPUBLIKA HRVATSKA
URED DRŽAVNE UPRAVE
U BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ ŽUPANIJI
SLUŽBA ZA PROSTORNO UREĐENJE,
ZAŠTITU OKOLIŠA, GRADITELJSTVO
I IMOVINSKO – PRAVNE POSLOVE

KLASA: 350-01/05-01/341

URBROJ: 2103-04-01/04-05-2

Bjelovar, 29. 09. 2005.

Ured državne uprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove, temeljem članka 24. stavka 1. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", broj: 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04), **izdaje**

SUGLASNOST

na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Šandrovac, izrađenog po Bjelovarsko-bilogorskoj županiji – Županijskom zavodu za prostorno uređenje, od kolovoza mjeseca 2005. godine.

DOSTAVITI:

1. OPĆINA ŠANDROVAC
- NAČELNIK -
2. Županijski zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije-ovdje
3. Dokumentacija prostora – ovdje
4. Arhiva

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE

Uprava za zaštitu kulturne baštine
Konzervatorski odjel u Zagrebu

Klasa: 612-08/05-10/7759
Urbroj: 532-04-05/4-05-2
Zagreb, 30.11.2005.

BJELOVARSKO BILOGOSKA
ŽUPANIJA
Općina Šandrovac
Načelnik
43227 ŠANDROVAC

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu na temelju članka 56. u svezi s člankom 6. stavkom 1. točke 9. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine br. 69/99., 151/03. i 157/03.) rješavajući zahtjev Općina Šandrovac za izdavanje prethodne suglasnosti na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Šandrovac, koji je izradio Županijski zavod za prostorno uređenje, izdaje

s u g l a s n o s t

na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Šandrovac

Potvrđuje se da je Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Šandrovac, uključujući i dionicu zaštite kulturnih dobara, napravljen u skladu s kriterijima za izradu konzervatorskih podloga prostornih planova.

Po ovlasti ministra:

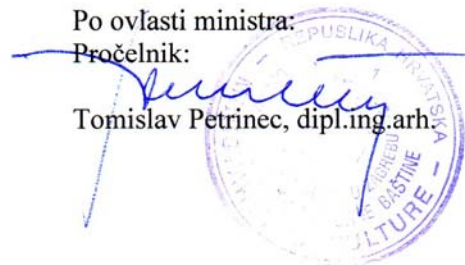
Pročelnik:

Tomislav Petrincec, dipl.ing.arh.

Dostavlja se:

1. Naslov

2. Pismohrana, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

**UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA NEKRETNINE, GRADITELJSTVO
I ZAŠTITU OKOLIŠA**

**KLASA: 350-02/05-01/41
URBROJ: 512M3-020202-05-8**

Zagreb, 18. listopada 2005.

**Bjelovarsko-bilogorska županija
Općina Šandrovac
Načelnik
43 227 ŠANDROVAC**

**PREDMET: Prostorni plan uređenja općine Šandrovac,
očitovanje, dostavlja se-**

**VEZA: Vaš dopis Klasa: 350-02/05-07/01 Urbroj: 2123-05-01/05
od 7. rujna 2005.**

Temeljem odredbi članka 18. Zakona o obrani (N.N. 33/02 i 58/02) te Pravilnika o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata (N.N. 175/03), povodom vašeg zahtjeva za očitovanjem na Prostorni plan uređenja općine Šandrovac, obavijestavamo vas da smo suglasni sa Konačnim prijedlogom plana budući su ispunjeni svi zahtjevi obrane vezano za vojnu lokaciju „Šandrovac“.

SZ

[Handwritten signature]

S poštovanjem,

NAČELNIK

[Handwritten signature]
bojnik

Tomislav Čeprić, dipl.ing.arh.

Dostaviti:

- naslovu
- pismohrana

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA

10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034
Telefon: 61 06 111, Telefax: 61 09 201

KLASA : 350-02/05-01/135
UR.BROJ : 525-09-V.B.M./ 05-02
ZAGREB, 20. prosinca. 2005.

BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA
OPĆINA ŠANDROVAC
ŠANDROVAC

Predmet: Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Šandrovac
- mišljenje - dostavlja se -

Na vaš broj :
Klasa : 350-02 /05-07/02
Ur.broj : 2123-05-01/05
od Šandrovac, 07.09. 2005.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva temeljem članka 17. stavka 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (" Narodne novine " , br. 66/01., 87/05., 48/05. i 90/05) u predmetu zahtjeva – **OPĆINE ŠANDROVEC, BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE, za izdavanje mišljenja - na KONAČNI PRIJEDLOG PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE ŠANDROVEC - daje**

MIŠLJENJE

Općini Šandrovac Bjelovarsko-bilogorske županije - izdaje se **pozitivno mišljenje** na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Šandrovac, uz **uvjet** usklađenosti Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH sa predmetnim PPU-a.

*Pregledom dostavljene prostorno - planske dokumentacije - **utvrđeno je** -*

Područje razmatrano u okviru ovog Plana utvrđeno je kao prostor jedinice lokalne samouprave na nivou općine sa 7 naselja i to: Jasenik, Kraljevac, Lasovac, Lasovac Brdo, Pupelica, Ravneš, Šandrovac, sa razvojnim središtem naseljem Šandrovac.

Po svom prostornom položaju smještena je u rubnom sjevernom području županije, gdje južno graniči sa Općinom Nova Rača, zapadno sa općinom Veliko Trojstvo i Severin,, istočno sa

Koprivničko-križevačkom županijom i Općinom Velika Pisanica,, te sjeveroistočno sa Koprivničko-križevačkom županijom., razvojno usmjerenim prema gradu Bjelovaru.

Općina Šandrovec, zauzima prostor od 6 200 ha, smještena je na brežuljkastom području pobrđa Bilogore, dijelom obraslom šumom, sa udolinama uz brojne vodotoke, gdje se u središnjem sjevernom dijelu smjestio i sam centar Općine. Područje Općine na dobrom je prometnom položaju blizine glavnih prometnih pravaca posavskog i podravskog koridora, ali je zbog svog rubnog položaja ostalo van gospodarskih i razvojnih usmjerenja.

Unutar područja Općine poljoprivredne površine zauzimaju oko 26 %, dok većim dijelom općine prevladava ostalo poljoprivredno tlo šume i šumsko zemljište. sa izraženim retencijama vodotoka. Poljoprivredno je zemljište kategoriziran, kao vrijedno poljoprivredno i ostalo poljoprivredno tlo P2 i P3, gdje se vrijednije poljoprivredno zemljište nalaze zapadno od naselja Lasovac , dok su ostala poljoprivredna tla mozaično raspoređena u udolinama vodotoka. Nešto lošija tla su na području izraženije eksponiranosti pogodna za voćarstvo i vinogradarstvo , ili su teže teksture djelomično podvodna. U cilju postizanja boljeg boniteta tj. boljeg gospodarenja ovim težim blago zakisejenim tlima, trebalo bi provesti hidromelioraciju i agrrotehničke mjere, te provesti okrupnjavanje posjeda. Izgledno je poticati razvoj stočarstva, ratarstva u funkciji stočarske proizvodnje, voćarstva i vinogradarstva (vinske ceste), te ekološke proizvodnje i zbog orijentiranosti na veće potrošačke centre. Razvoj poljoprivredne proizvodnje treba usmjeriti ka osuvremenjavanju poljoprivredne proizvodnje obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava, ciljane tržišno orijentirane proizvodnje i usmjerenom razvoju doradbenih kapaciteta.

Građevinska se područja svih naselja smanjuju sa značajnijim smanjenjem naselja Kašljavac i Lasovac Brdo.

Povećanje građevinskog područja nije znatno, te predstavlja uglavnom **funkcionalno povećanje stambeno-mješovite namjene naselja površine od oko 1- 5 ha po naseljima** (legalizacijom postojećih objekata, planiranjem nove gradnje), sa većim povećanjem u samom naselju Šandrovec sa manjom poslovnom zonom, te zonom sporta i rekreacije (6 ha). Planirana je nešto veća gospodarska zona naselja Šandrovec van naselja (9 ha, dijelom legalizacije), zone **gospodarsko-poljoprivredne namjene naselja Lasovac** (8 ha) i **Pupelica** (4 ha), uglavnom doradbenih kapaciteta poljoprivredne proizvodnje, zone zelenila, te sporta i rekreacije u funkciji urbanizacije samog Šandrovca.

Obradom PPU-a Općine Šandrovec nije obrađena kategorizacija tala po bonitetu P2, P3, te ostalih kategorija namjene, koje se iskazuju tabelarno i tekstualno, te se stoga pozitivno Mišljenje uvjetuje cjelovitom obradom prostornih pokazatelja korištenja i namjene površina, iskazanih kartografski.

Sva proširenja građevinskog područja na poljoprivredno zemljište iskazana ovim PPU-a, a u vlasništvu RH, Programom raspolaganja moraju biti izuzete pod kategoriju " ostalo".

Zaključno se može konstatirati da Općina Šandrovec predstavlja slabije razvijeno lokalno središte, dobrog geoprometnog položaja, ali do sada prometno, pa i gospodarski izoliranom području, sa tradicijom ekstenzivne poljoprivredne proizvodnje, izražene depopulacije, ali sa perspektivom razvoja malog i srednjeg poduzetništva, rezervacijom prostora za gospodarske djelatnosti (uz uvjet razvoja komunalne opremljenosti – vodoopskrbe, odvodnje, te bolje prometne povezanosti), uz vrednovanje tradicijske poljoprivredne proizvodnje i eko poljoprivrede, agroturizma-vinske ceste , lovnog i izletničkog turizma

Radi širenja gradova i mjesta stanovanja, razvoja turizma, izgradnje prometnica, industrije i dr. poljoprivredno obradivo tlo je stalno na udaru. Zbog toga treba birati za spomenute svrhe manje krajobrazno vrijedne prostore ili neprikladne za poljoprivrednu proizvodnju.

Osnove za racionalno korištenje i namjenu prostora, odnose se prvenstveno na namjenu prostora za izgradnju kojeg treba određivati tako da se ne smanjuju i kvalitetne poljoprivredne

površine, da se omogući uređenje, korištenje i zaštitu voda (podzemnih i nadzemnih) te tako da se poveća zaštita osobitih vrijednosti prostora i gospodarenja resursima na održiv - štedljiv način.

U slučaju nužne prenamjene površina osnovnih kategorija korištenja gdje je to moguće prema važećim propisima (sadržaji koji moraju biti locirani na takvom prostoru) zahvati se moraju ograničiti i podrediti uvjetima osnovne namjene i režima korištenja, utvrditi prihvatljiva tehnologija, a negativne učinke smanjiti na prihvatljivu mjeru. U prostornim planovima i dokumentima prostornog uređenja takove promjene moraju biti iskazane mjerljivim i usporednim veličinama.

Ograničenja korištenja prostora odnose se na područja na kojima se ne mogu locirati određeni sadržaji ili je za to potrebno ispunjenje određenih posebnih uvjeta odnosno prilagodba okolnosti. Takva odredba obvezna je za poljodjelske površine na kojima je moguće lociranje uz određene uvjete.

Ovo Ministarstvo na predloženi plan stavlja naglasak na korištenje prostora.

U tom smislu, treba održati integritet neizgrađenog prostora s ciljem zaštite kompaktnosti poljoprivrednih površina. Glede prostorno - planske dokumentacije, koja je strateško - usmjeravajućeg značenja potrebno je spriječiti gradnju duž izvangradskih prometnica, gubitak identiteta nastanjenih jezgri (sela) koje se sve više stapaju u neizdiferencirani niz, propadanje krajolika ruralnih područja te posebno izbjegavati raspršenu gradnju.

Glede navedenog potrebno je sanirati i obnoviti povijesne centre, planirati širenje naselja jedino ukoliko za to postoji izričita potreba stalno naseljenog stanovništva i uvesti ograničenja glede rasutih naselja.

U konačnom prijedlogu plana u Odredbi za provođenje potrebno je u cilju zaštite i poljoprivrednih površina dodati, da se sve intervencije mogu odvijati sukladno odredbama posebnih zakona.

Ovo Ministarstvo na predloženi plan, stavlja naglasak na osnovne smjernice i mjere koje su unijete u Prostorno - plansku dokumentaciju plana višeg reda, pogotovo u smislu strateško - usmjeravajućeg značenja s obzirom na značajke njenog područja i najvrijednije resurse.

U prijedlogu promjene namjene ili mogućnosti obavljanja djelatnosti treba utvrditi učinke (gubitak određene kategorije tla, voda, promjene ili ograničenje u provedbi važećeg režima korištenja - osobito zaštite ili promjene koje će time nastati), te utvrditi mjere za unapređenje odnosno sanaciju.

U tom smislu potrebno je donijeti obvezu izrade istih uz određivanje općih načela i kriterije koji proizlaze iz odredbi Zakona kojima se regulira članak 52. Ustava Republike Hrvatske (Zakona o poljoprivredi, Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Zakona o stočarstvu, Zakona o slatkovodnom ribarstvu, Zakona o hrani i dr.).

Uz studiju za zahvat u prostoru izvan građevinskog područja, zemljišta i unutar građevinskog područja, potrebno je uz prostorno - plansku dokumentaciju, kod izdavanja lokacijskih dozvola, pridržavati se i odredbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Zakona o poljoprivredi). Glede navedenog, potrebno je uskladiti s gore navedenim - sve odredbe u Odredbama za provođenje.

S obzirom, da ovaj plan ima strateško - usmjeravajuće značenje, skrećemo pažnju, da bi bilo potrebno kroz stručne podloge valorizirati zaštićena područja, i poljoprivredne površine - vinograde, u smislu turizma, poljoprivredni krajolik (turističke destinacije, ekološka proizvodnja hrane).

Kroz prostorno - plansku dokumentaciju potrebno je osigurati usklađen socio - gospodarski - kulturni prostorni razvoj uz oživljavanje seoskog gospodarstva, biopoljoprivrede, obrtništva, rukotvornih vještina i turizma.

Korištenje prostora izvan građevinskog područja namijenjeno je prioritarno, a dijelom isključivo poljoprivredi, šumarstvu i vodnom gospodarstvu, s težnjom očuvanja što većih i kontinuiranih površina i prirodnih režima, šumskih ekosustava i očuvanje seoskih i poljoprivrednih krajolika. S tim ciljem treba integralno provoditi smjernice i odredbe o uređenju i zaštiti krajolika

te stručne osnove i upute nadležnih resora poljoprivrede, šumarstva, vodnog gospodarstva, zaštite prirodne i graditeljske baštine, odnosno uspostavom učinkovitog upravljanja područjima od posebne važnosti za gospodarstvo, kulturni identitet i ekološku funkciju.

Imajući uvid, u vaš dopis, molimo vas, da ubuduće, u dopisu pored legislative – donošenja prostornih planova, navedete – " i temeljem članka 17. stavka 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Narodne novine", br. 66/01., 87/02., 48/05. i 90/05.)", te u naslovu navesti Upravu za poljoprivredno zemljište.

O tom obavijest:

1. Općina Šandrovec,
Šandrovec,
- ② Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije
Bjelovar ,
Ante Starčevića 8,
3. Ured državne uprave Bjelovarsko-bilogorske županije,
Služba za gospodarstvo
Bjelovar,
4. Ministarstvo zaštite okoliša prostornog uređenja i graditeljstva,
Zavod za prostorno uređenje,
Zagreb,
Ulica Republike Austrije 20,
5. Ministarstvo zaštite okoliša prostornog uređenja i graditeljstva,
Uprava za inspekcijske poslove,
Odjel inspekcijskog nadzora prostornog uređenja,
Zagreb,
Ulica Republike Austrije 20,
6. Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodnoga gospodarstva,
Uprava poljoprivrede,
Odjel inspekcijskih poslova u poljoprivredi - ovdje,
7. Dokumentacija - ovdje,
8. Arhiva - ovdje.

I

OBRAZLOŽENJE

A
POLAZIŠTA

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
P O L A Z I Š T A

1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine u odnosu na prostor i sustav Županije i Države

1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

Kartogrami:

1.- 01

Općina Šandrovac u županijskom okružju

Prostor koji danas obuhvaća Općina Šandrovac nalazio se prije novog teritorijalno-političkog ustrojstva u bivšoj Općini Bjelovar, koja je 1992. godine podijeljena na Grad Bjelovar i pet općina među kojima i Općine Veliko Trojstvo i Nova Rača, iz kojih se 1997. godine izdvojila Općina Šandrovac.

Općina Šandrovac formirana je 06. 02. 1997. godine donošenjem Izmjena i dopuna Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" broj 10/97). Sjedište Općine je u naselju Šandrovac, a mjesna samouprava je organizirana kroz 7 mjesnih odbora u 7 naselja.

Općina Šandrovac, prirodno-geografski gledano, pripada prostoru Panonske (i peripanonske) megaregije, makroregiji Zavale sjeverozapadne Hrvatske.

Obuhvaća prostor jedne karakteristične geografske cjeline, Bilogore, sa hrptom Bilogore (sjeverno i sjeverozapadno), pobrđima Bilogore (sjeverno i sjeveroistočno) i dolinama Bedeničke i Kašljevačke (južno).

Geografski gledano granice Općine teku:

- na sjeveru	- hrptom Bilogore,
- na istoku	- grebenom pobrđa Bilogore i potočnim dolinama,
- na jugu	- rijekom Bedeničkom i potočnim dolinama,
- na zapadu	- grebenom pobrđa Bilogore i potočnim dolinama.

Prostorno-funkcionalno gledano, Općina Šandrovac se nalazi u istočnom dijelu grupe županija Središnje Hrvatske, najrazvijenijeg područja Hrvatske i ključnog čvorišta europskih i regionalnih prometnih pravaca.

Međutim, obzirom na rubni položaj (prema grupi županija istočne Hrvatske), te smještaj upravo između najznačajnijih prometnih pravaca (Posavskog i Podravskog koridora, te poprečnih koridora Srednja Europa-Jadran i Podunavlje-Jadran), dijelom je, kao i cijela Županija, ostala izvan interesa dosadašnjih razvojnih usmjerenja.

Općina Šandrovac graniči:

- na sjeveru i sjeveroistoku	- sa Koprivničko-križevačkom županijom,
- na istoku	- sa Koprivničko-križevačkom županijom i Općinom Velika Pisanica,
- na jugu	- sa Općinom Nova Rača,
- na zapadu	- sa Općinom Veliko Trojstvo i Općinom Severin.

Glavna razvojna os sjeveroistočnog dijela Županije, državne ceste D-28 i D-5 (Bjelovar-Daruvar-Pakrac), položena je granicom pobrđa Bilogore i pleistocenskog ravnjaka (nešto ispod južne granice Općine). Sekundarni paralelni prometni pravci (kao niti kroz veći dio pobrđa Bilogore) ne postoji, već su uzdužne prometnice položene grebenima pobrđa Bilogore samo mjestimično povezani. Uzdužna razvojna os Općine je izrazito slaba i lokalnog karaktera (iako je jedna od sekundarnih veza Bjelovarsko-bilogorske županije sa podavinom).

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

P O L A Z I Š T A

1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine u odnosu na prostor i sustav Županije i Države

Sa površinom od 62,78 km² (2,33% površine Bjelovarsko-bilogorske županije) i 2095 stanovnika (1,57% stanovništva Bjelovarsko-bilogorske županije) Šandrovac je općina nešto ispodprosječne veličine na području Županije.

Sa gustoćom od 33,28 st/ km² Općina Šandrovac je među ispodprosječno naseljenim područjima Županije (Općina Berek 15,45 st/km², Bjelovarsko-bilogorska županija 49,81 st/km², Grad Bjelovar 218,46 st/km²), ali sa prosječnom gustoćom gledajući samo općine. Istovremeno je daleko ispod prosjeka Hrvatske (77,40 st/km²), a čak više nego trostruko ispod prosjeka kontinentalne Hrvatske (oko 95,00 st/km²).

Depopulacija uslijed urbane tranzicije je Općinu Šandrovac zahvatila nešto ranije nego veći dio Bjelovarsko-bilogorske županije, tako da je udio stanovništva Općine u stanovništvu Županije i Hrvatske konstantno opadao već od 1931. godine, što se nažalost nije promijenilo niti smirivanjem urbane tranzicije. Dobni koeficijent stanovništva je 2001. godine bio 1,33 (Županija 0,98-Hrvatska 0,91), a korigirani obrazovni 0,24 (Županija 0,50-Hrvatska 0,69). Poljoprivrednog stanovništva je 2001. godine bilo još uvijek vrlo visokih 40,5% (Županija 20,7%-Hrvatska 5,5%).

Stanovništvo je raspoređeno u 1 urbanizirano i 6 ruralnih naselja prosječne veličine 299 stanovnika po naselju (Županija 412-Hrvatska 667), od kojih samo Šandrovac i Lasovac imaju više od 500 stanovnika (851 odnosno 608).

Komparativna analiza nekih osnovnih podataka i pokazatelja pokazuje da:

	Općina Šandrovac ima	Županija ima	Hrvatska ima	
- poljoprivrednog zemljišta	st./100 ha	109	95	149
- šuma i šumskog zemljišta	st./100 ha	110	150	230
- u visinskom pojasu 0 - 200 m	%	91	84	53
- u visinskom pojasu 200 - 500 m	%	9	14	26
- u visinskom pojasu 500 - m	%	0	2	21
- razvrstanih cesta	km/1000 km ²	628	548	500
- vodoopskrbom pokriveno naselja	%	14	15	69
- odvodnjom pokriveno naselja	%	0	3	
- plinoopskrbom pokriveno naselja	%	86	41	
- društveni proizvod (1994. godine)	\$/st.		2170	3070
- zaštićenih površina	%	0,1	1,4	7,5
- okoliš		zadovoljavajući	zadovoljavajući	na granici

Općina Šandrovac nema uopće:

- pograničnih područja,
- obalnih područja,
- plovni putova,
- zračnog prometa,
- privrednih ribnjaka,
- značajnijih mineralnih sirovina,
- značajnijih turističkih kapaciteta.

Općina Šandrovac ima iznadprosječno mnogo:

- energetskih mineralnih sirovina

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAŽIŠTA

1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine u odnosu na prostor i sustav Županije i Države

- vikendica i kljeti.

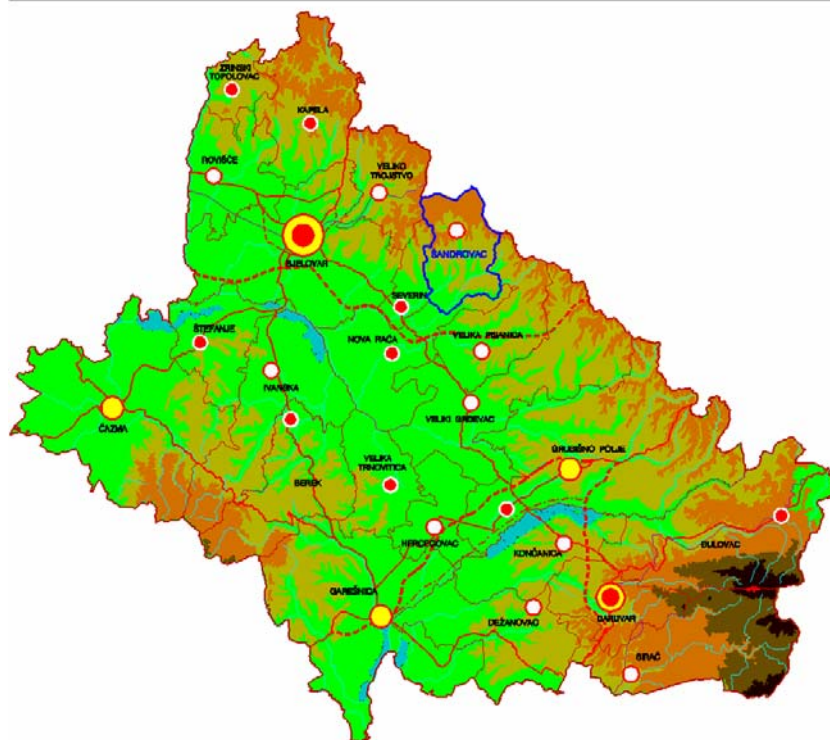
Tijekom Domovinskog rata na području Općine Šandrovac nije bilo gotovo nikakvih direktnih ratnih šteta.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine u odnosu na prostor i sustav Županije i Države

Kartografski prikaz:
1. - 01

Općina Šandrovac u županijskom okružju

Izvor podataka: Prostorni plana Bjelovarsko - bilogorske županije

Godina podataka: 2005.

2. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

2.1. STANOVNIŠTVO

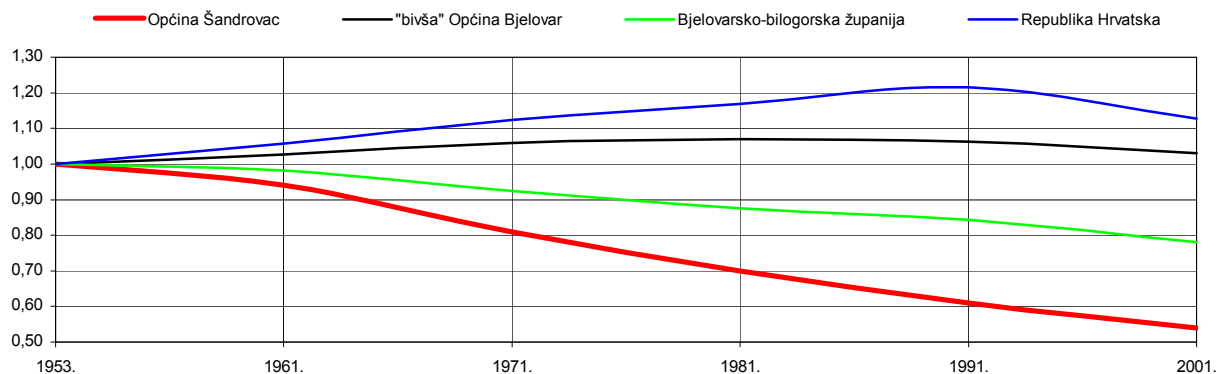
Kartografi:

2.1.- 01	Gustoće naseljenosti po naseljima 1961. godine
2.1.- 02	Gustoće naseljenosti po naseljima 1981. godine
2.1.- 03	Gustoće naseljenosti po naseljima 2001. godine
2.1.- 04	Gustoće naseljenosti po naseljima 2021. godine

2.1.1. Demografski procesi

Obzirom da je većina statističkih podataka obrađena temeljem "stare" teritorijalne podjele države (svi popisi stanovništva do 2001. godine), dio demografskih procesa razmatrat će se za cijelu "bivšu" Općinu Bjelovar, sa osvrtom na posebnosti Općine Šandrovac.

U velikoj većini općina na području Bjelovarsko-bilogorske županije broj stanovnika je rastao od prvog popisa stanovništva 1857. godine, pa sve do 1953. godine. Tokom tog gotovo stogodišnjeg razdoblja na smanjenje broja stanovnika utjecali su jedino ratni gubici ljudstva u I. i II. svjetskom ratu. Isti su međutim znatno narušili i dobnu strukturu stanovništva, te na taj način bitno utjecali i na daljnja demografska kretanja, najuočljivije u razdoblju od 1965. do 1970. godine (nagli pad broja živorođenih), a obzirom na inertnost demografskih procesa u manjoj mjeri i kasnije. Prvi padovi broja stanovnika u pravilu su zabilježeni između 1953. i 1961. godine, i bili su gotovo isključivo posljedica negativnog migracijskog salda.

Općina Šandrovac je "izuzetak od pravila", te u njoj nakon II. svjetskog rata više nije zabilježen porast broja stanovnika (obzirom da je ova analiza napravljena isključivo za potrebe izrade ovog Plana, razlozi nisu istraživani).

Udio stanovnika Općine Šandrovac u ukupnom stanovništvu Države, pa i Bjelovarsko-bilogorske županije i bivše Općine Bjelovar (koje i same bilježe dugogodišnji pad udjela u ukupnom stanovništvu Države), smanjuje se promjenjivim intenzitetom od 1931. godine. Na takav tok demografskih kretanja najznačajnije je utjecao proces urbane tranzicije (izrazito jaka emigracija iz nekih naselja poglavito u razdoblju od 1961. do 1991. godine), te iz njega proizišle promjene društveno-gospodarskih, kulturno-obrazovnih, zdravstveno-socijalnih i drugih činitelja, a obzirom na dotadašnji izrazito ruralni karakter Općine, pa i gotovo cijele Županije.

Proces je samo neznatno ublažen imigracijom stanovništva iz drugih općina (u dva odnosno četiri naselja) i drugih država (u četiri naselja).

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.1. Stanovništvo

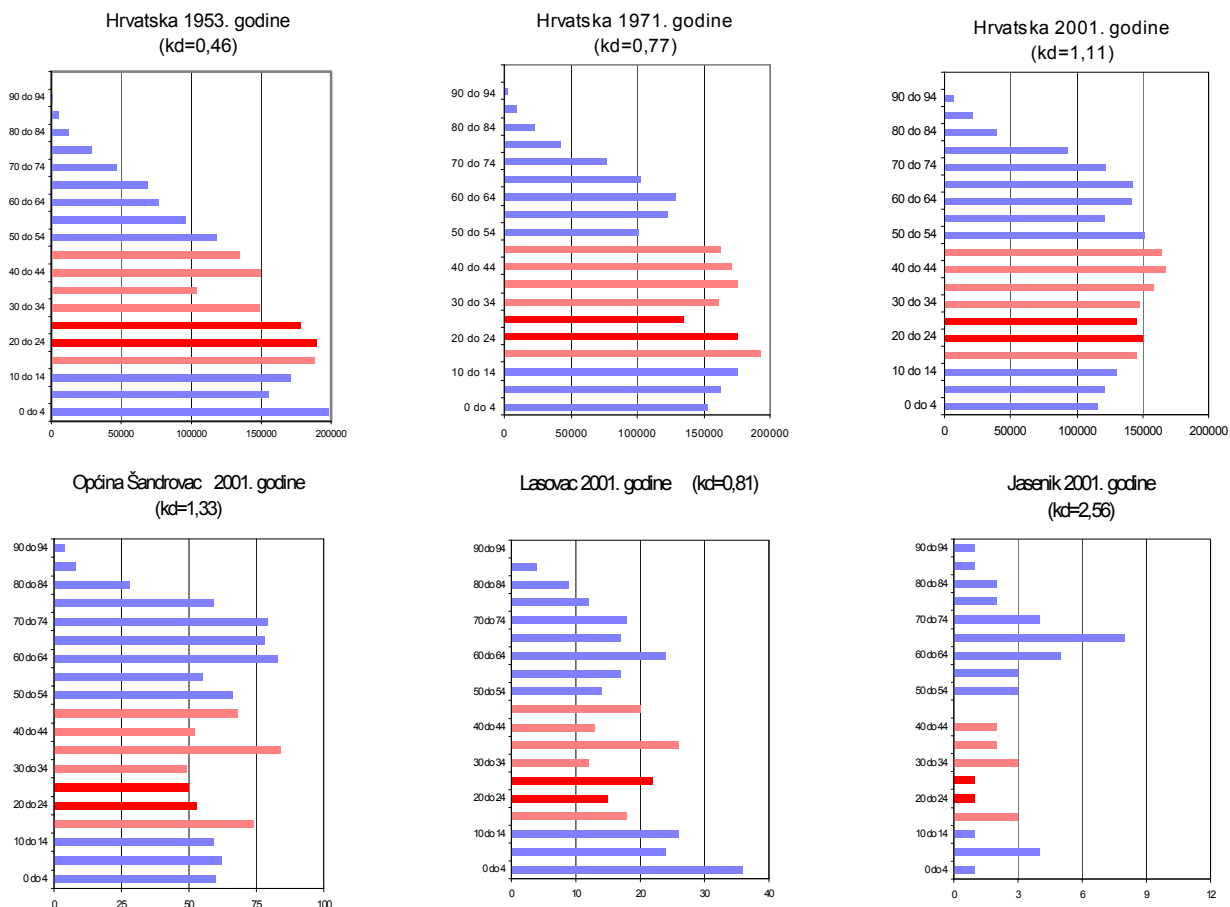
GODINA POPISA	BROJ ST.	UKUPNI PRIRAST		PRIRODNI PRIRAST		MIGRACIJSKI SALDO		UDIO U ST. DRŽAVE	UDIO U ST. ŽUPANIJE	UDIO U ST. BIVŠE OPC.
		APSOL.	POSTO	APSOL.	POSTO	APSOL.	POSTO.			
1953.	3863							0,10%	2,26%	6,21%
1961.	3628	-235	-6,08					0,09%	2,16%	5,68%
1971.	3137	-491	-13,53					0,07%	1,99%	4,77%
1981.	2724	-413	-13,17					0,06%	1,82%	4,09%
1991.	2341	-383	-14,06					0,05%	1,63%	3,54%
2001.	2095	-246	-10,51	-246	-10,51	-72	-3,08	0,05%	1,60%	3,32%

Nakon 1971. godine uslijed višegodišnje emigracije (pretežito mlađeg stanovništva) već je bitno narušena i dobna struktura stanovništva, što uz društveno-gospodarskim razlozima uzrokovano smanjenje opće stope fertiliteta (u cijeloj državi) dovodi i do pojave negativnog prirodnog prirasta

U razdoblju 1991.-2001. urbana tranzicija postepeno završava i emigracija se bitno smanjuje, (zbog većinom ratom uzrokovane imigracije iz drugih država migracijski saldo postaje pozitivan), ali zbog tada već izrazito loše dobne strukture (malog udjela fertilnog stanovništva) i vrlo niskih općih stopa fertiliteta, ukupni demografski pokazatelji su i u tom razdoblju još uvijek izrazito nepovoljni (-10,51% ukupnog prirasta stanovništva).

Obzirom da se u sljedećem razdoblju na području Općine Šandrovac može očekivati smirivanje daljnjih migracija, na buduća demografska kretanja odlučujuće će utjecati dobna struktura stanovništva, te je ista i posebno analizirana.

Analizama je utvrđeno da već gotovo 50 godina stanovništvo Hrvatske stari, stanovništvo Bjelovarsko-bilogorske županije ubrzano stari, a stanovništvo Općine Šandrovac (u razdoblju od 1961. do 1991. godine izrazito emigrantskog područja) rapidno stari. Kako bi se zornije vidio stupanj starenja stanovništva Općine, te njegove posljedice na daljnja demografska kretanja, dolje je prikazano šest karakterističnih dobnih piramida ženskih populacija.

Iz grafikona je zorno vidljivo da će u Općini broj žena u fertilnoj dobi u slijedećih petnaest godina stagnirati (osim u Lasovcu i Lasovac Brdu, dva naselja s najpovoljnijom dobnom strukturom na području Općine), tako da će bez obzira na stope fertiliteta (koje Država poticajnim mjerama može povećati), broj novorođene djece i stope nataliteta stagnirati, odnosno opadati.

Kako je 2001. godine izuzetno velik postotak stanovništva ušao u dob preko 60 godina (u kojoj su najveće stope mortaliteta) i bez izračuna se može zaključiti da će upravo u slijedećih 10 do 15 godina broj stanovnika Općine opadati, a da se obzirom na inertnost demografskih procesa eventualni porast broja stanovnika može očekivati tek u postplanskom razdoblju (ali samo u slučaju drastičnog povećanja stopa fertiliteta).

2.1.2. Projekcija budućih demografskih procesa

Projekcija nije rađena zbog točnog predviđanja daljnjih demografskih kretanja, već isključivo s ciljem analiziranja različitih "scenarija", te izračuna opće stope fertiliteta koju bi trebalo postići kako bi se sadašnji negativni procesi zaustavili i usmjerili u poželjnom smjeru (ako je i gdje je to uopće moguće).

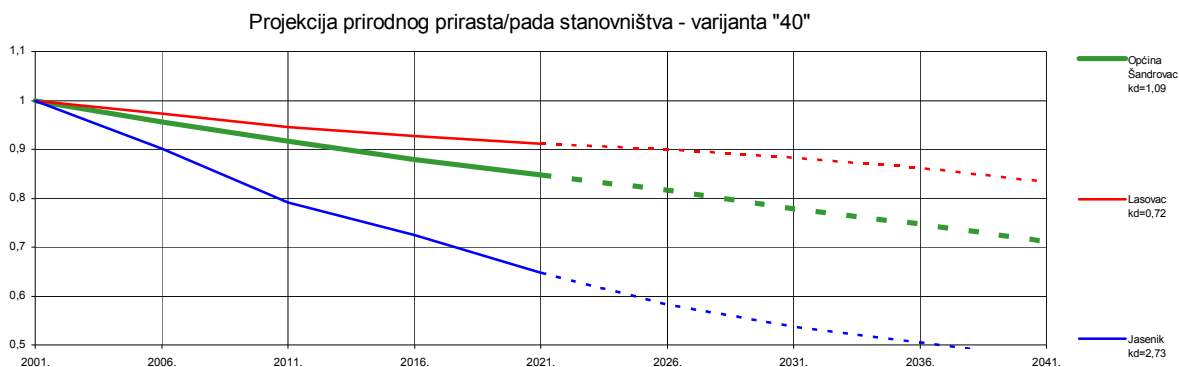
Zbog nepotpunih podataka, te općenito teškog, ako ne i nemogućeg preciznijeg prognoziranja (veliki utjecaj društveno-gospodarskih, kulturno-obrazovnih, zdravstveno-socijalnih, psiholoških i drugih činitelja na migracije), te najvjerojatnijeg smirivanja migracijskih kretanja na nivou općine, gubici stanovništva uzrokovani vjerojatnom emigracijom iz nekih naselja nisu razmatrani.

Model je temeljen na promatranju kretanja ukupne populacije po grupama od po 5 godina, a zbog izrazito poremećenog odnosa broja muškog i ženskog stanovništva u nekim manjim naseljima, kod istih može doći do manjeg odstupanja projekcije od stvarnih kretanja broja stanovnika. U svim varijantama korištene su specifične stope mortaliteta Republike Hrvatske iz 1996. godine.

Izrađene su tri alternativne projekcije, s tim da je grafičkim prikazima svake praćen prirodni prirast za tri karakteristična tipa populacije (dobni koeficijent ukupnog stanovništva od 0,72-Lasovac, 1,09-Općina Šandrovac i 2,73-Jasenik), a zbog izrazito različite dobne strukture pojedinih naselja na području Općine.

Varijanta "40"

Korištene su specifične stope fertiliteta koje bi odgovarale općoj stopi fertiliteta od cca 40 živorođene djece na 1000 žena u fertilnoj dobi u jednoj godini (stope Republike Hrvatske 2001. godine) i koje bi kratkoročno omogućile prirodni prirast od -20 do +3 promila, ovisno o sadašnjoj dobnoj strukturi stanovništva, ali dugoročno gledano i u slučaju povoljne početne dobne strukture prirodni prirast bi vremenom opadao i u konačnici se stabilizirao na oko -9 promila.

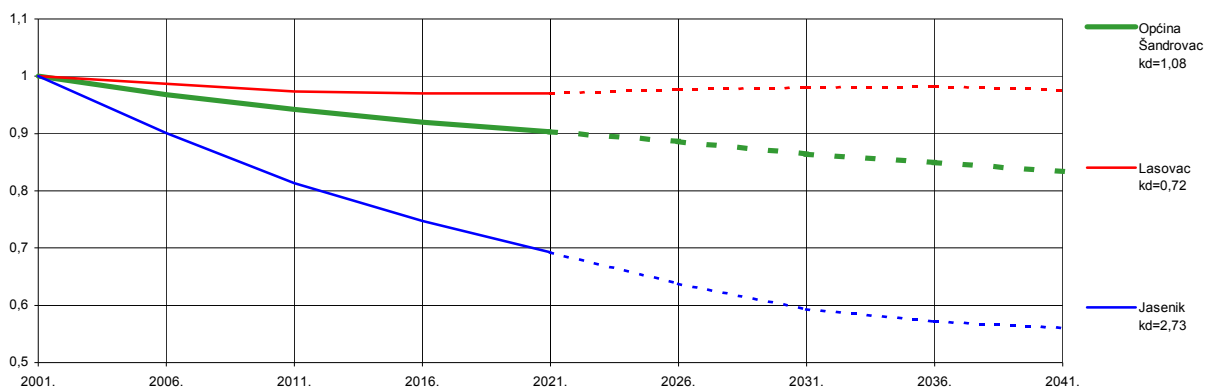
U ovoj varijanti broj stanovnika Općine bi promjenjivim intenzitetom, ali ipak konstantno opadao tako da bi 2021. godine Općina imala oko 1777 stanovnika (85% sadašnjeg broja). Broj stanovnika svih naselja na području Općine bi također promjenjivim intenzitetom, ali konstantno padao, tako da bi pojedina naselja 2021. godine imala (ovisno o početnoj dobnoj strukturi) između 65% i 95% sadašnjeg broja stanovnika. Demografska kretanja se ne bi bitno promijenila niti u postplanskom razdoblju, odnosno do kraja promatranog razdoblja, osim što bi se intenzitet opadanja broja stanovnika smanjio.

Obzirom na vjerojatni negativni migracijski saldo većeg dijela naselja (emigraciju pretežito mlađeg stanovništva) i nepostojanje koncepcije razvoja (ili bar održanja) rijetko naseljenih područja, dobar dio područja Općine bi relativno brzo ostao praktično prazan, ili sa čisto staračkim stanovništvom.

Varijanta "50"

Korištene su specifične stope fertiliteta koje bi odgovarale općoj stopi fertiliteta od cca 50 živorođene djece na 1000 žena u fertilnoj dobi u jednoj godini (stope Republike Hrvatske 1996. godine-najveće u posljednjih deset godina) i koje bi kratkoročno omogućile prirodni prirast od -20 do +5 promila, ovisno o sadašnjoj dobnoj strukturi stanovništva, ali dugoročno gledano i u slučaju povoljne početne dobne strukture prirodni prirast bi vremenom opadao i u konačnici se stabilizirao na oko -3 promila.

Projekcija prirodnog prirasta/pada stanovništva - varijanta "50"

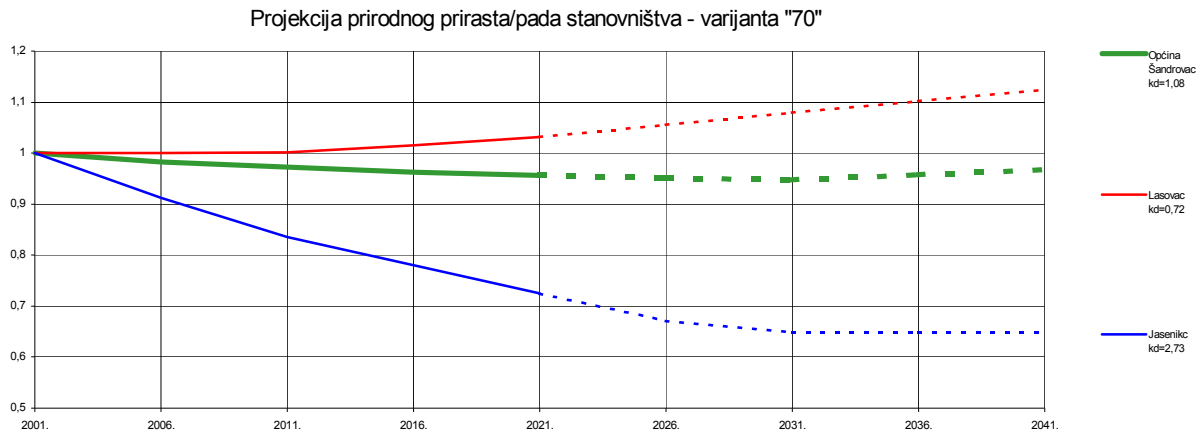

U ovoj varijanti broj stanovnika Općine bi promjenjivim intenzitetom, ali ipak konstantno opadao tako da bi 2021. godine Općina imala oko 1892 stanovnika (90% sadašnjeg broja). Broj stanovnika većine naselja na području Općine bi također promjenjivim intenzitetom, ali konstantno padao, tako da bi pojedina naselja 2021. godine imala (ovisnim o početnoj dobnoj strukturi) između 70% i 100% sadašnjeg broja stanovnika. Demografska kretanja se ne bi bitno promijenila niti u postplanskom razdoblju, odnosno do kraja promatranog razdoblja (osim što bi se intenzitet opadanja broja stanovnika smanjio).

Obzirom na vjerojatni negativni migracijski saldo većeg dijela naselja (emigraciju pretežito mlađeg stanovništva) i nepostojanje koncepcije razvoja (ili bar održanja) rijetko naseljenih područja, dobar dio područja Općine bi relativno brzo ostao sa čisto staračkim stanovništvom.

Varijanta "70"

Korištene su specifične stope fertiliteta koje bi odgovarale općoj stopi od cca 70 živorođene djece na 1000 žena u fertilnoj dobi u jednoj godini (korigirane stope Republike Hrvatske 1975. godine) i koje bi omogućile prirodni prirast od -18 do +7 promila, ovisno o sadašnjoj dobnoj strukturi stanovništva, ali dugoročno gledano prirodni prirast bi se vremenom stabilizirao na oko +3 promila.

I u ovoj varijanti broj stanovnika Općine bi (zbog loše sadašnje dobne strukture) promjenjivim intenzitetom, ali ipak konstantno opadao tako da bi 2021. godine Općina imala oko 2004 stanovnika (95% sadašnjeg broja). Broj stanovnika većine naselja na području Općine bi također promjenjivim intenzitetom, ali konstantno padao, tako da bi pojedina naselja 2021. godine imala (ovisno o početnoj dobnoj strukturi) između 85% i 105% sadašnjeg broja stanovnika. Demografska kretanja bi se promijenila tek u postplanskom razdoblju (oko 2031. godine), kada bi zbog sada već bitno popravljene dobne strukture broj stanovnika većine naselja počeo isprva stagnirati, a potom i blago rasti.

Obzirom na vjerojatni negativni migracijski saldo većeg dijela naselja (emigraciju pretežito mlađeg stanovništva) i nepostojanje koncepcije razvoja (ili bar održanja) rijetko naseljenih područja, jedan dio područja Općine bi ipak ostao sa čisto staračkim stanovništvom.

Zaključak

Varijanta "40", odnosno nastavljanje sadašnjih trendova se ni u kom slučaju ne bi smjela dozvoliti, jer bi trend depopulacije i izumiranja zahvatio praktično cijelo područje Općine.

Varijanta "50", odnosno "dostizanje" stopa fertiliteta iz 1996. i 1997. godine se također ne bi smjela dozvoliti, jer bi trend depopulacije i izumiranja zahvatio veći dio područja Općine.

Varijanta "70" bila bi prihvatljiva na razini Države, a za Općinu zbog nepovoljne dobne strukture tek uvjetno, obzirom da bi područja sa lošijom dobnom strukturom samo temeljem negativnog prirodnog prirasta izgubila do 15% stanovnika, te mnoga od njih ostala čista staračka. Obzirom na sadašnje trendove, da bi se ostvario takav razvoj demografskih kretanja potrebno je uz mjere poduzete i planirane na nivou države planirati i poduzimati i mjere na nivou Županije i Općine. Zbog svega naprijed navedenog i u ovoj varijanti bi posebnu pažnju trebalo usmjeriti na stvaranje uvjeta za brži i ravnomjerniji ekonomski razvoj, te podizanje ukupnog standarda i kvalitete življenja, pri čemu bi neka naselja i područja trebalo svjesno forsirati, a neka možda i žrtvovati.

Obzirom na sve gore navedeno, te zbog anticipiranja vjerojatnih negativnih migracijskih salda većine naselja na području Općine, u planerskom dijelu će se koristiti maksimalno optimistična (ali ipak moguća) varijanta, odnosno broj stanovnika:

- za naselja Šandrovac i Lasovac dobiven izračunom po varijanti "70",
- za naselja Pupelica i Ravneš dobiven izračunom po varijanti "50",
- za naselja Jasenik, Kašljavac i Lasovac Brdo dobiven izračunom po varijanti "40".

Na taj način "planirani" broj stanovnika Općine Šandrovac 2011. godine je 2011, a 2021. godine 1958. stanovnika (93,5% sadašnjeg broja).

2.1.3. Prostorni raspored stanovništva

Na području Općine Šandrovac živjelo je prema popisu iz 1991. godine ukupno 2341 stanovnika na 62,96 km². Prosječna gustoća naseljenosti je bila 37,2 st/km², što je znatno ispod prosjeka Županije (54,6 st/km²) i malo iznad prosjeka općina na području Županije (34,4 st/km²), ali gotovo trostruko ispod prosjeka kontinentalnog dijela Hrvatske (100,5 st/km²) i čak četverostruko ispod prosjeka središnje Hrvatske (140,0 st/km²).

Kako je iz svih analiza vidljivo, gustoća naseljenosti kao i broj stanovnika svih područja Općine od 1953. godine je u stalnom padu, što je naročito nepovoljno za već ranije rjeđe naseljena područja.

Prostorni raspored stanovništva se neće bitno izmijeniti niti u slijedećih dvadesetak godina, osim što će se relativna koncentracija još nešto povećati. Tako će u naseljima Šandrovac i Lasovac 2021. godine stanovati oko 73% stanovništva Općine sa gustoćom stanovanja od oko 55 st/km². Ostali prostor Općine bit će znatno rjeđe naseljen (sa gustoćama stanovanja od oko 10 do 20 st/km², odnosno sa prosječnom gustoćom stanovanja od oko 15 st/km²), što će već predstavljati i određene otežavajuće okolnosti za adekvatnu organizaciju i racionalno korištenje pojedinih područja.

Obzirom na sve gore navedeno može se zaključiti, da prostor ni u kom slučaju neće biti ograničavajući faktor razvoja Općine, ali da nažalost taj "višak" prostora ne može biti ni njegova razvojna prednost, pogotovo sada, kada ni na nivou Države nije osmišljena adekvatna koncepcija razvoja (ili bar "održanja") rijetko i rjeđe naseljenih područja.

Prvi problemi su se već pojavili u prilagođavanju organizacije prvenstveno društvenih djelatnosti sadašnjem broju i rasporedu stanovništva, te održavanju postignutog (nezadovoljavajućeg) standarda školstva, zdravstva, brige o starijem stanovništvu,... U budućnosti će isti vjerojatno eskalirati, iako ne tako drastično kao kod općina udaljenijih od važnijih središnjih naselja i bez radnih mjesta na vlastitom području.

2.1.4. Neka od osnovnih obilježja stanovništva

Analizirajući stanovništvo Općine po nacionalnoj pripadnosti, odmah se uočava relativno veliki udio Hrvata od 75,9% 1991. godine, a 84,4% 2001. godine (Županija 2001. godine 82,6%). Srba je 1991. godine bilo 12,5%, a 2001. 8,1% (Županija 2001. godine 7,1%). Analizirajući gornje pokazatelje može se zaključiti da značajnijih "neuobičajenih" migracija uzrokovanih Domovinskim ratom, te utjecaja na kretanje broja stanovništva na području Općine, nije bilo.

Promatrajući veličinu i strukturu kućanstava vidljivo je smanjenje veličine, sa 3,30 os./kuć. 1991. na još uvijek relativno visokih 3,17 os./kuć. 2001. godine (Županija 3,01 os./kuć., Država 3,00 os./kuć.). Isto tako vidljiv je relativno veliki postotak kućanstava sa jednom i dvije osobe (Općina 47,8%, Županija 46,3%, Država 44,4%), a što se obzirom na dobnu strukturu stanovništva može objasniti prvenstveno većim brojem samačkih i staračkih kućanstava.

Radni kontigent stanovništva (muškarci u dobi od 15 do 64 godine i žene u dobi od 15 do 59 godina) se, i u apsolutnim i u relativnim iznosima, u razdoblju 1991.-2001. godina smanjio (sa 1420 osoba odnosno 60,6% stanovništva na 1227 osoba odnosno 58,6% stanovništva), što se može objasniti ukupnim starenjem stanovništva Općine. Trend smanjenja radnog kontigenta će se nastaviti i ubuduće (ukoliko se ostvari ovim Planom "planirano" kretanje stanovništva), te će ga 2021. godine činiti svega 1187 osoba odnosno 58,3% stanovništva, ali tada dijelom i zbog povećanog udjela mlađeg stanovništva u ukupnom stanovništvu Općine.

Poljoprivrednog stanovništva u Općini Šandrovac 1991. godine bilo je visokih 61,4% (Županija 25,3%, Država 8,6%), a 2001. godine još uvijek čak 54,1% (Županija 20,7%, Država 5,5%). Važnost poljoprivrede za stanovništvo i Općinu Šandrovac možda je još bolje ilustrirana podatkom da je 1991. godine čak 79,5% kućanstava imalo poljoprivredno gospodarstvo (Županija 62,1%, Država 34,5%). Zbog najnovijih trendova u razvoju poljoprivredne proizvodnje udjeli poljoprivrednog stanovništva i

kućanstava sa poljoprivrednim gospodarstvom će se vjerojatno smanjivati, ali prilikom utvrđivanja granica građevinskih područja naselja i odnosnih članaka odredbi za provođenje ipak treba obratiti posebnu pažnju na gornje pokazatelje.

Korigirani obrazovni koeficijent stanovništva Općine je 2001. godine bio samo 0,24 (Županija 0,50, Država 0,69) što je, obzirom da relativno veliki postotak stanovništva radi izvan Općine, relativno loša obrazovna struktura.

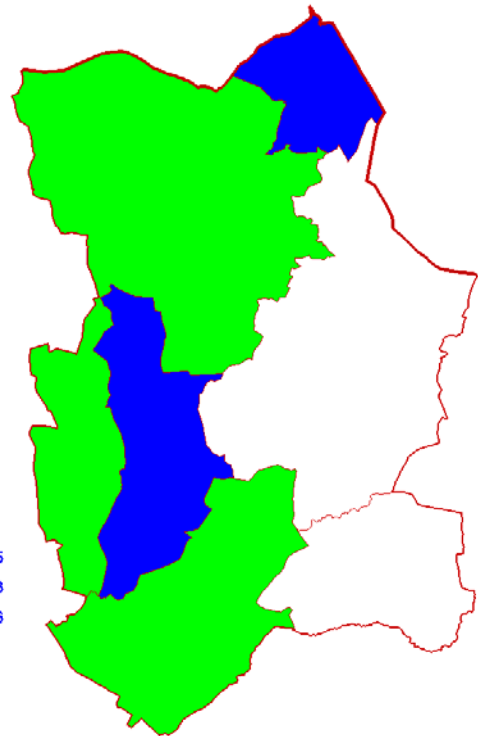
Iz svega naprijed navedenog može se zaključiti da stanovništvo Općine Šandrovac neće biti smetnja razvoju, ali da nažalost ne može biti niti okosnica razvoja Općine.

Kartografski prikaz:

2.1. - 01

Gustoće naseljenosti po naseljima 1961. godine

Tumač znakovlja:

Prosječna gustoća naseljenosti:

Republika Hrvatska	73,6
Bjelovarsko-bilogorska županija	63,6
Općina Šandrovac	57,6

Izvor podataka: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857. - 1971.

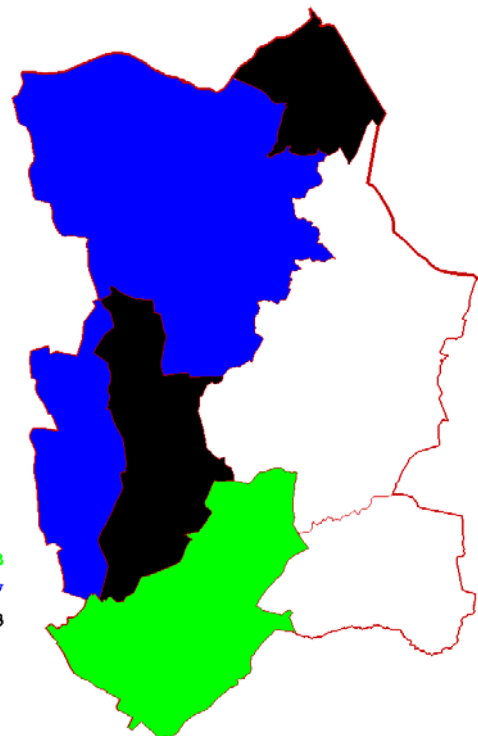
Godina podataka: 1961.

Kartografski prikaz:

2.1. - 02

Gustoće naseljenosti po naseljima 1981. godine

Tumač znakovlja:

Prosječna gustoća naseljenosti:

Republika Hrvatska	81,3
Bjelovarsko-bilogorska županija	58,7
Općina Šandrovac	43,3

Izvor podataka: Popis stanovnika, domaćinstava i stanova 1981.

Godina podataka: 1981.

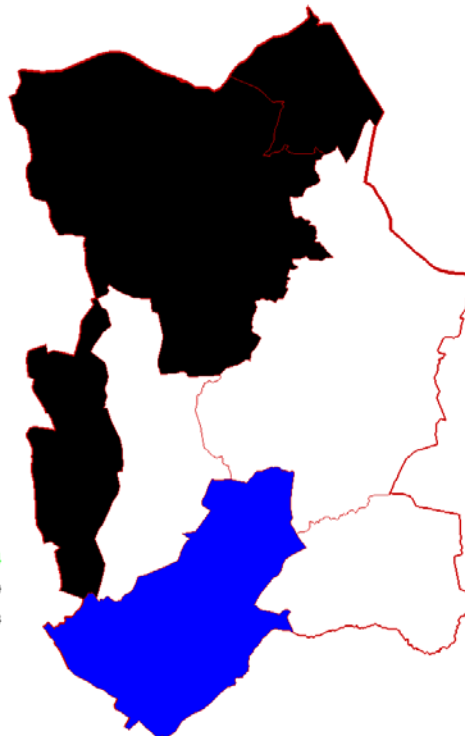
Kartografski prikaz:

2.1. - 03

Gustoće naseljenosti po naseljima 2001. godine

Tumač znakovlja:

st./km²

Prosječna gustoća naseljenosti:

Republika Hrvatska	78,4
Bjelovarsko-bilogorska županija	49,9
Općina Šandrovac	33,3

Izvor podataka: Popis stanovnika, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2001.

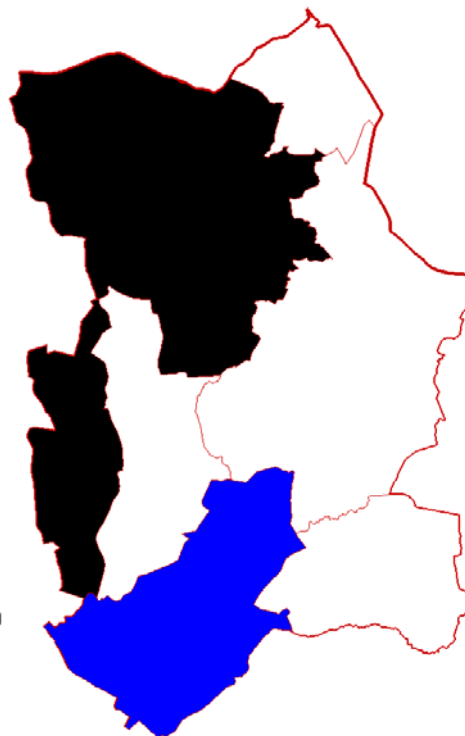
Kartografski prikaz:

2.1. - 04

Gustoće naseljenosti po naseljima 2021. godine

Tumač znakovlja:

st./km²

Prosječna gustoća naseljenosti:

Republika Hrvatska	78,4
Bjelovarsko-bilogorska županija	49,9
Općina Šandrovac	31,1

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

Godina podataka: 2004.

2.2. NASELJA

Kartogrami:

2.2.- 01 - 04	Razmještaj i veličinske skupine naselja 1857.-2001. godine
2.2.- 05	Dobna struktura stanovništva
2.2.- 06	Stanovništvo rođeno u naselju
2.2.- 07	Tipovi kretanja stanovništva 1991.-2001. godine
2.2.- 08	Tipovi kretanja stanovništva 2001.-2021. godine
2.2.- 09	Poljoprivredno stanovništvo
2.2.- 10	Radnih mjesta u naselju
2.2.- 11	Obrazovna struktura stanovništva
2.2.- 12	Opremljenost naselja
2.2.- 13	Urbana preobrazba naselja
2.2.- 14	Stanova za stalno stanovanje na jedno kućanstvo
2.2.- 15	Dobro opremljenih stanova na jedno kućanstvo
2.2.- 16	Stanova za povremeno korištenje na km ²
2.2.- 17	Razvojna osjetljivost naselja
2.2.- 18	Polazna sistematizacija naselja

2.2.1 Uvod

Obzirom da rezultati Popisa stanovnika i kućanstava 2001. godine još nisu potpuni, u ovom poglavlju će se manjim dijelom koristiti i podaci iz Popisa stanovništva i domaćinstava 1991. godine.

Naselja su najupečatljiviji elementi kulturnog pejzaža. Odražavaju karakteristike minulog razdoblja, a istovremeno su nositelji funkcionalne organizacije i žarišta preobrazbe prostora. Svaki grad ima žarišnu (čvornu) ulogu prema svom okružju na koje djeluje gospodarskim i urbanotvornim funkcijama, kao što i brojni činitelji njegovog gravitacijskog područja utječu na njega.

Prema danas opće prihvaćenim shvaćanjima, suvremeno tehnološko društvo može se razvijati samo kao urbano društvo. Problem dakle nije urbanizacijski proces kao takav, već neki njegovi oblici i alternative: prevelika i neravnomjerna koncentracija stanovništva, neprimjeren sustav središnjih naselja, nesposobnost manjih naselja da samostalno stvore okolicu za ugodan život (što će u budućnosti biti jedan od ključnih kriterija za izbor mjesta stanovanja),...

Za potrebe prostornog uređenja Općine Šandrovac analizirane su prošle i sadašnje strukture naseljenosti, te tendencije njihovih promjena, a zbog karaktera prostora posebna pozornost je usmjerena na ruralna i prelazna naselja i proces urbanizacije.

Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, kao jedan od primarnih zadataka prostornog planiranja, određeno je ostvarivanje policentričnog razvitka države uz integraciju urbane i ruralne ekonomije, a kao jedan od najvećih problema pražnjenje seoskih područja i nagomilavanje prevelikog broja ljudi u nekoliko gradova. Prostorni razvoj mora se vratiti koncepciji gradova (mješovitih naselja) na malim udaljenostima, gdje su sve čovjeku bitne sastavnice života (stanovanje, rad, društveni život, odmor) grupirane zajedno u bližoj okolini.

Međutim pri tom su ostale nedefinirani načini rješavanja dvaju ključnih problema ruralnih područja, odnosno koncepcija održanja (razvoja) rijetko naseljenih područja i strategija razvoja poljoprivrede te njihov utjecaj na planiranje i uređenje prostora.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

2.2.2. Povijesni razvoj naselja i mreže naselja

Povijest prostora koje sada zauzima Općina Šandrovac je relativno slabo proučena, tako da podataka o naseljenosti prije uspostave Vojne krajine praktično niti nema (pri čemu izmjenjena toponomastika ovog kraja dodatno otežava istraživanja).

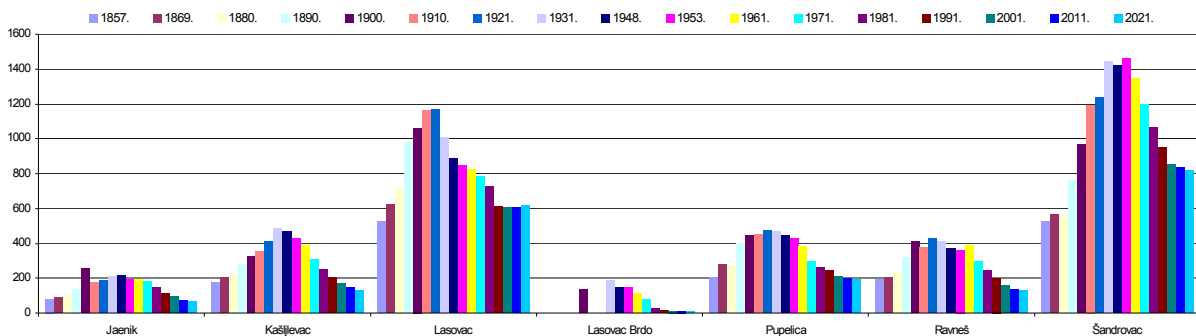
Na raspored naselja i organizaciju kraja možda značajnije nego u drugim dijelovima države utjecale su:

- topografske pogodnosti i neposredni reljefno-klimatski činioci,
- društveno-povijesne okolnosti;
 - višestoljetna granična funkcija poilovlja,
 - intervencije vlasti i uprave,
 - vojna krajina.

Današnji sustav naselja oblikovan je tokom mlađe kolonizacije (druga polovica 18. i gotovo cijelo 19. stoljeće). Tada se uspostavom Vojne krajine te izgradnjom građevina za potrebe obrane, cesta i pruga pa i novih naselja, formira mreža naselja (u sasvim drukčijim društvenim, gospodarskim i povijesnim uvjetima od današnjih), koja se kroz vrijeme više-manje stihijski transformira, a konačno je definirana procesom urbane tranzicije (koji se, iako znatno polakše, odvija i danas).

R. BR.	NASELJE	MAX. ST./G.	BROJ STANOVNIKA								UDIO U ST. OPĆINE U POSTOTCIMA							
			1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.	2021.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.	2021.
1.	Jasenik	258/00	192	194	180	145	114	91	72	66	4,97	5,35	5,74	5,32	4,87	4,34	3,58	3,37
2.	Kašljavac	485/31	430	386	305	248	206	170	148	128	11,13	10,64	9,72	9,10	8,80	8,11	7,36	6,54
3.	Lasovac	1164/21	849	825	784	727	612	608	609	617	21,98	22,74	24,99	26,69	26,14	29,02	30,28	31,51
4.	Lasovac Brdo	189/31	143	113	78	28	17	11	11	10	3,70	3,11	2,49	1,03	0,73	0,53	0,55	0,51
5.	Pupelica	474/21	425	380	296	262	241	208	198	194	11,00	10,47	9,44	9,62	10,29	9,93	9,85	9,91
6.	Ravneš	425/21	361	385	295	247	200	156	138	127	9,35	10,61	9,40	9,07	8,54	7,45	6,86	6,49
7.	Šandrovac	1463/53	1463	1345	1199	1067	951	851	835	816	37,87	37,07	38,22	39,17	40,62	40,62	41,52	41,68
UKUPNO			3863	3628	3137	2724	2341	2095	2011	1958								

Kretanje broja stanovnika po naseljima od 1857. do 2001. godine sa projekcijom za 2011. i 2021. godinu

Smanjivanje (relativno) broja stanovnika u pretežno agrarnim krajevima, uz istovremeni porast u gradovima i naseljima bližim gradovima i značajnijim prometnicama karakterističan za cijelu državu, započeo je oko 1910. godine, koja je bila i "vrhunac" razvoja sela. Mađutim, broj stanovnika naselja na području Općine Šandrovac nastavlja rasti, te sa 4212 st. 1931. doseže maksimum. Zbog zbivanja tijekom II. svjetskog rata opada na 3956 st. 1948. godine. Nakon toga, a za razliku od većine ruralnih općina, broj stanovnika i dalje promjenjivim intenzitetom, ali kontinuirano opada (najbrže u razdoblju od 1961. do 1991. godine-izrazito jaka urbana tranzicija).

Proces urbane tranzicije bio je naročito intenzivan između 1961. i 1991. godine zbog ubrzane industrijalizacije, deagrarizacije i urbanizacije u kojem razdoblju je Općina Šandrovac samo temeljem negativnog migracijskog salda "izgubila" oko 1000 stanovnika. Detaljni pokazatelji o odnosu emigracija-imigracija, te o unutaropćinskim migracijama ne postoje, međutim temeljem podataka o mjestu rođenja stanovništva (u naselju, izvan naselja ali u općini, izvan općine ali u državi i izvan

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

države-stanje iz 2001. godine), indirektno se može zaključiti da:

- su jaku imigraciju imali Ravneš (pretežito iz "bivše" Općine Bjelovar i Države) i u posljednje vrijeme Lasovac Brdo,
- je relativno jaku imigraciju imao Lasovac,
- su umjerenu imigraciju imali još i Kašljavac i Pupelica.

Međutim, usprkos imigraciji do 1991. godine samo su Pupelica i Lasovac uspijevali bar donekle održati broj stanovnika, dok su ostala 3 (od gore navedenih) naselja imala manje ili više negativna demografska kretanja, što znači da je emigracija iz istih ipak bila znatno jača, odnosno da nisu uspijevala zadržati svoje stanovništvo.

Nakon 1971. godine (pa sve do danas) ubrzano smanjivanje broja stanovnika većini naselja nije više samo posljedica emigracije, već velikim dijelom i negativnog prirodnog prirasta, koji je opet indirektno posljedica dugogodišnje emigracije fertilnog stanovništva (većim dijelom izvan Općine) i starenja populacije (u nekim naseljima dobni koeficijent je veći od 2,0).

U razdoblju od 1991. do 2001. godine demografski procesi većine naselja su se odvijali u granicama pesimističkih očekivanja. Lasovac je gotovo uspio održati broj stanovnika (većim dijelom i zbog neočekivanog pozitivnog migracijskog salda-posljedice prvenstveno Domovinskog rata). Šandrovac je izgubio 10%, a ostala naselja su zbog negativnog prirodnog prirasta i u odnosu na prijašnji period manjeg, ali još uvijek negativnog migracijskog salda (tih naselja) izgubila u prosjeku oko 15% pa do 20% stanovništva.

Rezultat gore opisanih procesa u razdoblju između 1961. i 1991. godine je pad u nižu veličinsku skupinu čak 3 naselja, od kojih jednog za dva stupnja.

BROJ STANOVNIKA NASELJA	BROJ NASELJA						
	1857. god.	1910. god.	1961. god.	1991. god.	2001. god.	2011. god.	2021. god.
01 do 50				1	1	1	1
51 do 100	1				1	1	1
Ukupno	1	0	0	1	2	2	2
101 do 200	2	1	2	2	2	3	3
201 do 500	1	3	3	2	1		
Ukupno	3	4	5	4	3	3	3
501 do 1000	2		1	2	2	2	2
1001 do 2000		2	1				
2001 do 5000							
Ukupno	2	2	2	2	2	2	2
Sveukupno	6	6	7	7	7	7	7

Temeljem u poglavlju 2.1. napravljenih analiza i projekcija (rezultati kojih su prikazani u tabeli i dijagramu: Kretanje broja stanovnika po naseljima od 1857. do 2001. godine sa projekcijom za 2011. i 2021.) izvršena je podjela naselja po tipovima kretanja stanovništva od regeneracije do izumiranja (donja tabela i kartogram 2.2.- 11. Tipovi kretanja stanovništva).

BROJ STANOVNIKA NASELJA	REGENERACIJA	VRLO SLABA REGENERACIJA	DEPOPULACIJA	IZRAZITA DEPOPULACIJA	IZUMIRANJE	UKUPNO NASELJA
	01 do 50					
51 do 100				1		1
Ukupno	0	0	0	1	1	2
101 do 200				2		2
201 do 500			1			1
Ukupno	0	0	1	2	0	3
501 do 1000		1	1			2
1001 do 2000						0
2001 do 5000						0
Ukupno	0	1	1	0	0	2
Sveukupno	0	1	2	3	1	7

Iz istih je vidljivo da se u slijedećih 20 godina (i u najoptimističnijoj varijanti) u većini naselja može očekivati manji ili veći pad broja stanovnika izuzev u Lasovcu, te možda u Pupelici i Šandrovcu.

Za sadašnju mrežu naselja naročito je nepovoljna bila depopulacija, pa često i izrazita depopulacija mnogih manjih naselja i pojavljivanje (1971. godine) naselja sa 51-100 stanovnika, a što će se na žalost odvijati i u slijedećih 20-tak godina.

Rezultat svega naprijed navedenog je da se u 3 od 7 naselja (Šandrovac, Pupelica i Lasovac), 2001. godine koncentriralo 80,0% stanovništva Općine (1961. godine 70,0%), a trend će se i u budućnosti nastaviti, tako da će 2021. godine u istima stanovati oko 85,0% stanovništva Općine.

Međutim, niti depopulacija manjih naselja, niti istom uzrokovana koncentracija stanovništva u tri gore navedena naselja nije takvog intenziteta da bi bitno narušila sadašnju mrežu naselja i organizaciju prostora Općine.

2.2.3. Mreža naselja

Općina Šandrovac je danas (kao i veći dio Bjelovarsko-bilogorske županije i Hrvatske) područje malih naselja i disperzne naseljenosti. Općina je 1991. godine imala 7 naselja od toga 4 ili 57,1% naselja do 200 stanovnika (Županija 48%, Hrvatska 51%), 5 ili 71,4% naselja do 500 stanovnika (Županija 83%, Hrvatska 79%), te 7 ili 100,0% naselja do 1000 stanovnika (Županija 93%, Hrvatska 91%).

Disperzna naseljenost otežavajuća je okolnost u uređenju prostora. Ona otežava izgradnju infrastrukture (prometnica, kanalizacije, vodovoda, plinovoda,...) kao i cjelokupnu organizaciju prostora, a jedan je od ekspulzivnih čimbenika daljnjih prostornih procesa.

U takvim područjima postojanje (ili formiranja) odgovarajuće mreže naselja (i odgovarajućeg "sustava središnjih naselja" ili "sustava razvojnih žarišta") je možda i presudno za daljnji razvoj (ili nazadovanje) ruralnog i rjeđe naseljenog prostora.

Međutim, sagledavši ukupni prostor (posebice veličinu i glavne prometne veze), te strukturu i prostorni razmještaj naselja Općine Šandrovac (kartogrami dani na kraju poglavlja) te susjednih općina, mogu se odmah uočiti četiri tipa naselja:

- Šandrovac (861 st.), malo ekscentrično ali relativno dobro postavljeno, na križanju glavnih prometnica Općine,
- Lasovac (608 st.) uz Šandrovac jedino naselje u Općini veće od 500 st., locirano na županijskoj cesti Ž-2232,
- Jasenik (91 st.), izolirano naselje izrazito gravitirajuća Šandrovcu, locirano na županijskoj cesti Ž-2232,
- četiri naselja (od 11 do 208 st.), naselja sa dvojnim utjecajem Šandrovca i Bjelovara.

relativno povoljne strukture i razmještaja (u odnosu na Šandrovac i državnu cestu D-28 odnosno Bjelovar).

Analizirajući demografske i ostale karakteristike naselja po gore navedenim skupinama može se uočiti da je situacija kritična u Jaseniku i čak tri naselja četvrte skupine.

2.2.4. Funkcija rada i stanovanja

Za razumijevanje utjecaja grada (i ostalih naselja) u prostoru, a naročito njegovog utjecaja na socioekonomsku preobrazbu okolnog prostora, neophodna su saznanja prvenstveno o njegovim funkcijama rada i stanovanja, te njihovom međusobnom odnosu.

Kako Popisom stanovništva i kućanstava 2001. godine nisu popisivana radna mjesta u naselju, za potrebe izrade ovog Plana je krajem 2002. godine izvršeno anketiranje pravnih i fizičkih

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

osoba iz evidencije Općine Šandrovac. Obzirom da je odaziv bio veoma slab, napravljena je i dodatna telefonska anketa, te se temeljem iste i podataka o radnicima koji rade u naselju iz Popisa stanovništva i kućanstava došlo do slijedećih rezultata, koje međutim obzirom na metodologiju treba tumačiti s određenom dozom rezerve.

Na području Općine je 5 od 7 naselja 2001. godine imalo bar jedno radno mjesto (ne računajući poljoprivredna gospodarstva i slobodna zanimanja), od kojih:

- 1 naselje (Šandrovac) sa 101 do 200 radnih mjesta,
- 0 naselja sa 051 do 100 radnih mjesta,
- 2 naselja (Pupelica i Lasovac) sa 011 do 050 radnih mjesta,
- 2 naselja sa (Ravneš i Kašljavac) sa 001 do 010 radnih mjesta,

a u Jaseniku i Lasovac Brdu nije registrirano niti jedno radno mjesto. Stoga možemo reći da je funkcija rada relativno nerazvijena, te da nijedno naselje osim Šandrovca nema preko 50 radnih mjesta u naselju i da po tom kriteriju nijedno naselje osim Šandrovca nije pogodno za ulogu središnjih naselja.

Analizirajući odnos funkcije rada i stanovanja, odmah se uočava da je u gotovo svim naseljima funkcija rada (u odnosu na funkciju stanovanja) preslaba, a u Lasovcu čak i bitno preslaba. Isto nije začuđujuće, obzirom na važnost poljoprivrede, nepostojanje gotovo nijedne jače tvrtke na području Općine, te relativnu blizinu Bjelovara.

Kako je stanovanje jedna od najvažnijih funkcija u naselju, najveći "potrošač" prostora i kapitala, logično je da bude i temeljni element prostornog planiranja (s tim da pojam stanovanja treba promatrati kao sustav: stan, usluge, opskrba, komunalna i društvena infrastruktura).

Stoga je postojeći stambeni fond posebno analiziran, a u svrhu promatranja ne samo kao posljedice, već i kao mogućeg značajnog razvojnog resursa (bez obzira ili baš zbog ubrzanog razvoja prometa), a o čemu će trebati voditi računa pri lociranju mjesta rada. Izjednačavanjem mobilnosti radne snage i tehnologije, odnosno usmjeravanjem radno intenzivnih investicija u prostore manjih, slabije urbaniziranih i seoskih naselja, upravo bi njihov postojeći stambeni fond mogao biti resurs preobrazbe i relativno ravnomjernog razvoja cjelokupnog prostora Općine.

R. BR.	NASELJE	STAN. ZA STAL.		KUĆANSTVA		ZA STAL./KUĆ.		MODERNIH STAN.		STAN. ZA POVR.		ZA POVR./KUĆ.	
		1991.	2001.	1991.	2001.	1991.	2001.	2001.	stan./kuć.	1991.	2001.	1991.	2001.
1.	Jasenik	37	34	37	31	1,00	1,10	9	0,29	4	3	0,11	0,10
2.	Kašljavac	75	85	61	59	1,23	1,44	15	0,25	20	39	0,33	0,66
3.	Lasovac	205	212	188	176	1,09	1,20	84	0,48	5	2	0,03	0,01
4.	Lasovac Brdo	8	6	4	3	2,00	2,00	0	0,00	10	7	2,50	2,33
5.	Pupelica	80	74	74	65	1,08	1,14	25	0,38	12	12	0,16	0,18
6.	Ravneš	70	67	66	54	1,06	1,24	23	0,43	3	10	0,05	0,19
7.	Šandrovac	317	319	309	274	1,03	1,16	155	0,57	69	88	0,22	0,32
	UKUPNO	792	797	739	662	1,07	1,20	311	0,47	123	161	0,17	0,24
	Zupanija		44269		51092		1,15	29500	0,67		3561		0,08
	Država		1477377		1660649		1,12	1229976	0,83		270931		0,18

Iz gornje tabele je vidljivo da je općina Šandrovac 2001. godine imala znatno više stanova po jednom kućanstvu od prosjeka Županije i Države (karakteristično za sva ruralna-pretežito emigracijska područja), ali i da je u njemu znatno manji udio "modernih" stanova od udjela istih u stambenom fondu Županije i Države.

Višak stanova je međutim relativno neravnomjerno raspoređen po naseljima. Od velikog viška u dva naselja (više od 1,3 stan./kuć.) do relativno loše situacije u dva naselja (manje od 1,15 stan./kuć.), a od kojih je najkritičniji Jasenik sa svega 1,10 stan./kuć. i samo 0,29 "modernih" stan./kuć..

Za Općinu Šandrovac karakterističan je i relativno veliki broj stanova za povremeno stanovanje, odnosno kljeti i vikendica stanovnika sa područja gotovo cijele "bivše" Općine Bjelovar

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
P O L A Z I Š T A

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

(Općina 0,24, Županija 0,08, Država 0,18 stan. za povr. stan./kuć.), građenih pretežito poslije 1970. godine i relativno dobro opremljenih. Kako je u zadnjih nekoliko godina i u jednom dijelu "vikend" ulica izgrađena potrebna infrastruktura, u posljednje vrijeme započelo je i u Općini Šandrovac pretvaranje istih u stanove za stalno stanovanje, što dodatno povećava naprijed navedene pokazatelje.

Obzirom na sve navedeno, a uzevši u obzir i predviđeno prirodno kretanje broja stanovnika po naseljima, može se zaključiti, da bi se upravo višak relativno jeftinih stanova, uz relativnu blizinu Bjelovara te dobro vođenu stambenu i razvojnu politiku, mogao iskoristiti kao jedan od važnijih faktora za korekciju sadašnjih demografskih i razvojnih trendova na području Općine Šandrovac (kroz zadržavanje vlastitog i privlačenje stanovništva iz drugih dijelova Hrvatske).

2.2.5. Urbanizacija

U Općini Šandrovac temeljem sedam nezavisnih varijabli (broj stanovnika, % poljodjelskog stanovništva, % domaćinstava bez poljodjelskog gospodarstva, % radnika u mjestu stanovanja, obrazovna struktura, opremljenost komunalnom i društvenom infrastrukturom te razvijenost tercijarnog sektora) nije izdvojeno niti jedno gradsko naselje.

BR. ST. NASELJA	GRADSKA		JAČE URBANIZIRANA		SLABIJE URBANIZIRANA		SEOSKA		UKUPNO	
	NASELJA	STAN.	NASELJA	STAN.	NASELJA	STAN.	NASELJA	STAN.	NASELJA	STAN.
01 do 50							1	11	1	11
51 do 100							1	91	1	91
Ukupno	0	0	0	0	0	0	2	102	2	102
101 do 200							2	326	2	326
201 do 500					1	208			1	208
Ukupno	0	0	0	0	1	208	2	326	3	534
501 do 1000			1	851	1	608			2	1459
1001 do 2000									0	0
2001 do 5000									0	0
Ukupno	0	0	1	851	1	608	0	0	2	1459
Sveukupno	0	0	1	851	2	816	4	428	7	2095
% u sveukupnom	0,0%	0,0%	14,3%	40,6%	28,6%	38,9%	57,1%	20,4%	100,0%	100,0%
Županija	1,5%	32,8%	8,7%	14,5%	19,2%	18,8%	70,6%	33,9%	100,0%	100,0%
Hrvatska	1,7%	51,3%	28,1%	23,8%	23,8%	18,8%	46,4%	33,9%	100,0%	100,0%

Prijelaznih naselja (koja su doživjela određen stupanj socio-ekonomske i druge preobrazbe, te po svojim obilježjima predstavljaju prijelaz između gradskih i seoskih naselja) je izdvojeno (uvjetno) 3 ili 42,9% i u njima je živjelo ukupno 79,6% stanovništva Općine, što je daleko iznad prosjeka Županije (jer na području općine nema niti jednog gradskog naselja). Pri tome je indikativan njihov položaj, što implicira na relativno jaku podjelu Općine na urbanizirani i ruralni dio.

Seoskih naselja sa izrazito agrarnim karakterom u Općini još uvijek ima 4 odnosno 57,1%, i u njima živi 20,4% stanovništva, što među ostalim ilustrira i njihovu malu prosječnu veličinu. Ona nisu doživjela značajnije preobrazbe i u njima će procesi vjerojatno biti najizrazitiji, ali i najrazličitiji. Jedan dio će se tokom vremena najvjerojatnije urbanizirati (Ravneš,...), neka će jačati svoj agrarni karakter uz adekvatnu modernizaciju života i rada u njima, a kao naselje stalnog stanovanja ugasit će se vjerojatno samo Lasovac Brdo.

Ako proces urbanizacije analiziramo po područjima, možemo ih podijeliti u tri skupine različite po lokaciji i obliku te uzrocima i načinima urbanizacije:

- prigradska urbanizirana područja

Nastaju oko gradskih naselja zahvaljujući zapošljavanju stanovnika u gradu i dnevnim migracijama. Njihova veličina, broj i raspored ovise o funkciji rada u gradu, mogućnostima dnevnog migriranja, zatečenoj mreži naselja, socijalnoekonomskim prilikama u okolici i dr. Obzirom na udaljenost od najbližih gradskih naselja, na području Općine takvo područje ne postoji.

- međugradska urbanizirana područja

Protežu se duž važnijih prometnica između dva ili više centara rada. Njihov razvoj omogućen je dnevnim migracijama zahvaljujući prometnim vezama. Na području Općine takav potez ne postoji, iako se naznake mogu utvrditi.

- samostalna urbanizirana područja

Razvijaju se izvan gradskih područja, mahom oko manjih centara rada i čine ih obično nekoliko urbaniziranih naselja. Na području Općine takvo područje za sada ne postoji (Šandrovac je još uvijek preslab u odnosu na Bjelovar), ali se u budućnosti možda može očekivati njegovo formiranje.

Vezano na tipove urbaniziranih područja možemo govoriti i oblicima urbanizacije prostora, odnosno o centrima i osovinama urbanizacije, te analizirati njihov utjecaj na procese u okolnom ruralnom prostoru, a sa ciljem njihovog planiranja i usmjeravanja u poželjnim smjerovima.

Obzirom na gore izneseno može se zaključiti da bi upravo formiranje vlastitog samostalnog urbaniziranog područja i daljnje jačanje dnevnih migracija prema Bjelovaru (uz maksimalno korištenje postojećeg stambenog fonda i bolje opremanje naselja komunalnom infrastrukturom) moglo postati jedan od najvažnijih (i "najjeftinijih") instrumenata bržeg razvoja Općine.

2.2.6. Razvojna osjetljivost

Pojam razvojne osjetljivosti podrazumijeva stanje i procese, promatrane kao jedan od resursa, koji naselju (ili području) omogućuje određenu sposobnost prilagodbe očekivanim i/ili planiranim promjenama. Temeljem analize suženog reprezentativnog broja pokazatelja (demografski, gospodarski, socio-kulturni,...) isti su identificirani, te razvrstani u pet osnovnih tipova:

- izrazito nazadovanje u razvitku;

Naselja koja imaju izrazito negativne sve pokazatelje. U Općini to su sada Jasenik i Lasovac Brdo, izdvojena manja naselja velike demografske starosti, duboko u procesu depopulacije, sa velikim udjelom poljoprivrednog stanovništva, izrazito nepovoljne obrazovne strukture, bez radnih mjesta u naselju, minimalno opremljena komunalnom i društvenom infrastrukturom. Proces je praktično nemoguće zaustaviti.

- nazadovanje u razvitku:

Naselja sa izrazito negativnim gotovo svim pokazateljima. U Općini to su Kašljavac i Ravneš, manja naselja velike demografske starosti duboko u procesu depopulacije, sa velikim udjelom poljoprivrednog stanovništva, izrazito nepovoljne obrazovne strukture, praktično bez radnih mjesta u naselju, opremljena osnovnom komunalnom i društvenom infrastrukturom. Proces će biti jako teško zaustaviti.

- zaostajanje u razvitku:

Naselja sa uglavnom negativnim gotovo svim pokazateljima, prosječan tip naselja na prostoru Županije i Općine. U Općini to su Pupilica i Lasovac, manja naselja, bliže glavnim prometnicama i većim središtima rada, sa procesom vrlo slabe regeneracije, relativno dobro opskrbljena komunalnom i društvenom infrastrukturom. Konkretnim mjerama gospodarske i demografske politike proces bi se relativno brzo mogao zaustaviti, ako ne i dovesti u stupanj uravnoteženog razvitka.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAŽIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

- stagnacija procesa:

Prosječan tip naselja u prostoru Države, koji ipak ne može biti strateški cilj uređenja prostora, ali s nizom povoljnih pretpostavki za brže, lakše i racionalnije usmjeravanje procesa i odnosa. U Općini to je samo Šandrovac. Konkretnim mjerama gospodarske i poglavito demografske politike bi se relativno brzo mogao dovesti u stupanj uravnoteženog razvitka.

- uravnoteženi razvitak:

U tom je tipu relativno mlada, biodinamički postojana, aktivnija, ali i mobilnija populacija sa jasnim međupopisnim i prirodnim rastom stanovništva. U Općini takvog tipa naselja nema, ali ona su zadovoljavajući okvir kojem trebaju težiti prethodni tipovi, te zajedno biti ključ zadržavanja postojećih pozitivnih procesa.

Sumarno gledano u Općini je u toku proces izrazitog nazadovanja i nazadovanja u razvitku u 4 odnosno 57% naselja (u Županiji 53%), s tim da je izrazito negativan i njihov prostorni raspored, zaostajanja i stagnacije u razvitku u 3 odnosno 43% naselja, a uravnoteženog razvoja niti u jednom naselju.

BROJ STANOVNIKA NASELJA	URAVNOTEŽENI RAZVOJ	STAGNACIJA U RAZVOJU	ZAOSTAJANJE U RAZVOJU	NAZADOVANJE U RAZVOJU	IZRAZITO NAZADOVANJE	UKUPNO NASELJA
01 do 50					1	1
51 do 100					1	1
<i>Ukupno</i>	0	0	0	0	2	2
101 do 200			1	2		3
201 do 500						0
<i>Ukupno</i>	0	0	1	2	0	3
501 do 1000		1	1			2
1001 do 2000						0
2001 do 5000						0
<i>Ukupno</i>	0	1	1	0	0	2
<i>Sveukupno</i>	0	1	2	2	2	7

Međutim, kako je u prethodnim poglavljima već istaknuto, maksimalnim korištenjem razvojnih prednosti te definiranjem i provođenjem aktivne razvojne i naročito demografske politike, Općina Šandrovac u cjelini, pa i većina naselja u njoj, imaju realnu šansu za relativno uravnoteženi razvitak.

2.2.7. Sustav središnjih naselja-polazna sistematizacija

Kao što je iz prethodnih analiza vidljivo Općina Šandrovac je u okvirima Županije nešto ispodprosječne veličine i površinom i brojem naselja, prostorno relativno kompaktna i dobro uravnotežena, nešto ispodprosječne gustoće naseljenosti, te pod relativno jakim utjecajem Bjelovara.

U takvim područjima "sustav središnjih naselja" ili "sustav razvojnih žarišta" možda i nije tako važna odrednica kvalitetnog prostornog uređenja.

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije utvrđen je sustav središnjih naselja do razine većih lokalnih središta (Šandrovac) i manjih lokalnih središta (nema), a pokušalo se i načelno prepoznati inicijalna središta (Lasovac).

Temeljem svih naprijed izvršenih analiza može se zaključiti da:

- Šandrovac (uz ostvarivanje određenih preduvjeta i jačanja pojedinih funkcija) može izvršavati predviđene mu "zadatke" većeg lokalnog središta,
- niti jedno drugo naselje nema uvjeta za izvršavanje zadataka manjeg lokalnog, pa niti inicijalnog središta,

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

Obzirom na sve naprijed navedeno, može se ustvrditi da bi za prostor Općine Šandrovac optimalan model bio:

- jedno centralno naselje (Šandrovac),
- ostala naselja,

sa oslanjanjem na slabu lokalnu osovinu razvoja (županijska cesta Ž-2232) i Bjelovar kao veće regionalno središte i glavno žarište razvoja ovog dijela Županije.

2.2.8. Građevinska područja naselja

Za uređenje i razvoj naselja temeljem sadašnje zakonske regulative namijenjen je prostor građevinskih područja naselja. Građevinska područja naselja moraju biti optimalne veličine i oblika, a zbog omogućavanja neometanog ali održivog razvoja naselja, bez negativnih posljedica po naselje, okolni krajobraz i ukupni okoliš.

Obzirom da za većinu naselja na području Općine u dogledno vrijeme najvjerojatnije neće biti izrađivani planovi nižeg reda, te da će se u njima svi zahvati u prostoru provoditi temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, građevinska područja ovim Planom treba (prvenstveno radi lakšeg sprečavanja miješanja namjena i sukoba interesa pojedinih korisnika prostora) osim na izgrađeni i neizgrađeni dio razgraničiti i po osnovnim namjenama. Sve namjene u pravilu treba utvrditi kao osnovne (a samo iznimno isključive), kako bi se unutar njih, a temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa mogle utvrditi i površine drugih namjena.

Kako su od svih dijelova Plana građani najviše zainteresirani upravo za građevinska područja naselja, te da ih u pravilu zbog "navike" izgradnje na vlastitom zemljištu i podizanja cijene vlastitog zemljišta žele maksimalno proširiti, utvrđivanje građevinskih područja svih naselja treba u cilju smanjivanja utjecaja subjektivnih prosudbi i vanjskih pritisaka provesti kroz tri faze:

- određivanje izgrađenih dijelova,
- određivanje ukupno potrebne veličine,
- određivanje razmještaja i oblika neizgrađenih dijelova te namjene građevinskog područja.

Izgrađeni dijelovi naselja utvrđeni su temeljem obilaska terena, u skladu sa člankom 18. Odredbi za provođenje ovog Plana, s tim da se nije provjeravala legalnost građenja, obzirom da izrazito konfliktne situacije nisu zamijećene.

Nakon obilaska terena, ocjene važeće prostornog-planske dokumentacije i ostalih analiza, zaključeno je da je zatečeno stanje građevinskih područja relativno loše, prvenstveno stoga što:

- su demografski pokazatelji većine naselja već duže vrijeme loši,
- su za većinu naselja građevinska područja drastično predimenzionirana, što nije uzrokovalo ali je omogućilo raspršenu izgradnju, te uz nedostatak poticajnih mjera gotovo potpuno odvratilo investitore od revitalizacije, sanacije, rekonstrukcije i zamjene postojećeg građevinskog fonda i stvorilo "naviku" građenja na vlastitom zemljištu,
- je u većini naselja s vremenom došlo do miješanja namjena,...

a što zorno ilustriraju i podaci iz donjih tabela.

R. br.	Naselje	GP naselja (ha)			2001.		Ulica uz izgr. GP naselja (km)			Brutto gust. st.	Stanovn. / km ulica	Stanova / km ulica	Karakter izgradnje
		Ukupno	Izgr.	Neizgr.	Stanovn.	Stanova	Ukupno	Uz drž.	Uz žup.				
1.	Jasenik	17,0	7,1	9,9	91	34	1,1		1,1	12,8	82,7	30,9	kontinuirana obostrano
2.	Kašjavac	103,0	23,4	79,6	170	85	2,1			7,3	81,0	40,5	s prekidima djel. jednostr.
3.	Lasovac	113,0	50,2	62,8	608	212	3,8		2,2	12,1	160,0	55,8	kontinuirana obostrano
4.	Lasovac Brdo	23,0	2,7	20,3	11	6	1,8			4,1	6,1	3,3	rastrkana obostrano
5.	Pupelica	59,0	22,4	36,6	208	74	8,5		0,7	9,3	24,5	8,7	s prekidima djel. jednostr.
6.	Ravneš	32,0	23,3	8,7	156	67	3,5		0,7	6,7	44,6	19,1	kontinuirana obostrano
7.	Šandrovac	350,0	92,4	257,6	851	319	2,8			9,2	303,9	113,9	s prekidima for. centar
Ukupno		697,0	221,5	475,5	2095	797	23,6	0,0	4,7	9,5	88,8	33,8	

Za određivanje ukupno potrebne veličine građevinskih područja za svako naselje treba utvrditi naročito:

- izgrađene dijelove građevinskog područja,
- planirane položaje u sustavu naselja,
- planirane demografske pokazatelje,
- gospodarske i razvojne pokazatelje,
- stanje i iskorištenost postojećeg građevinskog fonda,
- pravce preobrazbe i razvoja,
- smjernice i kriterije iz Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije,
- autonomne motivacije i vrijednosti lokalnih i privatnih aktera,
- sadašnje i planirane brutto gustoće stanovanja,...

Temeljem analize i vrednovanja gornjih činitelja, treba odrediti okvirno potrebne veličine građevinskih područja naselja.

Poseban problem će pri tome biti utvrđivanje građevinskih područja naselja u fazi izrazite depopulacije, pri čemu se kao moguće alternative pojavljuju (za atraktivnija područja Bjelovaru) interpolacija vikend kuća, a za pojedina područja i rješenja do sada atipična za ovo područje (pojedinačna ili grupirana poljoprivredna gospodarstva).

Prije, odnosno za potrebe određivanja razmještaja i oblika neizgrađenih dijelova, te namjene ukupnog građevinskog područja, za svako naselje osim gore navedenog treba utvrditi još i:

- povijesnu, zatečenu i planiranu morfologiju naselja,
- topografske i reljefno-klimatske činitelje,
- sadašnji i planirani stupanj urbanizacije,
- sadašnje i planirane tipove poljoprivrednih gospodarstava, te zatečene i anticipirane razmještaje građevina na parcelama,
- posebne uvjete korištenja (prirodnu i kulturnu baštinu, te krajobrazne vrijednosti),
- posebna ograničenja u korištenju (zone zabrane izgradnje uz posebnu namjenu, vodozaštitna područja, zaštitne i inundacijske pojaseve),
- posebne mjere uređenja i zaštite,
- naznačene i ostale moguće pravce i načine širenja (ili sažimanja) naselja,
- pokrivenost pojedinih dijelova naselja prometnom i ostalom infrastrukturom,
- pružanje uz državne i županijske ceste čije se trase neće izmicati,
- obvezu izrade prostornih planova užih područja, načine usmjeravanja izgradnje u pojedina područja, pripreme i uređenja zemljišta za izgradnju,...

Površine neizgrađenih dijelova građevinskih područja treba u pravilu rješavati popunjavanjem dijela postojećih "praznina" u zatečenoj strukturi naselja, a ne povećanjem ukupne dužine građevinskog područja (naročito uz državne i županijske ceste). U pravilu treba popunjavati samo praznine nastale rušenjem starih građevina i "preskakanjem" izgradnje (najčešće zbog "navike" izgradnje na vlastitom zemljištu), a praznine nastale organskim razvojem naselja ostavljati kao takve.

Dubinu građevinskog područja treba odrediti varijabilno, od naselja do naselja, a prvenstveno temeljem analiza:

- morfologije naselja,
- tradicijske širine, dubine i organizacije parcele,
- reljefa,
- planirane namjene.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

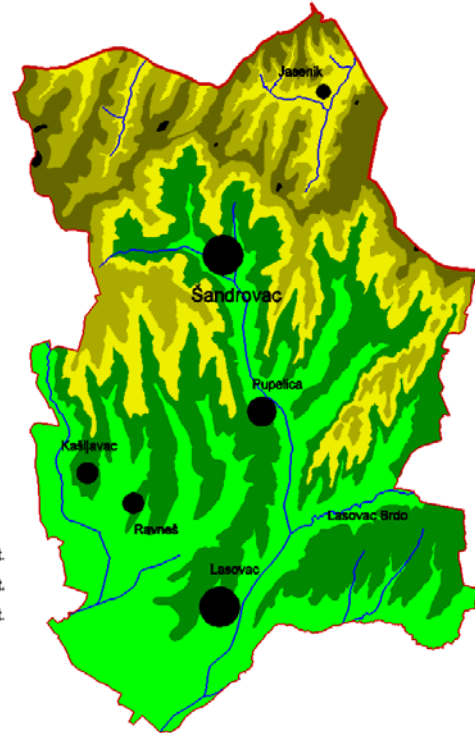
Kartografski prikaz:
2.2. - 01

Razmještaj i veličinske skupine naselja 1857.

Tumač znakovlja:

Prosječna veličina naselja	
Republika Hrvatska	401 st.
Bjelovarsko-bilogorska županija	374 st.
Općina Šandrovac	285 st.

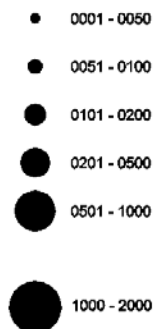
Izvor podataka: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857. - 1971.

Godina podataka: 1857.

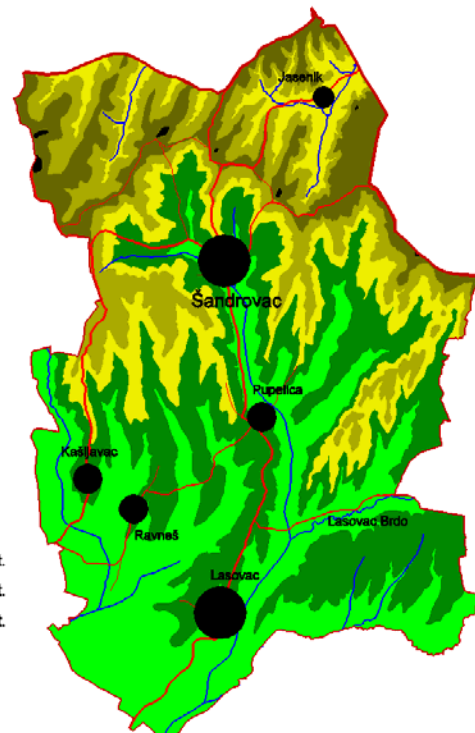
Kartografski prikaz:
2.2. - 02

Razmještaj i veličinske skupine naselja 1910.

Tumač znakovlja:

Prosječna veličina naselja	
Republika Hrvatska	541 st.
Bjelovarsko-bilogorska županija	577 st.
Općina Šandrovac	618 st.

Izvor podataka: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857. - 1971.

Godina podataka: 1910.

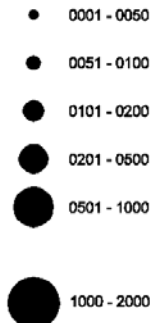
Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

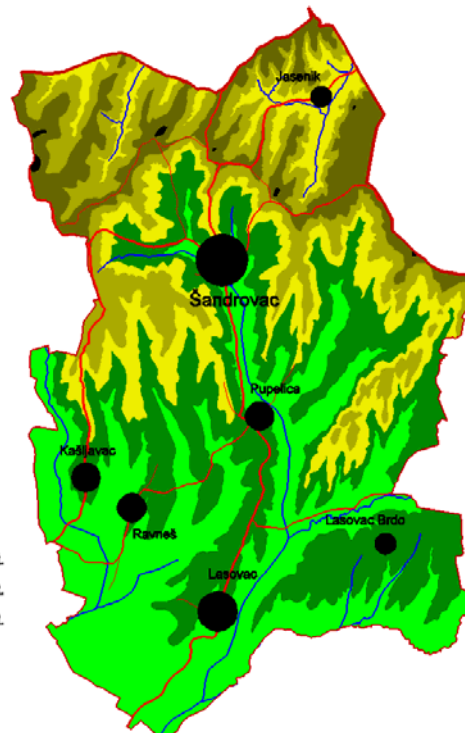
Kartografski prikaz:
2.2. - 03

Razmještaj i veličinske skupine naselja 1961.

Tumač znakovlja:

Prosječna veličina naselja
Republika Hrvatska 623 st.
Bjelovarsko-bilogorska županija 550 st.
Općina Šandrovac 518 st.

Izvor podataka: Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857. - 1971.

Godina podataka: 1961.

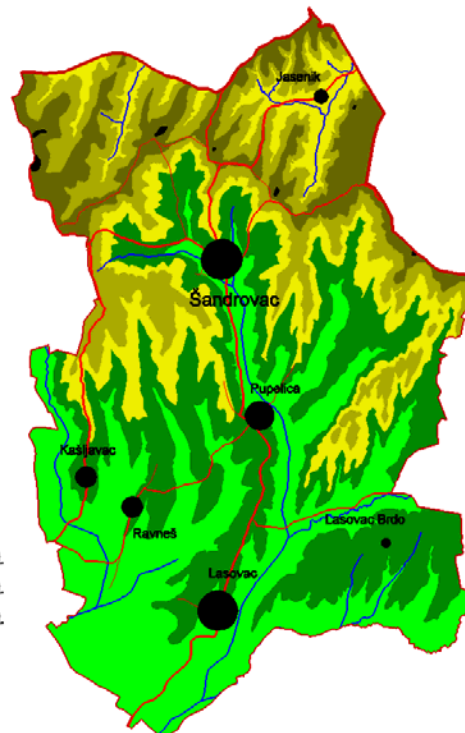
Kartografski prikaz:
2.2. - 04

Razmještaj i veličinske skupine naselja 2001.

Tumač znakovlja:

Prosječna veličina naselja
Republika Hrvatska 663 st.
Bjelovarsko-bilogorska županija 412 st.
Općina Šandrovac 299 st.

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2001.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

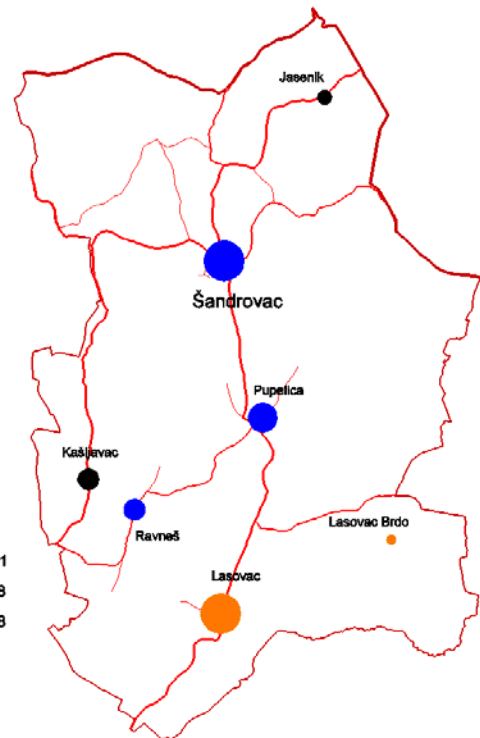
Kartografski prikaz:
2.2. - 05

Dobna struktura stanovništva

Tumač znakovlja:

- MLADOST
- ZRELOST
- STAROST
- DUBOKA STAROST
- IZRAZITO DUBOKA STAROST

Republika Hrvatska kd=0,91
Bjelovarsko-bilogorska županija kd=0,98
Općina Šandrovac kd=1,08

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2001.

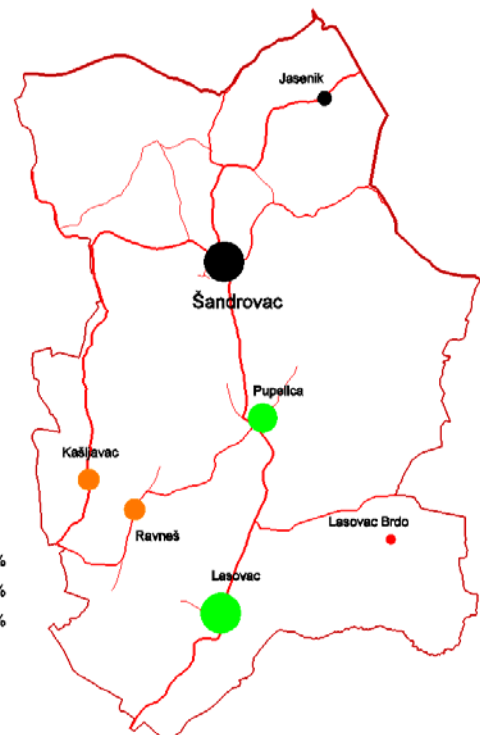
Kartografski prikaz:
2.2. - 06

Stanovništvo rođeno u naselju

Tumač znakovlja:

- - 50,0%
- 50,1% - 55,0%
- 55,1% - 60,0%
- 60,1% - 65,0%
- 65,1% -

Prosječna veličina naselja
Republika Hrvatska 51,8%
Bjelovarsko-bilogorska županija 48,6%
Općina Šandrovac 60,3%

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2001.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

Kartografski prikaz:

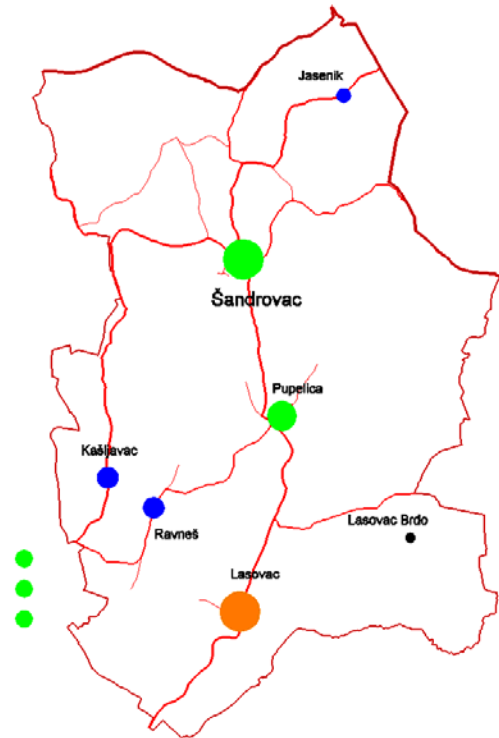
2.2. - 07

Tipovi kretanja stanovništva 1991. - 2001.

Tumač znakovlja:

- REGENERACIJA
- VRLO SLABA REGENERACIJA
- DEPOPULACIJA
- IZRAZITA DEPOPULACIJA
- IZUMIRANJE

Republika Hrvatska
Bjelovarsko-bilogorska županija
Općina Šandrovac

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja općine Šandrovac

Godina podataka: 2001.

Kartografski prikaz:

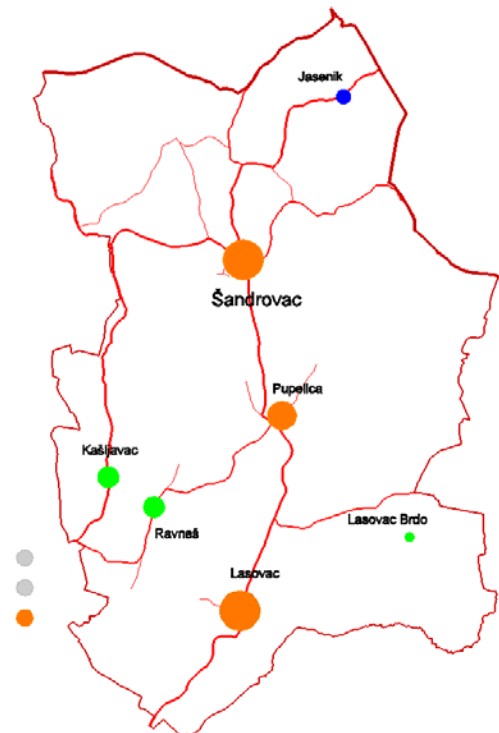
2.2. - 08

Tipovi kretanja stanovništva 2001. - 2021.

Tumač znakovlja:

- REGENERACIJA
- VRLO SLABA REGENERACIJA
- DEPOPULACIJA
- IZRAZITA DEPOPULACIJA
- IZUMIRANJE

Republika Hrvatska
Bjelovarsko-bilogorska županija
Općina Šandrovac

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja općine Šandrovac

Godina podataka: 2004.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

Kartografski prikaz:

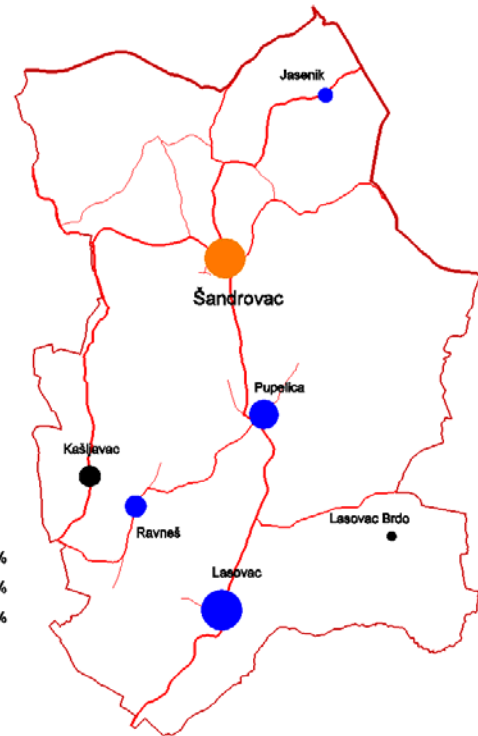
2.2. - 09

Poljoprivredno stanovništvo

Tumač znakovlja:

- -25,0%
- 25,1% - 40,0%
- 40,1% - 55,0%
- 55,1% - 70,0%
- 70,1% -

Republika Hrvatska 5,5%
Bjelovarsko-bilogorska županija 20,7%
Općina Šandrovac 54,1%

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2001.

Kartografski prikaz:

2.2. - 10

Radnih mjesta u naselju

Tumač znakovlja:

- 01 - 010
- 011 - 050
- 051 - 100
- 101 - 200
- 201 - 500

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

Godina podataka: 2004.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

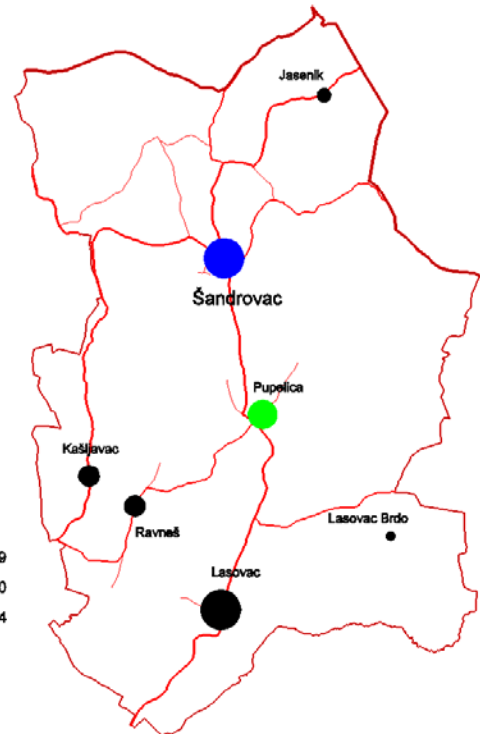
Kartografski prikaz:
2.2. - 11

Obrazovna struktura stanovništva

Tumač znakovlja:

- 0,66 -
- 0,51 - 0,65
- 0,36 - 0,50
- 0,21 - 0,35
- - 0,20

Republika Hrvatska ko=0,69
Bjelovarsko-bilogorska županija ko=0,50
Općina Šandrovac ko=0,24

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

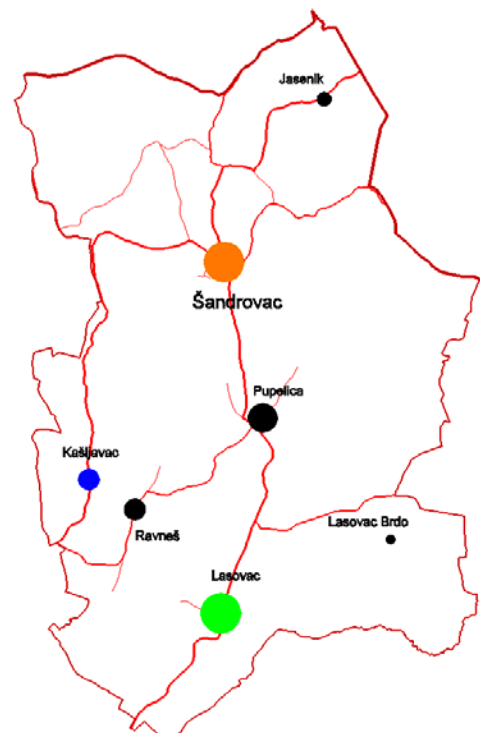
Godina podataka: 2001.

Kartografski prikaz:
2.2. - 12

Opremljenost naselja (kom. i društ. infrastruktura, usluge,...)

Tumač znakovlja:

- POTPUNA
- GOTOVO POTPUNA
- DJELOMIČNA
- OSNOVNA
- MINIMALNA

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2004.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

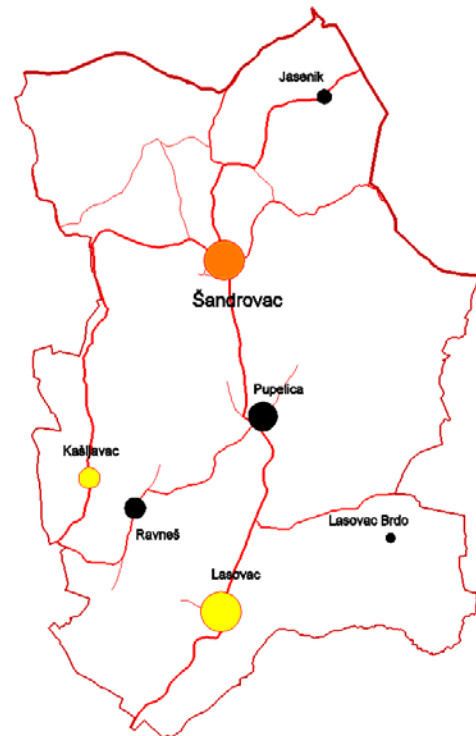
2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

Kartografski prikaz:
2.2. - 13

Urbana preobrazba naselja

Tumač znakovlja:

- GRADSKA NASELJA
- JAČE URBANIZIRANA NASELJA
- SLABIJE URBANIZIRANA NASELJA
- SEOSKA NASELJA

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

Godina podataka: 2004.

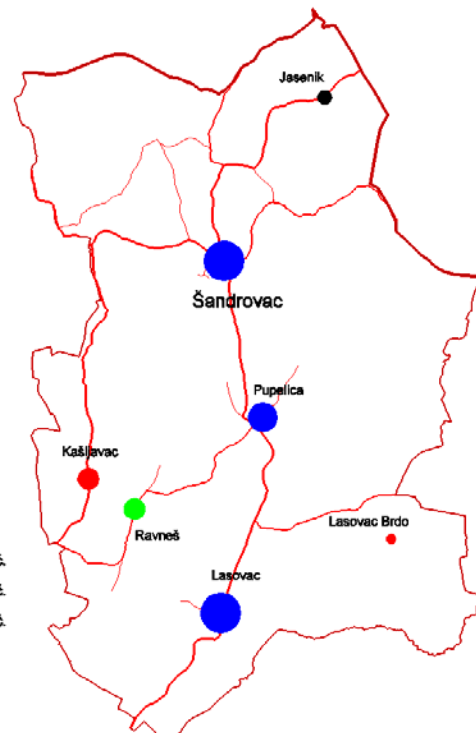
Kartografski prikaz:
2.2. - 14

Stanova za stalno stanovanje na jedno kućanstvo

Tumač znakovlja:

- 1,41 -
- 1,31 - 1,40
- 1,21 - 1,30
- 1,11 - 1,20
- - 1,10

Republika Hrvatska	1,12 st./kuć.
Bjelovarsko-bilogorska županija	1,15 st./kuć.
Općina Šandrovac	1,21 st./kuć.

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2001.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

Kartografski prikaz:

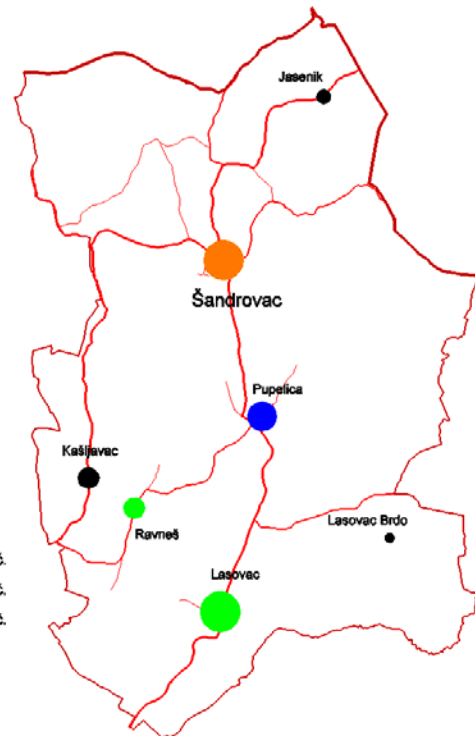
2.2. - 15

Dobro opremljenih stanova na jedno kućanstvo

Tumač znakovlja:

- 0,61 -
- 0,51 - 0,60
- 0,41 - 0,50
- 0,31 - 0,40
- - 0,30

Republika Hrvatska	0,83 st./kuć.
Bjelovarsko-bilogorska županija	0,67 st./kuć.
Općina Šandrovac	0,47 st./kuć.

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2001.

Kartografski prikaz:

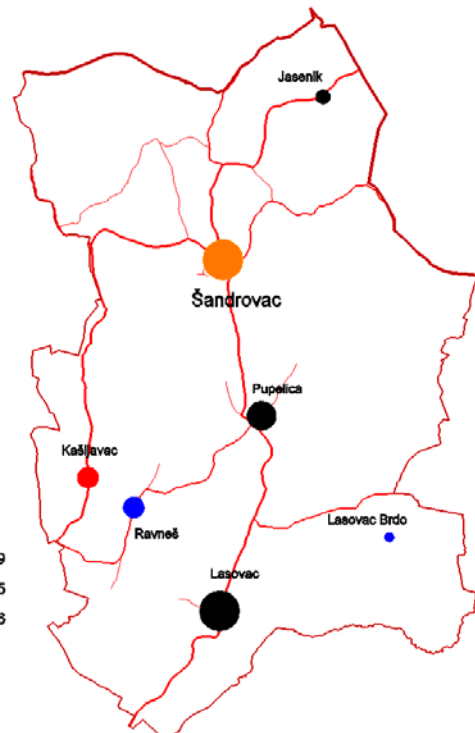
2.2. - 16

Stanova za povremeno korištenje na km²

Tumač znakovlja:

- 7,61 -
- 5,01 - 7,50
- 2,51 - 5,00
- 1,01 - 2,50
- - 1,00

Republika Hrvatska	4,79
Bjelovarsko-bilogorska županija	1,35
Općina Šandrovac	2,56

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2001.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

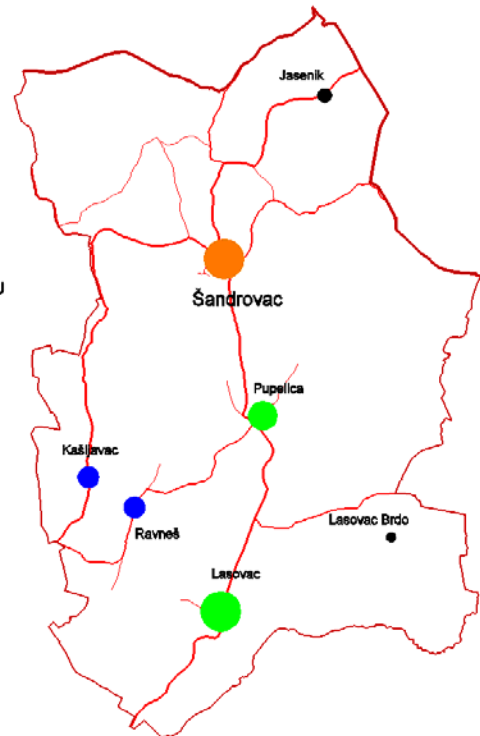
2. Osnovni podaci o stanju u prostoru; 2.2. Naselja

Kartografski prikaz:
2.2. - 17

Razvojna osjetljivost

Tumač znakovlja:

- URAVNOTEŽENI RAZVITAK
- STAGNACIJA PROCESA
- ZAOSTAJANJE U RAZVITKU
- NAZADOVANJE U RAZVITKU
- IZRAZITO NAZADOVANJE U RAZVITKU

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

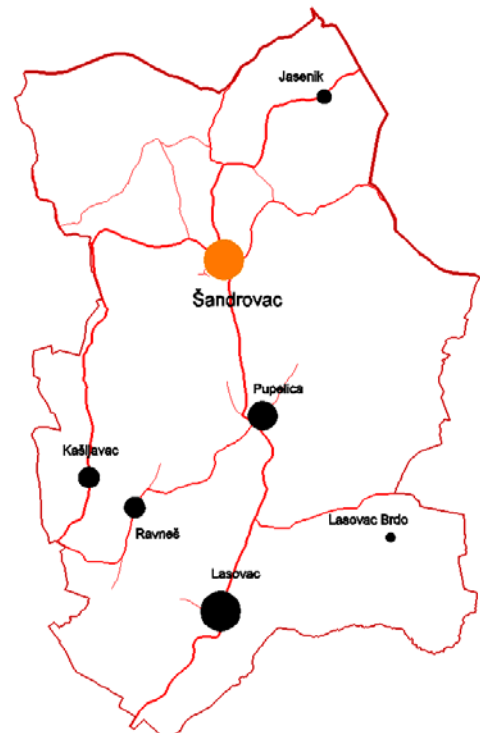
Godina podataka: 2004.

Kartografski prikaz:
2.2. - 18

Polazna sistematizacija naselja

Tumač znakovlja:

- MANJE LOKALNO SREDIŠTE
- OSTALA NASELJA

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

Godina podataka: 2004.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

2. Osnovni podaci o stanju u prostoru

TABELARNI PRIKAZ 1.

R. br.	NASELJE	POVRŠINA		STANOVNIKA				STANOVA				KUĆANSTAVA				GUST. NAS.	
		km ²	%	1991.		2001.		1991.		2001.		1991.		2001.		1991.	2001.
				broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj st./km ²	
1.	Jasenik	3,31	5,3	114	4,9	91	4,3	37	4,7	37	3,9	37	5,0	31	4,7	34,4	27,5
2.	Kašijavac	4,70	7,5	206	8,8	170	8,1	75	9,5	114	12,0	61	8,3	58	8,8	43,8	36,2
3.	Lasovac	9,24	14,7	612	26,1	608	29,0	205	25,9	214	22,6	188	25,4	176	26,6	66,2	65,8
4.	Lasovac Brdo	6,42	10,2	17	0,7	11	0,5	8	1,0	13	1,4	4	0,5	3	0,5	2,6	1,7
5.	Pupelica	15,60	24,8	241	10,3	208	9,9	80	10,1	86	9,1	74	10,0	65	9,8	15,4	13,3
6.	Ravneš	6,38	10,1	200	8,5	156	7,4	70	8,8	77	8,1	66	8,9	54	8,2	31,3	24,5
7.	Šandrovac	17,31	27,5	951	40,6	851	40,6	317	40,0	407	42,9	309	41,8	274	41,5	54,9	49,2
	Ukupno	62,96	100,0	2341	100,0	2095	100,0	792	100,0	948	100,0	739	100,0	661	100,0	37,2	33,3

Prostorni plan Općine Šandrovac
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.1. Zemljopisna obilježja

3. PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

3.1. ZEMLJOPISNA OBILJEŽJA

3.1.1. Geološka obilježja

era	PREKAMBRIJ	PALEOZOIK				MEZOZOIK			KENOZOIK	
orogenetski pokreti	bajkalidi	kaledonidi		hercinidi		mezo-kenozojske strukture alpidi			neotektonski	

period	Arhaik	Algonkij	Kambrij	Ordovicij	Silur	Devon	Karbon	Perm	Trijas	Jura	Kreda	Tercijar	Kvartar
--------	--------	----------	---------	-----------	-------	-------	--------	------	--------	------	-------	----------	---------

6						KVARTAR	
PALEOGEN			NEOGEN				
Eocen, Paleocen	Oligocen		Miocen		Pliocen	Pleistocen	Holocen

oko 30 milijuna godina		oko 15 milijuna godina		oko 14 milijuna godina		oko 10 milijuna godina		oko 1 milijun godina		8 tisuća godina	

3.1.1.2. Pobrđe Bilogore

Na brdsko-brežuljkastom području, u uvjetima humidne klime i zbog razvedenosti reljefa, razvila su se pretežno lesivirana tla. Na uravnjenom području dominiraju pseudogleji, a naglašene topogene depresije uvjetovale su razvoj euglejnih tala.

Stijene pliocenog (neogena starost) kompleksa prostiru se lokalno na pojedinim dijelovima Bilogore.

U litološkom pogledu u nižim dijelovima ovog kompleksa zastupljeni su većinom lapori s rijetkim proslojcima pijesaka i pješčenjaka na koje naliježu pijesci s proslojcima pješčenjaka i pjeskovito glinovitih lapora sa sočivima šljunka, glina i ugljena. Najmlađi nivo ovog kompleksa izgrađen je od šljunaka i pijesaka s proslojcima glina.

Brežuljkasto područje izgrađeno je od pleistocenih sedimenata koji su predstavljeni prašinama i glinama.

3.1.1.3. Riječne i potočne doline

Riječne i potočne doline su najniži reljefni oblici. Građene su od sedimenata halocene starosti različitog stupnja disperzivnosti. Halocene sedimente čine barski, proluvijalni i aluvijalni sedimenti, a predstavljeni su glinama, prašinama, pijescima i šljuncima.

Doline su bile, a u manjoj su mjeri i danas, ugrožene poplavama. Pedogeneza se odvija u uvjetima prekomjernog vlaženja podzemnom, plavnom i slivnom vodom. Kao rezultat pedogeneze, u takvim uvjetima formirala su se hidromorfna tla. Smjenjivanje različitih hidromorfnih tala u prostoru vezano je za režim vlaženja, čija je izmjena povezana s malim visinskim razlikama, koje katkad iznose svega nekoliko desetaka centimetara.

3.1.1.4. Tektonika

Petrografski sastav i građa uglavnom su jednostavni i jednoliki na području Općine. U geotektonskom smislu možemo ipak izdvojiti dvije različite cjeline kao dijelove dvije susjedne velike cjeline:

1. Bilogora – izduženi oniski masiv u dinarskom smjeru pružanja.

2. Nizina rijeke Česme – niska i depresivna, nastala najmlađim tektonskim spuštanjem, ispunjena debelim serijama mlađih sedimenata.

Tektonski pokreti važan su element u formiranju glavnih, odnosno općih reljefnih crta. Cijeli prostor Općine polagano se spuštao tijekom duže geološke prošlosti. Glavna spuštanja nekad cjelovitog panonskog kopna odvijala su se ovdje u vezi s formiranjem Savske potoline na jugu i Dravske potoline na sjeveru. Duž većeg broja rasjednih linija, stara podloga građena je pretežito od granita i gnajsa, spuštena je na različite dubine. Ti su se dijelovi ispunjavali debelim serijama sedimenata Panonskog mora, odnosno kasnije pojedinih jezerskih bazena. Tamo gdje je paleoreljef u podlozi "dinamičan" i više istaknut, došlo je do stvaranja tzv. "strukturnih nosova", preko kojih su nataložene također mlađe tercijarne naslage. Takvi su dijelovi danas istaknuti reljefni elementi, iako erozijom vrlo sniženi. Primjer za to je Bilogora, koja nije po postanku horst ili stršljenik, iako je njen oblik i pružanje tektonski disponirano.

Glavni rasjed duž kojega su pokreti zemljine kore i danas aktivni, prolazi sjevernom stranom Bilogore, smjerom sjevero-zapad – jugo-istok. Duž njega je došlo do pomlađivanja reljefa, tako da su sjeverne padine Bilogore strmije, više odsječene, dok su prisojne blage, te postepeno prelaze u llovsku zavalu.

Prema seizmološkim kartama Geofizičkog zavoda "PMF"-a iz Zagreba za povratni period do 100 godina može se očekivati na području općine potres maksimalnog intenziteta od 8° stupnjeva MSK skale (kartograf 3).

3.1.2. Obilježja reljefa

Temeljno obilježje svakom krajoliku, pa tako i krajoliku područja Općine Šandrovac, daje reljef; njegova raščlanjenost i izdiferenciranost određuje osnovnu predispoziciju na koju se dograđuju ostale pejzažne komponente – vegetacija, hidrografija, i antropogeni utjecaj.

Po kriterijima geografske homogenosti mogu se izdvojiti dvije osnovne geografske cjeline:

3.1.2.1. Nizinski prostor zavale rijeke Česme

Reljef koji dominira krajem je pretežito neuravnjen. Najveći dio Općine je ispod 200 m apsolutne visine. Blaga povišenja brežuljkastih predjela vežu se na padine Bilogore smještene na sjevero-istoku općine (smjer protezanja je sjevero-zapad – jugo-istok). Povišenja brežuljkastih predjela su bez istaknutijih vrhova. Te se padine prostiru prema naplavnoj dolini rijeke Česme. Površine uz njene pritoke su i najniži dio Općine.

3.1.2.2. Bilogora sa zonom prigorskih brežuljaka

Na Bilogori prevladavaju mlađe tercijarne sedimentne naslage, kao neogeni pješčenjaci, laporovite gline, te pijesci i lapori, mjestimično uslojeni. Često su podloženi eroziji i klizanju. Niži dijelovi, pobrđa i izdvojeni ravnjaci, diluvijalnog su porijekla, sastavljeni uglavnom od gline (ilovače) i mjestimično pjeskovitih naslaga. Najniži prostori ujedno su i najmlađi. To su područja uz tokove rječica, kao i doline njihovih pritoka, sastavljene od najmlađih aluvijalnih naplavina.

Današnji je reljef uglavnom rezultat procesa erozije, odnosno rada vodotoka, koji su u mekanim sedimentima izmodelirali doline, a među njima usporedne grebene ili bila. Iluvijalni ravnjak koji se prostire prema nizini rijeke Česme, kao i ravna poplavna dna, rezultat su akumulacijskih procesa u nedavnoj geološkoj prošlosti.

Geološki sastav i reljef promatrani u globalu, pogoduju društveno–ekonomskom valoriziranju ove regije i ne predstavljaju ograničavajući faktor razvoja, iako mogu utjecati na namjenu pojedinih zona.

Za daljnji razvoj kraja važno je provesti optimalizaciju prostora po iskoristivosti i namjeni, a pri tome vodeći računa o održavanju prirodne i ekološke ravnoteže. Prostor slikovitih, brežuljkastih pejzaža s autentičnim naseljima je vrlo interesantan u turističko-rekreacijskom smislu.

3.1.3. Tla

S genetsko evolucijskog motrišta, tlo je prirodno tijelo nastalo iz rastresite stijene ili trošine čvrste stijene pod utjecajem pedogenetskih čimbenika i pedogenetskih procesa (trošenje minerala, stvaranje sekundarnih minerala, razgradnja organske tvari i sinteza humusa, migracija).

U glavne pedogenetske čimbenike geneze i evolucije tala na području Općine Šandrovac spadaju: matični supstrat, reljef, klima i hidrološki uvjeti, vegetacija i antropogeni utjecaji.

3.1.3.1. Matični supstrat

"Geološki i litološki odnosi na istraživanom području dosta su jednostavni. Potočne i riječne doline su građene od fluvijalnih pleistocensko-holocenskih sedimenata (pjeskovitih šljunaka i ponegdje glina). Šljunci su jako porozni. Njih najčešće pokrivaju prašinaste gline. Brdsko-brežuljkasto područje je građeno od pijesaka, šljunaka i glina slabo do srednje složenih do cementiranih. Pripada kompleksu jezerskih sedimenata mlađeg neogena s velikim prijemom poroznosti i vodopropusnosti. Podložni su eroziji i klizanju". (Ž. Vidaček u tumaču tla sekcije Bjelovar 1).

Prema brojnim autorima hidrološke karakteristike daju području obilježje bazenskog tipa u kojem su pretežito prisutne frakcije tercijara. U brdsko-brežuljkastom dijelu područja smjenjuju se karbonatni les i bezkarbonatni lesoliki sedimenti. Pripada kompleksu jezerskih sedimenata mlađeg neogena, s velikim razlikama u vrijednostima poroznosti sedimenata i vodopropusnosti. Podložni su eroziji.

Prema hidrološkoj karti iz 1969. godine i pratećim podacima "litološki sastav cijelog područja je određen močvarnim i kontinentalnim praporom".

Stratifikaciju zemljišnog profila određuju pleistocenske i holocenske starosti. Pleistocenski sedimenti su pretežito lesne praškaste ilovače, sastavljeni od više zbijenih lesnih etaža.

Na brdsko-brežuljkastim položajima dominantni prostor zauzimaju lesivirana tla razvijena na karbonatnom ili izluženom lesu. Pseudoglej se također nalazi na ovim lesolikim sedimentima.

Padine riječne i potočnih dolina građene su od višestruko uslojenih fluvijalnih pleistocensko-holocenskih sedimenata (šljunci, pijesci, gline) velike poroznosti. Matični supstrat u dolini Česme pretežito je sastavljen od glinovitih frakcija velike poroznosti i malih vrijednosti filtracije. U tim riječnim i potočnim dolinama razvijena su glejna tla.

3.1.3.2. Reljef

Reljef je općenito, a posebno uz vodotoke, značajan uvjet geografske rasprostranjenosti tala. Već mikroreljefske izmjene i kombinacije niza, greda i terasa uvjetuju specifične sastave pedohora. U mikro-reljefnim granicama mijenjaju se hidrološki uvjeti pedosfere. Geomorfološka pozicija pedosistematskih jedinica ima veliko značenje za dinamike procesa u tlu i njegov proizvodni potencijal.

Brdoviti obronci Bilogore koji se blago spuštaju prema riječnoj dolini pripadaju tipu pobrđa predgorskog karaktera. Na najvišim oblicima nalaze se regosoli zajedno sa kambisolima i rendzinama.

Prelazni dio prema višim zaravnima zauzima lesivirano tlo na lesu, pretežito erodirano obronačno i pseudoglejno. na zaravnima je najzastupljenije lesivirano na lesu, tipično i naročito pseudoglejno.

Spuštajući se prema dolini nalazi se pseudoglej zaravni, zatim pseudoglej-glej i na najnižim položajima koluvij i močvarno glejno tlo.

3.1.3.3. Klima

Klimatske prilike su činilac ograničenja u poljoprivrednoj proizvodnji jer se javljaju kao problem količine i rasporeda padalina u vegetacijskom periodu. Klima ima obilježje umjereno vlažne i umjereno tople. Zime su umjereno hladne. Mjesečne padaline su dosta ujednačene, veće u periodu ožujak-studeni i manje, ali također ujednačene, tijekom zime.

Režim padalina pokazuje da se višak vode javlja u proljeće što je izuzetno nepovoljno za radove u biljnoj proizvodnji. Prema Langeovom kišnom faktoru područje ima humidnu klimu.

U studijama o tlima autori naglašavaju da reljef znatno korigira utjecaj količine i rasporeda padalina na procese i genezu tala. S obzirom na klimu, naglašava se npr. da je pseudooglejavanje karakteristično za to područje. Taj je proces znatno izraženiji na ravnim površinama područja nego na strmim položajima brdsko-planinskim, upravo zbog utjecaja reljefa i pored obilnijih padalina na višim položajima. U dolinama vodotoka javljaju se najveći viškovi vode različitog porijekla, pa se u njima nalaze isključivo euglejna tla.

3.1.3.4. Hidrološki uvjeti

Na najvišim dijelovima reljefnih oblika, u brdskoj zoni, padovi terena su najveći. Djelovanje erozijskih procesa je ovdje znatno, pogotovo na površinama pod oranicama. Tla koja su na takvim površinama pretežito zastupljena su: regosoli, rendzine, kambisol distrični i luvisol erodirani.

U užim dolinama manjih vodotoka tla su razvrstana u koluvijalna. Dotok površinske vode sa viših terena je znatan, a perkolacija vode u profilu tla različita ovisno od stratigrafske građe holocenskih sedimenata.

Na reljefni višim, ravnim i blago nagnutim površinama, u zoni pseudoglejnih tala, naročito u depresijama, česte su vodoležne pojave različitog trajanja. Zbog prisutnosti "viseće" vode na ovim površinama kao i slabo izraženog otjecanja viška vode, karakteristična je pojava glejnih horizonata u profilu tla.

Složeni prirodni uvjeti na ovom području manifestiraju se kroz široku lepezu različitih načina i uzroka vlaženja tala.

- *Vlaženje samo atmosferskim vodama:* u pitanju su tla dobre vodopropusne sposobnosti soluma, pretežito zastupljena na nagnutim i na visinski najvišim reljefnim oblicima sa dominantno zastupljenim, rendzinom, kambisolom, luvisolom i rigosolom.
- *Vlaženje atmosferskim vodama uz manji udio stranih površinskih voda sa viših reljefskih položaja:* luvisol na lesu obronačni slabije i jače erodiran, te pseudoglej obronačni, kao tla umjerene vodopropusnosti.

- *Vlaženje stagnirajućim atmosferskim vodama*: luvisol tipični na zaravni i pseudoglej, kao tla smanjene vodopropusnosti.
- *Vlaženje atmosferskim, stranim površinskim i podzemnim vodama*: koluvijski, semiglej, pseudoglej-glej i euglej, kao tla pretežito male i vrlo male vodopropusnosti.

3.1.3.5. Vegetacija

Autori tumača tala sekcije bjelovarske regije (M. Bogunović, Ž. Vidaček, F. Bašić i dr.) ukazuju da su velike površine kartiranog područja pokrivene šumskom vegetacijom. Ovisno od prirodnih uslova, naročito geomorfoloških, hidroloških i pedoloških, razvijene su šumske i biljne zajednice trava. Šumska vegetacija obuhvaća sljedeće zajednice:

- Planinska šuma bukve javlja se pretežito na najvišim reljefnim položajima, na dubljim kiselim tlima.
- Šuma hrasta kitnjaka i pitomog kestena javlja se na lesiviranim i kiselim tlima. Zaštitna funkcija tla i privredna vrijednost ove šume je velika.
- Šuma hrasta kitnjaka i običnog graba na površinama lesiviranog tla na lesu, zauzima reljefno niže položaje, po pravilu na bazama bogatim tlima.
- Šuma hrasta lužnjaka, jasena, topole, vrbe, joha i običnog graba dominira pseudoglejnim, pseudoglej-glejnim i euglejnim tlima.

Biljne zajednice trava rasprostranjene na ovom području su prvenstveno livade, a manje pašnjaci.

- Na suhim i plitkim tlima dominantni su *brumusi*, na lesiviranim tlima *pahovke*, u dolinama vodotoka *krestaci*. Plavna, teksturno teška euglejna tla prati pojava *džomba* i zajednica *busika*, dok mikro-mezo depresije sa mokrim močvarnim livadama formiraju zajednicu *šaša*.

3.1.3.6. Antropogeni utjecaji

Utjecaj čovjeka na tlima razmatranog područja prisutan je stoljećima. Boreći se za svoj opstanak čovjek je radi bolje i bogatije egzistencije pozitivno utjecao u smislu privođenja kulturi svih tala koja su imala uvjete za obradu. Na taj način, sadašnje stanje zemljišnog pokrivača predstavlja rezultat udruženog djelovanja utjecaja prirodnih uvjeta i čovjeka. Krčenje šuma iz različitih pobuda, naročito na nagnutim terenima, potpomognuto svojstvom matičnog supstrata, omogućilo je djelovanje procesa erozije. Takve površine iziskuju zaštitu i pošumljavanje. Na ovim, pretežito plitkim tlima uz daljnju tendenciju krčenja šuma, u čemu dobiva sve više na značaju podizanje vikend naselja, oranjem gornjih horizonata stvaraju se tla vrlo ujednačenih svojstava. Zbog toga se smatraju antropogeniziranima.

Vinogradi su na ovim tlima također zastupljeni u znatnoj mjeri. Mjestimično ima njiva, voćnjaka i povrtnjaka, što sve uvjetuje, zbog usmjerene i pri tom vrlo akumulativne proizvodnje, vrlo intenzivnu obradu, gnojidbu, a sve više aktualizira i pitanje navodnjavanja.

Za ovu su svrhu izuzetno povoljna lesivirana tla koja uz rigolanje, drenažu i navodnjavanje sve više dobivaju na vrijednosti.

3.1.3.7. Svojstva tala

Tla ovog područja razvrstana su u automorfna i hidromorfna (tab.). Izdvojeno je devet tala odnosno 12 pedosistematskih jedinica.

Prostorni plan Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.1. Zemljopisna obilježja

AUTOMORFNA TLA				
REDNI BROJ	KLASA	TIP	PODTIP	VARIJETET
1	NERAZVIJENA	Koluvijalno (koluvij)	eutrično silikatni i distrično silikatni	aluvijalno-koluvijalno neoglejano i oglejano
2	HUMUSNO AKUMULATIVNA	Rendzina	na laporu i miocenskom vapnencu	karbonatna i kisela
3	KAMBIČNA	Distrično smeđe (kambisol)	tipično i humusno	na laporu i škriljcima
4	ELUVIJALNO	Lesivirano	na silikatnim i silikatno karbonatnim	tipično i pseudoglejano, pretežito na zaravnima
	ILUVIJALNA	(luvisol)	substratima	pretežito obronačno
5	ANTROPOGENA	Rigolano (rigosol)	tla vinograda (vitisol) i njiva	tipično i jače erodirano iz regosola i rendzina na laporu i iz lesiviranog tla
HIDROMORFNA TLA				
REDNI BROJ	KLASA	TIP	PODTIP	VARIJETET
6	PSEUDOGLEJNA	Pseudoglej	ravničarski obronačni	duboki srednje duboki
7	SEMIGLEJNA	Livadno (semiglej)	aluvijalno livadni i pseudoglejni	nekarbonatni (karbonatni)
8	GLEJNA	Pseudo-glej	-	-
9		Močvarno glejno (euglej)	amfiglej i hipoglej	mineralni i humozni

(izvor: Vodoprivredna osnova sliva rijeka Česme i Glogovnice; knjiga 6: Zemljište)

Automorfna tla

Karakterizira ih vlaženje atmosferskim padalinama, te uglavnom nema dopunskog vlaženja. Automorfna tla su tla brdsko-planinskih, brežuljkastih i obronačnih položaja, zaravnjenih blago valovitih reljefnih oblika, ravnih viših terasa i uskih dolina vodotoka.

Nerazvijena tla

Nerazvijena tla na području Općine Šandrovac su Koluvijalna tla, a javljaju se na cijelom području kao različiti podtipovi, varijeteti i forme. Nalaze se u užim potočnim dolinama. S obzirom na mjerilo izvorne pedološke karte 1:50 000 teško je izvršiti razgraničenje, ne samo između pojedinih varijeteta i formi koluvijuma, već između njih, fluvisola i glejnih tala, na vrlo uskim potočnim dolinama. Veći je broj autora tlo ovih položaja označio kao *koluvijum*.

Može se reći da na ovom dobro ocjeditom tlu postoje znatna ograničenja upotrebe, ali da mogu biti vrlo pogodna za neredovitu obradu. U mjere poboljšanja treba ubrojiti prvenstveno obranu od slivnih voda sa okolnih viših terena i često podzemnih. Obrana od vanjskih plavnih voda dolazi u obzir u dolini rijeke Česme. Kanalska mreža i rjeđa drenaža uvjet su za intenzivno korištenje površina pod ovim tlova za oranice i travnjake. Navodnjavanje je također aktualno radi ostvarenja visokih efekata od oraničnih, povrtlarskih i krmnih kultura.

Humusno-akumulativna tla

Rendzina na laporu i miocenskom vapnencu i sa njom regosol silikatno karbonatni na lesu i laporu koji su ovdje zastupljeni imaju manji značaj sa gledišta upotrebne vrijednosti kao obradive površine. Zastupljenost ovih tala je relativno mala, posebno regosola. S obzirom na velike padove terena na kojima se ova tla nalaze i svojstva matičnog supstrata, kao nepovoljni faktor posebno se izdvaja velika sklonost eroziji, naročito regosola.

Proizvodna sposobnost regosola za poljoprivrednu proizvodnju je mala. U uvjetima korištenja tla kroz obradu, kao efikasna antierozivna mjera preporučuje se kontra obrada paralelno sa izohipsama.

Rendzina je uglavnom pokrivena šumskom vegetacijom koja ima zaštitnu ulogu u formiranju tla i sprečavanju jače erozije.

Kambična tla

Distrični kambisol zauzima srednje visoke položaje brdskog područja. Tlo se nalazi pod šumskim pokrivačem.

Eluvijalno-iluvijalna tla

Lesivirano tlo (luvisol) je tip eluvijalno-iluvijalnih tala najzastupljeniji na području. Uz različiti utjecaj pedogenetskih faktora dominiraju varijeteti: tipično, pseudoglejno, antropogenizirano i erodirano.

Imajući u vidu brojne kombinacije podtipova, varijeteta i formi lesiviranog tla na lesu i drugim supstratima, ova je tla moguće podijeliti u 3 skupine:

- tipično, pseudoglejno, antropogenizirano, pretežito na zaravni,
- tipično, pseudoglejno, antropogenizirano, pretežito obronačno,
- tipično, antropogenizirano, znatno erodirano.

Između tala ove tri grupe i unutar njih postoje određene, često znatne razlike, kako u pogledu svojstava, genetskih obilježja, načina korištenja, stupnja i utjecaja antropogeniziranosti i uopće problematike i mjera uređenja koje bi trebalo primjenjivati.

1. Tipično lesivirano i pseudoglejno tlo na lesu.

Na zaravnima i ravnim površinama brdsko obronačnih zona, tlo je na znatnim površinama pokriveno prirodnom vegetacijom šuma.

Površine na zaravnima i malim nagibima su vrlo pogodne kao oranice za ratarsku proizvodnju i druge načine korištenja tla. Uz navodnjavanje, mjestimičnu rijetku drenažu i redovitu agrotehniku, moguće je ostvariti visoku i stabilnu proizvodnju.

2. Lesivirano na lesu obronačno, tipično i pseudooglejano, mjestimično slabo erodirano tlo.

To je najzastupljenije tlo na promatranom području. Pretežito obradivo bez obzira na položaje gdje se nalazi.

Sa gledišta potreba za hidromelioracijskim zahvatima antropogenizirano tlo je vrlo interesantno. Detaljna odvodnja je potrebna mjestimično, u manjem stupnju kao rjeđa mreža. Nasuprot tome, navodnjavanje na ovom tlu moglo bi uvjetovati visoku i stabilnu proizvodnju naročito krmnih i industrijskih biljaka, kao i povrća. Mogućnosti izgradnje sistema za navodnjavanje na većim površinama pod ovim tлом je ograničena. Međutim, navodnjavanje manjih površina iz lokalnih izvora, prvenstveno iz malih akumulacija, objektivno je realno.

Antropogena tla

Rigolano tlo (rigosol) zauzima relativno male površine rasute po brdsko brežuljkastom dijelu područja, pogotovo kao podtip vitosol (tlo vinograda), odnosno varijeteti nastali iz:

- regosola i rendzine i
- lesiviranog tla na lesu.

U oba slučaja glavni činioci formiranja su antropogenog porijekla nastali rigolanjem i gnojdbom.

Primjena hidromelioracijskih zahvata na rigosolu nije neophodna. Potrebne su neke mjere za zaštitu od erozije. Terasiranje i vrlo rijetka kolektorska drenaža, postavljena paralelno sa izohipsama svakako bi spriječile negativne posljedice erozije.

Hidromorfna tla

Hidromorfna tla karakterizira povremeni ili stalni suficit vlaženja cijelog ili dijela zemljišnog profila stagnirajućom vodom od padalina, ili-i podzemnom vodom koja nije slana ili alkalna.

Ova tla su locirana na terasama i platoima, gdje prevlaživanje dominantno potječe od padalina, koje zbog slabe propusnosti nekih horizonata slabo ili nikako ne perkoliziraju vertikalno prema dubini. Tako dolazi do pojave "viseće vode" i dugotrajnog prevlaživanja. Veći dio površina na takvim područjima je prepušten šumama.

Dio riječnih dolina je također pod šumama i travnjacima, jer u postojećim uvjetima prevlažnost tla dugo traje, te nije moguće iste koristiti kao oranice.

U hidromorfna tla ovog područja pedološki su determinirani i na znatnim površinama ustanovljeni slijedeći tipovi tala:

- pseudoglej - ravničarski i obronačni,
- livadsko - semiglej,
- pseudoglej - glej i
- amfiglej, hipoglej.

Hidromorfna tla najnižih reljefnih položaja u dolinama rijeka i većih pritoka zbog dominantne zastupljenosti i uopće visoke potencijalne vrijednosti, od izuzetnog su značaja kao moguće obradive površine.

Hidromorfna tla bila su do nedavno predodređena za šumske površine, travnjake i ribnjake, zbog neuređenog vodnog režima i posebno nepovoljnih fizičkih svojstava.

Sa gledišta primjene odvodnje kao obavezne mjere, hidromorfna tla imaju najveću potrebu u odnosu na druga tla ovog područja. Navodnjavanje uz odvodnju može doprinjeti ostvarivanju stabilne proizvodnje na melioriranim površinama, sa najvećim pozitivnim efektima, naročito na pseudoglejnom i semiglejnom tlu.

Pseudoglejna tla

Pseudoglej na zaravni i obronačni čija je vrijednost u postojećim uslovima skromna u odnosu na potencijalnu sposobnost u melioriranim uvjetima. Uz bolje gospodarenje sa većom gnojivom stajskim gnojivom, dobivaju se puno bolji rezultati. Na pseudogleju, posebno distričnom, potrebna je kalcifikacija uz obilnu gnojivu sa rahljenjem tla barem svake treće godine.

Odvodnjavanje cijevnom drenažom je neophodno u cilju bržeg oslobađanja viška vode iz profila tla. Na zaravnima je potrebna srednje gusta drenaža šljunčanim filterskim zasipom iznad drena i rjeđa na blagim padinama, pretežito kolektorskog tipa.

Navodnjavanjem na pseudogleju mogu se dobiti bolji i stabilniji urodi naročito na zaravnima, gdje je pogodnost tla za jednu klasu bolja u odnosu na površine na blagim padinama.

Semiglejna tla

Neki su autori izdvojili semiglejno (livadno tlo) kao posebnu podsistematsku jedinicu i to kao nekarbonatno (M. Adam i Ž. Vidaček), pseudoglejno i livadsko-semiglejno (F. Bašić, M. Bogunović, J. Martinović i P. Kovačević).

Površinska zastupljenost ovih tala je vrlo mala. Semiglej se nalazi na prijelazu iz starih aluvijalnih nanosa na više terene. Nalazi se izvan poplavne zone gdje su dominantna glejna-euglejna tla.

U postojećim uvjetima semiglej se nalazi pod šumom, travnjacima i oranicama.

Glejna tla

Pseudoglej-glejno tlo karakterizira istovremeno pseudooglejavanje i hipoglejavanje. Površine pod ovim tлом pretežito su pod šumama, a manjim se dijelom koriste kao travnjaci i oranice.

U postojećim uvjetima pseudoglej-glejno tlo nije pogodno za obradu jer je prevlažno i često plavljeno. Mjere za poboljšanje pretpostavljaju detaljnu odvodnju na bazi guste cijevne drenaže uz duboku obradu i gnojidbu mineralnim gnojivima.

Euglejno tlo (pretežno amfiglejno) je po svojim svojstvima blisko pseudoglej-glejnom tlu iako je u pogledu fizikalnih svojstava i vodno zračnog režima još nepovoljnije. Euglej, odnosno močvarno glejno tlo, zauzima topografski najniže dijelove uz vodotoke.

Euglejna tla se javljaju u raznim varijetetima i formama, kao mineralna i humusna, karbonatna i nekarbonatna. Većinom su pod šumama i manje pod travnjacima. Uz detaljnu odvodnju, zaštitu od plavljenja, redovito agromelioriranje i gnojidbu mineralnim gnojivima može se doći do površina visoke proizvodne sposobnosti.

3.1.4. Hidrografska obilježja

3.1.4.1. Podzemne vode

Brežuljkasto područje izgrađeno od neogenih naslaga

Prema litološkom sastavu, neogenski stjenski kompleks je kompleks vodopropusnih i vodonepropusnih stijena.

Vodopropusni stjenski kompleks čine šljunci, pijesci i vapnenci, a vodonepropusni stjenski kompleks lapori, gline, konglomerati, breče i ugljeni.

Sa stanovišta akumulacije podzemnih voda najvažniji su pijesci i šljunci koji se na ovom dijelu terena ističu kao glavni vodonosnici podzemnih voda.

Ravničarsko područje izgrađeno od kvartarnih naslaga

Kvartarni stjenski kompleks je po svojoj funkciji vodopropustan. Sa praktičnog stanovišta jedina mogućnost formiranja vodonosnog horizonta je u aluvijalnim pijescima i šljuncima riječnih tokova i njihovih pritoka.

3.1.4.2. Tekućice

Vodotoci koji se rasprostiru na području Općine Šandrovac spadaju u područje sliva rijeka Česme i Glogovnice.

Glavni vodotok na području Općine je Šandrovačka. Postoji i niz potoka koji se spuštaju sa Bilogore.

Prostorni plan Općine Šandrovac
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.1. Zemljopisna obilježja

3.1.5. Klimatska obilježja

Područje Općine Šandrovac pripada, prema Köppenovoj klasifikaciji, klimi toplo umjerenog kišnog tipa, bez izrazito sušnog razdoblja (C), u kojem je srednja temperatura najhladnijeg mjeseca između -3°C i 18°C . Srednja temperatura najhladnijeg mjeseca je oko 0°C a srednja temperatura najtoplijeg mjeseca nije veća od 22°C (b). Padaline su podjednako raspoređene tijekom cijele godine (cf), s tim da manje količine padnu u hladnom dijelu godine (cfw). Tijekom godine su izražena dva maksimuma padalina – rano ljeto i kasna jesen, što se označuje oznakom (x). Potpuna definicija klimatskog tipa je Cfbwx.

3.1.5.1. Temperatura zraka

Srednje mjesečne i godišnje temperature zraka, apsolutni ekstremi (maksimalna i minimalna temperatura), te broj dana s određenim vrijednostima temperature zraka iz višegodišnjeg razdoblja daju zadovoljavajuće informacije o temperaturnim prilikama na promatranom području.

Temperatura zraka, 1978 - 1995.

Mjeseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	God.
Središnje i godišnje temperature zraka ($^{\circ}\text{C}$)													
Daruvar	0,4	1,7	6,8	10,8	15,8	19	21,1	20,3	16,5	11	4,9	2,1	10,9
Bjelovar	-0,4	1,2	6,6	10,8	15,7	18,9	21	20,3	16,3	10,6	4,3	1,1	10,5
Čazma	0,3	2,6	7	11,1	15,9	19,1	21,1	20,5	16,7	11	4,8	1,7	11
Apsolutna maksimalna temperatura zraka ($^{\circ}\text{C}$)													
Daruvar	18,8	22,1	26,2	28	33,5	34,6	37,6	37,2	33,1	29,9	23	23,5	23,5
Bjelovar	17,8	20,5	27,4	28,3	32,3	34,2	39,9	37,3	33	28,2	2,9	22,5	37,3
Čazma	18,1	19,6	25,7	27,5	30,7	33,2	35,9	36	31,5	27,2	21,8	21,3	36
Apsolutna minimalna temperatura zraka ($^{\circ}\text{C}$)													
Daruvar	-21	-21,5	-12,8	-2,8	-1,2	4,7	7,1	5,1	1,7	-5,3	-18,1	-14,2	-21,5
Bjelovar	-22,5	-23	-15,5	-2,7	-3	4,2	6,4	2,8	0,2	-4,5	-16,4	-16,5	-23
Čazma	-22,3	-22	-13,4	-2,5	-2,3	4,8	6,8	3,7	0,2	-4,5	-16,3	-14,8	-22,3
Srednji broj studenih dana ($T_{\text{max}} = 0^{\circ}\text{C}$)													
Daruvar	8,3	3,9	0,7	/	/	/	/	/	/	/	1,2	3,9	18
Bjelovar	8,7	3,6	0,6	/	/	/	/	/	/	/	1,5	5,1	19,4
Čazma	8,4	3,7	0,6	/	/	/	/	/	/	/	1,1	4,2	17,5
Srednji broj ledenih dana ($T_{\text{max}} \leq -10^{\circ}\text{C}$)													
Daruvar	3	2,1	0,3	/	/	/	/	/	/	/	0,3	1,4	7,1
Bjelovar	3,8	2,7	0,3	/	/	/	/	/	/	/	0,2	1,6	8,7
Čazma	3,1	2,2	0,3	/	/	/	/	/	/	/	0,3	1,3	7,1
Srednji broj vrućih dana ($T_{\text{max}} \geq 30^{\circ}\text{C}$)													
Daruvar	/	/	/	/	0,7	3,4	9,4	9,7	2,2	/	/	/	25,5
Bjelovar	/	/	/	/	0,4	4	8,7	8,9	1,7	/	/	/	23,7
Čazma	/	/	/	/	0,3	1,8	5,2	6,9	0,6	/	/	/	14,8
Srednji broj dana s toplom noći ($T_{\text{max}} \geq 20^{\circ}\text{C}$)													
Daruvar	/	/	/	/	/	0,1	0,6	0,4	/	/	/	/	1,2
Bjelovar	/	/	/	/	/	0,1	0,2	0,2	/	/	/	/	0,4
Čazma	/	/	/	/	/	0,1	0,2	0,1	/	/	/	/	0,3

Zbog uobičajene klimatske promjenjivosti u pojedinim godinama temperaturna obilježja mjeseci mogu se prilično razlikovati od navedenih prosječnih. Najviša srednja mjesečna temperatura najčešće je u srpnju, ali se u stanovitom broju slučajeva može javiti u kolovozu, te znatno rjeđe u lipnju. Sličnih pomaka ima i s najnižom srednjom mjesečnom temperaturom. Najčešće se javlja u siječnju, no može se javiti u prosincu i veljači, te vrlo rijetko u studenom.

Srednja godišnja temperatura zraka na području Bjelovarsko-bilogorske županije je oko $10,8^{\circ}\text{C}$. Temperaturni pragovi (temperature kod kojih se događaju određene promjene na vegetaciji) važni za ovo područje su:

Prostorni plan Općine Šandrovac
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.1. Zemljopisna obilježja

3.1.5.2. Padaline

Zbog velike prostorne i vremenske promjenjivosti padalina, potrebna je gušća mreža postaja za njezino mjerenje, te su tako na području Županije, uz tri klimatološke postaje, analizirani i podaci o padalinama sa još šest kišomjernih postaja.

Mjeseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	XI	X	XI	XII	God.
Srednje mjesečne i godišnje količine padalina (mm)													
Daruvar	55,8	50,5	65,8	67,3	87,2	99,6	68,4	79,6	74,3	75,7	80,6	66,0	870,8
G. Polje	55,2	54,0	62,7	62,9	79,7	107,8	63,8	83,4	76,3	79,8	85,2	71,0	881,7
V. Pisanica	46,3	47,1	51,9	55,0	69,8	82,1	57,7	68,8	66,3	67,7	73,5	66,7	752,9
Severin	44,9	46,7	56,6	57,8	72,5	92,2	56,9	80,3	71,5	73,2	77,1	67,9	797,7
Čazma	40,3	47,2	69,9	54,7	71,0	94,7	59,9	71,2	76,9	73,0	81,0	69,0	809,0
Ždralovi	43,0	43,2	55,4	48,2	69,8	96,0	61,3	82,6	71,8	82,8	76,2	60,7	745,3
Narta	43,8	46,0	55,4	48,7	67,8	94,5	58,3	76,8	73,7	73,3	78,8	65,1	782,2
Bjelovar	44,4	46,1	55,4	51,5	68,9	90,8	67,1	78,1	69,9	69,5	75,7	62,2	779,8
Farkaševac	59,2	63,3	71,9	71,2	87,2	119,3	75,6	98,3	91,6	91,4	103,9	90,1	1022,7
Srednji broj dana s visinom snijega >= 1 cm													
Daruvar	12,8	7,8	3,1	0,3	0,1	-	-	-	-	-	2,6	7,9	34,4
Bjelovar	10,9	9,2	2,7	0,2	-	-	-	-	-	-	2,9	8,8	34,6
Čazma	11,4	10,2	3,4	0,2	-	-	-	-	-	-	3,0	7,5	35,8
Maksimalna dnevna visina snježnog pokrivača (cm)													
Daruvar	38	35	40	9	1	-	-	-	-	-	33	28	40
Bjelovar	36	40	42	5	-	-	-	-	-	-	79	74	79
Čazma	32	33	35	5	-	-	-	-	-	-	70	70	70

Iz navedenih podataka vidljivo je da je srednja godišnja količina padalina 826,9 mm, srednji broj dana sa visinom snijega od 1cm ili većom je oko 35 dana, a maksimalna dnevna visina snježnog pokrivača je 63 cm.

3.1.5.3. Strujanje zraka

Kad se govori o vjetru treba znati o njemu dva podatka. Sa koje strane svijeta vjetar puše (smjer vjetra) i brzinu kojom puše (m/s) ili jačinu kojom puše (bofori). Ovdje su analizirani podaci dobiveni vizualnim motrenjem vjetrule tri puta na dan (07, 14, i 21 sat), a brzina je zatim određena prema uobičajenoj formuli. Smjer i jačina vjetra, odnosno brzina, dobiveni na ovaj način daju nam vrlo grubu i uopćenu sliku o razdiobi vjetra, no ipak je to prosječna slika strujanja nad nekim područjem. Ako se uz ove podatke analizira i broj dana s jakim (>6 bofora što odgovara brzini vjetra od 12,3 m/s) i olujnim (>8 bofora što odgovara brzini vjetra od 18,9 m/s) vjetrom, upotpuniti će se slika razdiobe strujanja i dobiti zadovoljavajuća informacija o tome.

Smjer	BJELOVAR			DARUVAR		
	Čestina	Sr.brzina	Max. brzina	Čestina	Sr.brzina	Max. brzina
N	68,8	3,6	15,5	63,3	2,6	9,4
NNE	58,7	3,6	9,4	75,7	2,0	9,4
NE	147,9	2,6	9,4	75,3	2,7	12,3
ENE	34,6	2,8	9,4	45,9	1,4	18,5
E	25,5	1,7	9,4	20,1	1,2	6,7
ESE	37,9	2,4	9,4	41,8	1,1	6,7
SE	96,7	2,3	9,4	36,7	1,6	6,7
SSE	43,4	3,1	9,4	76,1	1,6	9,4
S	46,2	2,9	12,3	52,5	2,6	9,4
SSW	47,6	3,9	9,4	46,5	1,9	12,3
SW	118,8	3,1	15,5	28,1	2,2	9,4
WSW	15,1	3,6	15,5	39,9	1,8	9,4
W	47,7	2,2	15,5	24,5	1,9	9,4
WNW	22,2	2,8	9,4	42,1	1,3	4,4
NW	111,8	3,0	15,5	29,5	1,7	9,4
NNW	49,7	3,9	15,5	57,9	1,8	9,4
C	0,6	-	-	244,0	-	-

Prostorni plan Općine Šandrovac
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.1. Zemljopisna obilježja

Mjeseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	XI	X	XI	XII	God
Srednji broj dana s jakim vjetrovom (>= 6 bofora)													
Daruvar	0,4	0,4	0,7	0,7	0,4	0,2	0,6	0,4	0,1	0,2	0,3	0,4	4,8
Bjelovar	0,2	0,3	0,7	0,7	0,6	0,4	0,6	0,4	0,6	0,3	0,4	0,2	5,4
Srednji broj dana s olujnim vjetrovom (>= 8 bofora)													
Daruvar	0,1	0,1				0,2	0,1	0,1					0,4
Bjelovar						0,1		0,1	0,1	0,1			0,3

3.1.5.4. Vlaga zraka

Prosječna godišnja vlaga zraka u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji je oko 74%, Može se reći da je i ovo područje relativno bogato vlagom tijekom cijele godine.

3.1.5.5. Naoblaka i osunčanost

Samo na postaji u Daruvaru, u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, bilježi se trajanje sisanja sunca. U tablici su prikazani zajedno sa podacima o srednjoj mjesečnoj naoblaci i srednjem broju oblačnih i vedrih dana.

Prosječno godišnje ima 1921 sat sa sisanjem sunca, ali to u pojedinim godinama može varirati od 1645 do čak 2107 sati. Najsunčaniji mjesec je srpanj s prosječno 283 sata sa sisanjem sunca. Prosinac ih ima najmanje, samo 56 sati. Prosječno manje od 100 sati imaju mjeseci od studenog do veljače.

Srednja godišnja naoblaka kreće se između 5 i 6/10. Prema srednjim mjesečnim vrijednostima naoblake, najoblačnije razdoblje godine je kasna jesen i početak zime, kada su srednje vrijednosti veće od 7/10. Naoblaka je najmanja sredinom ljeta i početkom jeseni kada su srednje vrijednosti manje od 5/10.

Vedrih dana ima najviše u kolovozu, a najmanje u studenom i prosincu. Oblačnih dana ima najviše krajem jeseni i početkom zime a najmanje ljeti.

Mjeseci	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	XI	X	XI	XII	God
Srednje mjesečno i godišnje trajanje trajanje sisanja sunca (u satima)													
Daruvar	65,3	94,0	135,9	169,3	216,3	230,6	283,0	265,3	201,7	139,0	64,4	56,3	1921,0
Srednja mjesečna i godišnja naoblaka (desetine)													
Daruvar	7,1	6,3	6,0	5,9	5,5	5,3	4,0	3,7	4,2	5,3	7,1	7,1	5,6
Bjelovar	7,0	6,3	5,9	5,9	5,4	5,4	4,1	3,9	4,6	5,6	7,3	7,4	5,7
Čazma	7,5	6,9	6,6	6,5	5,9	5,8	4,8	4,7	5,4	6,3	7,6	7,6	6,3
Srednji broj vedrih dana (srednja dnevna naoblaka <2/10)													
Daruvar	3,5	4,7	4,4	3,9	4,2	4,7	8,9	11,3	9,8	7,1	2,6	2,7	67,8
Bjelovar	3,7	4,7	4,6	4,4	4,7	4,7	9,4	10,9	7,4	5,3	2,3	2,6	64,7
Čazma	2,1	3,3	3,8	2,7	3,6	4,0	5,8	8,0	4,7	3,9	1,7	1,6	45,2
Srednji broj oblačnih dana (srednja dnevna naoblaka >8/10)													
Daruvar	15,3	11,8	10,8	9,3	7,4	6,1	3,8	3,8	5,5	8,4	15,1	15,6	113,2
Bjelovar	15,3	11,8	10,7	9,1	6,6	6,6	4,1	4,4	6,0	9,0	15,9	16,6	115,2
Čazma	17,3	13,6	13,6	11,5	8,9	8,5	4,8	5,8	7,4	11,4	15,8	15,8	134,0

3.1.5.6. Meteorološke pojave

Magla se javlja oko 45 dana godišnje. U ljetnim je mjesecima najrijeđa. Najčešće se pojavljuje u nizinskim dijelovima rijeka i potoka.

Mrazovi su najčešći u periodu između listopada i travnja. Najopasniji su kad se pojave u vegetacijskom periodu.

3.2. OSNOVNE KATEGORIJE KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA

Geomorfološke grupe tala, odnosno lito-geološke, reljefne i hidrološke osobine tala, uz prisutne klimatske uvjete bitno utječu na rasprostiranje vegetacije i način iskorištavanja zemljišta. Stoga je pojedine površine potrebno iskorištavati, odnosno na njima uzgajati one kulture koje imaju predispozicije za odgovarajuća tla, a spriječiti neracionalno ili neodgovarajuće korištenje vrednijeg poljoprivrednog tla u druge svrhe.

3.2.1. Vrijedna obradiva tla

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije to su tla koja imaju relativno mala ograničenja za oraničnu biljnu proizvodnju. U ovu grupu tala spadaju kvalitetna tla na zaravnima i vrlo blagim nagibima ispod 5%.

Najvrjednija tla na području Općine su kombinacije podtipova, varijeteta i formi lesiviranog tla na lesu i drugim supstratima.

Na području Općine Šandrovac grupu vrijedna obradiva tla spada kompleks zapadno od mjesta Lasovac.

3.2.2. Ostala obradiva tla

Ostala obradiva tla obuhvaćaju lesivirana i pseudoglejna obronačna tla sa nagibima iznad 5%, zatim duboke rigosole na lesolikim sedimentima i livadsko semiglejno tlo, te nešto lošija tla kao što su pseudoglej na zaravni i koluvij.

Prema svojim fizičkim i kemijskim svojstvima obronačna lesivirana i pseudoglejna tla iziskuju relativno manji obim mjera zaštite od erozije, obradu paralelno sa izohipsama i mjestimično, na ravnim terenima, navodnjavanje iz malih akumulacija. U istom smjeru na velikim razmacima treba postaviti kolektorske drenove i u takvim uslovima sprovesti podriavanje tla uz gnojdbu.

Livadsko semiglejno tlo daje odlične efekte u uslovima oranične biljne proizvodnje, te je vrlo pogodno uz srednje gustu drenažu, podriavanje i mjestimičnu kalcifikaciju. Na ovom tlu bi navodnjavanje u rijeđim intervalima dalo odlične rezultate, naročito u godinama sa izrazito sušnim ljetima.

Varijetet rigosola nastalog iz lesiviranog tla na lesu, kao antropogeno, duboko tlo, uz primjenu mjera kao što je zaštita od erozije, mjestimično terasiranje i vrlo rijetka kolektorska drenaža, isto predstavlja dobro tlo, naročito u vinogradarstvu i voćarstvu.

Za pseudoglej na zaravni je najznačajnija mjera popravka vodno zračnog režima. Uz gušću drenažu, podriavanje, uvođenje trava u plodored i navodnjavanje postižu se izvanredno pozitivni rezultati.

Koluvij je uglavnom oglejan, ilovast, pogodan za biljnu proizvodnju. Međutim, opasnost od poplavnih i visokih podzemnih voda predstavljaju glavna ograničenja za proizvodnju u postojećim uvjetima. Zaštitom od spoljnih voda uz umjereno gustu drenažu i povoljnu mogućnost navodnjavanja u ljetnim mjesecima, postigli bi se uslovi za visoku i stabilnu biljnu proizvodnju.

3.2.3. Ostala poljoprivredna tla, šume i šumsko zemljište

Ostala poljoprivredna tla obuhvaćaju uvjetno dobra tla kao što su pseudo glej–glej i hipoglej koja se nalaze u širim riječnim dolinama i nepogodna tla koja u postojećim uvjetima obuhvaćaju amfiglejna i druga tla na nagibima većim od 15%.

Pseudoglej-glej i hipoglej su jako podložni prevlaživanju i imaju nepovoljna fizička svojstva. U oba slučaja izražen je utjecaj prevlaživanja uslijed visokog nivoa podzemnih voda, pogotovo u proljeće.

Na površinama pod pseudo glej-glejnim tlom izražen je i nepovoljni utjecaj voda od padalina u površinskom horizontu, što dodatno pogoršava uvjete vodno zračnog režima. I pored toga uz intenzivnu odvodnju, agrotehniku kao i zaštitu od spoljnih voda, na ovim tlima bi se postigli visoki rezultati u proizvodnji, tim prije što su u pitanju tla neutralne reakcije i s dosta humusa (3 - 5%). Navodnjavanje ovih tala naročito u periodu njihove transformacije u tla povoljnog vodno zračnog režima nije neophodna.

Amfiglejna tla s obzirom na položaje gdje se nalaze su površine sa dugotrajnim stupnjem prevlaženosti tijekom godine i mjestimično prisutnim vodoležnim površinama u dužem trajanju. Amfigleji ne pružaju u postojećim uvjetima mogućnost korištenja kao obradive površine. Površine pod amfiglejom se koriste kao šume i travnjaci.

Ekonomska opravdanost investiranja u izgradnju hidromelioracijskih sistema na amfigleju, posebno na najugroženijim površinama u našim uvjetima, postaje upitna. Na manje ugroženim površinama sa nižim investiranjem mogu se vrlo brzo ostvariti pozitivni rezultati, jer su u pitanju potencijalno vrlo plodna tla, naravno uz kompleksne mjere uređenja.

Površine na prevelikim nagibima mogu ponegdje dati pozitivne rezultate, s određenim kulturama, uz provedbu antierozivnih mjera u kombinaciji sa drenažom. Međutim, u postojećim uvjetima to su tla neiskoristiva u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Značajan utjecaj na razvoj tala ima čovjek. Djelovanje čovjeka posebno je izraženo danas, a još veći antropogeni utjecaji očekuju se u budućnosti, jer se s pravom očekuju još značajnije intervencije u tlu. Brojni su antropogeni zahvati koji su doveli do promjene tala ovog područja.

Značajnije investicije u tlo radi sređivanja vodnog režima tla (odvodnje suvišne vode iz tla kanalskom mrežom i drenažom), mogu dovesti do pozitivnih promjena u tlu.

3.3. PODRUČJA PRETEŽITIH DJELATNOSTI U ODNOSU NA PRIRODNE I DRUGE RESURSE

Gospodarska slika općine Šandrovca bazirana je na poljoprivrednoj djelatnosti i eksploataciji i preradi mineralnih sirovina, dok je izostala industrijska proizvodnja (prehrambena i drvoprerađivačka industrija) koja bi pratila eksploataciju prirodnih resursa. Generalno se može konstatirati da je industrijska proizvodnja bila koncentrirana u regionalnim ili gradskim središtima, koja su bila favorizirana po principu centralnih naselja, dok su ruralna rubna područja današnje Županije bila prepuštena laganom odumiranju u gospodarskom (i demografskom) smislu, a što je za posljedicu imalo emigracijska kretanja mlađe populacije prema gradskim središtima. Šandrovac se ne nalazi uz državnu cestu, nego je mjesto križanja dviju županijskih cesta: Ž3027 koja ga preko VelikogTrojstva spaja u Trojstvenom Markovcu (Bjelovaru) na državnu cestu D43 (Bjelovar-Đurđevac), i Ž2232 (Bulinac-Šandrovac-Kloštar Podravski) koja ga u Bulincu spaja na državnu cestu D28 (Bjelovar-Daruvar). Obje ove županijske ceste nisu prometno toliko propulzivne, usprkos toga što preko Šandrovca i Sirove Katalene spajaju Bjelovarsko-bilogorsku županiju sa Koprivničko-križevačkom županijom, pa je u izvjesnom smislu ovaj prostor ograničen u razvoju, jer je izvan intenzivnih prometnih tokova. Na sreću, blizina županijskog središta - Bjelovara ublažava predmetni faktor ograničenja u razvoju, jer se u izvjesnom smislu Šandrovac može smatrati prigradskim naseljem Bjelovara, na što ukazuju dosta velike dnevne migracije aktivnog stanovništva u oba smjera na relaciji grad - općina.

Gospodarstvo karakterizira ekstenzivan tip poljoprivrede na usitnjenim zemljišnim posjedima, obrtništvo i malo poduzetništvo koje nije produktivno, jer se radi pretežno o malim firmama u neproizvodnom sektoru (trgovina i ugostiteljstvo) koje zapošljavaju jednog do dva radnika, te eksploataciji prirodnih resursa (drvo, nafta, plin, opekarska glina i dr.) - jedinoj grani gospodarstva koja zapošljava veći broj ljudi. Izuzetak čini jedino metalna proizvodnja tvrtke "METALPRODUKT" Šandrovac koja je prije tranzicije brojila 150 ljudi, dok je danas taj broj sveden na 75 ljudi i dalje ima tendenciju opadanja, pa se ne uzima kao razvojni faktor u gospodarskoj slici općine Šandrovac.

Prema tome za konstatirati je, da su za gospodarstvo Šandrovca presudni slijedeći faktori ograničenja:

- nepostojanje jačeg proizvodnog sektora (industrije),
- neproduktivno malo i srednje poduzetništvo,
- usitnjenost i rascjepkanost poljoprivrednog posjeda,
- ekstenzivan tip poljoprivredne proizvodnje (nekorištenje prirodnih datosti za intenzivnu proizvodnju voćarstava i vinogradarstva),
- nedostatak obrazovne strukture,
- niska tehničko-tehnološka razina proizvodnje,
- nerazvijena tržišna infrastruktura i tržišni mehanizmi (ali ne samo na području Općine, nego i šire na području Županije),
- nedovoljno razvijeni stručni servisi i savjetodavne službe, kako na području općine, tako i šire na području Županije.

3.3.1. Eksploatacija mineralnih sirovina

Na području općine Šandrovac eksploatiraju se mineralne energetske sirovine (nafta i plin) i nemetalne sirovine (opekarska glina). Eksploataciju nafte i plina vrši INA . NAFTAPLIN, d.d. Zagreb. Prilikom eksploatacije predmetnih sirovina koncesionari (korisnici koncesija) trebaju voditi računa o zaštiti okoliša i primjenjivati sve mjere zaštite predviđene zakonskom regulativom.

3.3.2. Poljoprivreda

Osnovnu strukturu stanovništva općine Šandrovac čini poljoprivredno stanovništvo koje je 1991. godine činilo 31,40 % ukupnog stanovništva Općine, a što je oko 4 puta više od državnog prosjeka (8,60 %).

2001. godine udio poljoprivrednog stanovništva iznosi 26,20 %, ali je u odnosu na državni prosjek još veći (RH 5,5 %), što govori da proces urbanizacije u općini teče sporije nego na nivou države.

Udio obradivog zemljišta u odnosu na ukupnu površinu općine je 21,82 %, što je osjetno manje od županijskog prosjeka (38,61 %), a dvostruko manje od površina općine pod šumama (42,95 %). To pokazuje da područje općine karakterizira veoma velika pokrivenost šumom, dok u obradivom zemljištu Općina oskudijeva, a što je posljedica brdovitog reljefa. Prema tome, potrebno je bolje organizirati poljodjelsku proizvodnju na temeljima intenzivnog poljodjelstva, kako bi se kompenzirao manji udio obradivog tla u ukupnoj površini općine.

Malo su iskorištene prirodne datosti reljefa, pedologije tla i klime ovog kraja koje bi pogodovale uzgoju voća, povrća i vinogradarstva, a za kojima se osjeća potreba na domaćem tržištu uže i šire regije. U tu svrhu trebalo bi aktivirati površine južnih, osojnih padina Bilogore. Površine pod ovim vrstama kultura su suviše usitnjene, a proizvodnja prilagođena individualnim potrebama proizvođača. Na intenzivniju proizvodnju ovih kultura, a imajući u vidu vrijedne prirodne krajolike, mogao bi se dobro nadograditi seoski i rekreativni turizam.

Analizom poljoprivrednog zemljišta i mogućnošću njegovog korištenja, zemljište se na području općine Šandrovca može razvrstati u dvije (od tri) osnovne kategorije:

- ostala poljoprivredna obradiva tla
- ostala poljoprivredna tla, šume i šumsko zemljište

U cilju racionalnog korištenja obradivog zemljišta (naročito u ovoj "brdskoj" općini u kojoj se osjeća nedostatak prve kategorije: vrijednih poljoprivrednih obradivih tala) kao i intenziviranja poljodjelske djelatnosti, Bjelovarsko-bilogorska županija je dala izraditi Strategiju razvitka poljodjelstva županije bjelovarsko-bilogorske, po Agronomskom fakultetu iz Zagreba, kojom se ukazuje na smjernice intenziviranja i ulaganja u određene grane poljodjelske djelatnosti, kao i na poticaj proizvodnje "zdrave" (tzv. ekološke) hrane, a u ovim brdovitim krajevima na uzgoj voća, povrća i vinogradarstva. Preporuka je, da se na temelju ove Strategije izrade detaljne studije za određene mikrolokacije koje bi ispitale mogućnosti intenzivne, ali održive proizvodnje pojedine kulture na zadanom lokalitetu, a u cilju dobivanja većeg prinosa po hektaru površine obrađenog zemljišta.

3.3.3. Šumarstvo

Šume na području Općine Šandrovac nemaju samo privredni, već i općekorisni značaj koji se očituje u zaštiti vlastitog zemljišta, ublažavanju nepoželjnih posljedica poplava i jakih vjetrova, reguliranju vodnog režima područja, osiguravanju pitkosti podzemnih voda, utjecaju na povećanje poljoprivredne proizvodnje, ublažavanju klime područja, stvaranju kisika i pročišćavanju zraka, pružanju nenadoknadivog prostora za rekreaciju i različite sportske aktivnosti, unapređenju turizma, osobito lovnog.

Procjena važnosti općekorisnog značaja šuma je vrlo komplicirana. Budući da su elementi na temelju kojih bi je trebalo računati u većem broju slučajeva nemjerljivi (estetska i duhovna kategorija, higijenska uloga, prirodno-znanstveno značenje), iako se zna da predstavljaju veliku, gotovo neprocjenjivu vrijednost. Sve dosadašnje procjene vrijednosti ekološke, zaštitne i socijalne uloge šume koje su obavljene u inozemstvu i kod nas se slažu u tome da one vrijede od 250% do 900% više od vrijednosti koja je sadržana u drvu što ga šuma proizvodi kao sirovinu za preradu.

Općekorisnu vrijednost u punom smislu daje samo stabilna šuma, dakle razvijen šumski ekosustav koji je proizvod djelovanja žive i nežive prirode u današnjim stabilnim šumskim sastojinama.

Kvaliteta i zdravstveno stanje šuma i šumskog zemljišta na području Općine Šandrovac je vrlo dobro.

Šume u Općini tvore cjelovite komplekse. Najveći kompleks je u sjevero-istočnom dijelu, nešto manji su u rubnim sjevernim dijelovima s kompleksom u zapadnom dijelu koji se širi prema središtu Općine.

Poduzeće Hrvatske šume d.o.o. gospodare šumama u državnom vlasništvu koje čine veći dio šuma ovog prostora. FSC certifikat prestižne međunarodne nevladine organizacije dodjeljen šumama u državnom vlasništvu potvrđuje da se njima gospodari organizirano na gospodarski održiv način, poštujući pritom biološku i društvenu funkciju šume te uvažavajući interese svih zainteresiranih skupina.

Gospodarenje šumama na održiv način zadovoljava gospodarske, ekološke i društvene standarde, što znači da se:

1. Izrađuje plan gospodarenja šumom, dio financijske dobiti ponovo ulaže u šumu tj. osiguravaju sredstva za očuvanje ekološke produktivnosti šume, potiče lokalnu preradu šumskih proizvoda i dr.
2. Smanjuje negativan utjecaj sječe na okoliš, zaštićuju tlo i vodni resursi, poduzimaju mjere zaštite ugroženih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa, iz gospodarenja izuzimaju određene šumske površine radi očuvanja biološke raznolikosti i dr.
3. Dugoročno poboljšava dobrobit šumskih radnika i lokalne zajednice, radnicima osigurava kontinuirana obuka, poštuju propisi koji se odnose na zdravlje radnika i njihovih obitelji, provode mjere zaštite na radu, kod planiranja aktivnosti gospodarenja konzultira s lokalnom zajednicom i dr.

Privatne su šume većinom niskog uzgojnog oblika ili panjače. Devastirane su jer je tu riječ uglavnom o zapuštenim šumama kod kojih iskorištavanje nadvada obnovljanje.

Šuma posebne namjene i zaštitnih šuma na području Općine nema.

3.3.3.1. Zdravstveno stanje šuma

Zdravstveno stanje šuma područja Općine Šandrovac može se ocijeniti vrlo dobrim.

Podaci Šumarskog instituta Jastrebarsko za oštećenost stabala u 2003. godini govore o slijedećim postocima oštećenosti–osutosti asimilacijskog aparata za područje UŠP Bjelovar.

VRSTE	STUPANJ OSUTOSTI				BROJ STABALA
	0	1	2	3+4	
	0 - 10%	11 - 25%	26 - 60%	> 60%	
Sve vrste	60,6	34,7	4,2	0,5	216
Hrast lužnjak	60,0	37,5	1,7	0,8	120
Obična bukva	87,2	7,7	5,1	0,0	39

Na području Općine Šandrovac, po iznesenim podacima koji se odnose i na ovaj prostor najugroženija vrsta je hrast lužnjak, ali se ne može se govoriti o procesu "umiranja šuma".

3.3.3.2. Pregled sistematskih jedinica*

Razred: QUERCO-FAGATEA; Br.-Bl.et Wliag. 1937.

Red: Fagetalia sylvatica; Pawl.28.

Sveza Alno-Quercion roboris; Horvat 38.

ass. Genisto elatea-Quercetum roboris; Horvat 38.

Razred: ALNO-POPULETAE; Fuk. Et. Fab 1958

Red: Populetalia albae; Br.-Bl.1931.

Sveza: Alno-Quercion roboris; Horv. 1937.

ass. Frangulo-Alnetum glutinosae; Rauš 1968.

subass. Typicum

* (Podaci: Šumarija Bjelovar)

3.3.3.3. Šumske zajednice i šumska tla

Tla su definirana kao rastresite prirodno-povijesne tvorevine nastale iz stijena pod utjecajem pedogenetskih procesa i činitelja (podneblja, matičnog substrata, biosfere i reljefa), među koje se sve više upliće djelovanje čovjeka. Raznolikost činitelja tvorbe tla i neograničenost kombinacija u interakcijama doveli su do razvoja velikog broja tala.*

Među specifičnostima šumskih tala treba istaknuti očuvanost kruženja tvari i energije u šumskim biocenozama, kao i prirodnog slijeda horizonata tla, posebno šumskog listinca i horizonata akumulacije humusa. Nadalje, fond šumskih tala obuhvaća i grupe tipova na kojima je limitirana agrikulturna proizvodnja zbog zamočvarivanja i poplava, teškog mehaničkog sastava, plitkoće tla, skeletnosti, kamenitosti i stjenovitosti, strmih nagiba, nadmorske visine, klimatskih ekstrema i dr.*

(* Mayer, B.; Šumska tla RH pri kraju XX st.; Sveučilište u Zagrebu; Šumarski fakultet; Zagreb 1992.)

(** Šumarski institut, Jastrebarsko; Radovi; Tipovi nizinskih šuma sliva Česme i Ilove; Zagreb, 1985.)

Šumske zajednice ovog prostora s tipovima tala na kojima dolaze:

1. Carici Pilosae-Fagetum Pelcer 82.prov.
dlakavi šaš sa bukvom
tipovi šumskih tala-lesivirano, površinski oglejno, pseudoglej obronačni.
2. Carpino betuli-Quercetum roboris Rauš 69.
hrast lužnjak s običnim grabom
tipovi šumskih tala-pseudoglej, lesivirano površinski oglejno.
3. Genisto elatea-Quercetum roboris Horvat 38.
hrast lužnjak s velikom žutilovkom
tipovi šumskih tala-euglejna i aluvijalna
4. Frangulo alnetum-Glutinosae Rauš 68.
crna joha s trušljikom
tipovi šumskih tala-euglejna i aluvijalna.
5. Luzulo-Fagetum
Bukvica sa bebicama
tipovi šumskih tala-lesivirana tla.

3.3.4. Vodni resursi

3.3.4.1. Površinske vode

Općinom Šandrovac rasprostire se dio jedinstvenog sliva rijeka Česme i Glogovnice. Sliv je prostorno vezan u cjelinu sa pojedinim područjima općina Bjelovarsko-bilogorske županije, područjem Grada Bjelovara, kao i dijelovima susjednih županija, Zagrebačkom i Koprivničko-križevačkom županijom.

U dosadašnjoj vodno-gospodarskoj praksi sliv je tretiran kao cjelina, bez obzira na administrativno-teritorijalno ustrojstvo, pa su neki izneseni podaci približni.

Svi vodotoci na području Općine Šandrovac su lokalnog karaktera. Njihovo rasprostiranje izneseno je u kartografskom prikazu 1.

U kartografski prikaz 2 ucrtava se površina vodnog dobra. Površina nije ucrtana zbog nepostojanja obrađenih podataka o njenom rasprostiranju u Hrvatskim vodama, tako da površinu vodnog dobra ovaj Plan iznosi brojčano aproksimativnom procjenom i izračunom zbroja prosječne širine rijeka, površine planiranih akumulacija i ribnjaka, te aproksimativnom procjenom širine inundacijskih pojaseva koji se rasprostiru uz rijeke i akumulacije.

Sliv rijeka Česme i Glogovnice

Osnovni vodotoci ovog sliva su rijeke Česma i Glogovnica koje su regulacijskim radovima spojene u jedinstveni sliv.

Sliv rijeke Česme je lepezastog oblika a čini ga mnoštvo slivova koji izviru na padinama Bilogore i Moslavačkog Gorja. Karakteristike tih slivova su kratke dionice sa velikim padovima koji prelaze u relativno duge ravničarske tokove. Sličnih je karakteristika sliv rijeke Glogovnice.

Ugroženost područja od velikih voda

Razmatrano slivno područje ugroženo je od velikih voda rijeka Česme i Glogovnice, a također i voda koje se formiraju na brojnim manjim slivovima njihovih pritoka.

Poslije koncipiranja rješenja uređenja vodotokova 1955. godine započeti su sistematski radovi na regulaciji riječnih tokova i izgradnji obrambenih nasipa.

Ugroženost područja od velikih voda i problematike uređenja vodotoka uvjetovali su značajne regulacijske radove u slivu i radove na zaštiti priobalja od poplave.

S obzirom na dug period izvođenja radova, različite kriterije i hidrološke elemente koji su primjenjivani tijekom projektiranja regulacijskih radova, kao i način održavanja objekata, na razmatranom području realiziran je neujednačen stupanj izgrađenosti sistema.

Uređenje prirodnih vodotoka

Dosadašnji radovi na regulacijama manjih vodotoka, pritoka rijeke Česme, u Općini Šandrovac, kao i u ostalim dijelovima sliva, svodili su se uglavnom na osposobljavanje korita za prijem i odvođenje unutrašnjih i vanjskih voda.

Još uvijek ima vodotoka (ili njihovih dionica) koji do sada nisu regulirani, ili regulacijski radovi nisu dali očekivane rezultate, a regulacija takvih vodotoka je u novim uslovima nužna. Na vodotocima

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.3. Područja pretežitih djelatnosti

koji su davno regulirani neophodna je dogradnja ili rekonstrukcija dotrajalih građevina, čak i ako se ne postavljaju novi zahtjevi ili kriteriji regulacije.

Ugroženost područja od velikih voda i problematika uređenja vodotoka usloveli su značajne regulacijske radove u slivu i radove na zaštiti priobalja od poplava.

Na području Općine Šandrovac vršene su regulacije vodotoka.

Vodotoci na kojima su izvršene reulacije	Dužina regulacije u km
Bedenička	1,20
Šandrovačka	10,20
Ribnjačka	2,45
Jasenova	2,00
Pupelica	2,40
Ševac	1,20
Mladine	1,30
Leščak	1,50
Miklas	2,40
Ravneš	5,00
Kašljevac	2,20
Velika r.	1,50

UKUPNO:

33,35

Ova brojka reguliranih kilometara može se prihvatiti uslovno, jer su intervencije na toj dužini stvarno vršene, ali vremenski faktor kao i faktor održavanja te kanalske mreže dovodi u pitanje koliko je stvarno te kanalske mreže u punoj funkciji.

Planirane akumulacije Vodnogospodarskom osnovom sliva

Akumulacije su vodnogospodarske građevine predviđene kao višenamjenski objekti. Prvenstvena je uloga vodoprivredna: zaštita od poplava, gospodarenje vodnim količinama i korištenje voda. Moguće je i korištenje hidroenergetskog potencijala, a akumulacije će usput zadržavati nanos sa brdskih i bujičnih tokova slivova. Uz primjenu ostalih biološko-tehničkih radova i mjera djelovat će stabilizirajuće na procese erozije. Ostale su namjene: korištenje hidroenergije vode, vodoopskrba, navodnjavanje zemljišta, turizam, rekreacija, sportski ribolov i dr.

Izgradnja akumulacija, pored neospornih koristi koje donosi, može biti uzrokom nepovoljnih promjena u okolišu, poplavljanju prometnica, naselja, poljoprivrednog i šumskog zemljišta i sl. Izgradnji akumulacija treba stoga pristupati na multidisciplinarni i odgovoran način.

Na području Općine Šandrovac Vodnogospodarskom osnovom sliva Česme i Glogovnice planirana je izgradnja četiri akumulacije. To su akumulacije Lazarevac, Ravneš, Šandrovac i akumulacija Bedenik koja djelomično prelazi i u susjednu Općinu Nova Rača.

3.3.4.2. Zaštita od vanjskih voda

U sklopu izgrađenih hidrosistema važnu ulogu ima zaštita od vanjskih poplavnih voda koja se provodi nasipima i objektima ugrađenim u njima, kao što su čepovi, sifoni, crpne stanice i dr., a kojima je osnovna namjena evakuacija zaobalnih voda.

Na području Općine nisu izgrađeni nasipi uz vodotoke.

3.3.4.3. Hidrotehničke melioracije

U sklopu vodoprivredne infrastrukture veoma važno mjesto zauzimaju hidrotehničke melioracije tla (odvodnja i navodnjavanje).

Uređenje vodnog režima primjenom hidromelioracijskih mjera znači iskorištenje sada nekorištenih zemljišnih potencijala, odnosno poboljšanje postojećih.

Zadatak hidrotehničkih melioracija tla je da kulturnom bilju osiguraju optimalne uvjete vodno-zračnog režima u tlu.

Uz današnje visokorodne sorte gotovo svih poljoprivrednih kultura i adekvatnu prehranu i zaštitu, koja se može organizirati relativno jednostavno i brzo, jedino otvoreno pitanje je adekvatna opskrba vodom. Bez toga će učinkovitost i djelotvornost gospodarenja u poljoprivredi ovisiti i o prirodnim čimbenicima.

Usporedo s obranom od poplave u slivu rijeka Česme i Glogovnice, na vodotocima je primjenjivana i odvodnja zemljišta kao mjera zaštite od suvišnih unutarnjih voda.

Na području Općine Šandrovac melioracijski radovi nisu vršeni.

3.3.4.4. Ribnjaci

Privrednih ribnjaka na području Općine nema.

Za sportsko-rekreativne ribolovne aktivnosti iskopan je i uređen jedan ribnjak.

3.3.5. Industrija

Na području Općine, u samom naselju Šandrovcu egzistira metalna proizvodnja tvrtke METALPRODUKT (metalna galanterija: čavli, paljena žica, spiralna žica za kućne potrepštine i sl.) koja je prije tranzicije zapošljavala preko 150 ljudi, a danas, nakon provedene privatizacije, tvrtka zapošljava cca. 75 ljudi. Uz dodatne napore i eventualno restrukturiranje programa proizvodnje ovo bi mogao biti nukleus okosnice gospodarskog razvitka Općine, tim više što se radi o čistoj proizvodnji bez lošeg utjecaja na okoliš. Osim ove, na području Općine nema druge proizvodne djelatnosti (osim poljodjelske). U cilju gospodarskog razvitka Općina je Prostornim planom uređenja svog područja predvidjela jednu proizvodnu zonu lociranu na kraju građevinskog područja prema naselju Pupelici.

3.3.6. Obrtništvo i malo poduzetništvo

Obrtništvo i malo poduzetništvo pretežno čine male (mikro) firme koje nisu produktivne, jer se nalaze u granama ugostiteljstva i trgovine, pa se na te firme Općina ne može osloniti kao na jači faktor gospodarskog napretka.

3.3.7. Turizam

Općina Šandrovac nema znamenitosti koje bi je izdvajale od ostalih područja Bjelovarsko bilogorske županije. Kombinaciju raznih vidova moguće turističke ponude, osim samostalnog osmišljavanja, prezentacije i organiziranja, potrebno je integrirati u Županijski strateški marketinški plan razvitka turizma, s ciljem dobitka jedinstvenog turističkog proizvoda vrijednog ozbiljnije turističke ponude.

Ovaj kraj smješten na obroncima Bilogore, uz gornje vodotokove pritoka rijeke Česme, svojom očuvanošću prirode, lovnim destinacijama s pejzažnim osobitostima i originalnom enogastronomskom ponudom, ima potencijal za razvoj turizma na svom, i širem Županijskom području.

Prvenstveno postoji mogućnost razvoja lovnog turizma, Vinske ceste integrirane u seoski i ugostiteljski vid turističke ponude sa popratnim sportko-rekreacijskim sadržajima, te razvoj izletničkog i kulturno-edukativnog turizma.

3.3.7.1. Lovni turizam

Lovni turizam zauzima posebno mjesto u globalnoj turističkoj ponudi (koja je jedan od strateških pravaca razvoja Hrvatske) i temeljni je potencijal razvoja kontinentalnog turizma zbog iznimno bogatih lovišta s brojnim vrstama visoke i niske divljači. Lovstvo je osim kao gospodarsku granu, potrebno gledati i kao vrstu sporta, rekreacije, hobija, te načina efikasne zaštite okoliša. Sve su to temelji na kojima se bazira razvoj lovnog turizma.

Lovstvo i lovni turizam planskim gospodarenjem fondovima divljači, uređenjem lovišta te reguliranjem brojnog stanja nezaštićenih vrsta divljači, doprinose zaštiti čovjekove okoline, te uspostavljanju biološke ravnoteže. Lovni turizam je također i ekološki, uravnotežen s prirodom, odgovoran, kvalitetan, autentičan, ambijentalan, elitarn, ekskluzivan, edukativan. Uz sve navedeno ne dovodi do propadanja i iscrpljivanja prirodnih resursa, tako da ispunjava sve zahtjeve održivog ili razumnog gospodarenja.

Sve veći interes za lovni turizam proizlazi upravo iz njegovog ekonomskog značenja. Veliki ekonomski efekti lovnog turizma proizlaze iz činjenice da je lovni turizam takva vrsta i oblik turizma kojom se mogu ekonomski iskoristiti i optimalno varolizirati prirodne prednosti nekog kraja.

Lovni turizam je uvjetovan znatnom platežnom moći, a njegovi se ekonomski efekti ogledaju prije svega u visokoj cijeni odstrela i ostalih lovnih usluga, prije svega izvanpansionskoj potrošnji, proširenju turističke sezone te porastu zaposlenosti.

Ekonomska dobit nije iznad svega, već se ona ostvaruje sukladno zakonitostima prirode. To znači da se uvažava ravnoteža prirode koja se u lovnoj terminologiji naziva *lovnoproduktivna površina* (dio nekog lovišta na kojem divljač ima prirodne uvjete za opstanak i razmnožavanje, i na kojem je lovnim gospodarenjem uzgajamo, zaštićujemo i koristimo*) i divljači koja živi na njoj. Koja je to divljač, koliko od koje vrste po broju komada ili omjeru spolova i starosti, na kojoj površini, kada i koliko te divljači se odstreljuje, tko to vrši, na koji način i čime, kako se koristi divljač i njeni dijelovi, koliko je potrebno izraditi lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata, kako se štiti lovište i divljač u njemu, tko ustanovljava lovište i gdje, te na čijoj zemlji. Te odgovore i naputke daju Zakon o lovu, lovnogospodarska osnova i program zaštite divljači.**

Vrlo bitnu ulogu u lovnom turizmu imaju šume i šumsko zemljište te poljoprivredne površine koje se u lovstvu stručno nazivaju lovnoproduktivne površine. Ovi su dijelovi zemljišta za lovni turizam od posebnog značaja, jer omogućuju uzgoj i prehranu divljači, te zaštitu i zaklon divljači od neprijatelja i vremenskih neprilika. Lovni turizam podrazumijeva stvaranje većeg broja tzv. "remiza" (nisko i visoko zelenilo: žitarice, grmlje, drveće...) koje opet pozitivno utječu na mikroklimu, a ujedno pružaju i mogućnost uređenja turistički atraktivnih područja i za druge vrste i oblike turizma.

Lovni turizam na području Općine Šandrovac nije razvijen u skladu sa resursnim mogućnostima. U proteklih 20 godina lovni je turizam na području Općine, kao i na području cijele Županije, bio važna gospodarska grana, ali je zbog navedenih problema i izostanka osmišljene i adekvatne razvojne strategije njegov brži razvoj izostao.

*Lovnogospodarska osnova lovišta Bjelovar-Bedenik, Bjelovar, 1996.

**M. Presečan, Lovstvo Bjelovarsko-bilogorske županije za treće tisućljeće, Novi Bjelovarac, br. 32., 13.08. 1998.

3.3.7.2. Seoski turizam

Seoski turizam, seljački turizam, turizam na seljačkom gospodarstvu ili ruralni turizam na ovom području, kao i na prostoru cijele Županije nije razvijen sukladno njegovim potencijalima.

Slikovita sela i očuvani okoliš bogatih šuma, polja, vinograda i voćnjaka, daju dobar preduvjet području Općine Šandrovac, za razvoj seoskog turizma.

Seoski turizam može postati značajan izvor dodatne zarade za stanovništvo ovog područja. Samim tim otvaraju se nova radna mjesta, ulaže se u infrastrukturu sela, pomaže očuvanju tradicije, a zaustavlja se i iseljenje mladih.

Razvojem vinogradarstva, proizvodnjom zdrave hrane i formiranjem malih i srednjih obiteljskih gospodarstava stvorili su se uvjeti za formiranje Vinske ceste.

Formiranjem i razvojem Vinske ceste, tj osmišljavanjem kompleksnog agro-turističkog programa koji u turističkom svijetu predstavlja okosnicu i najizravniji spoj između poljoprivrede i turizma, obogatiti će se turistička ponuda Općine.

Vinska cesta je poseban oblik prodaje poljoprivrednih, ugostiteljskih i turističkih proizvoda jednog vinorodnog područja na kojem seoska gospodarstva (obiteljska poljoprivredna gospodarstva) i ostale pravne i fizičke osobe, udruženi pod zajedničkim nazivom Vinske ceste, nude svoje proizvode, posebice vino i rakije iz vlastite proizvodnje te ostale specijalitete seoskih domaćinstava.

Vinsku cestu čini i prirodna ljepota i posebnost okoliša kroz koji prolazi, kulturne i povijesne znamenitosti, tradicija i posebnosti vinorodnog područja.

Ovaj vid turističke ponude ima preduvijete za brzi razvoj

Seoski turizam u tradicionalnim domaćinstvima, karakterističnim za ovo područje, s prepoznatljivom enogastronomskom ponudom u obliku Vinske ceste, prikazu i uključivanju posjetioca u svakodnevnicu života na imanju, s mogućnošću noćenja, uz razvoj osobito lovnog i izletničkog turizma, ima kvalitetne predispozicije za osmišljenu marketinšku prezentaciju tržištu, na osnovu koje je moguće očekivati budući dinamičniji razvoj ovog vida ponude.

3.3.7.3. Ostali vidovi turističke ponude

U Šandrovcu se nalazi veliki olimpijski bazen u čijem su sklopu tereni za tenis, košarku i mini golf, te veliko nogometno igralište.

Taj sportsko-rekreacijski centar smješten je uz šumski predjel koji je vrlo pogodan za trčanje i vožnju biciklom, a u njegovoj neposrednoj bizini nalazi se ugostiteljski objekt i sportski ribnjak.

Izletnička ponuda moguća je i na području cijele Općine, tako da se u ugodnom ambijentu posjetiocima pruža mogućnost za rekreaciju u čistom prirodnom okružju šumskih puteljaka i proplanaka, vožnje brdskim biciklima, trčanje, šetnje i pogled na živopisne padine Bilogore, brežuljke i nizine.

3.4. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Kartogrami.

3.4.-01		Vodoopskrba
3.4.-02		Plinoopskrba
3.4.-03		Pokrivenost naselja grobljima
3.4.-04		Odvoz komunalnog otpada (% kućanstava)
3.4.-05		Odlagališta otpada

3.4.1. Prometni sustav

Premda prometni sustav Općine Šandrovac ne čine sve grane prometa, on je komplementaran i kompatibilan s prometnim sustavom županije. Naime, taj sustav čine cestovni, poštanski i telekomunikacijski promet, dok ne obuhvaća ili nije direktno uključen u druge grane prometa: pomorski, riječni, zračni i žičarski promet, koje su značajne u hrvatskom prometnom sustavu.

3.4.1.1. Ceste

Područje Bjelovarsko-bilogorske županije svojim položajem između šireg Panonskog prostora i metropole Zagreba nudi jednu od mogućnosti njihovog međusobnog povezivanja. Glavni državni prometni pravci teku paralelno sa županijskim prostorom, ali sjeverno (podravski pravac) ili južno (posavski pravac) od njega, ostavljajući ovaj prostor prometno izoliranim.

Položaj Općine Šandrovac unutar takovog prostora nije ništa povoljniji u odnosu na druge dijelove Županije, jer se ne nalazi na longitudinalnim i transferzalnim pravcima postojećeg sustava državnih cesta i nekih brzih cesta planiranih za izgradnju. Takva cestovna mreža razvijana je u prošlosti spontano kao potreba povezivanja naselja najpogodnijim terenima za izgradnju. Tek jednim dijelom uz južnu općinsku granicu vodi cesta državnog značaja D-28 Bjelovar - Daruvar. Pokrivenost županijskim cestama, koje povezuju sjedište županije i općinsko sjedište te općinska sjedišta međusobno, je dobra, dok lokalne ceste vode do svih ostalih naselja koja nemaju ceste višeg značaja.

Posljednjih godina veoma nepovoljnu sudbinu gospodarstva dijeli i cestovni promet: teretni i putnički.

OSTVARENI PROMET NA PODRUČJU BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE (UKLJUČUJE SAMO PRAVNE OSOBE)

	TERETNI PROMET		PUTNIČKI PROMET	
	ROBA U 000 TONA	INDEKS 1990 = 100	PUTNIKA U 1000	INDEKS 1990 = 100
1990.	2.146.617	100	33.339	100
1993.	1.010.657	47,1	21.600	64,8
1994.	1.114.193	51,9	20.574	61,7
1995.	1.050.957	49	23.456	70,4
1996.	855.654	40	24.614	73,8
1997.	741.636	34,6	25.063	75,2
1999.	504.358	23,5	5.019	15,1
2000.	465.404	21,7	5.099	15,3

(Izvor: Ured za statistiku)

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.4. Komunalna infrastruktura

Iz podataka koji su dani za područje Županije, može se zaključiti da su teretni i putnički cestovni promet na ovom području u opadanju.

Na području Općine Šandrovac prijevozom putnika i roba bavi se jedna velika transportna tvrtka "Čazmatrans" i dva manja cestovna prijevoznika. Međumjesni putnički promet uglavnom obavlja u potpunosti Čazmatrans, koji od 1994. god., nakon niza godina smanjivanja broja linija u putničkom prometu bilježi stagnaciju i to prvenstveno zahvaljujući prijevozu đaka putnika. Dodatne potrebe za putničkim prijevozom, Općina rješava dodjeljivanjem koncesija za taxi prijevoz.

Ovakav trend razvoja javnog putničkog prometa, potenciran lošim stanjem gospodarstva, doveo je do orijentacije stanovništva na vlastita prijevozna sredstva i do poticanja individualnog prometa. Takva situacija pogoduje depopulaciji slabo naseljenih područja, a koja su velikom većinom naseljena starijom poljoprivrednom populacijom, koja uz veće potrebe za zdravstvenom i socijalnom skrbi nema mogućnost osigurati vlastita prijevozna sredstva, te tako postaje prometno još više izolirana. Također, javljaju se mjestimična i kratkotrajna velika opterećenja prometnica i pojačano zagađivanje ispušnim plinovima, naročito u većim aglomeracijama, iako ispitivanja zraka pokazuju da stanje još nije kritično.

Mreža cesta na prostoru Općine Šandrovac razvrstana je na državne, županijske i lokalne te nerazvrstane ceste:

Razvrstane javne i nerazvrstane ceste na području Općine Šandrovac				
Državne ceste	Županijske ceste	Lokalne ceste	Nerazvrstane ceste	Ukupno
0,00 km	23,52 km	15,93 km	38,68 km	78,13 km

(Izvor: Topografska karta 1 : 25 000)

Ukupan cestovni fond (razvrstane ceste) Općine Šandrovac od 39,45 km je stvaran godinama povezujući brojna manja i veća naselja. Po gustoći cestovne mreže od 628 m/km² je iznad republičkog (501 m/km²) i županijskog prosjeka (564 m/km²). (Izvor: Statistički ljetopis 2004. god.).

Državne ceste

Državne ceste povezuju teritorij Republike Hrvatske s europskim prostorom, Grad Zagreb sa sjedištima županija i sjedišta županija međusobno. Područjem Općine ne prolazi niti jedna državna cesta. U neposrednoj blizini južne granice, prolazi državna cesta D-28 Bjelovar-V.Zdenci (D5), na koju se veže veliki dio cestovne infrastrukture Općine.

Županijske ceste

Županijske ceste su javne ceste koje povezuju sjedište županije s gradovima i općinskim sjedištima, te sjedišta gradova i općina međusobno. Uspostavljenu vrlo razgranatu mrežu županijskih cesta na području Općine Šandrovac potrebno je kvalitetno održavati, kako bi se omogućio nesmetani razvoj i na taj način postupno smanjile razlike u razvijenosti s ciljem postizanja uravnoteženog razvitka područja. Pojedine pravce potrebno je modernizirati, kritične dionice rekonstruirati, sve u svrhu zadovoljenja gospodarskog razvoja i individualnih potreba uz osiguranje pouzdanosti i udobnosti javnog prometa

Lokalne ceste

Lokalne ceste su javne ceste koje povezuju sjedište grada, odnosno općine s naseljima s više od 50 stanovnika unutar grada ili općine, ceste u urbanom području koje povezuju gradske četvrti sa županijskim cestama i ceste koje povezuju susjedne gradske četvrti međusobno. Veliki broj lokalnih cesta različite kvalitete i njihov značajan doprinos ravnomjernom razvitku glavne su značajke razgranate mreže cesta tog ranga, što ujedno predstavlja značajno opterećenje za njihovo održavanje.

Nerazvrstane ceste

Nerazvrstane ceste su prema posebnim propisima ceste koje se koriste za promet po bilo kojoj osnovi i koje su pristupačne većem broju korisnika, a koje nisu razvrstane u smislu posebnih propisa. U nadležnosti su jedinica lokalne samouprave te pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju komunalne djelatnosti. Gospodarenje mrežom nerazvrstanih cesta lokalna zajednica realizira provedbom planova kapitalnih investicija, koje uglavnom ispunjavaju, tako da je stanje u okviru mogućnosti dobro.

Općenito se može konstatirati da je cestovna mreža razgranata, s uglavnom cestama srednje kategorije (županijske) i niže kategorije (nerazvrstane). Stanje kvalitete cesta je jedva zadovoljavajuće, a godinama je prisutan nesrazmjer između potrebnih i osiguranih sredstava kako za redovno, tako i za pojačano održavanje, odnosno sanaciju i rekonstrukciju kolnika, a posebno na cestama nižeg ranga. Potreba izgradnje nogostupa uz cestu kroz naselja imperativ je opreme većine naselja.

3.4.1.2. Pošta i telekomunikacije

Na prostoru Općine Šandrovac poštanske usluge obavlja HP-Hrvatska pošta d.d. Zagreb–Poštansko središte Bjelovar, a telekomunikacijske usluge Hrvatske telekomunikacije d.d.–TK centar Bjelovar, T-mobile d.o.o. i VIP-net d.o.o..

Glavni objekti potrebni za rad poštanskih i telekomunikacijskih usluga su: pošte, telefonske centrale (ATC) s uređajima i građevnim objektima, telekomunikacijski spojni kabeli i telekomunikacijska mreža.

Pošta

Područje Općine Šandrovac kao integralni prostor Bjelovarsko-bilogorske županije i Republike Hrvatske, svojom djelatnošću pokriva Operativna jedinica za koordinaciju i nadzor Bjelovar, jedna od dvije Operativne jedinice pri središtu pošta Bjelovar, a koji su organizacijski dio poduzeća Hrvatske pošte d.d..

Poštanske se usluge korisnicima pružaju putem poštanskog ureda koji se nalazi u Šandrovcu.

Poštanski ured 43227 Šandrovac

Poštanski ured se nalazi u Šandrovcu, u jednom dijelu poslovnog katnog objekta na lokaciji Bjelovarska bb., čiji je etažni vlasnik HP-Hrvatska pošta d.d. Zagreb–Poštansko središte Bjelovar. U uredu radi ukupno dva radnika, od toga jedan u uredu i jedan na općoj dostavi biciklom na 2 dostavna rajona kombinirane dostave. Na užem dostavnom području opskrbljuje se 309 domaćinstva, a na širem dostavnom području 111 domaćinstava. Na dostavnom području postoje 3 poštanska sandučića s ključem.

Analizom sadašnjeg stanja utvrđeno je da postojeći broj radnika, veličina poslovnog prostora i postojeća infrastruktura zadovoljava potrebe te se ne predviđa proširenje poslovnog prostora ili povećanje broja radnika, iz čega se može zaključiti da poštanski promet trenutno zadovoljava potrebe stanovništva Općine Šandrovac.

Telekomunikacije

Općina Šandrovac je jedan od 36 UPS-a (udaljena pretplatnička stupnja) i vezan je na centralu TC/PC Bjelovar, koja zajedno sa TC/PC centralom u Daruvaru čini jednu mrežnu skupinu. Fiksnom telefonijom pokrivena su sva naselja u Općini Šandrovac.

Na području Općine Šandrovac postoje dvije tvrtke, koje nude usluge pokretnih komunikacija: T-mobile d.o.o. i VIPnet d.o.o..

Tvrtka HT d.d. nudi i ostale govorne i negovorne usluge kao što su: usluge IQ mreže, croapak, croline i HiNet usluge.

Prijenosni sustavi su zahvaljujući razvoju optičkih transmisijskih sustava, kabeli sa optičkim nitima i transmisijska oprema postali prvi i jedini izbor za nove transmisijske sustave. Primarni faktori za to su: ekonomičnost, superiornost radnih karakteristika, veliki kapacitet i dalekosežne mogućnosti. To će se i ubuduće nastaviti zbog pojave novih usluga (kabelska TV), kao i porasta postojećih.

Sadašnja pristupna mreža na ovom području izvedena je 40% zračnim bakrenim vodičima, dok je ostalo izvedeno podzemnim kabelima.

3.4.2. Vodno gospodarski sustav

3.4.2.1. Vodoopskrba

Današnje stanje vodoopskrbe na području Općine Šandrovac koncentrirano je uz općinsko središte, dok je ostalo područje nepokriveno vodovodnom mrežom.

Prema dosadašnjim razvojnim koncepcijama, a u odnosu na postojeće stanje izgrađenosti i planirana daljnja proširenja, prema studiji "Planovi razvitka vodoopskrbe u prostoru Županije Bjelovarsko-bilogorske" izrađene od Hidroprojekt-ing 1996 god., područje Općine Šandrovac nalazi se u vodoopskrbnoj zoni "centralni dio Županije" (zona 5). Karakteristika ove zone je nedostatak vodocrpilišta, što je jedan od osnovnih uzroka neizgrađenosti vodovodne infrastrukture, kao i nedostatak značajnih industrijskih potrošača koji bi nametnuli izvedbu vodoopskrbne mreže.

Vodoopskrbna mreža Općine Šandrovac svodi se na snabdijevanje pitkom vodom samog općinskog središta i građena je u periodu od 1996. godine do 1997. godine. Voda se zahvaća na magistralnom cjevovodu INA-Naftaplin Zagreb, koji doprema tehnološku vodu za vlastite proizvodne pogone na tom području, iz Đurđevca. Na mjestu preuzimanja vrši se mjerenje preuzetih količina vode, te kloriranje, čime se voda visoke tehnološke kvalitete prilagođava standardima vode za piće. Nakon kloriranja voda zadovoljava uvjete za piće, što potvrđuju redovne analize. Takva se dovodi do vodospreme kapaciteta 100 m³ i dalje u opskrbi cjevovod, koji je izgrađen od PVC cijevi (10 bara), čiji profili zadovoljavaju u potpunosti sve potrebe domaćinstava naselja Šandrovac. Dužina navedene mreže je cca. 15 km i na nju je priključeno 150 domaćinstava. U samom naselju Šandrovac postoji stari cjevovod sa vodospremom, koji se izgradnjom novog vodoopskrbnog sustava, više ne koristi.

3.4.2.2. Odvodnja

Sistem odvodnje Općine Šandrovac je nerazvijen. Niti jedno naselje Općine nema izgrađenu kanalizaciju. Domaćinstva imaju izgrađene pojedinačne septičke jame, često puta nepropisno izvedene, kao rješenja za kućanske otpadne vode, a oborinske i otpadne vode odvođe se uglavnom otvorenim kanalima ili cestovnim jarcima u obližnje vodotoke.

3.4.3. Elektroopskrba

Općina Šandrovac na svom području nema objekata prijenosne mreže 400, 220 i 110 kV.

Područje Općine Šandrovac opskrbljuje električnom energijom DP Elektra Bjelovar.

DP Elektra Bjelovar

DP Elektra Bjelovar pokriva područje Općine Šandrovac slijedećim elektroenergetskim postrojenjima: transformatorskim stanicama i dalekovodima (10 kV) te niskonaponskom mrežom.

Transformatorske stanice (TS):

TS 10/0,4 kV kom 21

Dalekovodi 10 kV (DV) i niskonaponska mreža (NNM)

DV10 kV 27,70 km

Niskonaponska mreža (NNM)

Općina Šandrovac smještena je u perifernom dijelu elektroenergetskog sistema distribucijskog područja Elektre Bjelovar, na kojem se električna energija raspodjeljuje 10 kV dalekovodima iz TS 35/10 kV Mišulinovac i TS 35/10 kV Bulinac. Iz TS Mišulinovac pokriva se područje Šandrovca i Jasenika, a iz TS Bulinac područje Kašljevca, Pupelice, Lasovca, Lasovac Brda i Ravneša. Dalekovodi su zračne, radijalne izvedbe na drvenim stupovima. Prolaze obroncima Bilogore, što predstavlja otežavajuću okolnost za izgradnju i održavanje. Sveukupno se na području Općine Šandrovac nalazi 20 TS 10/0,4 kV distribucijskog tipa i jedna industrijska trafostanica za potrebe opskrbe Metalprodukta d.d. u Šandrovcu, koji ima posebne zahtjeve u pogledu sigurnosti opskrbe. Distribucijske trafostanice su pravilno raspoređene po području, ali postoji potreba za interpolacijama, kojima bi se znatno poboljšalo stanje u kvaliteti i sigurnosti opskrbe potrošača na mjestima udaljenim od sadašnjih trafostanica. Niskonaponska mreža na području Općine Šandrovac ne zadovoljava potrebe konzuma, osim u samom općinskom središtu.

3.4.4. Plin i nafta

Plinovodi

Općina Šandrovac plinificirana je u potpunosti, osim naselja Lasovac Brdo. Tijekom 70-ih godina plinificirana je u naselju Šandrovac samo jedna ulica i to ulica Jarak do tvornice Metalprodukt, dok je ostatak naselja i ostala naselja Općine plinificirana 90-ih godina prošlog stoljeća. U Šandrovcu se nalazi MRS za cijelo područje distribucije Općine Šandrovac. Plinska mjerno redukcijska stanica u vlasništvu je INA- Naftaplin Zagreb. Ona je ujedno i kupoprodajno mjesto između INA -Naftaplin Zagreb i kupca plina Metalprodukt d.d. Šandrovac koji je ujedno i distributer plina u Općini Šandrovac.

Plinificirana naselja u Općini Šandrovac su : Šandrovac, Jasenik, Pupelica, Lasovac, Ravneš, Kašljavac. Tlak plina u navedenim naseljima iznosi približno 3 bara. Domaćinstva kao i pravne osobe koriste plin 3 bara pritiska koji se pojedinačno reducira na 22 mbara. Većina plinske mreže izrađena je od tvrdog PHD i to ~ 30 km, dok je manji dio mreže izrađen od čeličnih cijevi i to 1.1 km. Kako je većina plinske mreže izrađena od tvrdog PHD i relativno je novije izrade (~ 15 god. starosti), može se smatrati veoma sigurnom i nepropusnom. Dio mreže izrađene od čeličnih cijevi relativno je u dobrom stanju, te je nije potrebno uskoro mijenjati. Plinska mreža konstruirana je tako da promjer i dužina mreže može u svakom naselju zadovoljiti potreban tlak i količinu plina za sve potrošače, kako sadašnje tako i one koji će se u budućnosti pojaviti.

Naftni sustavi

Na području Općine Šandrovac tvrtka INA-Naftaplin d.d. vrši aktivnosti eksploatacije energetskih mineralnih sirovina. Odobrenjem Vlade Republike Hrvatske INA-Naftaplin d.d. ima oformljena eksploatacijska polja Šandrovac i Bilogora koja djelomično pripadaju Općini Šandrovac.

Aktivnosti na ovim eksploatacijskim poljima su usmjerene na održavanje proizvodnje rudarskim radovima u postojećem fondu bušotina (raskrivanjem novih intervala u ležištima s manjim utvrđenim rezervama i lošijih kolektorskih svojstava), a moguća je i izrada interpolacijskih razradnih bušotina. U izradi je matematički model dijela naftnog polja Šandrovac, čiji rezultati simulacije će pokazati opravdanost primjene tercijarnih metoda eksploatacije. U južnom području Općine 3D seizmikom je snimljen istražni lokalitet Bačkovica, te je u završnoj fazi izrada ležišne studije, koja će dati parametre za procjenu perspektivnosti njegovog privođenja proizvodnji.

3.4.5. Groblja

Na području Općine Šandrovac od 7 naselja groblja imaju 5 naselja ili 71,4%. U naseljima koja nemaju groblja ukop pokojnika vrši se u drugim naseljima – iz Jasenika na groblju u Šandrovcu, a iz Lasovac Brda u Lasovcu. Groblja u Pupelici i Ravnešu nemaju mrtvačnice, ali se planira njihova izgradnja i već su za to predviđene lokacije. Niti jedna od mrtvačnica nema hladnjaču. Svim grobljima upravlja Općina Šandrovac, a održava ih Šandroprom.

Redni broj	Naselje	Groblje	Mrtvačnica	Grobljem upravlja	Napomena
1	Jasenik	-	-		Ukop u Šandrovcu
2	Kašljavac	2	1	Općina Šandrovac	
3	Lasovac	2	1	Općina Šandrovac	
4	Lasovac Brdo	-	-		Ukop u Lasovcu
5	Pupelica	2	-	Općina Šandrovac	
6	Ravneš	2	-	Općina Šandrovac	
7	Šandrovac	1	1	Općina Šandrovac	

(Izvor: Općina Šandrovac, podaci za 2005. godinu)

Potreba za proširenjem groblja uočena je u Šandrovcu, gdje se programom uređenja groblja već planira rekonstrukcija, odnosno potrebno proširenje. Zakonska je obveza da pokojnik određeno vrijeme prije pokopa odleži u mrtvačnici na groblju, pa bi svako groblje trebalo imati mrtvačnicu. Zbog toga se u Pupelici i Ravnešu planira izgradnja mrtvačnica.

3.4.6. Zbrinjavanje otpada

3.4.6.1. Komunalni otpad

Organiziranim prikupljanjem otpada obuhvaćena su sva naselja na području Općine Šandrovac, osim naselja Lasovac Brdo (s 3 kućanstva), što je na prvi pogled vrlo povoljno. Međutim, postotak kućanstava od kojih se pojedinom naselju odvozi otpad samo u dva naselja prelazi 30%, u dva naselja je iznad 20% i u dva naselja iznad 15%, što je vrlo nepovoljno.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.4. Komunalna infrastruktura

Redni broj	Naselje	Organizirano prikupljanje otpada	Kućanstva			Odlagalište
			Ukupno	Odvozi	%	
1	Jasenik	+	31	5	16	Odlagalište otpada I. kategorije "Doline"
2	Kašljavac	+	59	22	37	
3	Lasovac	+	176	38	22	
4	Lasovac Brdo	-	3	0	0	
5	Pupelica	+	65	11	17	
6	Ravneš	+	54	18	33	
7	Šandrovac	+	274	78	28	
Ukupno			662	172	26	

(Izvor: Komunalac d.o.o. Bjelovar, podaci od 31.12.2004. godine)

Također, broj kućanstava od kojih se odvozi otpad u posljednje četiri godine opada i ako se takva tendencija nastavi situacija u zbrinjavanju komunalnog otpada bit će još nepovoljnija.

Broj kućanstava obuhvaćenih organiziranim odvozom komunalnog otpada									
31.12.99.	30.06.00.	31.12.00.	30.06.01.	31.12.01.	31.12.02.	30.06.03.	31.12.03.	30.06.04.	31.12.04.
146	144	194	194	186	179	176	175	172	172

(Izvor: Komunalac d.o.o. Bjelovar)

Na području Općine prikupljanjem i odlaganjem komunalnog otpada bavi se Komunalac d.o.o., Bjelovar. Sav prikupljeni otpad odvozi se na Odlagalište otpada I kategorije "Doline" koje se nalazi na području druge jedinice lokalne samouprave - Grada Bjelovara. Od ukupnog broja kućanstava na području Općine samo 26% kućanstava odlaže otpad na ovo uređeno odlagalište, dok se ostali "snalaze" tako da formiraju "divlja" odlagališta. Kao takva evidentirana su veća odlagališta južno i zapadno od Ravneša, sjeverno od Šandrovca prema području Spašnik i sjeverno od Pupelice prema području Mustafin Breg. Stoga se, kao prioritet, javlja problem sanacije takvih "divljih" odlagališta i potreba uključivanja svih kućanstava u organizirano prikupljanje komunalnog otpada. Osim ovih, na granici s drugom jedinicom lokalne samouprave – Općinom Severin, nalazi se "općinsko" odlagalište Općine Severin "Stara ciglana", na koje se odlagao sav prikupljeni otpad iz naselja na području Općine Severin.

Za potpuno sagledavanje problematike važno je da se u ovih 26% kućanstava obuhvaćenih organiziranim odvozom (kao i u većini tvrtki) komunalni otpad ne razvrstava, pa na odlagalištu završava i najveći dio otpada sa vrijednim svojstvima (papir, staklo, metalni i biljni otpad,...), te gotovo sav opasni otpad iz kućanstava. Ovakav način odlaganja otpada, uz ostale nepovoljne efekte, nepotrebno povećava količinu otpada i smanjuje vijek trajanja odlagališta.

3.4.6.2. Tehnološki neopasni otpad

Kako još nije postignut dogovor na nivou Županije i određen način i prostor za odlaganje ove vrste otpada problemu zbrinjavanja neopasnog tehnološkog otpada tek predstoji rješavanje. Trenutno se neopasni tehnološki otpad dijelom skuplja i koristi kao sekundarna sirovina, dijelom odlaže na odlagališta komunalnog otpada, ili se nekontrolirano odlaže na "divlje" deponije.

3.4.6.3. Opasni otpad

Na području Općine Šandrovac nema izrazitih proizvođača opasnog otpada (energetskih postrojenja, crne i obojene metalurgije, prerade nafte, kemijske i farmaceutske industrije i sl.). Registrirane tvrtke u kojima se stvaraju manje količine opasnog otpada same ga zbrinjavaju na propisan način.

Najveći dio čini opasni otpad iz proizvodnje nafte INA-Naftaplina (većinom tekućih i polutekućih, sirove nafte, emulzija pomiješanih sa zemljom i sl.) koji se obrađuje i odlaže na odlagalištu opasnog otpada pokraj Šandrovca, tako da se nakon taloženja tekući dio vraća u naftovodni sustav, a kruti odlaže.

Međutim, znatne količine neprijavljenog opasnog otpada i gotovo sav opasni otpad iz kućanstava, zbog otežane kontrole i "štednje", te nepostojanja stanovništvu prihvatljivog načina organiziranog prikupljanja manjih količina, zbrinjava se na nepropisan i za okoliš štetan način (spaljivanjem, odlaganjem na nekontrolirana dogovorna i "divlja" odlagališta komunalnog otpada).

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

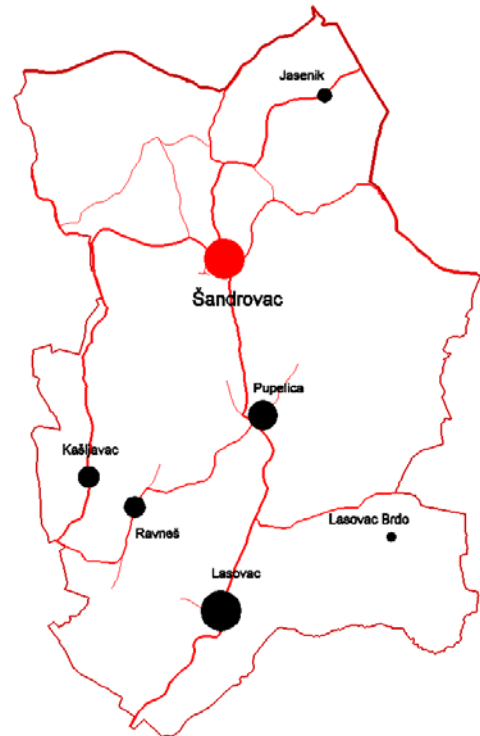
3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.4. Komunalna infrastruktura

Kartografski prikaz:
3.4. - 01

Vodoopskrba

Tumač znakovlja:

- NASELJA S VODOVODOM
- NASELJA BEZ VODOVOVA

Izvor podataka: Metalprodukt d.d.

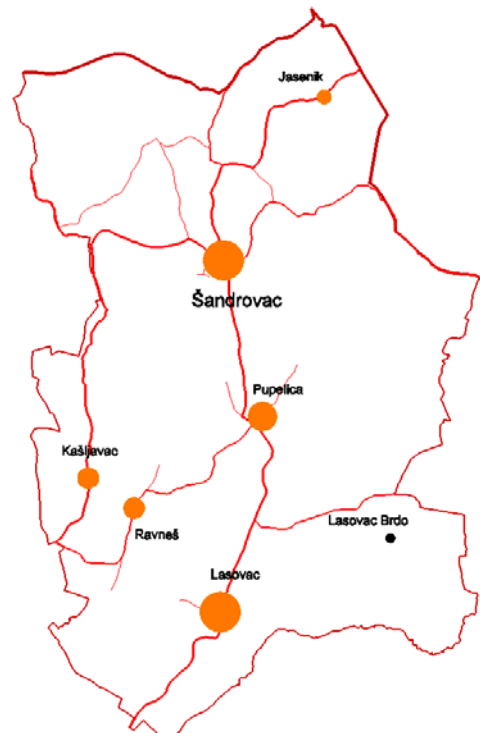
Godina podataka: 2005.

Kartografski prikaz:
3.4. - 02

Plinoopskrba

Tumač znakovlja:

- NASELJA S PLINSKOM MREŽOM
- NASELJA BEZ PLINSKE MREŽE

Izvor podataka: Metalprodukt d.d.

Godina podataka: 2005.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

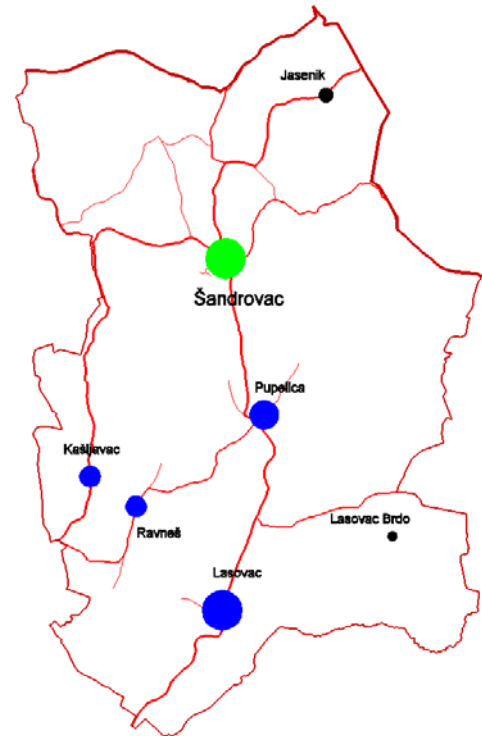
3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.4. Komunalna infrastruktura

Kartografski prikaz:
3.4. - 03

Pokrivenost naselja grobljima

Tumač znakovlja:

- NEMA GROBLJE
- DVA GROBLJA
- GROBLJE I MRTVAČNICA

Izvor podataka: Općina Šandrovac

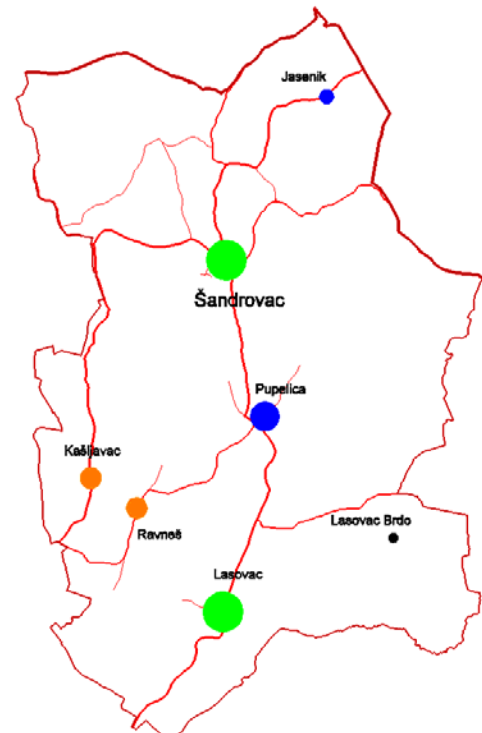
Godina podataka: 2005.

Kartografski prikaz:
3.4. - 04

Odvoz komunalnog otpada (% kućanstava)

Tumač znakovlja:

- 0%
- 11%-20%
- 21%-30%
- 31%-40%
- 41%-

Izvor podataka: Komunalac d.o.o., Bjelovar

Godina podataka: 2005.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.4. Komunalna infrastruktura

Kartografski prikaz:

3.4. - 05

Odlagališta otpada

Tumač znakovlja:

○ NAPUŠTENO ODLAGALIŠTE
OPĆINE SEVERIN

○ "DVIJE" ODLAGALIŠTE

Izvor podataka: Općina Šandrovac

Godina podataka: 2005.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.5. Objekti javnog standarda

3.5. OBJEKTI JAVNOG STANDARDA

Kartogrami:

3.5.- 01
3.5.- 02

Obrazovne ustanove
Zdravstvene ustanove

3.5.1. Obrazovanje

Općina Šandrovac jedna je od tri općine u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji na čijem području ne djeluju matične osnovne škole, već je djelatnost osnovnog obrazovanja organizirana putem razrednih odjela područnih škola, čije se matične osnovne škole nalaze u drugim općinama. Na području Općine Šandrovac ova djelatnost se odvija u područnim školama u Lasovcu i Šandrovcu. Škola u Lasovcu je područna škola Osnovne škole Velika Pisanica, a škola u Šandrovcu Osnovne škole Veliko Trojstvo. Područna škola u Ravnešu je zatvorena, pa učenici iz naselja Kašljavac i Ravneš pohađaju područnu školu Osnovne škole Nova Rača u Severinu.

Redni broj	Naselje		1. razred	2. razred	3. razred	4. razred	5. razred	6. razred	7. razred	8. razred	Ukupno
1	Lasovac	Učenika	12	11	7	7					37
		R. odjela	1		1						2
2	Šandrovac	Učenika	6	13	12	8					39
		R. odjela	1		1	1					3

(Izvor: Osnovne škole Velika Pisanica i Veliko Trojstvo, podaci za školsku godinu 2004/05.)

Odgojno-obrazovni program u školi u Lasovcu provodi se za 37 učenika u 2 razredna odjela od prvog do četvrtog razreda, a u Šandrovcu za 39 učenika u jednom razrednom odjelu u prvom i četvrtom razredu i po jednom razrednom odjelu u drugom i trećem razredu.

Broj učenika u školskoj godini											
1993/94.	1994/95.	1995/96.	1996/97.	1997/98.	1998/99.	1999/00.	2000/01.	2001/02.	2002/03.	2003/04.	2004/05.
82	85	91	79	86	86	89	88	78	78	84	76

(Izvor: Osnovne škole Velika Pisanica i Veliko Trojstvo)

Broj upisanih u 1. razred u Lasovcu i Šandrovcu u školskoj godini											
1993/94.	1994/95.	1995/96.	1996/97.	1997/98.	1998/99.	1999/00.	2000/01.	2001/02.	2002/03.	2003/04.	2004/05.
30	26	21	22	21	22	22	21	15	19	25	18

(Izvor: Osnovne škole Velika Pisanica i Veliko Trojstvo)

Broj učenika kroz školske godine varira, pokazuje rast i pad, ali ukupno gledajući, kroz godine ipak pada. Broj djece upisane u 1. razred, na upisnom području područnih škola Osnovnih škola Velika Pisanica i Veliko Trojstvo, varira iz godine u godinu, ali u konačnici pokazuje pad. Ovakav trend je očekivan, ako se uzme u obzir da i ukupan broj stanovnika u Općini kontinuirano pada.

Učenici osnovne škole sudjeluju u kulturnim djelatnostima kroz literarne, likovne, plesne i dramsko-scenske družine. Ove družine uvježbavaju programe koji se koriste na natjecanjima "Lidrano" i prigodnim blagdanskim obilježjima u mjestu rada škole. U tehničkoj kulturi aktivni su u Klubu mladih tehničara, a u školama djeluje i učenička zadruga u kojoj su keramičarska, voćarska i cvječarska sekcija. U sportu su aktivni kroz Školski sportski klub.

3.5.2. Zdravstvo i socijalna skrb

3.5.2.1. Zdravstvo

Zdravstvena zaštita na području Općine Šandrovac organizirana je putem ambulante Doma zdravlja Bjelovar koja se nalazi u Šandrovcu. To je ambulanta opće medicine u kojoj radi jedan tim sastavljen od liječnika i medicinske sestre. U istoj zgradi s ordinacijom opće medicine nalazi se i stomatološka ordinacija s jednim timom.

3.5.2.2. Socijalna skrb

Ustroj i mreža socijalne skrbi prati ustroj socijalne skrbi na nivou države. U Općini Šandrovac je socijalna skrb organizirana putem ustanove socijalne skrbi - Centra za socijalnu skrb Bjelovar. Centar za socijalnu skrb provodi socijalnu skrb, upotpunjuje funkciju vlastite obitelji i to, prije svega, u organiziranju stanovanja, prehrane, zdravstvene zaštite, čuvanja i njege kroz trajnu ili jednokratnu financijsku pomoć. Centar za socijalnu skrb vodi socijalno zaštitnu djelatnost u predmetima braka i obitelji, roditeljske skrbi, skrbništva, posvojenja, te poslove savjetovališta i stručno analitičke poslove.

Najveći dio problema u socijalnoj skrbi proistječe iz psihofizičkih hendikepa, psihičkih oboljenja, te bolesti uopće, odnosno ovisnosti o alkoholu, drogi i sl., pa se socijalna skrb osobito mora povezati sa zdravstvenim ustanovama i surađivati na iznalaženju rješenja ovakvih problema.

3.5.3. Uprava i administracija

U dijelu lokalne samouprave na području Općine Šandrovac djeluju slijedeća tijela:

- Općinsko vijeće Općine Šandrovac,
- Jedinствeni upravni odjel Općine Šandrovac.

Navedena tijela imaju sjedište u Šandrovcu.

Sve poslove državne uprave obavlja Ured državne uprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji sa sjedištem u Bjelovaru.

3.5.4. Kultura i tehnička kultura

Na području Općine Šandrovac djeluje KUD "Šandrovac" u Šandrovcu. Društvo nema svoje prostorije već za rad koristi prostor u zgradi Općine. Čine ga 60-tak članova - plesača, svirača, koji su uključeni u mali, srednji i veliki KUD prema godinama života, te u tamburašku sekciju. U suradnji sa Osnovnom školom u KUD-u djeluju i Male mažoretkinje. Društvo njeguje izvorni i stilizirani folklor. Veliku pažnju u radu poklanja sakupljanju etnoloških osobitosti naselja Šandrovac i okolnih naselja - Bilogore, kao i radu s djecom i mladima. Svoj rad predstavljaju javnim nastupima na priredbama i smotrama, te kroz suradnju s KUD-ovima u Županiji i Hrvatskoj.

Na području Općine održava se niz kulturnih manifestacija, od kojih su najznačajnije manifestacije vezane uz dane Sv. Vida – Vidovo i Sv. Martina – Martinje.

3.5.5. Sport i rekreacija

2004. godine na području Općine Šandrovac djeluju 2 sportske udruge. Nogomet okuplja najviše sportaša (75%). Broj udruga nije se promijenio od 1998. godine kada ih je također bilo 2 u istim sportskim granama, ali je važno da im broj članova, naročito aktivnih, ne opada.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.5. Objekti javnog standarda

Red. br.	Naselje	Sportska grana	Naziv sportske udruge	Broj sportaša	
				Svi	Aktivni
1	Šandrovac	nogomet	ŠNK "Metalprodukt"	60	40
		sportski ribolov	ŠRD "Gradina"	20	20

(Izvor: Sportske udruge, podaci za 2004. godinu)

Osim ovih sportskih udruga i lovačka udruga "Lane" Šandrovac ima barem 10-20 članova koji se bave sportskom disciplinom trap (gađanje leteće mete - glinenih golubova).

Na području Općine Šandrovac održava se godišnje niz sportskih manifestacija od kojih su značajnije:

- tradicionalni godišnji općinski malonogometni turnir,
- turniri povodom Dana Općine,
- tradicionalni godišnji međuopćinski nogometni turnir.

Značajniji sportski objekti na području Općine Šandrovac su:

- nogometno igralište ŠNK "Metalprodukt" u Šandrovcu,
- asfaltirano višenamjensko igralište kraj bazena u Šandrovcu,
- olimpijski bazen u Šandrovcu,
- teren za mini-golf u Šandrovcu,
- sportski ribnjak ŠRD "Gradina" u Šandrovcu,
- nogometna igrališta u Pupilici, Lasovcu i Kašljavcu.

Zbog nedostatka sportske infrastrukture i materijalnih sredstava Općina Šandrovac stagnira u razvoju sporta i rekreacije. Za razvoj sporta kao višestruko značajne društvene aktivnosti, posebice za mlađu populaciju stanovništva, potrebno je osigurati prostore i druge uvjete za razvijanje sportskih aktivnosti, rekreacije i odmora. Naročito je potrebno osigurati zatvorene sportske terene koji bi se mogli koristiti tijekom cijele godine.

3.5.6. Vjerske zajednice

Katolička župa Šandrovac smještena je između župa Budrovac, Kozarevac, Velika Pisanica, Nova Rača, Ciglana i Veliko Trojstvo. Ova je župa teritorijalno i konfiguracijom tla zaokružena jedinica, a u župi su sva naselja koja po teritorijalno-političkom ustroju pripadaju Općini.

R. br.	Naselje	Crkva	Kapelica	Župni stan	Raspela
1	Jasenik	-	1	-	1
2	Kašljavac	-	1	-	1
3	Lasovac	-	1	-	3
4	Lasovac Brdo	-	-	-	-
5	Pupelica	-	-	-	2
6	Ravneš	-	-	-	1
7	Šandrovac	1	1	1	5

U Šandrovcu se nalazi župna crkva Pohođenja Blažene Djevice Marije, koja je zbog svojih izrazitih kvaliteta evidentirana kao kulturno dobro nacionalnog i regionalnog značenja i predložena za zaštitu Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture. Kraj župne crkve nalazi se župni dvor. U Jaseniku, Kašljavcu i Lasovcu nalaze se kapelice, koje su izgrađene u novije vrijeme i nemaju kulturne vrijednosti. Zvonik u Lasovcu i poklonac u Ravnešu evidentirani su kao kulturna dobra nacionalnog i regionalnog značenja i predložena za zaštitu Konzervatorskog odjela.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.5. Objekti javnog standarda

Kartografski prikaz:

3.5. - 01

Obrazovne ustanove

Tumač znakovlja:

● PODRUČNA OSNOVNA ŠKOLA

Izvor podataka: Osnovne škole Velika Pisanica i Veliko Trojstvo

Godina podataka: 2004/05. šk.god.

Kartografski prikaz:

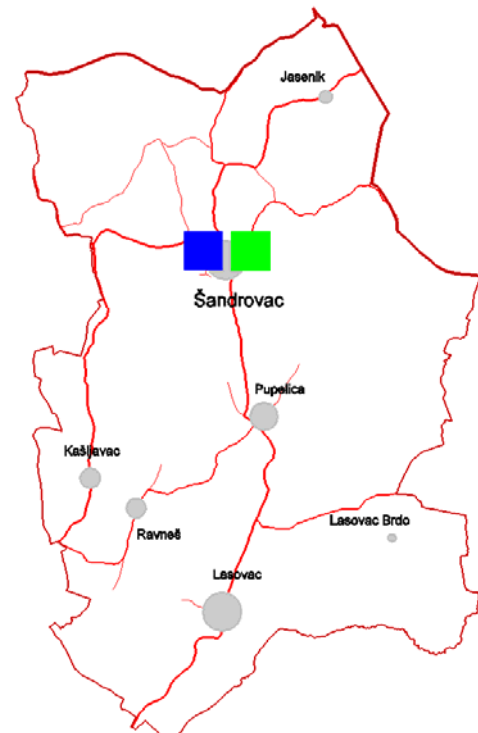
3.5. - 02

Zdravstvene ustanove

Tumač znakovlja:

■ AMBULANTA OPĆE MEDICINE

■ STOMATOLOŠKA AMBULANTA

Izvor podataka: Općina Šandrovac

Godina podataka: 2005.

3.6. ZAŠTITA OKOLIŠA, PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE

Kartogrami:

3.6. - 01

Kulturna baština

Fotodokumentacija:

3.6. – 02 - 04

Kulturna dobra

Kvaliteta i vrijednosti sadašnjeg i budućeg življenja temelje se na zadovoljavanju osnovnih ljudskih potreba za rastom standarda, a da se pritom ne uništava okoliš o kojem ovisi cjelokupni život.

Okoliš, krajobraz, prirodnu i kulturnopovjesnu baštinu često je teško, ako ne i nemoguće, zasebno razmatrati (analizirati, štiti, unapređivati,...) zbog njihove međusobne isprepletenosti i interaktivnog odnosa spram čovjekovih intervencija u prostoru.

Zaštita okoliša kao cjeline i pojedinih dijelova provodi se po više osnova, a poglavito temeljem načela i odredbi:

- Ustava Republike Hrvatske,
- Zakona o zaštiti okoliša,
- Zakona o zaštiti prirode,
- Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara,
- Zakona o prostornom uređenju,
- Zakona o vodama,
- Zakona o šumama,
- niza drugih zakona, pravilnika i normi.

Podjela na poglavlja i teme proizašla je prvenstveno iz zadržavanja područja koja naročito reguliraju odredbe temeljnih zakona, te osnovne strukture Plana.

3.6.1. Okoliš

“Okoliš je prirodno okruženje: zrak, tlo, voda i more, klima, biljni i životinjski svijet u ukupnosti uzajamnog djelovanja i kulturna baština kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek”.

Kao jedan od najvažnijih dokumenata zaštite okoliša (i podloga za izradu prostornih planova) Zakonom o zaštiti okoliša određen je Program zaštite okoliša Županije koji sadrži osnovne ciljeve, uvijete i mjerila zaštite okoliša u cjelini, prioritetne mjere po sastavnim dijelovima i pojedinačnim prostornim cjelinama, te načela i smjernice. Program zaštite okoliša Bjelovarsko-bilogorske županije je donesen po Županijskoj skupštini i objavljen u “Županijskom glasniku” broj 4/03, a podloga je za izradu Programa zaštite okoliša Općine Šandrovac.

Za potrebe izrade Plana korištena je analiza stanja okoliša dobivena anketom na terenu, iz postojećih podataka o onečišćenju i onečišćivačima i upoznavanjem sa stvarnim trenutnim stanjem okoliša. Pri tome su se zbog nedostatka odgovarajućih podataka najveći problemi ukazali upravo kod određivanja ekoloških karakteristika nosivosti, kapaciteta i održivosti prostora, granica njegove ugroženosti i potencijalne strukture ekoloških rizika, a čije je poznavanje osnova za izradu Plana koji će stvarno osigurati provođenje načela održivog razvoja, te racionalnog korištenja i zaštite prostora.

3.6.1.1. Zrak

Na području Općine Šandrovac postoji više energetske postrojenja tvrtke INA-industrija nafte d.d. koja putem bušotina eksploatira naftu i plin, a osnovni energenti u gospodarstvu (pa sada već i u domaćinstvima) su plin i električna energija, odnosno takozvani "čisti energenti".

Na Bilogori (izvan urbanog područja) od srpnja 2000. godine radi automatska mjerna postaja «Šandrovac» koja ima analizatore za mjerenje SO₂ i NO/NO_x/NO₂ i bilježi osnovne meteorološke veličine.

Na osnovi raspoloživih podataka sa ove mjerne postaje (srpanj i listopad 2000.) može se samo konstatirati «iznimna» kakvoća zraka ovog područja s obzirom na obje onečišćene tvari.

Zagađenje zraka iz cestovnog prometa ((ugljik II oksid (CO), dušikovi oksidi (NO_x), nemetanski organski hlapljivi spojevi (NMVOC), olovo, oksidi sumpora (SO_x) i čestice (prašina)) nije veliko jer se u Općini nalaze ceste samo županijskog i lokalnog karaktera na kojima promet nije prevelikog intenziteta.

3.6.1.2. Voda

Općinu Šandrovac karakterizira mreža manjih vodotoka od kojih većina ima izvorište na području Općine. Stoga nivo onečišćenja ovisi prvenstveno o izvorima onečišćenja na području Općine.

Glavni izvori onečišćenja su otpadne vode naselja i gospodarstva, ispiranje raznim herbicidima i umjetnim gnojivima tretiranih poljoprivrednih površina, te divljih, polulegalnih i napuštenih "odlagališta otpada" i smetlišta, prometnica i izvanredna zagađenja vezana uz accidente.

Onečišćene otpadne vode, zbog nepostojanja sistema odvodnje, se u svim naseljima na području Općine sa padalinskim onečišćenim vodama djelomično odvođe putem otvorenih kanala i cestovnih jaraka u vodotoke.

Sanitarne otpadne vode rješavaju se putem pojedinačnih septičkih jama koje su često puta nepropisno izvedene i propusne. Iz takvih se jama direktno onečišćuju zemljište i podzemne vode, a putem njih i vodotoci. Problem je postao "gorući" povećanjem potrošnje vode i deterđentata.

Na području Općine nije uspostavljen sustav gospodarenja otpadom koji bi omogućio dugoročno i sveobuhvatno zbrinjavanje otpada, mada je organiziran odvoz smeća i glomaznog otpada. Sanirana su i "divlja" odlagališta otpada, ali se stvaraju nova, i to često uz vodotoke ili se otpad baca direktno u njih. Ispiranjem naslaga otpada na "divljim" odlagalištima, zagađuju se direktno vode ili indirektno ocjeđivanjem kroz tlo. Pri tome, najopasnije je ispuštanje opasnih tvari kao što su ulja, teški metali i kemikalije, koji se nekontrolirano bacaju ili zbrinjavaju s komunalnim otpadom.

Obzirom na sve gore navedeno može se zaključiti da su vodotoci nizvodno od naselja relativno onečišćeni. Kategorizacija kakvoće vode planirana ovim Planom je iznesena u kartografskom prikazu 3, Uvjeti korištenja i zaštita prostora.

3.6.1.3. Tlo

U usporedbi sa zrakom i vodom tlo je vrlo složen sustav za koji je gotovo nemoguće precizno i jednoznačno odrediti granične vrijednosti kakvoće. Tlo stoga treba prije svega štiti striktnom primjenom zakonskih propisa vezanih za odlaganje otpada, odnosno za prijevoz opasnih tvari.

U smislu zaštite, tla imaju slijedeće funkcije:

- prirodne funkcije kao što su:
 - životna osnova i životni prostor za ljude, biljke, životinje i organizme u tlu,
 - sastavni dio prirodnog potencijala, osobito sa svojim kružnim tokovima vode i hranjivih tvari,
 - razgradnje, filtra, rezerve i pretvorbe tvari,
- funkcija arhiva prirodne i kulturne povijesti,
- gospodarske funkcije:
 - ležište sirovina,
 - površina za naseljavanje i rekreaciju,
 - za biljnu proizvodnju,
 - za ostale načine gospodarskog i javnog korištenja, promet, opskrbu i odvodnju.

Tla se onečišćuju na više načina, a prvenstveno:

- intenzivnom obradom poljoprivrednog tla koja je u Općini ipak ograničena na relativno male površine, dok je na najvećem dijelu poljoprivrednih površina u privatnom vlasništvu primjena kemijskih sredstava (pesticida i umjetnih gnojiva) ipak ograničena,
- taloženjem štetnih spojeva i teških metala iz vodotoka (poplavni dijelovi su najzagađeniji), zraka i otpada,
- nekontroliranim odlaganjem svih vrsta otpada, čijom se razgradnjom i cijedenjem bitno mijenja kvaliteta tla, a nerijetko i sustav površinskih i podzemnih voda
- raštrkanom izgradnjom i nepotrebnim širenjem građevinskih područja, čime se za duže vrijeme i bez prethodne sanacije onemogućava bilo kakva druga upotreba tla.

U višim dijelovima Općine tla su slabo osjetljiva, a u nižim dijelovima jako osjetljiva na kemijska onečišćenja.

Najveća mogućnost onečišćenja tla prijeti od INA d.d. Naftaplin, Sektor proizvodnje, pogon Šandrovac; naftni muljevi, kao jednog od pet najvećih proizvođača opasnog otpada na području Županije (podaci iz 2000. godine).

Onečišćenje tla moguće je i na naftonosnom polju gdje postoji opasnost od pucanja cijevi i izlivanja sirove nafte, a do takvih je slučajeva, mada u manjem obimu, već i dolazilo. Sva nastala onečišćenja brzo su sanirana.

INA d.d. Naftaplin, Sektor proizvodnje, pogon Šandrovac je i obrađivač opasnog otpada.

Tekući i polutekući otpad sirove nafte i emulzije pomiješane sa zemljom obrađuju se u taložnici tehnološkog fluida, te se nakon taloženja tekući dio vraća u naftni sustav.

Međutim, usprkos svemu, na području Općine tlo je još uvijek relativno očuvano i kao takvo je pogodno za proizvodnju ekološki čiste, zdrave hrane.

3.6.1.4. Buka

Karta buke, koju su prema Zakona o zaštiti od buke obvezne osigurati jedinice lokalne samouprave kao sastavni dio dokumentacije prostora, ni za jedan dio Županije nije izrađena, niti su provedena značajnija i sistematskija mjerenja razine buke u Županiji i Općini.

Međutim, i bez toga može se ustvrditi da na području Općine nema velikih izvora industrijske i komunalne buke (teška industrija, energetska postrojenja, aerodromi,...), te je miješanje sadržaja koji stvaraju buku i koje ne treba štiti od buke, i sadržaja koji ne stvaraju buku i koje treba zaštititi od buke, minimalno.

Jedini konfliktni prostori su u stvari dijelovi naselja uz koje prolaze trase županijskih cesta, te su jedino ti dijelovi ustanovljeni kao kritičnija područja za zaštitu od buke.

3.6.1.5. Otpad

Zbog vrlo nepovoljne situacije u zbrinjavanju komunalnog otpada (organiziranim prikupljanjem obuhvaćeno je samo 26% kućanstava) relativno velike površine Općine ugrožene su nekontroliranim odlaganjem komunalnog otpada. "Divlje deponije" i zatvoreno, nesanirano odlagalište susjedne Općine Severin onečišćuju okoliš direktno, samim prisustvom, ali i indirektno nekontroliranim otjecanjem zagađenih procjednih voda u podzemlje i vodotoke, nekontroliranim paljenjem i samozapaljenjem.

Neopasni tehnološki otpad se dijelom sakuplja i koristi kao sekundarna sirovina, dijelom odlaže na odlagalište komunalnog otpada, ali jednim dijelom se još uvijek nekontrolirano odlaže na "divlje deponije".

Opasni otpad se jednim dijelom uspješno sakuplja (otpad iz proizvodnje nafte INA-Naftaplina, otpadna ulja, masti, emulzije,...), ali znatan dio neprijavljenog opasnog otpada i gotovo sav opasni otpad iz kućanstava još uvijek se zbrinjava na nepropisan način (spaljivanjem, odlaganjem na uređeno i "divlja" odlagališta), te tako neopravdano zauzima prostor i onečišćuje tlo, vode i zrak.

3.6.1.6. Procjena stanja

Iz svega gore navedenog vidljivo je da je okoliš na području Općine u najvećem dijelu još uvijek relativno očuvan. Ukoliko se to adekvatno iskoristi, može biti velika komparativna prednost imajući u vidu turistička i poljoprivredna obilježja Općine Šandrovac.

Trenutačno, okoliš najviše ugrožavaju novonastala ili/i nesanirana «divlja» odlagališta svih vrsta otpada iz naselja, onečišćenje voda od otpadnih voda naselja, te INA d.d. Naftaplin, Sektor proizvodnje, pogon Šandrovac, kao proizvođač opasnog otpada.

3.6.2. Krajobraz

Potreba odgovarajućeg vrednovanja, obzirnog korištenja i adekvatne zaštite čitavog prostora, a ne samo pojedinih iznimnih predjela uočena je tek "nedavno", tako da je shvatljivo zašto čak niti Prostorni plan "bivše" Općine Bjelovar (druga generacija prostornih planova u Hrvatskoj) nije obraćao previše pažnje krajoliku kao resursnoj osnovici i nosiocu identiteta zavičaja.

Pojam krajolika u postojećem prostornom planu upotrebljavan je uglavnom u kontekstu:

- primjene Zakona o zaštiti prirode, kategorija "rezervat prirodnih predjela" i "rezervat šumske vegetacije", koji su međutim korišteni samo deklarativno, te nikakvu stvarnu zaštitu nisu pružali,
- primjene Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (odnosno Zakona o zaštiti spomenika kulture), kategorije "urbanistička cjelina", a koja se koristila uglavnom za uže povijesne jezgre gradskih naselja (ne i na području Općine Šandrovac), dok je pojam "ruralne cjeline" korišten samo deklarativno, te nikakvu stvarnu zaštitu nije pružao (do 2001. godine niti jedna "ruralna cjelina" nije čak niti preventivno zaštićena).
- primjene prostornoplanerskog pojma "zeleni zaštitni pojas" kao rezultat kojeg je jedan manji dio, temeljem odredbi Zakona o šumama, proglašen "šumom s posebnom namjenom za odmor i rekreaciju".

Međutim niti sadašnjom regulativom, pa i domaćom prostornoplanerskom teorijom i praksom, pojam krajolika, njegovog planiranja i zaštite nije jednoznačno definiran (Zakon o zaštiti prirode - zaštićeni krajolici, Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara - krajolici, kulturni i kultivirani, Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih priloga, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova - povijesne graditeljske cjeline, etnološka područja, osobito vrijedni predjeli). Stoga je u ovom Planu (kao i u Prostornom planu Bjelovarsko-bilogorske županije) krajolik obrađen temeljem smjernica Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske, a uz poštivanje smjernica i mjera nadležnog Konzervatorskog odjela.

Krajolik ili krajobraz u prostorno-planerskom kontekstu označava cjelovitu prostornu, biofizičku i antropogenu strukturu. Obzirom na postanak, stupanj antropogenih promjena i način korištenja prostora, krajolik se općenito može razvrstati u tri karakteristična oblika:

- prirodni krajolik ili biofizička struktura oblikuje se u pojedinačne tipove unutar kojih među elementima vlada određeni strukturni red i zakonitost,
- kultivirani krajolik ili pretežno ruralna struktura pokazuje još gotovo sve značajke prirodnog krajolika, ali se pod utjecajem antropogenih promjena raščlanjuje u manje cjeline s karakterističnim načinom korištenja i specifičnim kulturnim identitetom,
- izgrađeni krajolik ili pretežito urbana struktura (i tehničko-tehnološka) je antropogenim zahvatima posve izmijenjeni prirodni ili kultivirani krajolik.

Kultivirane i izgrađene krajolike, stvarane u dugom vremenskom slijedu čovjekovim nastojanjem da životni prostor oplemeni i prilagodi svojim potrebama nazivamo kulturno-povijesnim krajolicima.

Vrednovanje krajolika jedno je od neophodnih polazišta u vrednovanju prostora u cjelini. Svaki krajolik sadrži četiri osnovne komponente: reljef, vegetaciju, vode i antropogene elemente. Brojna raznovrsnost i vrijedna dobra prirodne i graditeljske baštine isprepletenih u jedinstvenim krajobraznim strukturama dio su resursne osnovice gospodarskog razvitka (osobito u turizmu), ali i temelj očuvanja identiteta zavičaja današnje i buduće generacije.

3.6.2.1. Krajobrazna regionalizacija

Za potrebe Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske izvršena je krajobrazna regionalizacija prostora na 16 osnovnih krajobraznih jedinica, od kojih je u Općini Šandrovac zastupljena samo jedna, Bilogorsko-moslavački prostor, koji se obzirom na evidentne razlike ne toliko u reljefu, koliko u vegetaciji, te rasporedu i količini antropogenih elemenata, ipak može razdvojiti na dvije ipak različite cjeline: Bilogoru, te pleistocenske ravnjake i doline Bedeničke i Kašljevačke.

Za svaku krajobraznu cjelinu ukratko su dana osnovna fizionomija, naglasci i posebne vrijednosti, te načini ugrožavanja i degradacije.

Obilaskom prostora Općine, te analizom raspoloživih podataka o reljefu, vegetaciji, vodi i antropogenim elementima unutar krajobraznih cjelina, utvrđen je čitav niz karakterističnih krajolika, te točki i poteza značajnih za njihove panoramske vrijednosti. Isti su dani načelno (sa naglaskom na elemente bitne za izradu ovoga Plana), a razradit će se i detaljnije kvalitativno analizirati Krajobraznom osnovom Županije i Općine, koje će trebati uspostaviti i koje moraju biti jedne od najznačajnijih prostornoplanerskih podloga.

Bilogora

Naglašeni izduženi hrbat i obronci preko 200 m nadmorske visine sa postupnim prijelazom prema pleistocenskom ravnjaku u obliku rebrasto položenih brežuljaka. Mnoštvo potocića gotovo nizinskih karakteristika (glinovito dno, relativno mali padovi, u pravilu veća akumulacija od erozije,...),

sa većim dijelom relativno širokim, vlažnim dolinama. Prostor relativno dobre sagledivosti sa mjestimično širokim vizurama, bez naglašenih prijelaza i dominantnih vrhova

Manjim dijelom šumoviti predjeli sa organski uklopljenim antropogenim elementima, a većim dijelom pretežno kultivirani predjeli sa više kompleksa brdskih šuma, te vinogradima i voćnjacima na obroncima, livadama na pretežito nižim terenima, oranicama i naseljima na ocjeditim terasama i povišenim terenima.

Mogu se izdvojiti slijedeći karakteristični krajolici:

- prirodni krajolici;
 - rebrasto položeni brežuljci obrasli brdskim šumama hrasta kitnjaka, običnog graba i bukve sa rijetkim proplancima i potočne doline obrasle dijelom nizinskim šumama hrasta lužnjaka, običnog graba, jasena, topole, vrbe i johe, a dijelom livadama i zajednicama trava i ostalog bilja vlažnih staništa,
- kultivirani krajolici;
 - linijska naselja pretežito na iskrčenim zaobljenim hrptovima brežuljaka, sa voćnjacima i oranicama uz kuće i na okolnom padinama, ovičena livadama i šumama u dolinama i na neiskrčenim brežuljcima (dijelovi Šandrovca,...)
 - naselja na povišenim dijelovima uz doline potoka sa voćnjacima i oranicama uz kuće i na padinama brežuljaka (i vinogradima u pozadini), ovičena livadama i šumama u dolinama i na neiskrčenim brežuljcima (dijelovi Šandrovca, Jasenik,..).

Ugroženi su:

- napuštanjem i zarastanjem u šumsku vegetaciju manjih poljoprivrednih površina (voćnjaka, vinograda, livada i oranica), proplanaka i šumskih puteljaka,
- napuštanjem i propadanjem naselja,
- neprikladnom izgradnjom na pejzažno eksponiranim lokacijama.

Ravnjaci i doline Bedeničke i Kašljevačke

Valoviti prostor pleistocenskih ravnjaka i dolina rijeka Bedeničke i Kašljevačke, te potoka nizinskog karaktera, između 100 i 150 m nadmorske visine, sa terasama i rubno naglašenim brežuljcima pobrđa Bilogore 150 do 200 m nadmorske visine. Prostor relativno loše sagledivosti (izuzev sa okolnih obronaka Bilogore), bez naglašenih prijelaza i jasnog doživljaja ruba.

Pretežno kultivirani predjeli oblikovani tokom mlađe kolonizacije i kasnije, sa više manjih kompleksa nizinskih šuma na terasama i u dolinama rijeka (ostataka nekada velikih šumskih močvarno-poplavnih površina), livadama na pretežito nižim terenima, te oranicama i naseljima na ocjeditim terasama i povišenim terenima. Pretežito agrarni krajolik.

Mogu se izdvojiti slijedeći karakteristični krajolici:

- prirodni krajolici;
 - nizinske šume hrasta lužnjaka, običnog graba, jasena, topole, vrbe i johe, te livade i zajednice trava i ostalog bilja vlažnih staništa,
- kultivirani krajolici;
 - naselja na terasama i uz rubove dolina potoka i rijeka sa voćnjacima i oranicama uz kuće i na ocjeditim blagim padinama, te livadama, voćnjacima, vinogradima i šumama u pozadini (Lasovac, Pupelica,...),

Ugroženi su:

- napuštanjem i zarastanjem oranica u livadnu i šumsku vegetaciju,
- napuštanjem i propadanjem naselja s jedne strane, te nepotrebnim širenjem građevinskih područja i arhitektonski i urbanistički neprikladnom izgradnjom s druge,
- neprikladnom izgradnjom na pejzažno eksponiranim lokacijama,
- geometrijskom regulacijom vodotoka (većim dijelom izvedenom) i agromeliorativnim zahvatima s gubitkom poplavnih površina, potočnih šumaraka i živica.

Konzervatorskom podlogom za izradu Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, među ostalima kulturnim dobrima evidentiran je i:

- kulturni krajolik II. kategorije "Bilogora - Papuk",

a koji se prostire i većim dijelom područja Općine Šandrovac. On ima vrijednu uglavnom pejzažnu i prirodnu komponentu, dok su naselja različitog stupnja očuvanosti. Ostali prostor Općine je krajolik nižih vrijednosti. Načini ugrožavanja su uglavnom već naprijed navedeni, a Konzervatorskom podlogom dane su osnovne mjere zaštite i poboljšanja stanja, što je detaljnije obrađeno u poglavlju 3.6.4. Kulturna baština.

3.6.2.3. Procjena stanja i trendova

Prirodni krajolici (pretežito brdske i nizinske šume različitih vrsta, te livade i zajednice trava i ostalog bilja vlažnih staništa) su relativno dobro očuvani (prvenstveno šume, zahvaljujući dosljednoj primjeni Zakona o šumama), a osim naprijed navedenim, ugroženi su i devastacijama lokalnog tipa, najčešće nekontroliranim odlaganjem otpada. Izmjenom koncepcije sustava zaštite od poplava (prelazak na kombinaciju sustava reguliranih korita sa nasipima i sustava akumulacija za obranu od poplava), izbjegava se daljnja geometrijska regulacija vodotoka i gubitak vlažnih staništa, ali je upitno njihovo djelovanje na šume u kojima su dijelom i locirane, te veliko osciliranje vodnog lica tijekom godine (sa krajobraznog ali i funkcionalnog stanovišta).

Kultivirani krajolici (različite kombinacije šuma, ruralnih naselja i poljoprivrednih površina) su jednim dijelom već znatno devastirani:

- izgrađeni dijelovi prvenstveno zbog bitnih promjena standarda življenja i načina poljoprivredne proizvodnje, potcjenjivanja, zanemarivanja i propadanja ruralnih i slabije urbaniziranih sredina, zanemarivanja graditeljske tradicije i internacionalizacije znatnog dijela novije izgradnje (i 70-tih i 80-ih popularnih tipskih projekata),
- poljoprivredne površine prvenstveno zbog napuštanja i zarastanja oranica, voćnjaka i vinograda u livadnu i šumsku vegetaciju, masovne izgradnje kljeti i vikendica, geometrijske regulacije vodotoka i agromeliorativnih zahvata s gubitkom poplavnih površina, potočnih šumaraka i živica, te mjestimično i izmjene karakteristične parcelacije.

Iz svega naprijed navedenog proizlazi da su čak i najvredniji krajolici Općine na vrijednosnoj ljestvici Države relativno nisko pozicionirani, tako da možemo govoriti o:

- jednom ili dva vrlo vrijedna pojedinačna krajobrazna prostora,
- nekoliko uobičajenih autohtonih krajobraza.

Ali na sreću opet i najoštećeniji krajobrazi Općine su relativno "solidni" tako da možemo govoriti tek o:

- nekoliko krajobraza sa vidljivim neusklađenim promjenama i jednom ili dva krajobraza sa velikim neprijatnim izmjenama (lokalnog karaktera),

- ranjenih krajobraza narušenih odnosa, kaotičnih i izrazito odbijajućih krajobraza praktično i nema.

Obzirom da je jedan pojedinačno vrijedan krajobrazni prostor već Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije predložen za zaštitu temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode (jedan zaštićeni krajolik), te jedan temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (kulturni krajolik), a da je shodno svemu naprijed i u glavi A.3.6.2. i C.2.5. navedenom bez Krajobrazne osnove Županije kao osnovne prostorno-planerske podloge teško, ako ne i nemoguće, odgovarajuće vrednovati uobičajene autohtone krajobraze, odrediti i zaštititi najvrednije te osmisliti koncepciju integralne zaštite prostora Općine, ovim Planom će se:

- eventualno planirati zaštita nekolicine evidentno vrednijih prostora (a koji nisu zaštićeni ili planirani za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode i Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara),
- planirati sanacija uočenih devastacija,
- nastojati planiranim zahvatima u prostoru što manje mijenjati krajobraz (i sprečavati u glavi A.3.6.2. uočene načine ugrožavanja krajolika) i odgovarajuće vrednovati i obzirno koristiti čitav prostor, a ne samo pojedine iznimne predjele.

Pri tome će se posebna pažnja obratiti na kultivirane krajolike (naročito na područjima zahvaćenim izgradnjom kljeti i vikendica) koji su najugroženiji i najnezaštićeniji, vizurno istaknuta područja, te točke i poteze značajne za panoramske vrijednosti krajolika.

Obzirom da se zbog gore navedenih razloga, te bitno drukčijih trendova razvoja i nove strategije razvoja poljoprivrede proizvodnje, najveće promjene karakteristika očekuju upravo kod kultiviranih krajolika, posebnu pažnju će trebati usmjeriti i na sprečavanje stihijskih promjena, odnosno bar koncepcijsko utvrđivanje područja:

- maksimalnog zadržavanja tradicijskih oblika poljoprivredne proizvodnje (sa eventualnim prelaskom na ekološku proizvodnju), i čuvanja autohtone parcelacije poljoprivrednog zemljišta (npr. u zaštićenijim krajolicima, uz povijesna naselja i dijelove naselja, na vizurno izloženim položajima,...),
- modernizacije poljoprivredne proizvodnje (i planske komasacije i preparcelacije),
- napuštanja poljoprivredne proizvodnje (i planskog pošumljavanja),

a u samo provođenje komasacija, preparcelacija i pošumljavanja obvezno uključiti i prostorne planere.

3.6.3. Prirodna baština

Na području Općine Šandrovac zaštita prirodne baštine do sada se provodila na više načina i nivoa, a jedan od važnijih (ali gotovo neiskorištenih) je zaštita temeljem Zakona o zaštiti prirode, a koja se provodi:

- određivanjem dijelova žive i nežive prirode koji imaju osobitu zaštitu Republike Hrvatske, osiguravanjem racionalnog korištenja prirode i njenih dobara,
- sprečavanjem štetnih zahvata i osiguravanja što povoljnijih uvjeta održanja i slobodnog razvoja prirode,
- donošenjem dugoročnih i kratkoročnih planova,
- provedbom prostornih planova, odnosno mjerama zaštite zaštićenih dijelova prirode.

Zakon o zaštiti prirode predviđa osam kategorija prostorne zaštite (nacionalni park, park prirode, strogi rezervat, posebni rezervat, park-šuma, zaštićeni krajolik, spomenik prirode i spomenik parkovne arhitekture), te pojedine biljne i životinjske vrste.

3.6.3.1. Prostorni objekti zaštite

Prostornim planom "bivše" općine Bjelovar (izrađenim 1991. godine), kao dijelovi prirode koji temeljem Zakona o zaštiti prirode zaslužuju osobitu zaštitu Republike Hrvatske, prepoznato je i evidentirano nekoliko lokaliteta. Obzirom na karakter Općine, to su većinom šumske površine, kontaktne zone kultiviranih krajolika i šumskih predjela, šaranski ribnjaci, te nešto artifično oblikovanih prostora. Na području Općine Šandrovac najveći dio površine otpadao je na planirane zaštićene krajolike Kupinovac-Trnovka i Manduševac, te park-šumu Kamenitovac.

Temeljem uvida u evidenciju Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša i razgovora s nadležnim djelatnicima, utvrđeno je da na području Općine Šandrovac:

- nije proglašen niti jedan prostorni ili pojedinačni objekt zaštite prirode,
- nije pokrenut niti jedan postupak proglašavanja zaštićenim dijelom prirode,
- nema uvjeta za proglašavanje nacionalnog parka, parka prirode, strogog rezervata i posebnog rezervata (osim možda posebnog rezervata šumske vegetacije).

Temeljem razgovora sa predstavnicima Uprave šuma Bjelovar i Šumarije Bjelovar, utvrđeno je da na području Općine po njihovim saznanjima nema lokaliteta sa posebno izraženim (jednim ili više) neizmijenjenim sastojkom prirode, a koji bi zadovoljili kriterije za proglašenje posebnim rezervatom šumske vegetacije. Međutim, isto će trebati još definitivno provjeriti (posebno područje Bilogore), a u cilju obuhvaćanja zaštitom reprezentativnih ploha svake šumske zajednice zastupljene na području Hrvatske.

Obilaskom terena i pregledom dostupne dokumentacije utvrđeno je da za sada nema niti područja ili objekata koje bi trebalo proglasiti spomenikom prirode ili spomenikom parkovne arhitekture, a da i opravdanost proglašavanja zaštićenog krajolika Manduševac planiranog Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije treba još ozbiljno preispitati (zbog promjena nastalih tijekom posljednjih godina).

3.6.3.2. Zaštićene biljne i životinjske vrste

Na području Općine nema endemičnih svojti, a najugroženije su (kao i u cijeloj Hrvatskoj) vrste i svojte vezane na močvarne i poplavne površine, te oranice i travnjake. Manji dio je ugrožen branjem, sakupljanjem, lovom i ribolovom, a veći drugim ljudskim aktivnostima, koje za posljedicu imaju onečišćenje, te izmjene pa i nestanak prirodnih staništa.

Pojedine biljne i životinjske vrste (uglavnom ugrožene branjem i sakupljanjem), a kojih većina ima staništa i na području Općine, zaštićene su pravilnicima o njihovoj zaštiti, ali obzirom da staništa, kao što je iz naprijed navedenog vidljivo, u pravilu nisu zaštićena ni kao lokacije (botanički i zoološki rezervati), a pogotovo ne kao ekosustavi, iste su i dalje vrlo ugrožene sve većim promjenama prirodnih biotopa.

3.6.4. Kulturna baština

3.6.4.1. Pregled registriranih, preventivno zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara

Na području Općine Šandrovac zaštita kulturne baštine do sada se provodila na više načina i nivoa. Državna uprava za zaštitu kulturne baštine (nadležni konzervatorski odjel) je registrirala samo 1 pojedinačno kulturno dobro. Prostornim planom "bivše" općine Bjelovar (izrađenim 1991. godine) evidentiran je još znatan broj kulturnih dobara.

Međutim, kako je obzirom na gore navedeno, te novije tendencije u zaštiti kulturne baštine, stanje valorizacije i zaštite kulturnih dobara ocjenjeno kao nezadovoljavajuće, početkom 2001. godine je po Konzervatorskom odjelu Zagreb, izrađena "Konzervatorska podloga za Prostorni plan

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
P O L A Z I Š T A

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.6. Zaštita okoliša, prirodne i kulturne baštine

Bjelovarsko-bilogorske županije". Istom je na području Općine (uz gore navedeno 1 registrirano) evidentirano još 7 pojedinačnih kulturnih dobara, 1 kulturni krajolik i 1 arheološki lokalitet.

Izvršena je i preliminarna kategorizacija, odnosno podjela na dvije osnovne kategorije, tako da je od ukupno 10 kulturnih dobara u kategoriju "kulturna dobra nacionalnog i regionalnog značaja" svrstano 5 (1 krajolik, 3 sakralne građevine i 1 građevina javne namjene), a u kategoriju "ostala kulturna dobra" 5.

Pregled spomeničkih skupina inventariziranih na području Općine:
(napomena: kulturna dobra nacionalnog i regionalnog značenja)

KRAJOLICI

Kulturni krajolik

Bilogora - Papuk (regionalno značenje - II. kategorija) evidentirano

SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

Arheološki lokaliteti i zone

Šandrovac Hajtićev Sto evidentirano

POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

Sakralne građevine

Crkve (župne, parohijske i crkve reformiranih)

Šandrovac župna crkva Pohođenja B.D. Marije evidentirano

Filijalne crkve i kapele

Lasovac zvonik evidentirano

Poklonci, zvonare, kalvarije, raspela, pilovi

Lasovac zvonik evidentirano

Ravneš poklonac evidentirano

Civilne građevine

Stambene građevine

Šandrovac vila Kašljavac evidentirano

Građevine javne namjene

Ravneš stara škola evidentirano

Šandrovac stara škola evidentirano

Povijesno - memorijalni spomenici

Ravneš spomeničko mjesto sa spomenikom i spomen pločom,
mjesto održavanja Konferencije KPH R 540

Ako kompariramo gustoću kulturnih dobara vidi se, da je područje Općine Šandrovac sa 0,26 kulturnih dobara po km², odnosno 1,55 kulturnim dobrom po naselju u okvirima prosjeka Bjelovarsko-bilogorske županije (0,25 odnosno 2,02). Pri tom, na području 3 naselja nema niti jednog kulturnog dobra, a samo na području 2 naselja ima više od dva kulturna dobra (od kojih je, za razliku od većine općina, samo 1 evidentirani arheološki lokalitet).

Kao što je iz donje tablice vidljivo, od ukupno 10 kulturnih dobara, registrirano je i preventivno zaštićeno samo 1, što će sigurno (bez obzira na ovaj Plan) predstavljati problem pri provođenju njihove zaštite i očuvanja.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.6. Zaštita okoliša, prirodne i kulturne baštine

KULTURNO DOBRO	NACION. I REGION. ZNAČAJ			UKUPNO	LOKALNI ZNAČAJ			UKUPNO	SVE UKUPNO
	REGISTR.	PR. ZAST.	EVIDENT.		REGISTR.	PR. ZAST.	EVIDENT.		
Kulturna dobra svega	0	0	5	5	1	0	4	5	10
Krajolici-krajobrazne cjelinesveukupno	0	0	1	1	0	0	0	0	1
Kulturni krajolici	0	0	1	1	0	0	0	0	1
Kultivirani krajolici	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spomenička područja i cjeline .sveukupno	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Povijesna naselja i dijelovi naselja ukupno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Naselja gradskih obilježja				0				0	0
Naselja gradsko-seoskih obilježja				0				0	0
Naselja seoskih obilježja				0				0	0
Arheološki lokaliteti i zoneukupno	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Povijesno memorijalna područja ...ukupno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Groblja				0				0	0
Spomen područja				0				0	0
Vrtna i parkovna arhitekturaukupno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Građevinski sklopovi sveukupno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pojedinačna kulturna dobrasveukupno	0	0	4	4	1	0	3	4	8
Sakralne građevineukupno	0	0	3	3	0	0	1	1	4
Crkve			1	1				0	1
Filijalne crkve i kapele				0			1	1	1
Poklonci, zvonare, kalvarije, raspela, pilovi			2	2				0	2
Civilne građevine ukupno	0	0	1	1	0	0	2	2	3
Stambene građevine				0			1	1	1
Građevine javne namjene			1	1			1	1	2
Gospodarske građevine				0				0	0
Fortifikacijske građevineukupno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inženjerske građevineukupno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pov. meme. spomenici ukupno	0	0	0	0	1	0	0	1	1

Sa prostorno-planerskog stanovišta, kao najznačajniji za prostorni plan ove razine ocijenjen je kulturni krajolik. Shodno tome će se sve planske postavke provjeravati i prema utjecaju na isti (naročito pri utvrđivanju građevinskih područja naselja i tretiranju poljoprivrednih površina oko naselja, utvrđivanju koridora značajnije nadzemne infrastrukture, definiranju Odredbi za provođenje,...), što će međutim biti znatno otežano, a obzirom da on nije niti preventivno zaštićen, niti je u Hrvatskoj definirana praksa (pa niti teorija) zaštite kulturnih krajolika.

Stoga bi nadležni konzervatorski odjel prioritarno trebao prići preventivnoj zaštiti i registraciji evidentiranog krajolika, preispitivanju eventualne zaštite pojedinih povijesnih naselja i dijelova naselja (analizi i vrednovanju svih njegovih sastavnica, zoniranju i definiranju konzervatorskih smjernica i mjera uređenja i zaštite), te pojedinačnih kulturnih dobara nacionalnog i regionalnog značaja. Privremeno rješenje pokušat će se iznaći primjenom prostornoplanskih mjera uređenja i zaštite.

Izrazitiji sukobi interesa zaštite kulturnih dobara s jedne strane, te vlasnika kulturnih dobara i pojedinih korisnika prostora s druge, a koje treba pokušati definitivno razriješiti tijekom izrade ovoga Plana, zamijećeni su:

- na području evidentiranog kulturnog krajolika II. kategorije "Bilogora - Papuk" zbog izgradnje potrebnih gospodarskih i infrastrukturnih građevina, te mjestimično relativno guste izgradnje kljeti i vikendica,
- u praktički svim ruralnim dijelovima Općine (pa tako i na područjima evidentiranog krajolika) zbog bitnih izmjena standarda življenja i načina poljoprivredne proizvodnje, te zanemarivanja tradicijskog graditeljstva (na područjima s negativnim demografskim procesima i zbog zapuštanja i zarastanja u šumsku vegetaciju voćnjaka, vinograda, pašnjaka i drugih poljoprivrednih površina, te nestajanja dijelova pa i čitavih naselja),
- u dijelovima većine naselja zbog diskontinuiteta u povijesnom razvoju, promjena morfologije naselja i neadekvatne izgradnje
- kod svih pojedinačnih kulturnih dobara, zbog visokih troškova održavanja i nedefiniranih mjera motiviranja vlasnika za provođenje bolje zaštite.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.6. Zaštita okoliša, prirodne i kulturne baštine

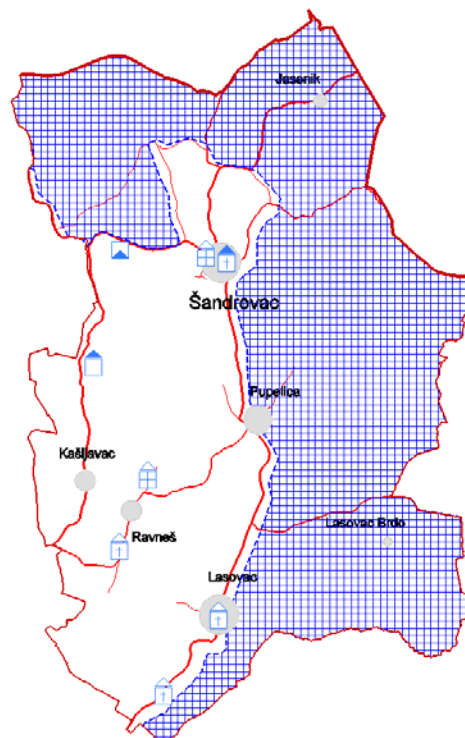
Kartografski prikaz:

3.6. - 01

Kulturna baština

Tumač znakovlja:

- KULTURNI KRAJOLIK
IL. KATEGORIJE
- ARHEOLOŠKI
LOKALITET
- SAKRALNA GRAĐEVINA
(CRKVA)
- SAKRALNA GRAĐEVINA
(KAPELA, ZVONARA...)
- CIVILNA GRAĐEVINA
(ŽUPNI I PAROHJSKI STAN)
- CIVILNA GRAĐEVINA
- SPOMEN
OBJEKT

Izvor podataka: Konzervatorska podloga za PP BBŽ

Godina podataka: 2001.

Fotodokumentacija:

3.6. - 02

Kulturna dobra

Šandrovacžupna crkva Pohođenja b. D. Marije

Lasovac.....Zvonik

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.6. Zaštita okoliša, prirodne i kulturne baštine

Fotodokumentacija:
3.6. – 03

Kulturna dobra

Ravneš poklonac

Kašljavac Vila Kašljavac

Fotodokumentacija:
3.6. – 04

Kulturna dobra

Ravneš stara škola

Šandrovac stara škola

4. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

4.1. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA

Uvod

Osnovna načela i ciljevi prostornog uređenja Države i Županije zadani su već Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o prostornom uređenju. Strategijom su načela i ciljevi konkretizirani i razrađeni, te su određene osnove za usklađivanje i usmjeravanje prostornog razvoja i organizaciju prostora Države. Programom su utvrđene mjere i aktivnosti za provođenje Strategije, a pobliže su određeni načela i ciljevi razvoja u prostoru, kriteriji i smjernice za uređenje prostornih i drugih cjelina, te predloženi prioriteti za ostvarivanje ciljeva.

Ono što je utvrđeno Programom prostornog uređenja Države, operacionalizirano je Prostornim planom Županije: definirani su elementi prostornog uređenja regionalnog značaja, te dani uvjeti i smjernice za izradu i donošenje planova užih područja (neki segmenti su utvrđeni uvjetno, a neki i nedvojbena).

Temeljne obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja koje treba posebno respektirati u Prostornom planu uređenja Općine Šandrovac prikazane su za svaku tematsku cjelinu posebno.

4.1.1. Stanovništvo i demografske promjene

Planom treba osigurati potrebne prostorne uvjete za provođenje poticajnih mjera populacijske politike definiranih Strategijom, podržanih zakonima i nacionalnim programima, te (nadajmo se u najskorije vrijeme) konkretiziranih i operacionaliziranih na Županijskoj razini. Pri tome posebnu pažnju treba posvetiti planskom opremanju pojedinih naselja, nedostajućom komunalnom i društvenom infrastrukturom i uslugama, te migracijskoj politici (pokušati smanjiti emigraciju i pojačati dnevne migracije).

4.1.2. Sustav naselja

Tijekom izrade Plana treba provjeriti snagu i mogućnosti Prostornim planom Županije planiranog središnjeg naselja (Šandrovca), te osigurati prostorne i druge uvjete za stvarno preuzimanje predviđene mu uloge i ostvarivanje utvrđenih mu pravaca razvoja.

Pri tome treba:

- poticati razvoj Šandrovca kao većeg lokalnog središta, koje bi (uz pomoć Bjelovara) trebalo postati nositeljem svekolikog razvitka Općine, kako bi njegov razvoj bio u skladu sa planiranim mu položajem u ukupnom sustavu središnjih naselja Županije, a da pritom ne isprazni okolna naselja,
- preispitati ulogu Lasovca (da li ga pokušati formirati u "uvjetno" središnje naselje),
- revitalizaciju ostalih manjih naselja planirati i provoditi stupnjevano, a za naselja sa lošim demografskim karakteristikama pokušati iznaći i druge funkcije (sekundarno stanovanje, intenzivna poljoprivreda, poljoprivredna gospodarstva, seoski turizam, rekreacija,...), a prvenstveno:
 - ustrojavanjem i jačanjem mreže društvene infrastrukture i dnevnih usluga, u svrhu stvaranja ugodnog ambijenta za život,
 - jačanjem manjih centara rada.

Planom treba utvrditi tipologiju naselja, te odrediti osnovne elemente konsolidacije prostora naselja, a prvenstveno optimalnim komunalnim opremanjem naselja, revitalizacijom, rekonstrukcijom i sanacijom postojećeg građevinskog fonda i sprečavanjem neopravdanog širenja građevinskih područja. Posebnu pažnju treba posvetiti rjeđe naseljenim područjima i područjima s većim brojem vikend objekata i kljeti.

4.1.3. Objekti javnog standarda

Društvene djelatnosti razvijaju se u skladu s predviđenim društveno-gospodarskim i demografskim razvitkom, te politikom usklađenog regionalnog i policentričnog razvitka. Sistematizaciju, razvitak i ustroj, te mrežu institucija društvenih djelatnosti treba planirati u uskoj vezi s planiranjem razvitka sustava naselja i postavljenim demografskim ciljevima i imati na umu raznolikost njihovih utjecaja u prostoru.

Planirana sistematizacija temeljnih skupina društvenih djelatnosti treba biti u skladu s posebnim planovima razvitka i prema donesenim odgovarajućim standardima za svaku pojedinu skupinu, uključujući stvarnu veličinu i potrebe njihovog gravitacijskog područja. Društvene djelatnosti će se ustrojivati s više tržišne logike i ponašanja, ali uvažavajući tržišnu ograničenost i naročito socijalnu komponentu.

U odgoju i obrazovanju veću brigu treba posvetiti osiguranju boljih materijalnih uvjeta rada učenika i učitelja, prvenstveno kroz modernizaciju školske opreme i građevina. Kao dio odgoja i obrazovanja treba akceptirati i druge institucije koje se brinu i osiguravaju društveni standard djece i mladeži, te jače potaknuti i stimulirati izvanškolske aktivnosti kroz bolju materijalnu osnovu, naročito u području tehničke kulture i ekologije.

U svrhu podizanja kulturne razine stanovništva, te slobode kulturnog, umjetničkog, intelektualnog, tehničkog i drugog stvaralaštva, potrebno je dalje razviti sve aktivnosti u kulturi, odnosno razviti mrežu odgovarajućih institucija i ustanova. Zbog sve veće potrebe za kontinuiranim tehničkim obrazovanjem potrebno je unutar ustanova i objekata kulture jače naglasiti djelatnosti tehničke kulture i poboljšati materijalne uvjete za daljnji razvitak ove djelatnosti.

Mrežu zdravstvenih djelatnosti planirati tako da osigurava zdravstvenu zaštitu svima, uz pomirbu socijalnih i gospodarskih interesa. Primarna zdravstvena zaštita je okosnica cjelokupnog zdravstvenog sustava i budući stup stabilnosti cjelokupne zdravstvene zaštite. Pri tome u zdravstvenoj zaštiti treba prednost dati osobama i skupinama sa specifičnim potrebama. U narednom razdoblju bit će nužno osigurati uvjete za kvalitetno uređenje i održavanje građevina zdravstvenih ustanova, te njihovo suvremeno opremanje za unapređenje kvalitete pružanja zdravstvenih usluga.

Vjerskim zajednicama, koje su jednake pred zakonom i odvojene od države, te koje će slobodno uspostaviti svoje ustrojstvo, treba omogućiti obavljanje vjerskih obreda, osnivanje škola, učilišta, drugih zavoda, te socijalnih i dobrotvornih ustanova.

Za ostvarivanje Programa javnih potreba u sportu treba osigurati prostor i druge uvjete za razvijanje sportskih aktivnosti, rekreacije, zabave i odmora svim uzrastima stanovništva. Mrežu sportskih ustanova treba razviti u skladu s potrebama stanovništva, a u skladu s propisanim prostornim uvjetima, standardima i normativima. Naročito je potrebno planirati mrežu zatvorenih sportskih objekata zbog nedostatka prostora za cjelogodišnje korištenje.

Potrebno je planirati izgradnju objekata za razvoj sportova koji su trenutno slabije izraženi ili uopće nisu zastupljeni u postojećoj ponudi (npr. golf, plivanje, streličarstvo, konjički sport, biciklizam), a posebno dati prioritet onima koji mogu, vezani uz neki dodatni sadržaj, ponuditi širu paletu usluga: rekreacijski i lovno-rekreacijski turizam. Potrebno je unaprijediti i nadograditi sustav sportskih objekata i izletišta, s posebnim naglaskom na neke sportske i rekreativne aktivnosti (npr. lov, zimski i konjički sportovi).

4.1.4. Infrastrukturni i vodnogospodarski sustavi

Sačuvan prostor Republike Hrvatske je vrijednost od neprocjenjive važnosti za budućnost, pa je razborit odabir infrastrukturnih koridora prvi korak u tom cilju, koji će omogućiti gospodarski i društveni razvoj kako današnjim, tako i budućim naraštajima.

4.1.4.1 Cestovni promet

Ukupni, a osobito gospodarski razvoj države u direktnoj je ovisnosti sa razvojem cestovnog prometa, pa je slijedom toga prioritetna obveza:

- zadržavanje dominacije cestovnog prometa zbog prostorne razvedenosti cestovne mreže i najprikladnijeg približavanja korisnicima,
- intenziviranje ulaganja u održavanje cestovne infrastrukture, kako bi se osigurao puni standard održavanja, te postupno rješavanje kritičnih dionica i objekata,
- strogo poštivanje zakonske regulative, u cilju sprečavanja proširenja građevinskog područja uzduž državnih i županijskih cesta, čime dolazi do sniženja kategorija tih cesta.

4.1.4.2. Telekomunikacijski promet

Telekomunikacijska mreža dobrim dijelom već izgrađena mora pratiti razvoj telekomunikacijskih sistema razvijenih država Zapada.

Kod izvođenja rekonstrukcija ili zamjena postrojenja, zahvate treba izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijima, te koristiti postojeće koridore, a stare mreže zamjenjivati novima.

4.1.4.3. Vodnogospodarski sustav

Glavni cilj Dugoročnog programa vodoopskrbe je osiguranje dovoljne količine kvalitetne vode za stanovništvo i gospodarstvo, uz provođenje slijedećih mjera:

- potrebno je u svim segmentima gospodarenja i upravljanja vodama provoditi koncept "održivog" razvoja,
- treba uspostaviti kriterij racionalnog gospodarenja postojećim sustavom vodoopskrbe, što znači rješenje distribucije u okviru minimuma dopuštenih gubitaka vode, svođenje potrošnje vode na stvarne potrebe komunalnog standarda, prihvatljiv utrošak električne energije i slično, tim više što se veći dio kapaciteta pitke vode za vodoopskrbu područja Županije koristi iz susjednih županija.

4.1.4.4. Energetski sustav

Razvitak energetskog sektora polazi od postojećeg stanja i okolnosti, te težnje za postizanjem potrebne sigurnosti i europskih standarda opskrbe na način:

- zadržavanje svih postojećih lokacija i energetskih objekata, njihovo održavanje, rekonstrukcije i izgradnju potrebno je provesti po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijima,
- stvoriti uvjete za korištenje dopunskih izvora na općinskoj razini,
- provesti mjere štednje, racionalizaciju korištenja energenata i smanjenje gubitaka u sustavu,
- korištenje drugih izvora energije i izgradnja malih energetskih postrojenja,

- unapređenje postojećih i izgradnju novih energetske postrojenja pratiti će odgovarajući prijenosni sustavi s ciljem sigurnosti opskrbe i uravnoteženja sustava na cijelom teritoriju Države,
- zadržavanje postojećih koridora uz rekonstrukciju postojećih prijenosnika modernijim većeg prijenosnog kapaciteta.

4.1.4.5. Otpad

Planom treba postaviti osnove koncepcije zbrinjavanja otpada na načelima teritorijalnog, granskog i ekonomski opravdanog pristupa. Na području Općine potrebno je uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno i sveobuhvatno zbrinjavanje otpada.

Sva kućanstva na području Općine nužno je obuhvatiti organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada. Potrebno je razmisliti o pokretanju selektivnog prikupljanja komunalnog otpada. Sva "divlja" odlagališta potrebno je zatvoriti i sanirati.

4.1.5. Gospodarske djelatnosti u prostoru

4.1.5.1. Eksploatacija mineralnih sirovina

Na području općine Šandrovca nalaze se nalazišta nemineralnih energetske sirovina nafte i plina. Ovim Planom treba omogućiti njihovo racionalno korištenje, te riješiti odgovarajući sustav zaštite i sanacije okoliša prilikom izvođenja istraživačkih radova, eksploatacije sirovina i zatvaranja eksploatacijskih polja.

4.1.5.2. Poljodjelstvo

Budući da je područje općine Šandrovca po svojim karakteristikama: poljoprivrednom stanovništvu (54,10 % ukupnog stanovništva) i poljoprivrednom aktivnom stanovništvu (40,50 % ukupnog stanovništva), područje izrazitih poljoprivrednih karakteristika, pri izradi ovog Plana treba ustrajati na:

- stvaranju prostornih uvjeta za uravnoteženi razvoj intenzivne, ali održive i ekološke poljoprivrede poticanjem razvoja obiteljskih (poljoprivrednih) gospodarstava i okupljanja zemljišnog posjeda,
- sprečavanju daljnje depopulacije ruralnih prostora,
- racionalnom korištenju poljoprivrednog zemljišta i resursa uz očuvanje okoliša,
- podizanju stupnja obrazovanosti poljoprivrednog kadra,
- uvođenju novih programa i tehnologija u poljoprivrednoj proizvodnji.

4.1.5.3. Šumarstvo

Planiranje i gospodarenje šumama po načelu trajnosti ima za cilj upravljanje i korištenje šuma i šumskog zemljišta na takav način, da se u šumi održava biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal šuma, kako bi iste ispunile bitne gospodarske, ekološke i socijalne funkcije na lokalnoj i globalnoj razini.

Šumsko planiranje treba i dalje temeljiti na načelu održavanja potrajnosti, prirodnosti i neprekidnog povećanja vrijednosti šuma. U pravilu ne prenamjenjivati šume s vrlo naglašenom ekološkom i socijalnom funkcijom, a posebno zaštićene šume, te pružiti planerima, gospodarstvenicima, donositeljima odluka i lokalnim zajednicama prihvatljive i nove informacije o šumama i bogatstvima šumskih područja.

Prilikom ostvarivanja godišnjeg etata treba smanjiti otpad, poboljšati odnos između tehničkog i ogrjevnog drva u korist tehničkog drva, te poboljšati zdravstveno stanje šuma. Cilj je jačati ekološku komponentu održivog gospodarenja šumama, obnoviti svaku uništenu šumsku površinu i pošumljavati nove šumske površine, kontinuirano pratiti stanje šuma uz kartiranje, te poticanje razvoja urbanog šumarstva radi ozelenjavanja naselja i turističkih područja.

4.1.5.4. Vodni resursi

Potrebno je strogo zaštititi vodne resurse od mnogobrojnih mogućih načina zagađenja (nepročišćenih otpadnih voda, pesticida s okolnog poljoprivrednog zemljišta, odbacivanja smeća direktno u vode, divljih deponija smeća u neposrednoj blizini vodotoka...), jer zaštita od zagađenja ima strateško značenje za razvoj gospodarstva, turizma, ali i za zaštitu ekoloških i prirodnih uvjeta življenja.

Planirani višenamjenski akumulacijski objekti trebaju se uskladiti s drugim korisnicima prostora, te sa zahtjevima zaštite prostora, a planiraju se kao složeni prostorno gospodarski, infrastrukturni i ekološki sustavi, uključivši sve potrebne radove, pripremne radove i postupke verifikacije koji omogućavaju cjelovit uvid i prosudbu o svrsishodnosti takvih zahvata.

4.1.5.6. Turizam

Turizam predstavlja jednu od glavnih gospodarskih okosnica razvitka države, a isto tako je i jedna od osnovnih smjernica razvitka Bjelovarsko-bilogorske županije, te u njenom sklopu i Općine Šandrovac.

Pri iskorištavanju postojećih potencijala i njihovoj promidžbi osobitu pozornost treba usmjeriti regionalnim osobitostima i prostornim vrijednostima.

Turističke potencijale treba uz osmišljen prepoznatljiv turistički identitet, usmjeriti prema kvaliteti i pravilnom korištenju atraktivnosti prostora, osobito prirodne (šume, jezera, vodotoci, lovna područja) i kulturne baštine (graditeljska baština). Gospodarska sprega s poljoprivredom (zdrava hrana i specifična regionalna ponuda-proizvod), te atraktivnost prirode i krajobraza osnovni su temelji za razvitak svih vidova turizma: lovnog, seoskog, tranzitnog, izletničkog i rekreacijskog. Stoga je od osobitog interesa turizma očuvati i unaprijediti krajobraz i poticati tradicijske vrijednosti.

Prioriteti razvoja s gledišta uređenja prostora su:

- dati prednost rekonstrukciji postojećih objekata na razini europske potražnje, (u svim tržišnim i turistički poželjnim oblicima: veće sobe, bolja oprema,...).
- dati prednost poboljšanju unutarne i vanjske infrastrukture i ekološke zaštite.
- ukoliko se grade novi objekti, dati prednost gradnji na područjima gdje je potrebna sanacija terena svake vrste, a ne na atraktivnim lokacijama. Objekte treba oblikovati u skladu s gradnjom lokalnog ambijenta.

4.1.6. Zaštita posebnih vrijednosti prostora i okoliša

4.1.6.1. Okoliš

Plan mora sadržavati mjere za zaštitu prostora i okoliša, te mjere za sanaciju učinaka kojim se mijenja prethodno stanje, a osnovno načelo pri izradi mora biti održivi razvoj, racionalno korištenje prostora i zaštita okoliša.

Prostorno-razvojne koncepcije moraju se temeljiti na analizama ekoloških karakteristika nosivosti, kapaciteta i održivost prostora, granica njegove ugroženosti i potencijalne strukture ekoloških rizika, a oblikovane kroz optimalan razmještaj funkcija i djelatnosti, izbor tehnologija, te kroz obvezu prethodnog osposobljavanja prostora za određeni zahvat (prvenstveno s gledišta osiguranja potrebne infrastrukture).

4.1.6.2. Krajobraz

Do donošenja krajobrazne osnove (prostornoplanerske podloge integralne zaštite raznolikosti i identiteta krajolika te prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti prostora) temeljem dostupnih podataka i obilaska terena treba obaviti vrednovanja krajolika bar na razini manjih područja i cjelina.

Planiranim zahvatima u prostoru treba što manje mijenjati cjelokupni krajolik, naročito krajobrazno vrednijih prostora, kako bi se očuvale lokalne posebnosti, te posebno treba:

- spriječiti napuštanje i propadanje naselja s jedne strane, te nepotrebno širenje građevinskih područja i arhitektonski i urbanistički neprikladnu izgradnju s druge strane,
- spriječiti neprikladnu izgradnju na pejzažno eksponiranim lokacijama,
- optimalizirati geometrijsku regulaciju vodotoka i agromeliorativne zahvate u svrhu očuvanja preostalih poplavnih površina, potočnih šumaraka i živica,
- spriječiti napuštanje i zarastanje u šumsku vegetaciju manjih poljoprivrednih površina (voćnjaka, vinograda, livada i oranica), proplanaka i šumskih putova,
- planirati otvaranje proplanaka u šumovitim brdskim masivima, posebno oko mogućih vidikovaca i krajobrazno privlačnijih lokacija uz potoke i rijeke.

4.1.6.3. Prirodna baština

Planom treba temeljem raspoloživih podataka predložiti za zaštitu dijelove prirode koji zaslužuju posebnu zaštitu Republike Hrvatske, a posebice u kategorijama park-šuma i zaštićeni krajolik.

U okviru zaštite prirode izvan zaštićenih područja treba sprečavati zahvate i djelatnosti posljedica kojih bi bilo degradacija staništa i smanjenje biljnog i životinjskog svijeta, a u sklopu integralne zaštite prostora (prirode, okoliša, krajolika).

4.1.6.4. Kulturna baština

Obzirom na sadašnju situaciju Planom prvenstveno treba:

- prije definitivnog utvrđivanja, sve planske postavke provjeriti i prema njihovom utjecaju na kulturna dobra,
- do proglašenja kulturnim dobrom prostornoplanerskim mjerama maksimalno zaštititi evidentirana kulturna dobra, a prvenstveno nacionalnog i regionalnog značaja,
- odgovarajuće vrednovati i obzirno koristiti čitav prostor, a ne samo pojedine iznimne prostore.

4.2. OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

4.2.1. Pregled prostornih planova

Bjelovarsko-bilogorska županija, pa i sadašnja Općina Šandrovac kao dio "bivše" Općine Bjelovar, imaju relativno jaku tradiciju prostornog planiranja, koje je intenzivirano 60 - tih godina. Krajem 70-tih su (paralelno) izrađeni Regionalni prostorni plan Bilogorsko-podravске regije i prvi Općinski prostorni plan (bivše) općine Bjelovar (oba dva je izradio APZ-PLAN Zagreb u suradnji).

Drugi Prostorni plan (bivše) općine Bjelovar izrađen je 1991. godine po Urbanističkom institutu SR Hrvatske.

Poslije Domovinskog rata izrađene su i Osnove korištenja i zaštite prostora (bivše) općine Bjelovar, kao analitički dokument praćenja stanja u prostoru, koji nije imao provedbeni karakter.

Početak 2001. godine donesen je Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije, čije postavke se zapravo tek provjeravaju kroz izradu prostornih planova uređenja gradova i općina, pa i ovog Plana. Za sada nisu primijećena veća odstupanja od osnovnih postavki ili zapreke razvoju pojedinih područja, a detaljnija analiza utjecaja na prostor Općine Šandrovac dana je u poglavlju 4.1. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja.

Obzirom na stvarno značenje za događanja u prostoru, detaljnije će se razmatrati samo postavke Prostornog plan (bivše) općine Bjelovar.

4.2.2. Prostorni plan (bivše) općine Bjelovar

Plan je akceptirao niz izmjenjenih okolnosti i novih spoznaja:

- rezultate popisa stanovnika 1981. godine,
- nastavljanje jake urbanizacije i nekontrolirane depopulacije ruralnih područja,
- snažan razvoj znanosti, tehnike, tehnologije i potrošnje,
- eksplozivnu ugroženost prostora i okoliša...

ali je na žalost zadržao građevinska područja utvrđena Odlukom iz 1983. godine (temeljem starog prostornog plana), a prilikom čije izrade su preporuke i predviđanja plana poštivani za općinske i lokalne centre (nerealno optimistični), ali za seoska naselja nije iznađen način smanjivanja građevinskih područja na veličinu potrebnu za procjenjeni broj stanovnika. Kako i tadašnja zakonska regulativa nije poticala revitalizaciju, rekonstrukciju i sanaciju postojećeg građevinskog fonda, Odluka nije uzrokovala, ali je olakšala gradnju neprimjerenu za ruralna područja, te brojne, danas jasno uočljive i teško ispravljive prostorne defekte.

Obzirom na vrijeme izrade, isti većim dijelom nije akceptirao, a zbog intenziteta i radikalnosti promjena nije mogao ni anticipirati:

- rezultate popisa stanovnika 1991. godine,
- samostalnost hrvatske države i time bitno izmjenjene geostrateške i geopolitičke okolnosti,
- novo društveno - političko uređenje,
- Domovinski rat i njegove posljedice,
- novo teritorijalno ustrojstvo (a prilikom definiranja kojeg na žalost nisu adekvatno vrednovani prostornoplanski čimbenici),
- sadašnju, bitno izmjenjenu zakonsku regulativu,
- Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske...i dr,

a što je obzirom na kvalitetu i kvantitetu promjena, te njihov utjecaj na organizaciju prostora, bitno narušilo osnovne postavke plana i umanjilo njegovu provedivost i "rok trajanja".

5. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE I PROSTORNE POKAZATELJE

Kartogrami:

5.- 01	Razmještaj i veličinske skupine naselja 2001. godine
5.- 02	Tipovi kretanja stanovništva
5.- 03	Gustoće naseljenosti 2021. godine
5.- 04	Razvojna osjetljivost

Općina Šandrovac je kao cjelina jedna od razvijenijih općina i ruralnih područja Bjelovarsko-bilogorske županije koja se u odnosu na Državu može prepoznati kao područje sa problemima u razvoju (iako se nalazi u g , rupi županija središnje Hrvatske-najrazvijenijeg područja Države).

Na području Općine može se uočiti većina problemskih područja (područja s ograničenjima u razvoju) prepoznatih i dokumentima prostornog uređenja šireg područja:

- područja malih gustoća naseljenosti i negativnih demografskih procesa,
- ruralni prostor i selo,
- brdsko-gorska i nizinska šumsko-poplavna područja (uvjetno),
- područja nepovoljne (poljoprivreda) orijentacije gospodarstva,
- područja perifernog položaja u odnosu na glavne pravce razvoja,...

Sintezom u prethodnim poglavljima prezentiranih podataka, analiza i kartograma dobiven je kartogram "Ocjena mogućnosti i ograničenja u razvoju" u kojem su vidljiva:

- jedno područje sa vrlo velikim ograničenjima;

brežuljkasti i brdski, čisto poljoprivredni i ruralni, perifernog položaja u odnosu na glavne pravce i središta razvoja, rijetko naseljeni s nerazvijenom mrežom malih naselja, funkcija i gospodarstva, izrazito negativnih demografskih pokazatelja, relativno loše pokrivenih infrastrukturom,

- jedno područje sa umjerenim ograničenjima;

urbanizirani i ruralni prostori, uz glavne pravce i središta razvoja, relativno gusto naseljeni s razvijenom mrežom funkcija i gospodarstva (uvjetno), relativno dobrih demografskih pokazatelja, relativno dobro pokriveni infrastrukturom,

- ostali prostor (sa velikim ograničenjima);

brežuljkasti i brdski te nizinski šumsko-poplavni prostori, pretežito ruralni, bliže glavnim pravcima i središtima razvoja ili sa izvjesnim brojem radnih mjesta u naselju, relativno rijetko naseljeni, s relativno nerazvijenom mrežom funkcija i gospodarstva, relativno loših demografskih pokazatelja, prosječno pokriveni infrastrukturom.

Gledano po tematskim cjelinama (ne prostorno) kao posebno značajne i sa presudnim utjecajem na ukupne procese u prostoru treba ipak posebno istaknuti neke probleme i ograničenja proistekle iz dosadašnjeg gospodarskog i demografskog razvoja, a koji su uzeti u obzir prilikom izrade kartograma "Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja".

Premda veći dio područja Općine ima predispozicije prosperitetnog prostora, zatečeno stanje gospodarstva je veoma loše i to zbog:

- nepostojanja "velike" privrede;
 - neproduktivnog "srednjeg" i "malog" poduzetništva;
- stjecajem okolnosti malo poduzetništvo je i otprije bilo slabo razvijeno, a pozitivni procesi koji su na državnom nivou započeli na području Općine još nisu našli jače uporište,

- degradirane poljoprivrede;
zastarjele ekstenzivne poljoprivrede usitnjenog posjeda, malog osiromašenog obiteljskog gospodarstva, niskoobrazovanog poljodjelskog kadra koji teško usvaja i primjenjuje suvremenu tehniku i tehnologiju,
- relativne prometne izoliranosti;
Općinski prostor su zaobišli svi važniji prometni pravci, ali je sa Bjelovarom relativno dobro povezan.

Jače izraženog sukoba interesa na području Općine gotovo da niti nema (bar sukoba nastalog usljed pojačanog interesa) izuzev na nekoliko lokacija između poljoprivrednog i nepoljoprivrednog stanovništva (tovilišta), te Hrvatskih voda i Hrvatskih šuma (planirane akumulacije). Međutim, zadnjih dvadesetak godina pojačava se sukob interesa razvoja s jedne strane i zaštite okoliša, prirodne i kulturne baštine s druge strane. Granice ekološke nosivosti za sada su pređene samo kod nekoliko vodotoka, tako da je okoliš u najvećem dijelu još relativno očuvan.

Unatoč svemu gore navedenom, treba kao ipak znatne resurse, koji bi uz odgovarajuće poticajne mjere mogli bitno olakšati i ubrzati razvoj Općine, ocjeniti:

- relativno velike zalihe energetskih nemineralnih sirovina,
- relativno očuvan okoliš (koji ukoliko se adekvatno koristi može biti velika komparativna prednost u odnosu na pojedine dijelove Hrvatske i većinu zapadnoeuropskih zemalja),
- više manjih "izoliranih" područja "čistog" poljoprivrednog tla pogodnog za stočarstvo, voćarstvo i ekološku poljoprivrednu proizvodnju,
- relativno velike površine komercijalno vrijednih, zdravih šuma,
- relativno dobar položaj dijela prostora Općine uz županijsku cestu.

Obzirom na sadašnju demografsku situaciju i procese, (a kako su oni izrazito tromi i ciklički-za ostvarivanje vrlo malih pomaka potrebno je vrlo dugo vrijeme, a posljedice svakog poremećaja se iako manjim intenzitetom još dugo periodično ponavljaju), jedna od najvećih i jako teško savladivih prepreka ravnomjernijem razvoju prostora Općine bit će demografski faktor (relativno loši demografski procesi u cjelini i male gustoće naseljenosti na pojedinim područjima).

Simulacije budućih demografskih kretanja pokazale su da bi i u najopovoljnijem (čak nerealno optimističkom) slučaju broj stanovnika Općine zbog nepovoljne dobne strukture blago padao (2021. godine cca 1950 st.) do 2031. godine, nakon čega bi stagnirao do 2041. godine, te tek nakon toga zbog tada već bitno popravljene dobne strukture polako počeo rasti. Međutim, na područjima sa lošijom dobnom strukturom (3 od 7 naselja), pad broja stanovnika bi se zaustavio tek oko 2036. godine ili kasnije, a obzirom na sadašnji negativni migracijski saldo i usporeni ekonomski razvoj, ista bi vjerojatno izgubila dobar dio stanovništva i postala gotovo čista staračka.

Po takvom scenariju (bez provođenja odgovarajućih prostornoplanskih i drugih mjera) 2021. godine bi:

- Šandrovac imao minimalno oko 45% stanovništva Općine i gustoću stanovanja od oko 50 st./km²,
- Šandrovac sa Lasovcem i Pupelicom imao oko 85% stanovništva Općine i gustoću stanovanja od oko 55 st./km²,
- ostala četiri naselja zajedno imala maksimalno oko 15% stanovništva Općine i gustoću stanovanja od oko 15 st./km².

Temeljem svega naprijed navedenog možemo konačno zaključiti, da bi se odgovarajućim prostornoplanskim usmjeravanjem razvitka (ali samo uz definiranje i stvarno provođenje konkretnih prostornoplanskih i drugih poticajnih instrumenata i mjera) mnogi naprijed navedeni ograničavajući faktori vjerojatno mogli eliminirati ili bar smanjiti na prihvatljivi nivo, te ostvariti zadovoljavajući i relativno ravnomjeran razvoj većeg dijela prostora Općine.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
POLAZIŠTA

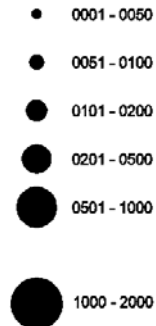
5. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja

Kartografski prikaz:

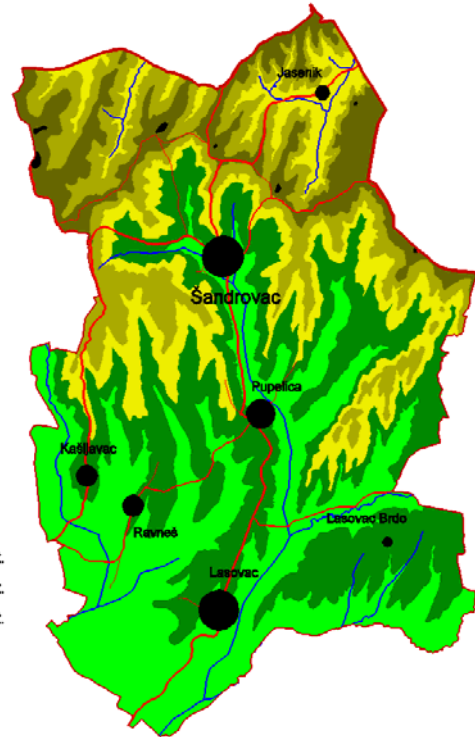
5. - 01

Razmještaj i veličinske skupine naselja 2001.

Tumač znakovlja:

Prosječna veličina naselja	
Republika Hrvatska	663 st.
Bjelovarsko-bilogorska županija	412 st.
Općina Šandrovac	289 st.

Izvor podataka: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001.

Godina podataka: 2001.

Kartografski prikaz:

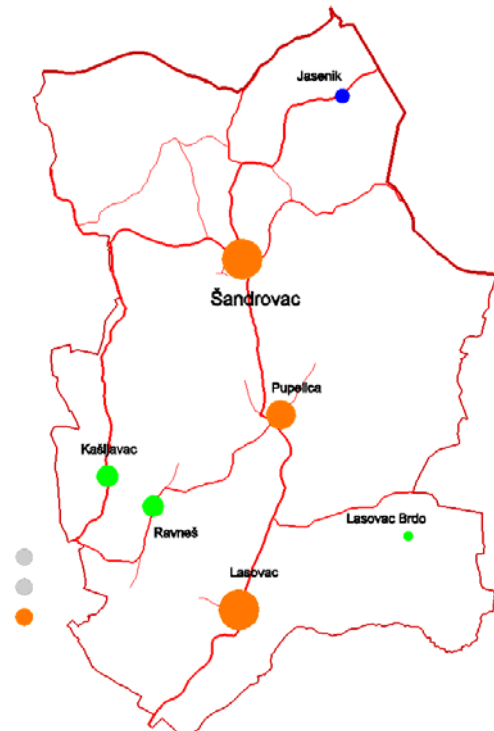
5. - 02

Tipovi kretanja stanovništva 2001. - 2021.

Tumač znakovlja:

Republika Hrvatska	●
Bjelovarsko-bilogorska županija	●
Općina Šandrovac	●

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja općine Šandrovac

Godina podataka: 2004.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac POLAZIŠTA

5. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja

Kartografski prikaz:

5. - 03

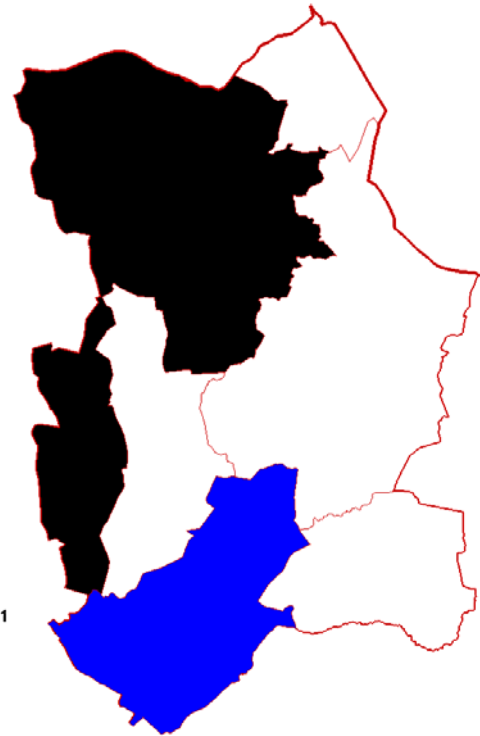
Gustoće naseljenosti po naseljima 2021. godine

Tumač znakovlja:
st./km²

Prosječna gustoća naseljenosti:
Republika Hrvatska
Bjelovarsko-bilogorska županija
Općina Šandrovac

31,1

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

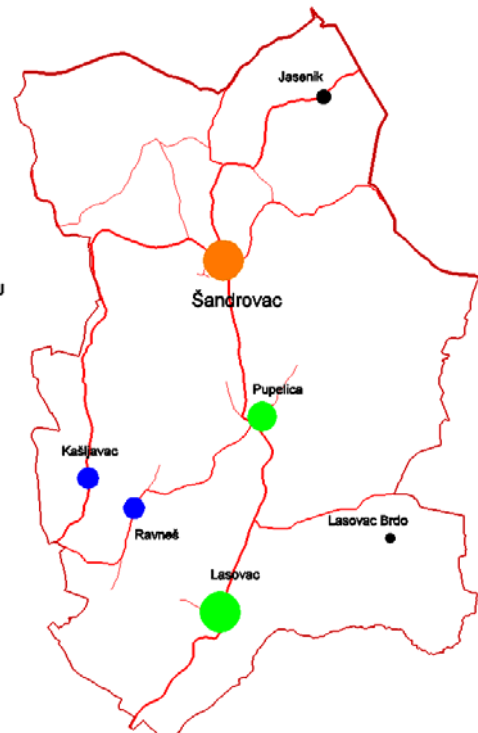
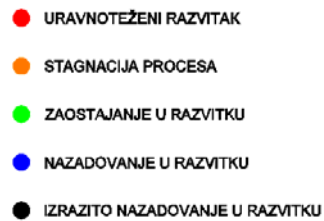
Godina podataka: 2004.

Kartografski prikaz:

5. - 04

Razvojna osjetljivost

Tumač znakovlja:

Izvor podataka: Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

Godina podataka: 2004.

B

CILJEVI

1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

1.1. GLAVNI PROSTORNO-RAZVOJNI CILJEVI I PRIORITETI

Temeljem Ustava Republike Hrvatske i pojedinih zakona, Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, kao opći cilj određeno je postizanje višeg (objektivno mogućeg) stupnja sigurnosti i razvijenosti Države, povećanje kvalitete života stanovništva na svim područjima, povećanje vrijednosti Hrvatskog prostora i uključivanje u europske razvojne sustave. U sklopu istoga Programom su posebno istaknuti glavni prostorno-razvojni ciljevi:

- ubrzani, ali održivi razvoj prema svjetskim mjerilima gospodarske učinkovitosti i zaštite okoliša, a u skladu s nacionalnim interesima,
- osnaživanje prostorno razvojne strukture Države kroz uravnotežen i realan policentričan razvitak, uspostavu snažnih okosnica i težišta razvitka temeljenih na definiranim i potencijalnim prometnim pravcima, mreži gradova (osobito srednjih i malih) i unapređenja opremljenosti infrastrukturom kao uvjetom za kvalitetan razvoj,
- kvalitetna preobrazba prostornog razvoja koja će uvažiti svjetska mjerila, ali i osobitosti hrvatskog prostora, posebno prirodnu i kulturnu baštinu, smatrajući ih razvojnim potencijalom i ključnim čimbenikom postizanja nacionalnog prostornog identiteta.

Uvažavajući prostorna i financijska ograničenja, te računajući na potrebu ubrzanog razvoja i kvalitativne preobrazbe, Strategijom i Programom su određeni prioriteti koji se odnose na programe koji će brzo dati pozitivne ekonomske učinke i utjecati na zaustavljanje negativnih kretanja u prostoru:

- tehnološka i organizacijska poboljšanja (gospodarstva i industrije),
- korištenje rezervi postojećih struktura za djelatnosti i stanovanje,
- usmjeravanje izgradnje u zone s dovoljnim kapacitetima postojeće infrastrukture, te izgradnja potrebne infrastrukture radi stvaranja uvjeta za razvoj, osobito na područjima oživljavanja gospodarstva i naseljavanja,
- izvedbu onih sustava i dionica o kojima ovisi uključivanje u europske (i državne) razvojne sustave i onih koje imaju višestruke generativno razvojne učinke,
- kontroliranje područja pojačanog interesa za ulaganja (prigradska, formirani razvojni koridori, ali i neizgrađena područja dobro opskrbljena komunalnom infrastrukturom, te u posljednje vrijeme i veći kompleksi poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu,...),
- uspostavu intervencijskih mjera za područja s ograničenjima u razvoju (depulacijska područja, ruralna, ...),
- korištenje alternativnih, lokalnih i posebnih oblika prometa, vodoopskrbe, energije i odvodnje na područjima rijetke naseljenosti i ograničenja razvoja,
- prilagođavanje uslužnih i društvenih djelatnosti prostornim ograničenjima (mobilni, disperzirani oblici, planirane dnevne migracije),
- sanaciju područja i mjesta izrazite ugroženosti okoliša),
- rezervaciju i ograničeno korištenje prostora potencijalnog razvoja koji se ne može realizirati u predvidivom razvoju i za koje ne postoji dovoljan stupanj istraženosti.

Temeljem utvrđenih ciljeva, načela i prioriteta, Strategija i Program su razradili prostorno-razvojnu strukturu Države, tako da su u stvari obvezama iz Programa relativno detaljno zadani ciljevi regionalnog, državnog i međunarodnog značaja na području svake županije.

Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije isti su operacionalizirani, dodatno određeni i manjim dijelom korigirani obzirom na specifičnosti Županije (jedna od najnerazvijenijih u grupi županija središnje hrvatske-najrazvijenijem području Hrvatske i ključnom čvorištu europskih i regionalnih prometnih pravaca).

Obzirom na sve gore navedeno, većina ciljeva prostornog razvoja Općine županijskog značaja sadržana je u planskim pokazateljima i obvezama iz Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

CILJEVI

1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

županije, a ovim Planom ih treba korigirati i svesti na, obzirom na mogućnosti i ograničenja prostornog razvoja, realno moguće okvire i definitivno utvrditi.

1.2. RAZVOJ NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA

Dokumentima prostornog uređenja šireg područja utvrđen je sustav središnjih naselja do razine lokalnih središta, a predložena su i inicijalna središta (na prostoru Općine Šandrovac niti jedno) te smjernice za planiranje pravaca razvoja i preobrazbe svih naselja, sve u cilju uspostave policentričnog sustava i što ravnomjernijeg razvoja prostora Županije i pojedinih jedinica lokalne samouprave.

Međutim, obzirom na sve utvrđeno u Polazištima, a prvenstveno na sadašnju mrežu naselja, relativno malo područje Općine i blizinu Bjelovara ciljani model je:

- jedno centralno naselje (Šandrovac),
- eventualno jedno "uvjetno" središnje naselje (Lasovac),
- ostala naselja.

Pri tom posebnu pažnju trebati posvetiti:

- osposobljavanju Šandrovca za izvršavanje planiranih mu "zadataka" većeg lokalnog središta,
- eventualnom osposobljavanju Lasovca za izvršavanje planiranih mu "zadataka" za "uvjetno" središnje naselje (minimalno potrebne centralne funkcije),
- utvrđivanju odgovarajućih pravaca preobrazbe i razvoja ostalih naselja uz pokušaj postizanja ravnomjernijeg razvoja (prvenstveno prilagođavanjem ustroja društvenih i uslužnih djelatnosti prostornim ograničenjima-mobilni i disperzirani oblici, te planiranjem dnevnih migracija).

Planskim postavkama mjerama i rješenjima mora se omogućiti provođenje tako utvrđenih pravaca preobrazbe i razvoja, a pri tome maksimalno koristeći do sada slabije iskorištene resurse.

1.3. RAZVOJ VAŽNIJIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

1.3.1. Prometni sustav

1.3.1.1. Ceste

Strateški cilj Općine Šandrovac, koji se podudaraju sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske je modernizacija postojećih županijskih i lokalnih cesta unutar izvanrednog održavanja nadležnih službi. Nedovoljna sredstva koja se izdvajaju za te svrhe iziskuju izradu prioriternih planova.

Potreba je izgradnje nogostupa uz ceste kroz naselja, gdje još ne postoje, uz uvažavanje prioriteta vezanog za rang javne ceste.

1.3.1.2. Pošta i telekomunikacije

Telekomunikacijski sustav je u stalnom razvoju, kao i njegov značaj i uloga u modernom društvu. Posljednjih godina na području Općine značajnije je moderniziran kompletan sustav telekomunikacija, ali treba i dalje težiti glavnom cilju za uspostavom kvalitetne, brze, sigurne i suvremene mreže koja će efikasno povezati područje Općine i šire.

U svrhu brže i kvalitetnije izgradnje kabela mreže potrebno je osigurati koridore uz ceste, gdje će se polagati cijevi za uvlačenje TK kabela, uz poštivanje općih smjernica, postavu kablovskih mreža istovremeno sa ostalom infrastrukturom u iste koridore uz izvođenje po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijima.

Telekomunikacijski promet ima relativno male i prihvatljive potrebe za prostorom, a pogotovo kada se koriste podzemne mreže i bežične komunikacije, pa ne narušava prostor u značajnijoj mjeri, a i u relativno kratkom vremenu okoliš se sanira.

Razvoj TV i radio difuzije ne predstavlja posebne prostorne zahtjeve, tako da se dopuna postojeće mreže radi pokrivanja područja zasjenjenja (sa slabim signalom ili bez signala) može provoditi bez posebnih prostornih ograničenja.

1.3.2. Vodnogospodarski sustav

1.3.2.1. Vodoopskrba

Glavni cilj dugoročnog programa vodoopskrbe je osiguranje dovoljne količine vode za stanovništvo i gospodarstvo u skladu s potrebama i mogućnostima razvoja cjelokupnog prostora. Radi postizanja tog cilja potrebno je na principima "održivog" razvoja pristupiti upravljanju postojećim sustavima vodoopskrbe, te planiranju i realizaciji novih sistema opskrbe vodom.

Imperativ je racionalno korištenje postojećih sustava vodoopskrbe i to na način minimalnih gubitaka vode, svođenje potrošnje vode na stvarne potrebe komunalnog standarda, prihvatljiv utrošak električne energije, i dr. Razvoj sistema vodoopskrbe Općine Šandrovac treba se odvijati u skladu s smjericama iz studije "Planovi razvitka vodoopskrbe u prostoru Županije bjelovarsko-bilogorske" izrađene od Hidroprojekt-ing 1996.godine i njene razrade kroz idejni projekt "Magistralni vodoopskrbni sustav Bjelovarsko-bilogorske županije" izrađen od Hidroprojekt-ing 1999.godine, gdje se vodoopskrba pojedinih područja rješava na nivou Županije i šire.

Kako bi se omogućila i što brže dostigla ravnomjernost vodoopskrbe posebnim kriterijima, treba riješiti prioritete izgradnje glavnih vodoopskrbnih sustava.

1.3.2.2. Odvodnja

Strateški cilj državnog značaja u odvodnji otpadnih voda je uspostava efikasnog kanalizacijskog sustava sa kontroliranim ispuštanjem u recipijente. U tu svrhu Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske predviđena je izgradnja uređaja za pročišćavanje zagađenih voda s dovodnim kolektorima i ispuštima u recipijent čija veličina prelazi 50.000 ES (državni značaj), veličine 10.000 do 50.000 ES (županijski značaj) te veličine do 10.000 ES i individualnih mjera zaštite (lokalni značaj).

Sustav kanalizacije treba razvijati prvenstveno u općinskom središtu, ali i u ostalim naseljima, uz obavezno pročišćavanje otpadnih voda prije ispuštanja u recipijent.

1.3.3. Energetski sustav

Ciljevi i smjernice energetskog razvoja županijskog značaja na području Općine Šandrovac su održanje postojećih lokacija energetskih objekata kao dobre osnove za širenje i razvitak energetskih i prijenosnih sustava te njihovog osuvremenjavanja. Pri tome treba primjenjivati najrelevantnije kriterije zaštite okoliša i posebno poticati korištenje dopunskih energetskih izvora.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

CILJEVI

1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

U opskrbi električnom energijom na području Općine Šandrovac predviđa se djelomična rekonstrukcija 10 kV i niskonaponske mreže, sve u cilju osiguranja stabilne opskrbe električnom energijom u razdoblju do 2025. godine.

Neophodno je stalno praćenje kvalitete isporučene električne energije krajnjim potrošačima, posebno u dijelovima naselja koji se brzo šire i opterećuju postojeće energetske kapacitete, koje tada treba rekonstruirati.

Strateški cilj je primjena takovih energenata koji će biti ekonomski, ali i ekološki najprihvatljiviji. U tom pogledu opskrba plinom ima prioritarno značenje. Razvoju plinske mreže pogodovalo je nalazišta prirodnog plina i nafte u Bilogorsko-podravskom bazenu.

U kontekstu razvoja privatnog poduzetništva, treba očekivati mogućnost pojavljivanja privatne inicijative u izgradnji energetskih postrojenja malih kapaciteta, što bi na razini županije trebalo stimulirati raznim mjerama.

1.3.4. Otpad

Zakonska je obveza Županije da provede mjere za zbrinjavanje neopasnog tehnološkog otpada, a preporuka je Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, da se isti odlaže na odlagališta komunalnog otpada, dok se ne osigura provođenje mjera od strane Županije.

1.3.5. Objekti javnog standarda

Razvitak javnih službi, kao skupine središnjih uslužnih funkcija, slijedit će razvitak i razmještaj njihovih korisnika i time podizati i poboljšavati standard i kvalitetu života stanovništva.

Sustavno sređivanje središnjih uslužnih funkcija temeljnih skupina javnih službi treba biti u skladu s posebnim planovima razvitka i prema odgovarajućim mjerilima (standardima) za svaku pojedinu skupinu ili podskupinu, odnosno instituciju, uključujući stvarne potrebe i veličinu njihovog utjecajnog i gravitacijskog područja, te i kroz njihovo sustavno sređivanje u okviru hijerarhije naselja u Republici Hrvatskoj.

Brojne javne službe određuju zakonske i druge prosječne norme, kriterije i standarde o društvenoj i gospodarskoj prihvatljivosti razvijanja širine i razine njihovih mreža u određenim skupovima središnjih naselja. S ciljem ostvarivanja optimalnog razvoja i strateških interesa države nužno je te prosječne norme prilagođavati stvarnim životnim uvjetima.

1.4. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA

Glavni prirodni resursi Općine su:

- relativno očuvan okoliš,
- relativno velike zalihe mineralnih sirovina (nafte, plina i opekarske gline),
- velike površine komercijalno vrijednih, zdravih šuma,
- više manjih "izoliranih" područja "čistog" poljoprivrednog tla pogodnog za stočarstvo, voćarstvo i ekološku poljoprivrednu proizvodnju,
- relativno male površine kvalitetnog poljoprivrednog tla pogodnog za intenzivnu, ali održivu poljoprivrednu proizvodnju (ali u pravilu jako osjetljivog na kemijske polutante),
- manji (lokalni) vodonosnici,...

Sve prirodne izvore treba maksimalno koristiti za brži razvoj cijelog prostora Općine, a naročito dijelove sa velikim ograničenjima, ali isključivo na principima "održivog razvoja". Pri tom posebno pažljivo treba koristiti neobnovljive i ograničene izvore, te izvore unutar ili u blizini područja posebnih uvjeta korištenja i zaštite i područja posebnih ograničenja u korištenju. Svaku eventualnu promjenu namjene površina (pa čak i režima korištenja) mora se provoditi planski, a nakon detaljnog preispitivanja utjecaja na ukupno stanje u prostoru.

1.5. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNIH DIJELOVA OKOLIŠA

Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša jedna je od najznačajnijih obveza utvrđenih Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, te su shodno tome istima relativno detaljno razrađeni ciljevi, načela i prioriteti.

Međutim, obzirom na nepostojanje potrebnih dokumenata i podloga (Izvešće o stanju okoliša i Program zaštite okoliša, Karta buke, Krajobrazna osnova i dr.), te nedostatne podatke o ekološkim karakteristikama nosivosti, kapaciteta i održivosti prostora, u Plan će trebati ugraditi i dodatne mehanizme kontrole svih značajnijih zahvata u prostoru, a posebnu pažnju posvetiti i mjerama sanacije područja ugroženog okoliša.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

2.1. DEMOGRAFSKI RAZVOJ

Sadašnja demografska situacija i procesi relativno loši na razini Općine, a loši i jako loši na nekim područjima detaljno su analizirani u poglavlju A.2.1. i A.2.2. Izrađene su i tri varijantne projekcije demografskih kretanja na nivou Općine. Kao možda nerealno optimistička, ali ipak moguća (uz odgovarajuće vođenu populacijsku politiku na svim nivoima) ocjenjena je kombinacija svih triju (prvenstveno zbog anticipacije bar dijela budućih migracijskih tokova pojedinih naselja). Po tom scenariju ukupni broj stanovnika Općine bi sa 2095 stanovnika 2001. godine blago padao do cca 2011 stanovnika 2011. godine, odnosno cca 1950 stanovnika 2021. godine, da bi tek u postplanskom razdoblju (zbog sada već bitno popravljene dobne strukture) počeo stagnirati.

Temeljem istoga izrađene su simulacije kretanja broja stanovnika po naseljima i pojedinim područjima Općine (a bez jakih mjera "upravljanja" migracijama), te je utvrđeno da bi 2021. godine:

- Šandrovac imao minimalno oko 45% stanovništva Općine i gustoću stanovanja od oko 50 st./km²,
- Šandrovac sa Lasovcem i Pupelicom imao oko 85% stanovništva Općine i gustoću stanovanja od oko 55 st./km²,
- ostala četiri naselja zajedno imala maksimalno oko 15% stanovništva Općine i gustoću stanovanja od oko 15 st./km².

Koliko god to možda izgledalo nepovoljno, postizanje gore utvrđenog broja i prostornog rasporeda stanovništva mora biti i glavni cilj demografskog razvoja Općine, a intervencije treba usmjeriti prvenstveno na zadržavanje vlastitog prirodnog prirasta svih naselja i Općine u cjelini, te eventualno privlačenje vanjskog stanovništva.

Također, obzirom na već sada niske gustoće naseljenosti pojedinih dijelova Općine, očigledna postaje i potreba za hitnim osmišljavanjem koncepcije razvitka (opstanka) rijetko i rjeđe naseljenih područja za što postoje relativno dobra iskustva nekih zemalja, ali što zahtjeva znatna sredstva i vrijeme, te angažman Države.

2.2. ODABIR PROSTORNE I GOSPODARSKE STRUKTURE

Obzirom na sve naprijed navedeno, a posebno evidentirane mogućnosti i ograničenja razvoja osnovnu prostornu strukturu Općine će činiti:

- područje Šandrovca, Pupelice i Lasovca;
Šandrovac kao veće lokalno središte, te Pupelica i Lasovac kao vitalnija veća naselja na glavnoj osovini razvitka Općine, sveukupno slabije urbanizirano i ruralno, najgušće naseljeno područje sa znatnim razvojnim resursima, treba postati oslonac razvoja svekolikog prostora Općine, ali da pri tom ne "isprazni" sav okolni prostor, prostor sa umjerenim ograničenjima u razvoju,
- područja Kašljavca i Ravneša;
relativno izdvojena dva ruralna naselja, sada izrazito monofunkcionalna naselja koja treba bar djelomično transformirati, prostori sa umjerenim i velikim ograničenjima u razvoju,
- ostali naseljeni prostor Općine;
izdvojeni, ruralni, rijetko naseljeni prostori sa vrlo velikim ograničenjima u razvoju.
- ostali pretežito nenaseljeni prostor Općine;
pretežito šumski predjeli Bilogore.

Takovoj prostornoj i razvojnoj strukturi treba prilagoditi i ciljeve razvoja naselja, gospodarstva, društvene i komunalne infrastrukture.

2.2.1. Eksploatacija mineralnih sirovina

Na području pobrđa Bilogore se vrši eksploatacija energetskih mineralnih sirovina (nafte i plina) koje su u razvoju Općine odigrale veoma veliku ulogu. Osim ove, vrši se eksploatacija mineralnih sirovina u vidu opekarske gline. Kako je eksploatacija mineralnih sirovina jedna od važnijih gospodarskih djelatnosti, kako s naslova prihoda, tako i zapošljavanja radne snage, to je u ciljevima ovog Plana potrebno predvidjeti i rezervirati površine za eksploataciju mineralnih sirovina.

2.2.2. Poljoprivreda

Prema strukturi stanovništva Općina Šandrovac ima izrazite poljoprivredne karakteristike, premda postotkom obradivih površina poljoprivrednog zemljišta u odnosu na cjelokupnu površinu Općine je uočljivo da postoji manjak ovih površina (u odnosu na površine pod šumama), a što je shvatljivo, ima li se u vidu da se radi o Općini smještenoj na pobrđu Bilogore.

Zbog toga će u smislu što boljeg i racionalnijeg korištenja raspoloživog obradivog zemljišta, a u cilju razvoja poljoprivrede trebati poticati:

- okrupnjavanje zemljišnog posjeda kao preduvjeta realizaciji intenzivne poljoprivredne proizvodnje, a u okviru obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
- razvoj intenzivne, ali održive poljoprivredne proizvodnje uz poduzimanje maksimalnih mjera zaštite tla, te postepeno razvijati suvremeno, konkurentno i ekološki čisto (prihvatljivo) poljodjelstvo, kojim će se u najvećoj mjeri štititi prirodni potencijali zemlje,
- rekultiviranje trenutačno neobrađenih i zapuštenih površina obradivog tla,
- povećanje obrazovne strukture stanovništva, kako bi isto moglo prihvatiti nove tehnologije i dostignuća na području poljoprivredne proizvodnje,
- podizanje tehničko-tehnološke razine poljoprivredne proizvodnje kao prijelaza sa ekstenzivne na intenzivnu proizvodnju,
- razvoj onih poljoprivrednih grana u kojima postoje stečene prednosti zahvaljujući tradiciji u proizvodnji (krmno bilje kao suport stočarstvu, mliječno i mesno govedarstvo s izvoznom orijentacijom-proizvodnjom baby beef-a),
- razvoj voćarstva, povrtlarstva i vinogradarstva intenzivnijeg tipa, za koje ova Općina ima sve preduvjete (obronci Bilogore-pretežite orijentacije od istoka, preko juga do zapada), jer su reljefni, klimatski i pedološki uvjeti dobra pretpostavka za njihov razvoj.

Pri realizaciji ovih razvojnih ciljeva treba voditi računa o onečišćenju tla do kojeg dolazi tretiranjem zemljišta u smislu postizanja što većih prinosa, pa ciljano intenziviranje poljodjelske proizvodnje treba provoditi na način koji štiti prirodne funkcije tla.

2.2.3. Šumarstvo

Osnovni je cilj očuvanje, zaštita i unapređenje šumskog fonda oslanjajući se pri tom na principe biologije, ekologije i šumarske znanosti, a gospodarskim mjerama osigurati takav pristup koji će omogućiti kontinuirano povećanje akumuliranja drvne mase i u najmanjoj mogućoj mjeri modificirati krajobraz.

Šumama i šumskim zemljištem gospodariti po načelu o trajnosti gospodarenja, tako da se u šumama održava biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal u svrhu što kvalitetnijeg ispunjavanja gospodarske, ekološke i socijalne funkcije šuma, odnosno općekorisnih funkcija šuma na lokalnoj i globalnoj razini.

Dugoročna koncepcija razvoja šumarstva kao djelatnosti, a ujedno i industrije prerade drveta s obzirom na njihovu međusobnu povezanost, treba se temeljiti na optimalnom odnosu između potreba za preradom drveta i općekorisnih funkcija šuma.

Na šumskim terenima sa nagnutošću terena većom od 30%, kao i u zonama označenim naročito pojačanom i pojačanom erozijom, potrebno je odrediti način gospodarenja tako da prioriteta bude protuerozijska funkcija šume.

Korisno bi bilo dio šuma uz naselja i turističke objekte urediti za rekreacijsku namjenu za koju potrebe iskazuje suvremeni način života, te poticati razvoj urbanog šumarstva radi ozelenjavanja naselja i turističkih područja.

2.2.4. Vodni resursi

Kao osnova za daljnje planiranje i projektiranje na području Općine Šandrovac biti će "Vodoprivredna osnova slijeva rijeka Česme i Glogovnice".

Cilj je takva zaštita površinskih voda, koja će biti usaglašena sa kategorizacijom površinskih voda utvrđenih ovim Planom, a koja će omogućiti dovoljnu količinu kvalitetne vode, kako za vodoopskrbu, tako i za ostale namjene.

Sve vodotehničke i meliorativne zahvate u slijevu Česme i Glogovnice, te njihovim pritokama, obavljati u suradnji sa šumarskom strukom, težeći ne remećenju vodnih odnosa na područjima na kojima nisu promijenjeni, s ciljem očuvanja prirodosti ekosustava i jednog od najvrednijih prirodnih resursa Općine i Županije - nizinskih šuma hrasta lužnjaka.

Zaštiti vodne resurse od mnogobrojnih mogućih načina zagađenja (nepročišćene otpadne vode, pesticida s okolnog poljoprivrednog zemljišta, odbacivanja smeća direktno u vode, divljih deponija smeća u neposrednoj blizini vodotoka...).

Regulirati vodotoke ili njihove dionice koji do sada nisu regulirani, a regulacija je potrebna, te na davno reguliranim vodotocima izvršiti dogradnju, sanaciju ili rekonstrukciju dotrajalih građevina i završiti nedovršene radove, radi postizanja što većeg stupnja zaštite od poplava.

Spriječiti progresiju procesa erozije i razvoja bujičnih tokova.

2.2.5. Industrija

Kao što je već u Polazištima napomenuto, industrija kao grana "velike" privrede u Šandrovcu ne postoji, nego se proizvodnja građevinskih materijala (građevinska industrija) koja se koristi eksploatacijom prirodnih resursa (opekarske gline) nalazi u sektoru malog poduzetništva (u sektoru "male" privrede).

2.2.6. Obrtništvo i malo poduzetništvo

Težište gospodarskog razvitka Općine Šandrovac leži u poticanju razvoja obrtništva i malog poduzetništva uz nastojanje da se ono iz neproizvodnih djelatnosti (trgovine i ugostiteljstva) preseli u sferu proizvodnih djelatnosti, kako bi postalo nosiocem gospodarskog razvitka Općine, kako u pogledu zaposlenosti, tako i u pogledu porasta BDP-a, a time i standarda ovdje živućeg stanovništva. U tom cilju bit će potrebno:

- poticati razvoj malog poduzetništva u sferi proizvodnih djelatnosti,

- poticati razvoj gospodarskih grana koje koriste prirodne resurse ovog kraja (šumarstvo, poljoprivreda, eksploatacija mineralnih sirovina), baziranih na suvremenim programima koji su interesantni i konkurentni na tržištu,
- poticati poboljšanje obrazovne strukture stanovništva,
- poticati primjenu suvremenih tehnologija u proizvodnji,
- poticati korištenje beneficiranih kreditnih linija
- poticati veće korištenje savjetodavnih službi, kao i njihovo veće prisustvo na terenu.

Da bi se pokrenulo proizvodno poduzetništvo, potrebno je osigurati zemljište za formiranje poduzetničke zone i opremiti ga potrebnom komunalnom infrastrukturom, te ga tako opremljenog, uz povoljne uvjete, ponuditi putem javnog natječaja zainteresiranim poduzetnicima.

2.2.7. Turizam

Turističku ponudu uklopiti u cjelokupnu turističku ponudu Bjelovarsko-bilogorske županije, pri čemu osobitu pozornost treba usmjeriti vrijednostima s prepoznatljivim identitetom ovog područja.

Prirodne, kulturne i gospodarske karakteristike treba valorizirati, jer upravo one daju dobru osnovu za razvoj lovnog turizma, Vinske ceste i seoskog turizma ("domaća" enološka i gastronomska ponuda, uključivanje posjetioca u svakodnevnicu života na imanju, mogućnost noćenja...), kao i mogućnosti razvoja izletničkog, sportsko-rekreacijskog i ostalih vidova turističke ponude.

Razvijati turističku ponudu na bazi enogastronomskih ugostiteljskih izletišta s ponudom karakterističnom za ovo područje, oblikovanih u skladu s lokalnim ambijentom, koja mogu pružati i širi spektar ponude.

Potencirati razvoj ostalih vidova turizma baziranih na specifičnostima prostora Općine Šandrovac, koji moraju biti svrsishodni kao neizostavni popratni sadržaj uz navedene značajnije vidove turističke ponude: kulturno-edukativni turizam uz kulturne manifestacije, sportsko-rekreacijski, poslovni i tranzitni turizam i sl.

Na poljoprivrednim zemljištima lošije kvalitete omogućiti zainteresiranima izgradnju sportskih ribnjaka sa pratećim objektima radi proširivanja turističke ponude i na sportsko-ribolovnu.

Revitalizirati zapuštene, postojeće objekte, te ih oblikovati u skladu s lokalnim ambijentom.

2.3. RAZVOJ NASELJA

Ovim Planom treba osigurati prostorne i druge preduvjete za razvoj, usklađen sa pravcima preobrazbe i razvoja svakog naselja odnosno grupe naselja, a koji će se utvrditi prvenstveno temeljem podataka o:

- položaju u planiranom sustavu naselja
- eventualnim razlikama sadašnjeg i planiranog položaja u sustavu naselja,
- veličini i demografskim potencijalima naselja,
- razvojnim procesima u naselju,
- sadašnjem stupnju urbanizacije naselja i odabranom optimalnom stupnju urbanizacije područja,
- morfologiji naselja,
- položaju u odnosu na osovine i središta razvoja,
- prisutnosti posebno vrijednih resursa na području,
- posebnim interesima Općine,
- prisutnosti posebnih društvenih skupina ili sudionika zainteresiranih za eventualnu revitalizaciju pojedinog naselja ili područja,...

Međutim, pri tome treba voditi računa o činjenici da nerealno visoko postavljen cilj može dovesti do upravo suprotnog efekta, odnosno nepostizanja i realno mogućeg.

2.4. RAZVOJ PROMETNE, DRUŠTVENE I OSTALE INFRASTRUKTURE

2.4.1. Prometni sustav

2.4.1.1. Ceste

Strateški cilj općinskog značaja je održavanje postojećih cesta na što višem nivou služnosti te izgradnja nogostupa uz ceste kroz naselja.

2.4.1.2. Pošta i telekomunikacije

Poštanski promet treba stalno pratiti različite potrebe lokalnog stanovništva i uvoditi nove usluge, a organizaciju poslovanja provoditi da se osigura što sigurnija i brža dostava pošiljaka.

Posljednjih godina na području Općine značajnije je moderniziran kompletan sustav telekomunikacija, ali treba i dalje težiti glavnom cilju za uspostavom kvalitetne, brze, sigurne i suvremene mreže koja će svojom fleksibilnošću moći prihvatiti nove tehnologije na tom području.

2.4.2. Vodnogospodarski sustav

2.4.2.1. Vodoopskrba

Glavni cilj dugoročnog programa vodoopskrbe je osiguranje dovoljne količine vode za svakog stanovnika i gospodarstvo, na principima "održivog" razvoja pristupiti upravljanju postojećim sustavima vodoopskrbe, te planiranju i realizaciji novih sistema opskrbe vodom.

2.4.2.2. Odvodnja

Strateški cilj općinskog značaja u odvodnji otpadnih voda je uspostava efikasnog kanalizacijskog sustava većine naselja sa kontroliranim ispustom u recipijente. Kod manjih naselja treba razmotriti, kroz izradu studija, mogućnost povezivanja više njih u jedan sustav odvodnje. U ruralnim područjima u kojima je izgradnja kanalizacije neracionalna, poljoprivredna domaćinstva trebaju provesti skupljanje otpadnih voda prema važećim zakonima i posebnim propisima.

2.4.3. Energetski sustav

2.4.3.1. Elektroopskrba

Stabilna opskrba električnom energijom je imperativ, koje treba doseći rekonstrukcijom postojećih i izgradnjom novih elektroenergetskih postrojenja i to prvenstveno niskonaponske te djelomično 10 kV mreže. Na nivou Općine Šandrovac potrebno je poticati ulaganja privatnog kapitala u proizvodnju električne energije i to posebno na bazi alternativnih izvora energije.

2.4.3.2. Plin i nafta

Održavati postojeće stanje distributivne mreže plinovoda na sadašnje nivou, te stimulirati stanovništvo raznim mjerama, kako bi ih što više koristilo taj ekološki prihvatljiv energent.

2.4.4. Zbrinjavanje otpada

Na području Općine potrebno je uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno i sveobuhvatno zbrinjavanje otpada. Organiziranim prikupljanjem komunalnog otpada potrebno je obuhvatiti sva kućanstva, kako otpad ne bi završavao bez sakupljača na nelegalnim smetlištima.

Kako na odlagalištu komunalnog otpada završava gotovo sav opasni otpad iz kućanstava i različiti iskoristivi otpad, trebalo bi analizom otpada na postojećem uređenom odlagalištu razmisliti o pokretanju projekta selektivnog prikupljanja otpada.

Sva nekontrolirana "dogovorna" i "divlja" odlagališta potrebno je sanirati prema zakonskim odredbama i zatvoriti.

2.4.5. Groblja

Na području Općine Šandrovac groblja imaju 5 naselja. Mrtvačnicu imaju groblja u 3 naselja. Zakonska je obveza da pokojnik određeno vrijeme prije pokopa odleži u mrtvačnici na groblju, pa bi svako groblje trebalo imati mrtvačnicu. Zbog toga bi i na grobljima u ostalim naseljima trebalo izgraditi mrtvačnice.

2.4.6. Razvoj društvenih djelatnosti

Razvitak društvenih djelatnosti, kao skupine središnjih uslužnih funkcija, slijedit će razvitak i razmještaj njihovih korisnika i obrnuto, planiranjem i razvitkom mreže ustanova nekih društvenih djelatnosti (npr. školstvo i zdravstvo) može se utjecati na demografski razvitak kroz podizanje i poboljšanje standarda i kvalitete života stanovništva na području Općine. Zbog toga treba sistematizaciju, razvitak i ustroj, te mrežu institucija društvenih djelatnosti planirati u uskoj vezi s planiranjem razvitka sustava naselja u Općini i postavljenim demografskim ciljevima i imati na umu raznolikost njihova utjecaja u prostoru.

Zahvati u prostoru za smještaj i razvitak sustava društvenih djelatnosti vezani su uz naselja i koriste prostor i rezerve postojećih struktura društvenih djelatnosti uz obvezu racionalnog korištenja prostora i prilagođavanje prostornim ograničenjima.

2.4.6.1. Osnovno školstvo

Planirana mreža osnovnih škola treba biti u skladu s posebnim planovima razvitka i prema donesenim odgovarajućim standardima Ministarstva prosvjete i športa uključujući stvarnu veličinu i potrebe njenog gravitacijskog područja.

Veću brigu treba posvetiti osiguranju boljih materijalnih uvjeta rada učenika i učitelja, prvenstveno kroz modernizaciju školske opreme i građevina. Kao dio osnovnog školstva treba akceptirati i druge institucije koje se brinu i osiguravaju društveni standard djece i mladeži, te jače potaknuti i stimulirati izvanškolske aktivnosti kroz bolju materijalnu osnovu.

2.4.6.2. Zdravstvo

Sustav zdravstvene zaštite na području Općine Šandrovac ustrojen je tako da mreža zdravstvenih ustanova prati ustroj zdravstva na nivou države.

Potrebni prostorni uvjeti za funkcioniranje i razvoj zdravstva postoje, a strukturne i funkcionalne promjene koje su se dogodile pri reorganizaciji i privatizaciji zdravstvenih ustanova ne iziskuju osiguranje novih prostora, već će trebati osigurati uvjete za kvalitetno uređenje, održavanje i suvremeno opremanje postojećih građevina.

2.4.6.3. Socijalna skrb

Ustroj i mreža socijalne skrbi prati ustroj socijalne skrbi na nivou države. Najveći dio problema proistječe iz psihofizičkih hendikepa, psihičkih oboljenja, te bolesti uopće, odnosno ovisnosti o alkoholu, drogi i sl., pa se socijalna skrb osobito mora povezati sa zdravstvenim ustanovama i surađivati u iznalaženju rješenja ovakvih problema.

2.4.6.4. Kultura i tehnička kultura

U svrhu podizanja kulturne razine stanovništva, te slobodnog kulturnog, umjetničkog, intelektualnog, tehničkog i drugog stvaralaštva, potrebno je dalje razviti sve aktivnosti u kulturi. Zbog sve veće potrebe za kontinuiranim tehničkim obrazovanjem potrebno je unutar ustanova i objekata kulture jače naglasiti djelatnosti tehničke kulture i poboljšati materijalne uvjete za daljnji razvitak ove djelatnosti.

2.4.6.6. Sport i rekreacija

Za razvoj sporta kao višestruko značajne društvene aktivnosti, posebice za mlađu populaciju stanovništva, potrebno je osigurati prostore i druge uvjete za razvijanje sportskih aktivnosti, rekreacije i odmora. Prirodni resursi Općine omogućavaju znatniji razvoj sportsko-rekreacijskih aktivnosti i odmora stanovništva i gostiju, pa je potrebno unaprijediti i nadograditi mrežu sportskih objekata i izletišta, s posebnim naglaskom na neke sportsko-rekreacijske aktivnosti (npr. lov, plivanje, konjički sportovi).

Zbog nedostatka sportske infrastrukture i materijalnih sredstava u svim segmentima ove djelatnosti Općina Šandrovac stagnira u razvoju sporta i rekreacije, te je potrebno jače aktivirati rješavanje ovog problema. Naročito je potrebno planirati izgradnju zatvorenih sportsko-rekreacijskih prostora koji bi pružili mogućnost korištenja tijekom cijele godine.

2.4.6.7. Vjerske zajednice

Vjerskim zajednicama, koje su jednake pred zakonom i odvojene od države, te koje će slobodno uspostaviti svoje ustrojstvo, treba omogućiti obavljanje vjerskih obreda, osnivanje škola, učilišta, drugih zavoda, te socijalnih i dobrotvornih ustanova.

2.5. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

2.5.1. Krajobraz

Obzirom da je jedan pojedinačno vrijedan krajobrazni prostor već Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije predložena za zaštitu temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode (zaštićeni krajolici i park šuma), te jedan temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (kulturni krajolik II. kategorije), a da je shodno svemu u poglavlju A.3.6. navedenom bez Krajobrazne osnove županije kao osnovne prostorno-planerske podloge teško, ako ne i nemoguće, odgovarajuće

vrednovati uobičajene autohtone krajobraze, odrediti i zaštititi najvrijednije te osmisliti koncepciju integralne zaštite prostora Općine, ovim Planom će se uz gore navedeno:

- eventualno planirati zaštita nekolicine evidentno vrednijih prostora (a koji nisu zaštićeni ili planirani za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode i Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara),
- planirati sanacija uočenih devastacija,
- nastojati planiranim zahvatima u prostoru što manje mijenjati krajobraz (i sprečavati uočene načine ugrožavanja krajolika) i odgovarajuće vrednovati i obzirno koristiti čitav prostor, a ne samo pojedine iznimne predjele.

Pri tome će se posebna pažnja obratiti na kultivirane krajolike (u zonama izgradnje kljeti i vikendica) koji su najugroženiji i najnezaštićeniji, vizurno istaknuta područja te točke i poteze značajne za panoramske vrijednosti krajolika.

2.5.2. Prirodna baština

Planom treba predložiti za zaštitu dijelove prirode koji zaslužuju posebnu zaštitu Republike Hrvatske, a u kategorijama park-šuma i zaštićeni krajolik pri čemu treba poći od predjela i lokaliteta evidentiranih Županijskim planom Bjelovarsko-bilogorske županije.

U okviru zaštite prirode, izvan zaštićenih područja treba sprečavati zahvate i djelatnosti koje bi za posljedicu imale degradaciju staništa i smanjenje biljnog i životinjskog svijeta, a u sklopu integralne zaštite prostora (prirode, okoliša, krajolika).

2.5.3. Kulturna baština

Obzirom na sadašnju relativno lošu situaciju (registriran je samo 1, a evidentirano 9 kulturnih dobara, a niti konzervatorska podloga Općine Šandrovac nije izrađena), prioritet Plana treba biti:

- sve planske postavke provjeravati i prema njihovom utjecaju na kulturna dobra,
- do proglašenja kulturnim dobrom prostornoplanerskim mjerama pokušati maksimalno zaštititi evidentirana kulturna dobra, a prvenstveno nacionalnog i regionalnog značaja i na području izraženijeg sukoba interesa zaštite kulturnih dobara te pojedinih korisnika prostora i imaoća kulturnih dobara,
- odgovarajuće vrednovati i obzirno koristiti čitav prostor, a ne samo pojedine iznimne prostore.

3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE

3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

Racionalnim korištenjem i zaštitom prostora mora se postići učinkovitija funkcionalna organizacija i štednja resursa (i čuvanje za slijedeće naraštaje). Sa stanovišta temeljnih odrednica prostornog planiranja to se prvenstveno odnosi na zaustavljanje nepotrebnog zauzimanja prostora za izgradnju naselja (stanovanje, povremeno stanovanje, proizvodne djelatnosti,...), ali i pažljivo planiranje gradnje izvan građevinskih područja, vođenja infrastrukture i dispozicije gospodarskih djelatnosti u prostoru.

Glavni cilj ovog Plana je nemijenjanje (odnosno minimalno mijenjanje) zatečenog razmještaja i odnosa glavnih kategorija korištenja zemljišta, pogotovo ne na štetu šuma i vrijednog poljoprivrednog tla, te onemogućavanje proširenja, a u konačnici i dislokacija pogrešno lociranih djelatnosti.

Racionalno korištenje prostora Općine Šandrovac ovim Planom treba planirati prvenstveno kroz:

- utvrđivanje optimalne veličine i oblika građevinskog područja svih naselja,
- realno utvrđivanje buduće namjene zapuštenih i devastiranih područja,
- detaljnu inventarizaciju infrastrukturnih datosti i pažljivu procjenu potrebnih ili poželjnih infrastrukturnih zahvata i najpovoljnijih koridora,
- detaljnu valorizaciju kvalitete prostora i okoliša s ciljem zaštite i očuvanja temeljnih vrijednosti i resursa,
- maksimalno korištenje postojećih struktura,
- realnu procjenu imovinsko-pravnih i financijskih mogućnosti pripreme i uređenja građevinskog zemljišta,
- pažljivo lociranje odnosno utvrđivanje odredbi, smjernica i kriterija za lociranje djelatnosti koji se mogu graditi izvan građevinskih područja naselja.

Poseban problem će pri tome biti utvrđivanje građevinskih područja naselja u procesu depopulacije i izrazite depopulacije, pri čemu se kao moguće alternative pojavljuju (za atraktivnija područja bliže Bjelovaru) interpolacija vikend kuća, a za pojedina područja i rješenja do sada atipična za ovo područje (pojedinačna ili grupirana poljoprivredna gospodarstva).

3.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA

Glavni cilj ovog Plana je utvrđivanje građevinskih područja naselja optimalne veličine, razmještaja i oblika, a zbog omogućavanja neometanog, skladnog razvoja naselja uklopljenog u okolni krajobraz, te racionalnog korištenja prostora i izbjegavanja mogućih negativnih posljedica po prostor.

Utvrdjivanje građevinskih područja svih naselja zbog smanjivanja utjecaja subjektivnih prosudbi i vanjskih pritisaka treba provesti kroz faze:

- određivanje izgrađenih dijelova,
- određivanje ukupno potrebne veličine,
- određivanje razmještaja i oblika neizgrađenih dijelova, te namjene ukupnog građevinskog područja,

a temeljem smjernica i kriterija Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije korigiranih zbog specifičnosti prostora Općine.

3.3. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Osnovni cilj uređenja naselja treba biti stvaranje što ugodnijeg ambijenta za život (stanovanje, rad, odmor,...), uklopljenog u krajobraz i racionalno rješenog.

Planom treba utvrditi smjernice po grupama naselja, a ovisno o:

- Planom određenim pravcima preobrazbe i razvoja,
- eventualnim autonomnim motivacijama i vrijednostima lokalnih i privatnih aktera,
- tipologiji i morfologiji naselja, te krajobraznim i kulturno-povijesnim vrijednostima,
- stupnju očuvanosti povjesne strukture i eventualnih devastacija,
- planiranim režimima korištenja (PPUO/G, UPU, DPU,...),
- ostalim relevantnim činiteljima (psihološkim, sociološkim i ekonomskim, strukturi građevinskog fonda, naselja uz državne ceste,...)

Pri tome posebnu pažnju treba posvetiti:

- u urbaniziranim i većim ruralnim naseljima;
postizanju skladnijeg kompromisa urbanog i ruralnog, formiranju "centra" naselja, načinima interpolacije gospodarskih (i poljoprivrednih) djelatnosti u pretežito stambene strukture,
- u manjim ruralnim naseljima;
saniranju napuštenog građevinskog (i poljoprivrednog) fonda, pretežitom tipu i zahtjevima suvremenih načina poljoprivredne proizvodnje (okrupnjavanju zemljišnog posjeda, formiranju seoskih gospodarstava i dr.),
- u područjima izgradnje vikendica i kljeti;
skladnom uklapanju u kultivirani ili prirodni krajobraz (posebno na vizurno istaknutim lokacijama).

Opremanje pojedinih naselja i dijelova naselja komunalnom infrastrukturom treba racionalno planirati (akceptirajući podatke o sadašnjoj iskorištenosti i realno anticipirajući potrebe i mogućnosti stanovništva), imajući u vidu "konačno" stanje, ali svakako i mogućnosti etapne izgradnje.

C

P L A N

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac PLAN

1. Prikaz prostornog razvoja Općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije

1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Prostorno-funkcionalno, općina Šandrovac je jedna od razvijenijih općina Bjelovarsko-bilogorske županije, a koja se u odnosu na Državu može prepoznati kao područje s problemima u razvoju (iako se nalazi u grupi županija središnje Hrvatske-najrazvijenijeg područja Hrvatske i ključnog čvorišta europskih i regionalnih prometnih pravaca).

Prostorno razvojnu strukturu Općine karakterizira:

- minimalni utjecaj glavne razvojne osi sjeveroistočnog dijela Županije (državne ceste D-28 i D-5 Bjelovar-Daruvar-Pakrac) koja prolazi ispod južne granice Općine,
- slaba, ali relativno dobro iskorištena glavna razvojna os Općine (županijska cesta Ž-2232 c - Šandrovac - Lasovac - državna cesta D-28),
- izrazito jaki utjecaj Bjelovara (većeg regionalnog središta i južnog pola razvoja Županije),
- zadovoljavajuća mreža relativno malog broja naselja sa jednim središnjim naseljem, jednim eventualnim "uvjetnim" središtem, a sve pod izrazito jakim utjecajem Bjelovara,
- staro, relativno dobro razmješteno stanovništvo, sa velikim udjelom poljoprivrednog stanovništva i lošom obrazovnom strukturom,
- relativno dobar položaj u odnosu na mrežu državnih cesta, te zadovoljavajuće razvijena mreža županijskih cesta i lokalnih cesta,
- relativno nerazvijeni međumjesni putnički promet,...
- iznadprosječna pokrivenost infrastrukturom (osobito plinom i vodovodom),
- relativno dobra kapacitiranost i razmještaj objekata javnog standarda,
- povoljna struktura i razmještaj temeljnih kategorija korištenja prostora,
- relativno velike površine komercijalno vrijednih zdravih šuma, koje je moguće i povećati,
- relativno velike zalihe energetskih nemineralnih sirovina,
- relativno koncentrirano gospodarstvo u jednom jačem središtu rada, dijelom nepovoljno orijentirane strukture, praktički bez malog i srednjeg poduzetništva,
- degradirana poljoprivreda pretežito ekstenzivnog tipa i usitnjenog posjeda, ali sa više manjih "izoliranih" područja "čistog" poljoprivrednog tla pogodnog za stočarstvo, voćarstvo i ekološku poljoprivrednu proizvodnju,
- relativno očuvan okoliš,
- raznovrsni krajobrazi, ali sa relativno malo visokovrijednih.

Glavni cilj izrade Plana bio je stvaranje prostornih pretpostavki za postizanje održivog (trajnog i obzirnog) razvoja čitavog prostora Općine, maksimalno koristeći sve prostorno-razvojne prednosti i rješavajući ili bar smanjujući na najmanju moguću mjeru (vodeći računa o racionalnosti rješenja) utjecaje prostorno razvojnih problema i ograničenja.

Stoga je ocijenjeno da bi maksimalne rezultate mogla dati koncepcija slijedećeg sustava naselja:

- jedno centralno naselje (Šandrovac),
- eventualno jedno "uvjetno" centralno naselje (Lasovac),
- ostala naselja,

odnosno selektivno usmjeravanog razvoja po pojedinim područjima Općine:

- područje Šandrovca, Pupilice i Lasovca;
Šandrovac kao veće lokalno središte, te Pupilica i Lasovac kao vitalnija naselja na glavnoj osovini razvoja Općine, sveukupno slabije urbanizirano i ruralno, najgušće naseljeno

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac

PLAN

1. Prikaz prostornog razvoja Općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije

područje sa znatnim razvojnim resursima, treba postati oslonac razvoja svekolikog prostora Općine, ali da pri tom ne "isprazni" sav okolni prostor, prostor sa umjerenim ograničenjima u razvoju,

- područje Kašljavca i Ravneša;
dva relativno izdvojena ruralna naselja, bipolarno orijentirana na Šandrovac i državnu cestu D-5 odnosno Bjelovar, prostor sa velikim ograničenjima u razvoju, područje koje treba pokušati revitalizirati, te osposobiti za opstanak prvenstveno stimuliranjem i olakšavanjem dnevnih migracija i opremanjem nedostajućom neophodnom komunalnom i društvenom infrastrukturom
- ostali naseljeni prostor Općine;
izdvojeni, ruralni, rijetko naseljen prostor sa vrlo velikim ograničenjima u razvoju, područja koja treba pokušati revitalizirati, te osposobiti za opstanak prvenstveno eventualnom prenamjenom, te stimuliranjem i olakšavanjem dnevnih migracija,
- ostali pretežito nenaseljeni prostor Općine;
pretežito šumski predjeli Bilogore, područja čiju strukturu ne treba bitno mijenjati, ali ih treba maksimalno iskoristiti (šumarstvo, lov, izletnički i lovni turizam,...).

2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac je prvi i temeljni prostorni plan Općine Šandrovac, a za najveći dio prostora Općine i jedini plan, temeljem kojega će se provoditi sve intervencije u prostoru. Mora biti usklađen sa Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije, te kao takav ne prenosi, već detaljno razrađuje i konkretizira njegove odredbe koje proizlaze kao obveza iz plana šireg područja, te određuje druge elemente od važnosti za uređenje, korištenje i zaštitu područja Općine.

Osnovna namjena površina određena je temeljem osnovne ocjene da Općina ima povoljnu prostornu strukturu i razmještaj temeljnih kategorija korištenja prostora u odnosu na glavne razvojne ciljeve, koja racionalnim korištenjem može polučiti zadovoljavajuće učinke u svakom pogledu (ne samo ekonomskom), te da shodno tome Planom ne treba (bitno) mijenjati bilancu i raspored osnovnih resursnih kategorija.

Zbog započetih procesa zapuštanja pojedinih područja Općine, izgradnje infrastrukturnih objekata, pojačanih ograničenja korištenja prostora i sukoba interesa na pojedinim prostorima, manje promjene namjena će se ipak morati izvršiti.

2.1. OSNOVNA ORGANIZACIJA PROSTORA

Općina Šandrovac prirodno-geografski obuhvaća prostor jedne cjeline, Bilogore, koja se može razdvojiti na dvije ipak različite podcjeline: Bilogoru, te pleistocenski ravnjak i doline Bedeničke i Kašljevačke.

Međutim, funkcionalno i razvojno, prostor Općine možemo podijeliti na četiri bitno različite cjeline:

- područje Šandrovca, Pupelice i Lasovca;

Šandrovac kao veće lokalno središte, te Pupelica i Lasovac kao vitalnija naselja na glavnoj osovini razvoja Općine, sveukupno slabije urbanizirano i ruralno, najgušće naseljeno područje sa znatnim razvojnim resursima, treba postati oslonac razvoja svekolikog prostora Općine, ali da pri tom ne "isprazni" sav okolni prostor, prostor sa umjerenim ograničenjima u razvoju, pretežito poljoprivredno područje sa naseljima u fazi stagnacije procesa i zaostajanja u razvitku, sa sjeverne strane oivičeno grebenom Bilogore,

- područje Kašljavca i Ravneša;

dva relativno izdvojena ruralna naselja, bipolarno orijentirana na Šandrovac i državnu cestu D-5 odnosno Bjelovar, prostor sa velikim ograničenjima u razvoju, pretežito poljoprivredno područje sa naseljem u fazi zaostajanja u razvitku, područje koje treba pokušati revitalizirati, te osposobiti za opstanak prvenstveno revitalizacijom, stimuliranjem i olakšavanjem dnevnih migracija i opremanjem nedostajućom neophodnom komunalnom i društvenom infrastrukturom

- ostali naseljeni prostor Općine;

ruralna, relativno izolirana, rijetko naseljena poljoprivredna područja sa naseljima u fazi nazadovanja i izrazitog nazadovanja u razvitku,

- ostali pretežito nenaseljeni prostor Općine;

gotovo nenastanjeni, pretežito šumski predjeli Bilogore.

2.2. SUSTAV SREDIŠNJIH NASELJA I PRAVCI PREOBRAZBE I RAZVOJA

2.2.1. Sustav središnjih naselja

Dokumentima prostornog uređenja šireg područja utvrđen je sustav središnjih naselja do razine lokalnih središta, a predložena su i inicijalna središta (na prostoru Općine Šandrovac samo Lasovac) te smjernice za planiranje pravaca razvoja i preobrazbe svih naselja, sve u cilju uspostave policentričnog sustava i što ravnomjernijeg razvoja prostora Županije i pojedinih jedinica lokalne samouprave. Okvirno su naznačeni i poželjni pravci preobrazbe i razvoja pojedinih grupa naselja (pri čemu su kriteriji većim dijelom prilagođeni Hrvatskim uvjetima).

Mreža naselja (pa i sama naselja) je detaljno analizirana u poglavlju A.2.2., gdje je izvršeno i početno prepoznavanje pojedinih naselja kao sadašnjih i potencijalnih razvojnih središta sukladno obvezama i kriterijima. Iz istoga je, a obzirom na sadašnju mrežu naselja, relativno malo, dobro uravnoteženo područje Općine i relativnu blizinu Bjelovara, proizišlo optimalno ustrojstvo sustava središnjih naselja Općine Šandrovac, odnosno reducirani policentrični sustav sa naseljima slijedećih karakteristika:

- Šandrovac-veće lokalno središte;
 - uz ostvarivanje određenih preduvjeta i jačanje pojedinih funkcija može izvršavati predviđene mu "zadatke" većeg lokalnog središta,
 - relativno uravnotežen odnos funkcije rada i stanovanja, bez izrazitog usmjerenja,
 - 1991. godine imao je 951, 2001. godine 851 stanovnika, a 2021. godine imat će oko 810 stanovnika,
 - 1991. godine imao je staro, a 2001. godine u dubokoj starosti stanovništvo,
 - ima depopulaciju stanovništva i stagnaciju procesa,
 - slabije urbanizirano je naselje sa dijelom formiranim centrom naselja,
 - ima gotovo potpunu opremljenost društvenom i komunalnom infrastrukturom i uslugama,
 - ima 1,14 stanova za stalno stanovanje na jedno kućanstvo i 56,6% modernih stanova,
 - gustoća stanovanja je oko 8,0 st./ha,
- Lasovac-eventualno "uvjetno" središte:
 - snagom nema uvjeta za inicijalno središte, a obzirom na planirani sustav naselja upitna je i potreba za razvojem središnjih sadržaja,
 - 1991. godine imao je 612, 2001. godine 608 stanovnika, a 2021. godine imat će oko 620 stanovnika,
 - 1991. godine imalo je staro, a 2001. godine zrelo stanovništvo,
 - ima vrlo slabu regeneraciju stanovništva i stagnaciju procesa,
 - ruralno je naselje sa dijelom poremećenom strukturom,
 - opremljeno je osnovnom društvenom i komunalnom infrastrukturom i uslugama,
 - ima 1,52 stana za stalno stanovanje na jedno kućanstvo i 37,5% modernih stanova,
 - gustoća stanovanja je oko 6,5 st./ha,
- ostala naselja.
 - Kašljavac i Ravneš imaju izvjestan broj radnih mjesta u naselju, ali sva imaju nerazmjerno jaku funkciju stanovanja (izrazito velik udio poljoprivrednog stanovništva),
 - 2001. godine imala su stanovništvo u dubokoj odnosno izrazito dubokoj starosti,
 - imaju depopulaciju odnosno izrazitu depopulaciju stanovništva i nazadovanje odnosno izrazito nazadovanje u razvitku,
 - ruralna su naselja.

2.2.2. Pravci preobrazbe i razvoja

Naselja su najupečatljiviji elementi kulturnog pejzaža. Ona odražavaju karakteristike minulog razdoblja, a istovremeno su nositelj funkcionalne organizacije i žarišta preobrazbe ukupnog prostora.

Iz prethodnih analiza je vidljivo da na području Općine praktično nema dva naselja sličnih karakteristika (demografskih, razvojnih, gospodarskih,...), te da su u čak pet od jedanaest naselja u tijeku procesi nazadovanja i izrazitog nazadovanja u razvitku. Stoga je za koliko-toliko ravnomjeran razvoj cijelog prostora Općine izuzetno važan upravo dobar odabir i uspješno utvrđivanje pravaca preobrazbe i razvoja središnjih i drugih naselja (po grupama i za svako ponaosob).

- Šandrovac-veće lokalno središte;

preobrazbu temeljiti prvenstveno na kombinaciji programa revitalizacije i infrastrukturne rekonstrukcije cijelog naselja, formiranju urbanizirane jezgre i urbanizaciji dijela naselja (eventualno putem Urbanističkog plana uređenja uže jezgre naselja), te revitalizaciji ruralnih dijelova naselja (putem odredbi ovog Plana), a pri tome;

- posebno pažljivo preispitati mogućnosti manjih povećanja gustoće stanovanja, veličine i lokacije zona proizvodne namjene, veličinu i raspored površina javnog i zaštitnog zelenila u užoj jezgri, načine interpolacije manjih proizvodnih zgrada u rubne dijelove naselja,...
- primarne i sekundarne kapacitete vratiti na prijeratni nivo uz bitno jačanje malog poduzetništva, a tercijarnu i kvartalnu strukturu djelatnosti kompletirati i optimizirati obzirom na ukupno gravitirajuće stanovništvo,
- iako mu manjka stanovništva zbog malog ukupnog demografskog potencijala Općine ograničiti izvlačenje stanovništva iz šire okolice, kako je ne bi sasvim ispraznilo, te bi optimalan porast stanovništva bio za maksimalno do cca 5 % do 2021. godine,
- u cilju sprečavanja veće emigracije bitno olakšati i ojačati dnevne migracije te povećati atraktivnost šireg područja,
- sve to realizirati maksimalno koristeći programe koji će brzo dati pozitivne učinke (tehnološka i organizacijska poboljšanja, korištenje rezervi postojećih struktura, usmjeravanjem izgradnje u zone s dovoljnim kapacitetima postojeće infrastrukture, primarnu izvedbu onih dionica i sustava o kojima ovisi uključivanje u županijske i državne razvojne sustave,...).

- Lasovac-eventualno "uvjetno" središnje naselje:

preobrazbu temeljiti prvenstveno na infrastrukturnoj rekonstrukciji cijelog naselja i rekonstrukciji devastiranih dijelova, eventualnom formiranju manje urbanizirane jezgre, te revitalizacije ruralnih dijelova naselja (putem odredbi ovog Plana), a pri tome;

- posebno pažljivo preispitati veličinu, lokaciju i uređenje zone proizvodne namjene, eventualnu interpolaciju drugih sadržaja, veličinu i raspored površina javnog i zaštitnog zelenila, mogućnosti stvaranja ugodnijeg ambijenta za život,...
- iako mu manjka stanovništva zbog malog ukupnog demografskog potencijala Općine pokušati privući stanovništvo prvenstveno izvan Općine, te bi optimalan porast stanovništva bio za cca 5% do 2021. godine, što obzirom na relativno povoljan vlastiti prirodni prirast, ne bi trebalo biti teško postići,

- ostala naselja.

preobrazbu temeljiti na revitalizaciji svih naselja, te rekonstrukciji i/ili prenamjeni zapuštenih dijelova (putem odredbi ovog Plana), a pri tome;

- postići nivo slabije urbaniziranih naselja (socio-ekonomski) ili ojačati njihov ruralni karakter,
- postići bar minimum radnih mjesta u nekim naseljima,

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac PLAN

2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

- posebno pažljivo preispitati odnose površina različitih namjena (prvenstveno stambene i gospodarske), a u cilju sprečavanja njihovog miješanja i stvaranja što ugodnijeg ambijenta za život,
- ukupna demografska kretanja stabilizirati bar na nivou depopulacije (prvenstveno smanjivanjem vlastite emigracije),
- riješiti osnovnu opskrbu i komunalnu infrastrukturu,
- jačanjem javnog prometa do Šandrovca i Bjelovara, te drugim mjerama maksimalno pojačati dnevne migracije,
- racionalizirati veličinu građevinskog područja, te preispitati mogućnost transformacije pojedinih dijelova naselja sukladno potrebama određenog tipa poljoprivredne proizvodnje,
- eventualno potaknuti preobrazbu naselja sa zainteresiranim skupinama i pojedincima u naselja prilagođena "farmerskom" tipu poljoprivrede, ili na drugi način uskladiti sa koncepcijom razvoja rijetko i disperzirano naseljenih područja,

Shodno utvrđenim pravcima preobrazbe i razvoja ovim Planom su definirani i optimalni nivoi opremanja komunalnom i društvenom infrastrukturom, veličina građevinskih i drugih elemenata uređenja naselja, s tim da su za posljednju skupinu naselja utvrđeni elementi kao da će sva opstati u više manje neizmijenjenoj veličini i obliku.

2.3. RAZVOJ I UREĐENJE PROSTORA NASELJA

Za uređenje i razvoj naselja temeljem sadašnje zakonske regulative namijenjene su površine građevinskih područja naselja, koja su kao i njihovo razgraničenje na izgrađeni i neizgrađeni dio i po namjeni, utvrđena ovim Planom na kartografskom prikazu broj 1. Korištenje i namjena prostora i površina, te na kartografskim prikazima 4.a. do 4.g Građevinska područja naselja.

Građevinska područja su ovim Planom, osim na izgrađeni i neizgrađeni dio, razgraničena i po osnovnim namjenama (prvenstveno radi lakšeg sprečavanja miješanja namjena i sukoba interesa pojedinih korisnika prostora), a obzirom da za većinu naselja na području Općine u dogledno vrijeme najvjerojatnije neće biti izrađivani planovi nižeg reda, te da će se u njima svi zahvati u prostoru provoditi temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa.

Sve namjene u pravilu su utvrđene kao osnovne (a samo iznimno isključive), kako bi se unutar njih temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa mogle utvrditi i površine drugih namjena.

Kako su od svih dijelova Plana građani najviše zainteresirani upravo za građevinska područja naselja, te da ih u pravilu zbog "navike" izgradnje na vlastitom zemljištu i podizanja cijene vlastitog zemljišta žele maksimalno proširiti, utvrđivanje građevinskih područja svih naselja je u cilju smanjivanja utjecaja subjektivnih prosudbi i vanjskih pritisaka provedeno kroz tri faze:

- određivanje izgrađenih dijelova,
- određivanje ukupno potrebne veličine,
- određivanje razmjesta i oblika neizgrađenih dijelova, te namjene ukupnog građevinskog područja.

Izgrađeni dijelovi naselja utvrđeni su temeljem obilaska terena, u skladu sa člankom 18. Odredbi za provođenje ovog Plana (građevne parcele sa tijekom Domovinskog rata oštećenim ili uništenim zgradama, bez obzira na stanje konstruktivnog sistema i godine nekorisćenja, te sve u naravi izgrađene građevne parcele bez obzira na legalnost izgradnje tretirane su kao izgrađeni dio).

U poglavlju A.2.3.8. ovog Plana već je, temeljem obilaska terena, ocjene postojećeg Prostornog Plana Općine Bjelovar i ostalih provedenih analiza, zaključeno da je zatečeno stanje

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac PLAN

2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

građevinskih područja i strukture (posebice izgrađenih dijelova) naselja relativno loše, prvenstveno zbog toga što:

- su demografski pokazatelji većine naselja već duže vrijeme loši,
- su za većinu naselja građevinska područja drastično predimenzionirana, što nije uzrokovalo ali je omogućilo raspršenu izgradnju, te uz nedostatak poticajnih mjera gotovo potpuno odvratio investitore od revitalizacije, sanacije, rekonstrukcije i zamjene postojećeg građevinskog fonda i stvorilo "naviku" građenja na vlastitom zemljištu,
- je u pojedinim naseljima jedan dio građevinskog fonda uslijed nekorištenja zapušten i oštećen,
- nijedan eventualno povijesno vrijedan dio nijednog naselja nije bio registriran kao kulturno dobro, niti su utvrđene zone i mjere zaštite,
- se građevinska područja čak 5 naselja u cijelosti ili većim dijelom pružaju uz županijske ceste,
- je u većini naselja s vremenom došlo do miješanja namjena,...

Zatečeno stanje, ako i koliko je uopće bilo moguće, pokušalo se korigirati ovim Planom i kroz utvrđivanje građevinskih područja naselja optimalne veličine i oblika, a zbog omogućavanja neometanog ali održivog razvoja naselja, bez negativnih posljedica po naselje, okolni krajobraz i ukupni okoliš. Poseban problem pri tome je bilo utvrđivanje građevinskih područja naselja u fazi izrazite depopulacije i depopulacije, pri čemu se kao moguće alternative pojavljuju (za atraktivnija područja bliže državnim cestama) interpolacija vikend kuća, a za pojedina područja i rješenja do sada atipična za ovo područje (pojedinačna ili grupirana poljoprivredna gospodarstva).

Prije, odnosno za potrebe određivanja ukupno potrebne veličine građevinskih područja za svako naselje utvrđeni su naročito:

- izgrađeni dijelovi građevinskog područja,
- planirani položaj u sustavu naselja,
- planirani demografski pokazatelji,
- gospodarski i razvojni pokazatelji,
- stanje i iskorištenost postojećeg građevinskog fonda,
- pravci preobrazbe i razvoja,
- smjernice i kriteriji iz Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije,
- autonomne motivacije i vrijednosti lokalnih i privatnih aktera,
- sadašnja i planirana bruto gustoća stanovanja,...

Temeljem analize i vrednovanja gornjih činitelja, određene su okvirno potrebne veličine građevinskih područja naselja iz donje tabele.

R. br.	Naselje	Položaj u sustavu nas.				Proizvodne i posl. zone			Izgr. GP (ha)	Potr. neizgr. GP (%)		Potr. uk. GP (ha)	Urbana preob.	Brutto gust. st.	
		2001.	2021.	uk.	moder.	po PPŽ	stvarno	2001.		2021.					
1.	Jasenik		91	66	1,10	0,29		7,1	- 5	- 5	6,8	seosko	13,5	9,8	
2.	Kašljavac		170	128	1,47	0,26		23,4	- 10	10	26,0	seosko	6,5	4,9	
3.	Lasovac	uvj. sr. nas.	608	617	1,20	0,48	treba	50,2	5 - 20	15	59,1	urb.	10,3	10,4	
4.	Lasovac Brdo		11	10	2,00	0,00		2,7	- 5	- 5	2,6	seosko	4,3	3,9	
5.	Pupelica		208	194	1,14	0,38		22,4	- 15	15	26,4	seosko	7,9	7,4	
6.	Ravneš		156	127	1,24	0,43		23,3	- 10	10	25,9	seosko	6,0	4,9	
7.	Šandrovac	v. lokalno sr.	851	816	1,16	0,57	ima	92,4	5 - 20	20	115,5	j. urb.	7,4	7,1	
Ukupno			2095	1958	1,21	0,47		221,5			262,1		8,0	7,5	

Zbog rubnog položaja u odnosu na naselje, potrebna proizvodna zona u Šandrovcu riješena je kao zona izdvojene namjene.

Određene nelogičnosti (najuočljivije kroz komparaciju bruto gustoća stanovanja) javile su se prvenstveno zbog relativno velikog broja, uslijed negativnih demografskih kretanja, napuštenih obiteljskih kuća, te bitno različitih dubina građevinskih područja pojedinih naselja.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac PLAN

2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Shodno utvrđenim pravcima preobrazbe i razvoja ovim Planom su i za naselja u procesu izrazitog nazadovanja utvrđeni veličina građevinskih područja i drugi elementi uređenja naselja, kao da će sva opstati u više manje neizmijenjenoj veličini i obliku, ali su dane i smjernice za njihovu eventualnu preobrazbu u skladu sa budućim koncepcijama razvoja rijetko i disperzirano naseljenih područja.

Prije, odnosno za potrebe određivanja razmještaja i oblika neizgrađenih dijelova, te namjene ukupnog građevinskog područja za svako naselje utvrđeni su:

- izgrađeni dijelovi građevinskog područja,
- ukupno potrebna veličina građevinskog područja,
- povijesna, zatečena i planirana morfologija naselja,
- topografski i reljefno - klimatski činitelji,
- sadašnji i planirani stupanj urbanizacije,
- sadašnji i planirani tipovi poljoprivrednih gospodarstava, te zatečeni i anticipirani razmještaj građevina na parcelama,
- posebni uvjeti korištenja (prirodna i kulturna baština te krajobrazne vrijednosti),
- posebna ograničenja u korištenju (zaštitni i inundacijski pojasevi),
- posebne mjere uređenja i zaštite,
- naznačeni i ostali mogući pravci i načini širenja (ili sažimanja) naselja,
- pokrivenost pojedinih dijelova naselja prometnom i ostalom infrastrukturom,
- pružanje uz državne i županijske ceste čije se trase neće izmicati,
- autonomne motivacije i vrijednosti lokalnih i privatnih aktera,
- obveza izrade prostornih planova užih područja, načini usmjeravanja izgradnje u pojedina područja, pripreme i uređenja zemljišta za izgradnju,...

Dubina građevinskog područja određivana je varijabilno, od naselja do naselja (od minimalnih 30 pa do maksimalnih 100 m), a prvenstveno temeljem analiza:

- morfologije naselja,
- tradicijske širine, dubine i organizacije parcele,
- reljefa,
- planirane namjene.

s tim da se u ruralnim naseljima bez obzira na datosti reljefa, dubina u pravilu nije smanjivala ispod 50 m zbog ipak moguće izgradnje na pojedinim lokacijama.

Zbog relativno loših demografskih pokazatelja većine naselja, potrebne površine neizgrađenih dijelova građevinskih područja su u pravilu riješene popunjavanjem dijela postojećih "praznina" u zatečenoj strukturi naselja. Stoga ovim Planom nije umanjen problem pružanja naselja uz županijske ceste (usmjeravanjem razvoja u širinu), ali se strogo pazilo da se isti niti ne poveća povećanjem ukupne dužine građevinskog područja. U pravilu su se popunjavale samo praznine nastale rušenjem starih građevina i "preskakanjem" izgradnje (najčešće zbog "navike" izgradnje na vlastitom zemljištu), dok su praznine nastale organskim razvojem naselja ostale kao takve.

Razvoj u širinu planiran je samo za Šandrovac i to u prijašnjih godina već naznačenim pravcima. U ostalim naseljima u kojima je to uopće moguće i potrebno, "centre" treba pokušati formirati grupiranjem centru pripadajućih sadržaja na već većinom naznačenim lokacijama.

Temeljem prihvaćenih primjedbi sa javne rasprave, veličine i razmještaj neizgrađenih dijelova građevinskih područja nekoliko naselja su se nešto izmijenile (povećale), ali su još uvijek za većinu naselja ostale unutar prihvatljivih granica, što je vidljivo i iz donje tabele.

napomena: u odnosu na prijašnja, ovim Planom utvrđena građevinska područja, manja su za više od 100 ha

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac PLAN

2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

R. br.	Naselje	Položaj u sustavu nas.	Stanovnika		Stanova 2001.	Kuć. 2001.	Uk. GP (ha)	Neizgrađeno GP				Brutto gust. st.		Ukupno GP	
			2001.	2021.				(ha)	(%)	pot. (%)	2001.	2021.	ha/stan.	ha/dom.	
1.	Jasenik		91	66	34	31	7,9	0,8	9,2%	- 5	11,5	8,4	0,2	0,3	
2.	Kašijavac		170	128	85	58	24,2	0,8	3,2%	10	7,0	5,3	0,3	0,4	
3.	Lasovac	uvj. sr. nas.	608	617	212	176	56,4	6,2	9,9%	15	10,8	10,9	0,3	0,3	
4.	Lasovac Brdo		11	10	6	3	2,6	0,0	0,0%	- 5	4,2	3,8	0,4	0,9	
5.	Pupelica		208	194	74	65	23,2	0,8	3,3%	15	9,0	8,4	0,3	0,4	
6.	Ravneš		156	127	67	54	25,7	2,4	8,5%	10	6,1	4,9	0,4	0,5	
7.	Šandrovac	v. lokalno sr.	851	816	319	274	111,7	18,3	14,1%	20	7,6	7,3	0,4	0,4	
Ukupno			2095	1958	797	661	251,7	29,3	10,4%		8,3	7,8	0,3	0,4	

Zbog naprijed navedenih razloga građevinska područja su ovim Planom osim na izgrađeni i neizgrađeni dio razgraničena i po osnovnim namjenama na:

- povremeno stanovanje,
- stambenu namjenu,
- mješovitu namjenu;
 - pretežito povremeno stanovanje,
 - pretežito stanovanje 1,
 - pretežito stanovanje 2,
 - pretežito poljoprivredna gospodarstva,
- gospodarsku namjenu;
 - poljoprivrednu,
 - proizvodnu 1,
 - proizvodnu 2,
 - poslovnu,
 - ugostiteljsko-turističku,
- javnu i društvenu namjenu,
- sportsko-rekreacijsku namjenu,
- javne zelene površine,
- groblja,

s tim da zbog nedostupnih i netočnih podataka unutar građevinskih područja nisu izdvojene površine infrastrukturnih sustava i vodotoka. Sve namjene su u načelu utvrđene kao osnovne (a samo iznimno isključive), te se unutar njih mogu temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa utvrditi i površine drugih namjena.

Pri određivanju namjene građevinskih područja maksimalno su poštivane potrebe i želje stanovništva, te zatečeno stanje, uz planerske intervencije neophodne zbog sprečavanja izrazitijeg miješanja namjena i sukoba interesa (naročito u kontaktnim zonama javne i društvene te sportske i rekreacijske namjene i drugih namjena).

Udjeli pojedinih namjena u ukupnoj površini građevinskog područja svakog naselja i ukupnoj površini građevinskih područja svih naselja prikazani su u slijedećoj tabeli.

R. br.	Naselje	Uk. GP ha	Pov. st. ha	St. ha	Mješovita								Gospodarska				Javna i društ. ha	Sport. i rekr. ha	Javne zel. pov. ha	Groblja ha							
					pov. st.		st. 1 i 2		polj. gos.		proizv. ha	posl. ha	poljopr. ha	ha	%	ha					%						
					ha	%	ha	%	ha	%												ha	%	ha	%		
1.	Jasenik	7,9	0,0	0,0	0,0	0,0	7,9	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0								
2.	Kašijavac	24,2	0,0	0,0	4,9	20,2	0,0	19,3	79,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0								
3.	Lasovac	56,4	0,0	0,0	0,0	0,0	47,1	83,5	0,8	1,4	0,0	8,5	15,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0								
4.	Lasovac Brdo	2,6	0,0	0,0	0,0	2,6	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0								
5.	Pupelica	23,2	0,0	0,0	0,0	0,0	20,2	87,1	0,0	0,0	3,0	12,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0								
6.	Ravneš	25,7	0,0	0,0	4,4	17,1	0,0	20,6	80,2	0,7	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0								
7.	Šandrovac	111,7	1,1	1,0	0,0	2,3	2,1	22,7	20,3	66,6	59,6	9,3	8,3	0,9	0,8	0,0	1,9	1,7	6,2	5,6	0,7	0,6	0,0	0,0			
Ukupno			251,7	1,1	0,4	0,0	0,0	11,6	4,6	25,3	10,1	181,7	72,2	10,8	4,3	0,9	0,4	11,5	4,6	1,9	0,8	6,2	2,5	0,7	0,3	0,0	0,0

Temeljem iskazanih želja stanovništva, prevladavajuća namjena je mješovita namjena-pretežito poljoprivrednih gospodarstva sa čak 72,2%, što možda najzornije govori o sadašnjoj gospodarskoj i prostornoj strukturi Općine. Tolika zastupljenost mješovite namjene-pretežito poljoprivrednih gospodarstva, kao i neka rješenja za interpolaciju gospodarskih sadržaja unutar područja drugih namjena (zbog sadašnjeg nivoa razvoja i uređenja prostora na žalost nužna i od

stanovništva prihvaćena), neće uzrokovati, ali će nažalost ipak omogućiti određeno mješanje namjena, te na taj način bitno utjecati na kvalitetu življenja.

Izdvojene veće površine gospodarske namjene-proizvodne utvrđene su samo u naseljima Šandrovac i Lasovac. Gospodarska namjena-poslovna, javna i društvena namjena i sportsko rekreacijska namjena utvrđene su samo u naselju Šandrovac. U ostalim naseljima će se po potrebi temeljem odredbi za provođenje ovog Plana proizvodne i poslovne te javne i društvene zgrade graditi na površinama drugih namjena. Unutar građevinskog područja utvrđeno je groblje samo u naselju Šandrovac.

Detaljna namjena pojedinih površina utvrdit će se lokacijskim i građevnim dozvolama.

2.4. RAZVOJ I UREĐENJE PROSTORA IZVAN NASELJA

Planom su na kartografskom prikazu broj 1. Korištenje i namjena prostora i površina u pravilu utvrđeni prostori osnovne ili dominantne (a samo iznimno isključive) namjene.

2.4.1. Poljoprivredna tla isključivo osnovne namjene

Poljoprivredna tla isključivo osnovne namjene različitih karakteristika zauzimaju 1509,60 ha, odnosno cca 24,04% prostora Općine Šandrovac, i najvećim dijelom svrstana su u plansku grupu tala "ostala obradiva poljoprivredna tla". Obzirom da bonitetna karta Županije i Općine nikada nije uspostavljena, podjela na planske grupe je napravljena temeljem analiza postojeće prostorno-planske dokumentacije, namjenske pedološke karte Hrvatske, katastarskih podloga i obilaska terena, a temeljem smjernica i kriterija Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije i na način detaljno iznesen u poglavlju A.3.1.

Najkvalitetnija tla na području Općine-ostala obradiva poljoprivredna tla, zbog relativno lošijih pedoloških karakteristika tala u dolinama rijeka i na pleistocenskom ravnjaku, najrasprostranjenija su na blažim ocjeditim obroncima Bilogore. U nižim područjima koriste se većinom za ratarstvo (vlažniji dijelovi kao livade za stočarstvo), a u višim za ratarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo.

Ovim Planom je dozvoljena prenamjena ostalih obradivih tala u planirane svrhe, te za izgradnju drugih objekata čija se izgradnja temeljem posebnih propisa može planirati izvan građevinskih područja, ali isključivo temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana.

2.4.2. Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište

U višim područjima poljoprivredno tlo je rascjepkano šumama, dok je na padinama Bilogore prema nizinskom području i vlažnijim (pa i močvarnim) površinama uz vodotoke jednim dijelom obraslo šikarama, a jednim dijelom se koristi (ili se koristilo) kao livade. Iste (uz nešto poljoprivrednog tla nagiba većeg od 15%) čine najveći dio tala razvrstanih u plansku skupinu "ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište" koja zauzima 1590,20 ha što je cca 25,33% površine Općine. U nižim područjima koristi se većinom za ratarstvo (većinom kao livade za stočarstvo), a u višim za vinogradarstvo, voćarstvo i stočarstvo.

Prenamjena ostalih poljoprivrednih tala, šuma i šumskog zemljišta, je dozvoljena u ovim Planom planirane svrhe, te pošumljavanje i izgradnju drugih objekata čija se izgradnja temeljem posebnih propisa može planirati izvan građevinskih područja, ali isključivo temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana.

Kao posljedica negativnih demografskih trendova, te nerentabilnosti ekstenzivne poljoprivrede, u pojedinim dijelovima Općine primjetno je u zadnje vrijeme zapuštanje i zarastanje

poljoprivrednog tla u nekvalitetne šikare. Planom nisu planirane konkretne površine za preoblikovanje uzgojnim radovima, introdukciju ili potpunu izmjenu divlje niklih vrsta, kao i organizirano pošumljavanje (ili određivanje eventualne druge namjene), koje se međutim mora provoditi planski (vrijednim vrstama, osobito hrastom lužnjakom u nižim područjima) i uz uključivanje prostornih planera.

Vodoprivrednim studijama su analizirane i preporučivane daljnje melioracije hidromorfnih tala (sada razvrstanih u planske grupe ostala poljoprivredna obradiva tla i ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište) na području sliva, ali iste ovim Planom nisu planirane obzirom na za sada diskutabilnu potrebu i rentabilnost. Isto tako Planom nisu planirane niti komasacije i preparcelacije čiju potrebu i prioritete treba tek utvrditi posebnim elaboratom (a pri tome kao i kod pošumljavanja, vodeći računa o vrijednostima krajobraza i odredbama smjernicama i kriterijima ovog Plana).

2.4.3. Šume isključivo osnovne namjene

Šume različitih vrsta zauzimaju površinu od 2438,70 ha, što je 38,84% površine Općine.

Najveće šumske površine su na grebenu i obroncima Bilogore i rasprostiru se u obliku potkove od sjeverne preko jugo-istočne strane Općine (iznad 150 m nadmorske visine) sa najzastupljenijim šumskim vrstama običnom bukvom, običnim grabom i hrastom kitnjakom. U dolinama potoka, prema i u nizini, javljaju se sastojine s hrastom lužnjakom, običnim grabom, topolom, vrbom i johom.

Najvećim dijelom šume se vode kao gospodarske. Šuma posebnih namjena i zaštitnih šuma nema, iako u stvari najveći dio šuma iznad 150 m nadmorske visine ima i zaštitnu funkciju, obzirom da se radi o pretežito nestabilnim terenima sa velikim brojem aktivnih i potencijalnih klizišta, te eroziji izloženih područja.

Ovim planom nije planirana niti jedna šuma posebne namjene. Površinu šume oko Šandrovca trebalo bi eventualno planirati i kompleksno urediti u sklopu većeg centra za rekreaciju i odmor građana.

Planom nisu planirane konkretne površine za pošumljavanje ili prenamjenu, ali će obzirom na naprijed navedeno iste trebati utvrditi posebnim elaboratima.

Prenamjena šuma isključivo osnovne namjene, je dozvoljena u ovim Planom planirane svrhe (s tim da opravdanost izgradnje akumulacija treba još dodatno preispitati), te izgradnju drugih objekata izgradnja kojih se temeljem posebnih propisa može planirati izvan građevinskih područja, ali isključivo temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana.

2.4.4. Vodne površine

Vodotoci na području Općine su pretežito brdsko-nizinskog tipa. Obale vodotoka su najvećim dijelom zapuštene, te u sadašnjem stanju nisu aktivirane kao područja za izlete, rekreaciju i izgradnju.

U svrhu zaštite od velikih voda važećim vodoprivrednim osnovama nisu predviđeni veći regulacijski radovi.

Planirana je izgradnja i višenamjenskih akumulacije.

Planiranje svih radova na vodotocima treba pažljivo provesti, vodeći pri tome računa o vrijednostima krajobraza i utjecaju na postojeće ekosustave.

Vodotoci površine od 13,20 ha (ukupna dužina od 26,40 km, s aproksimativno uzetom širinom od 5 m za cijelo područje) i druge postojeće vodne površine na području Općine same po sebi ne

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac PLAN

2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

zauzimaju veće prostore, međutim ako se uračunaju površine planiranih akumulacija od 374,80 ha s inundacijskim pojasom površine 66,38 ha (aproksimativno je uzeta širina od 20 m za cijelo područje), te inundacijski pojasevi uz vodotoke od 52,80 ha, površine vodnog dobra zauzimaju čak 507,18 ha što je 8,10% površine Općine, te svojim utjecajem na prostor bitno utječu na ukupnu sliku područja Općine Šandrovac.

2.4.5. Prostori za izgradnju izvan naselja

2.4.5.1. Prostori zona izdvojene namjene (izdvojena građevinska područja)

Unutar prostora osnovne namjene, ovim Planom je utvrđena samo jedna zona izdvojene namjene, odnosno površine za izgradnju izvan naselja zgrada koje su nespojive s ostalim funkcijama naselja, a koja se temeljem posebnih propisa ne može planirati izvan građevinskih područja.

Gospodarska namjena-proizvodna 1

Zona izdvojene namjene u Šandrovcu, gospodarske namjene-proizvodne 1, ukupne površine 6,31 ha (ustvari industrijska zona naselja Šandrovac).

2.4.5.2. Izgradnja izvan građevinskog područja

Unutar prostora osnovne namjene ovim Planom je utvrđen čitav niz većih površina za izgradnju izvan naselja, a koja se temeljem posebnih propisa može planirati izvan građevinskih područja.

Temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovoga Plana moguće je razgraničiti još i niz manjih, maksimalne veličine do 3,0 ha.

Prometna infrastruktura

Infrastrukturni sustavi, a naročito prometni, su veliki korisnici i potrošači prostora. Ceste svih kategorija sada zauzimaju cca 1,17 % ukupne površine Općine Šandrovac.

Na kartografskom prikazu broj 1. Korištenje i namjena površina prikazani su koridori županijskih cesta, lokalnih cesta i važnijih cesta koje nisu javne. Svi koridori izvan i unutar građevinskih područja naselja su postojeći.

Ostala infrastruktura

Ostali infrastrukturni i komunalni sustavi (groblja, vodoopskrba, plinoopskrba, elektroopskrba, telekomunikacije) razvijati će se temeljem zasebnih konceptijskih rješenja. Koridori i lokacije, kojima su definirane ili rezervirane površine sustava prikazani su na kartografskim prikazima broj 1 Korištenje i namjena površina i broj 2.a-2.c Infrastrukturni sustavi. Obzirom da se velika većina vodi nadzemno ili podzemno, u pravilu ne utječu direktno na namjenu površina, ali već samim prisustvom mijenjaju sliku prostora i ograničavaju neke vidove korištenja.

Gospodarska namjena

Planom nije planirana niti jedna lokacija gospodarske namjene - površina za iskorištavanje mineralnih sirovina.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
PLAN

2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Međutim temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovoga Plana moguće je razgraničiti još niz površina za izgradnju izvan naselja, a koja se temeljem posebnih propisa može planirati izvan građevinskih područja, prvenstveno u funkciji iskorištavanja energetske mineralnih sirovina, te obavljanja poljoprivredne djelatnosti (i u kombinaciji sa seoskim turizmom), ali do maksimalne veličine do 3,0 ha.

Rekreacijska namjena

Planom je utvrđeno nekoliko postojećih lokaliteta, te tri planirana, a temeljem posebnih planova pojedinaca.

Međutim temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovoga Plana moguće je razgraničiti još niz površina za izgradnju izvan naselja, ali do maksimalne veličine do 3,0 ha.

Posebna namjena (objekti obrane)

Na području Općine utvrđen je jedan prostor posebne namjene, a u slučaju potrebe mogu se utvrditi i drugi, temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
P L A N

2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

2.3. TABELARNI PRIKAZ

Redni broj	OPĆINA ŠANDROVAC	Oznaka	Ukupno ha	% od površ. Općine	stan/ha ha/stan
1.0	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA	TABLICA 3			
1.1	Građevinska područja ukupno	GP	251,70	4,01	8,32
	Izgrađeni dio GP		222,40	3,54	9,42
	obalno		0,00	0,00	0,00
	otočno		0,00	0,00	0,00
	kontinentalno-granično		0,00	0,00	0,00
	ostalo		222,40	3,54	9,42
1.2	Izgrađene strukture van GP ukupno		15,95	0,25	131,35
	gosp. namjene - proizvodne	I	6,95	0,11	301,44
	gosp. namjene - eksploatacijska polja	E	4,80	0,08	0,00
	gosp. namjene - akvakultura	H	0,00	0,00	0,00
	gosp. namjene - poslovne	K	0,00	0,00	0,00
	gosp. namjene - ugostiteljsko turističke	T	0,00	0,00	0,00
	športsko - rekreacijske namjene	R	4,20	0,07	498,81
1.3	Poljoprivredno tlo osn. namjene ukupno	P	1509,60	24,04	0,72
	osobito vrijedna obradiva tla	P1	0,00	0,00	0,00
	vrijedna obradiva tla	P2	159,30	2,54	0,08
	ostala obradiva tla	P3	1350,30	21,51	0,64
1.4	Šume osnovne namjene ukupno	Š	2438,70	38,84	1,16
	gospodarske	Š1	2438,70	38,84	1,16
	zaštitne	Š2	0,00	0,00	0,00
	posebne namjene	Š3	0,00	0,00	0,00
1.5	Ostale poljopr. i šumske površine ukupno	PŠ	1590,20	25,33	0,76
1.6	Vodne površine ukupno	V	388,00	6,18	0,19
	vodotoci		13,20	0,21	0,01
	jezera		0,00	0,00	0,00
	akumulacije		374,80	5,97	0,18
	retencije		0,00	0,00	0,00
	ribnjaci		0,00	0,00	0,00
1.7	Ostale površine ukupno		84,45	1,35	0,04
	posebne namjene	N	2,40	0,04	0,00
	infrastrukturni sustavi	IS	73,20	1,17	0,03
	grobља	G	8,85	0,14	0,00
	Općina sveukupno		6278,60	100,00	

3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.1. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

«Strategijom gospodarskog razvoja želi se u planiranom razdoblju zaustaviti trend nazadovanja i pada poljodjelske i industrijske proizvodnje na području Bjelovarsko-bilogorske županije, te uspostaviti određene smjernice i prioritete za revitalizaciju gospodarstva».

3.1.1. Eksploatacija mineralnih sirovina

Na području Općine je jedna od važnijih gospodarskih djelatnosti eksploatacija energetskih mineralnih sirovina (nafte i plina) od koje pritječu znatna proračunska sredstva, ali koja zapošljava relativno mali broj "domaće" radne snage. Eksploatacija opekarske gline je moguća, ali za sada malo vjerojatna.

Ovim Planom su za eksploataciju mineralnih sirovina rezervirane relativno velike površine, ali bez bitne nadogradnje to nije djelatnost na kojoj Općina može temeljiti daljnji razvoj.

3.1.2. Poljoprivreda

Šandrovac, kao općina izrazitih poljoprivrednih karakteristika, ali i kao općina koja je većim dijelom locirana na brdovitom terenu, treba maksimalno koristiti pozitivne prirodne datosti reljefa, a nastojati maksimalno anulirati njegove negativne efekte (nedostatak vrijednih obradivih poljoprivrednih zemljišta, kao i smanjenu površinu obradivih zemljišta), pa će osnovni cilj unapređenja poljodjelske proizvodnje biti:

- racionalno korištenje obradivih poljoprivrednih zemljišta, te prijelaz sa ekstenzivnog načina proizvodnje na usitnjenom zemljišnom posjedu, na intenzivan način proizvodnje na okrupnjenom poljoprivrednom posjedu, te onemogućavanju korištenja kvalitetnog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe,
- briga da se privede namjeni sve neobrađeno, a kvalitetno poljoprivredno zemljište,
- potreba da se koristi konfiguracija brdovitog terena za uzgoj onih poljoprivrednih grana (voće i povrće) koje su deficitarne na tržištu, a kojima reljef i klimatski uvjeti ovog kraja pogoduju. Isto tako, potrebno je poticati razvoj mliječnog i mesnog govedarstva,
- saniranje devastiranog tla nakon eksploatacije,
- usmjeravanje i poticanje proizvodnje zdrave hrane i na tržištu prepoznatljivih proizvoda,
- unapređenje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, koje treba biti jedan od instrumenata rasta poljoprivredne proizvodnje i zaustavljanja depopulacije.

U svrhu realizacije gore navedenih ciljeva potrebno je:

- vršiti konstantnu stručnu edukaciju poljoprivrednih proizvođača, odnosno poboljšati obrazovnu strukturu poljoprivrednog stanovništva,
- primjenjivati suvremene tehnologije u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji, kao i poticati prijelaz na proizvodnju zdrave (EKO) hrane,
- investirati u poljoprivrednu proizvodnju sredstvima proračuna Općine, Županije, beneficiranim kreditnim linijama ("Gruda snijega", "Poduzetnik", "Poduzetnik 2" i dr.) ili sredstvima inostranih investitora.

Pri tom treba imati na umu, da se gore navedeni način intenzivne poljoprivredne proizvodnje treba odvijati u okviru održivog razvoja (razvoja pri kojem nije narušena ekološka ravnoteža prirodnog sustava), uz primjenu svih potrebnih mjera zaštite okoliša.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac PLAN

3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

3.1.3. Šumarstvo

Šumama gospodariti i dalje po važećim Gospodarskim osnovama i njima određenom etatu. Etat je moguća količina drvne mase za sječu i podatak koji govori o očuvanju šuma i akumuliranju drvne mase u skladu sa trajnosti prihoda-šume.

Na šumskim terenima sa nagnutošću terena većom od 30%, kao i u zonama označenim naročito pojačanom i pojačanom erozijom, potrebno je odrediti način gospodarenja tako da prioriteta bude protuerozijska funkcija šume.

Korisno bi bilo dio šuma uz naselja i turističke objekte urediti za rekreacijsku namjenu za koju potrebe iskazuje suvremeni način života, te sukladno potrebama poticati razvoj urbanog šumarstva radi ozelenjavanja naselja i turističkih područja.

U iskorištavanju šuma bitna je struktura u smanjenju korištenja drveta u daljnjoj preradi, što dolazi do izražaja u smanjenju ogrjevnog drveta, a u povećanju udjela celuloznog drveta i trupaca za furnir i ljuštenje koji se prerađuju u visokovrijedne proizvode.

Šume štiti od biljnih bolesti i šumskih štetnika (praćenjem i suzbijanjem), fizički ih čuvati od krađe i bespravne sječe, zaštititi ih od požara i šteta od divljači, kao i od zagađivača i svih drugih negativnih utjecaja.

3.1.4. Vodni resursi

3.1.4.1. Uređenje režima voda

U periodu koji slijedi na slivu rijeke Česme veća pažnja će se morati pokloniti gospodarskom održavanju hidrosistema.

3.1.4.2. Planirane akumulacije

Planirane akumulacije ucrtane su u kartografskom prikazu 1 Korištenje i namjena prostora i kartografskom prikazu 2.3 Infrastrukturni sustavi-Vodnogospodarski sustav,

Površine vodnog lica akumulacija Lazarevac, Ravneška i Šandrovac su korigirane i smanjene iz razloga njihovog rasprostiranja na područjima naselja i infrastrukturnih sustava.

Površina vodnog lica planirane akumulacije Ravneška korigirana je tako da su od jedne, nastale dvije manje planirane akumulacije.

Vodno lice akumulacija Šandrovac i Bedenik djelomično prelazi i na područje susjedne Općine Velika Pisanica.

Tabelarni prikaz površine zaplavnih prostora planiranih akumulacija određenih ovim Planom, s osnovnim podacima:

RED. BROJ	AKUMULACIJA (planirana)	VODOTOK	POVRŠINA AKUM.(ha) (područje Općine)
1.	LAZAREVAC	Miklas	41,68
2.	RAVNEŠKA (zapadni dio)	Ravneška	32,1
2.	RAVNEŠKA (istočni dio)	Ravneška	68,11
3.	ŠANDROVAC	Sandrovačka	101,85
4.	BEDENIK	Bedenička	131,06
ukupno			374,8

Za svaku potencijalnu akumulaciju koja je planirana, a prostire se u blizini ili na šumskim područjima, potrebno je analizirati opravdanost izgradnje radi njihovog negativnog utjecaja na okoliš, zbog rušenja šuma, a i zbog bližih šumskih sastojina kojima će biti narušena općekorisna funkcija koje šume daju, s tim da postoji i mogućnost njihovog propadanja.

3.1.4.3. Zaštita od poplava

Na području Općine davno su vršeni regulacijski zahvati korita vodotoka. Svake godine izvodi se samo njihovo tehničko čišćenje.

Tehničko čišćenje i održavanje treba se i dalje odvijati planski.

3.1.4.4. Erozija i bujični tokovi

Da bi se spriječila progresija procesa erozije i razvoj bujičnih tokova predviđaju se radovi koji imaju za zadatak sanaciju erozije i uređenje bujičnih tokova. To su kompleksni zahvati koje bi se prvenstveno na nivou Županije kao i na području Općine Šandrovac, uz proglašenje "područja erozije", trebalo popratiti studijom, a trebala bi se sastojati od:

- radova u koritima bujičnih tokova (objekata za uređenje bujica s ciljem zadržavanja kretanja nanosa i stabilizacije bujičnih korita),
- radova na sanaciji erozija u slivu (objekata biološke zaštite od erozije u vidu pošumljavanja i zatravnjivanja),
- primjene zakonskih mjera antierozivnog gospodarenja zemljištem (šumskim, pašnjacima, voćnjacima i ostalim obradivim tlom).

3.1.4.5. Odvodnja i navodnjavanje

Na području Općine vršeni su melioracijski zahvati, što je uglavnom uvjetovano potrebom odvodnje sezonskih viškova vode. Zadržavanje vode na površini tla i pojavu prevlaživanja uvjetuju nepovoljni topografski, hidrološki i pedološki uvjeti. Rješavanje problema odvodnje je i danas vrlo važno, jer pridonosi pozitivnim učincima poljoprivredne proizvodnje.

U suvremenom rješavanju izgradnje i korištenju sustava odvodnje posebnu pozornost treba usmjeriti problemima zagađivanja voda od pesticida i gnojiva. Reguliranje pitanja u svezi s tim postaje obveza, bez koje se ne smije ući u realizaciju rješenja.

3.1.4.6. Zaštita voda od zagađenja

Državni plan za zaštitu voda predviđa da se Županijskim planom za zaštitu voda planira građenje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, određuje odgovorna pravna osoba za izvršenje plana građenja, a planira se i osiguranje potrebnih financijskih sredstava za plan građenja.

Županijski plan za zaštitu voda još nije donesen.

Kategorizacijom vodotoka utvrđuje se planirana vrsta vode.

Kategorizacija vodotoka lokalnog značaja nije vršena. Hrvatske vode stoga predlažu da sukladno Državnom planu za zaštitu voda, lokalni vodotoci do naselja budu I kategorije, a poslije naselja II kategorije. Takva je kategorizacija lokalnih vodotoka izvršena ovim Planom i prikazana u kartografskom prikazu 3, Uvjeti zaštite i korištenja prostora. Na cijelom području Općine Šandrovac planirana je II kategorija vodotoka.

3.1.4.7. Podzemne vode

Podzemne vode, čije zalihe ne zadovoljavaju potrebe vodoopskrbe stanovništva i gospodarstva, prvenstveno treba zaštititi od zagađenja.

3.1.4.8. Posebni vodni resursi

Za sada nije utvrđeno da na području Općine Šandrovac postoje geotermalni izvori koji bi se mogli iskoristiti u vidu zdravstveno-lječilišnog turizma ili energetskog resursa.

3.1.5. Industrija

Na ovom mjestu treba ukazati na neke postavke iz Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije (Poglavlje: Plan-Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti od značaja za Županiju i Državu). Premda Šandrovac nema industriju (sektor "velike" privrede), Općina je, zbog blizine grada i karaktera prigradskog naselja, zainteresirana za razvoj industrije u Bjelovaru, zbog interaktivnog odnosa bjelovarske industrije i radno aktivnog stanovništva Šandrovca, koje dobrim dijelom radi u Bjelovaru (dnevni migranti). Rast industrijske proizvodnje omogućit će promjenu sada izrazito rigidne i nezadovoljavajuće poremećene gospodarske strukture. Da bi se došlo do osnovnog zacrtanog cilja značajnog povećanja industrijske proizvodnje, trebat će razvijati:

- ekonomiju za lokalne potrebe i lokalno tržište-koncepcija osnovnih potreba (integralni razvoj ruralne i urbane ekonomije)
- i
- ekonomiju orijentirane na eksport, koja će Županiju uvesti u međunarodnu podjelu rada i dobara.

3.1.6. Obrtništvo i malo poduzetništvo

U ekonomiji za lokalne potrebe i lokalno tržište Općina Šandrovac mora naći svoj interes, jer bi "u prostornom smislu ekonomija za lokalne potrebe bila organizirana na osnovi malih samostalnih prostornih jedinica (obiteljska proizvodna i poljoprivredna gospodarstva) koje će imati utjecaja na strukturu naselja, bilo da će biti interpolirane u strukturu naselja mješovitih funkcija, bilo da će biti locirane u posebnim radnim zonama (ovisno o čistom ili nečistom tehnološkom procesu, potrebnoj površini, utjecaju na okoliš i dr.)". U interakcijskom odnosu "velike" i "male" privrede, u njihovom kooperantskom povezivanju leži gospodarski razvitak Općine, i to naročito u onim proizvodnim granama (drvoprerađivačka i prehrambena industrija) koje imaju suport u prirodnim resursima Općine (drvo, voće, povrće, govedarstvo i dr.). Ti procesi se trebaju realizirati i intenzivirati, jer se na njima temelji uravnoteženi gospodarski razvitak Županije.

U cilju realizacije jačih (ne prevelikih) proizvodnih pogona, ovim Prostornim planom uređenja općine Šandrovac osigurana je proizvodna zona u naselju Šandrovac.

Ostvarivanje gospodarskog razvitka bit će uvjetovano::

- poticanjem razvoja obrtništva i malog poduzetništva (stvaranjem obiteljskih proizvodnih i poljoprivrednih gospodarstava),
- poticanjem realizacije interaktivnog odnosa "velike" i "male" privrede (kooperacija),
- usvajanjem proizvodnih programa interesantnih i konkurentnih na domaćem i inostranom tržištu,
- poticanjem podizanja obrazovne strukture radnog stanovništva,
- poticanjem postepenog uvođenja novih proizvodnih linija (novih tehnologija), te izgradnjom novih, bilo vlastitim ili stranim ulaganjima.

Realizacija gore zacrtanih ciljeva dat će slijedeće razvojne efekte:

- uspostavljanje stabilne gospodarske strukture,
- razvoj kooperacijskog modela privređivanja,
- smanjenje depopulacijskih procesa,
- porast ljudskog kapitala,
- povećanje kupovne moći i standarda stanovništva

Ostvarenje razvojnih ciljeva ovisit će o određenim pretpostavkama i mjerama koje se donose:

- na razini Županije i Općine
- podizanje razine obrazovanja stanovništva, jer je kao faktor ograničenja razvoja identificiran ljudski faktor (ustrojem visokih i visokoškolskih ustanova, istraživačkih centara, ustrojem županijskog centra za razvoj poduzetništva, organiziranjem sezonskih stručnih seminara i dr.),
- racionalnim korištenjem prostora radi bolje eksploatacije svih raspoloživih resursa. U tu svrhu, u okviru ovog Plana, definirane su radne i mješovite zone, te režimi korištenja prostora kojim se ciljano usmjerava policentrični model razvoja i racionalno korištenje prostora kao ograničenog dobra,
- stimuliranjem razvoja obrtništva i malog poduzetništva dodjelom beneficiranih kredita perspektivnim programima.

- na razini samih proizvođača
- racionalizacija poslovanja koja će dovesti do veće vrijednosti proizvodnje,
- prilagodbe uvjetima poslovanja (tržišta), jer mogućnost brzog reagiranja na promijenjene uvjete poslovanja predstavlja jedan od bitnih kriterija tržišne uspješnosti.

Malo gospodarstvo (obrtništvo i malo poduzetništvo) treba biti važan faktor u revitalizaciji gospodarskog razvitka Općine i Županije. U interakciji "velike" i "male" privrede (kooperantskim odnosima) treba tražiti rješenja policentričnog modela razvoja stabilnog gospodarstva Općine i Županije koje će moći odgovoriti svim izazovima domaćeg i stranog tržišta.

3.1.7. Turizam

Temeljna strateška odrednica u budućem razvoju turizma na području Općine Šandrovac je poticanje programa iz područja turizma, u skladu sa odredbama, kriterijima i smjernicama Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, a sukladno programima Ministarstva turizma i Hrvatske turističke zajednice.

Prirodne, kulturne i gospodarske karakteristike treba valorizirati, jer upravo one daju dobru osnovu za razvoj seoskog turizma (eko-gastronomska ponuda, uključivanje posjetioaca u svakodnevnicu života na imanju, mogućnost noćenja), kao i mogućnosti razvoja lovnog, izletničkog, sportsko-rekreacijskog kulturno-edukativnog, sportsko-rekreacijskog, poslovnog, tranzitnog i ostalih vidova turizma.

Lovni turizam je takva vrsta turizma, koja ispunjava zahtjeve održivog turizma što znači da (ako se planski i stručno provodi) donosi dobit, a ne ugrožava prirodno i kulturno nasljeđe. Općina ima prirodne resurse kojima je, uz osmišljenu marketinšku i promidžbenu akciju, lovni turizam potrebno izdići na kvalitetniju razinu od postojeće.

Interes za pružanje usluga domaćim i stranim lovcima u ovim krajevima, u okviru obiteljskih gospodarstva, je već duže vremena izražen (povezanost lovnog i seoskog turizma). Iskustvo koje posjeduju ta gospodarstva treba iskoristiti, marketinški obraditi i kvalitetno prezentirati.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
PLAN

3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

Seoski (ruralni) turizam nije razvijen na području Općine Šandrovac, a potencijali za razvoj postoje.

Program razvoja turizma u ruralnom prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije temelji se na projektu Ministarstva turizma: "Program poticanja malog poduzetništva s ciljem razvitka turizma u ruralnom prostoru" donesenom krajem 1997. godine. Ovaj program je usklađen i sa projektom Ministarstva turizma ORaTuRP (održivi razvoj turizma u ruralnom prostoru), tako da u sklopu njega treba razvijati ovaj vid ponude na području Općine Šandrovac.

Program Županije usmjeren je na razvoj ruralnih prostora županije sa aspekta sela i turizma.

Gledano s aspekta sela misli se na: iskorištenje potencijala seoskih domaćinstava za poduzetništvo i samostalni razvitak, revitalizaciju ruralnih prostora sa svim svojim posebnostima, očuvanje te vrijednosti, te poticanje primarne seoske proizvodnje i prerade poljoprivrednih proizvoda kao zdrave, ekološki čiste hrane, tj. zdrave enogastronomsko-ekološke ponude.

Sa aspekta turizma misli se na: marketinško osmišljavanje i jača promidžba turističke ponude, korištenje postojećih prirodnih resursa, stvaranje integralnog turističkog proizvoda, te sport i rekreaciju u tijesnoj vezi sa čistim okolišem.

Razviti Vinsku cestu (enološka ponuda) u sklopu ostale ruralne turističke ponude na seoskim gospodarstvima.

Vinsku cestu nadovezati na planiranu Vinsku cestu koja ide od Orovca, Velikog Trojstva i Kapele.

Program razvitka ruralnog turizma svakako treba ići smjerom razvitka turizma u harmoničnom odnosu prirode i ljudi koji žive na tom području.

Izletničku ponudu proširiti na područja Općine gdje se u ugodnom ambijentu posjetiocima pruža mogućnost za rekreaciju u čistom prirodnom okružju šumskih puteljaka i proplanaka, vožnje brdskim biciklima, trčanje, šetnje i pogled na živopisne padine Bilogore, brežuljke i nizine.

Sportsko-rekreacijski centar smješten uz šumski predjel u sklopu kojeg su veliki olimpijski bazen, tereni za tenis, košarku i mini golf, te veliko nogometno igralište s ugostiteljskim objektom i sportskim ribnjakom uklopiti u cjelokupnu ponudu Općine.

Turistička ponuda Bjelovarsko-bilogorske županije i Općine Šandrovac mora biti rezultat povezivanja svih turističkih potencijala i subjekata te zajednički, marketinški osmišljenu i prezentiranu ponudu na tržištu, orijentiranu manjim grupama turista, a ne masovnom turizmu.

3.2. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Sustav društvenih djelatnosti, njihov ustroj i mreža ustanova u Općini Šandrovac prati ustroj društvenih djelatnosti na nivou Države i Županije. Može se konstatirati da prostorna dispozicija uspostavljene mreže neće doživljavati veće izmjene, već eventualne dopune i nadogradnju, te funkcionalno i strukturno profiliranje sukladno potrebama razvitka. Planirana sistematizacija temeljnih skupina društvenih djelatnosti treba biti u skladu s posebnim planovima razvitka i prema donesenim odgovarajućim standardima za svaku pojedinu skupinu, uključujući stvarnu veličinu i potrebe njihovog gravitacijskog područja.

Zahvati u prostoru za smještaj i razvitak sustava društvenih djelatnosti vezani su uglavnom uz naselja i koriste prostor i rezerve postojećih struktura društvenih djelatnosti uz obvezu racionalnog korištenja prostora i prilagođavanja prostornim ograničenjima. Objekti i prostori opremljeni neophodnim sadržajima za zadovoljavanje primarnih potreba stanovnika trebaju biti ravnomjerno distribuirani, tj. dostupni svim korisnicima, a to se prvenstveno odnosi na osnovne škole, socijalne ustanove, zdravstvene ustanove, ustanove športskih i kulturnih sadržaja i na vjerske objekte.

3.2.1. Osnovno školstvo

Usporedni podaci o broju učenika su pokazali da, dugoročno gledano, broj učenika u područnim osnovnim školama kontinuirano pada. Ne planiraju se nove izgradnje školskih građevina, ali je potrebno veću brigu posvetiti osiguranju boljih materijalnih uvjeta rada učenika i učitelja, prvenstveno kroz modernizaciju školske opreme i građevina. Zahvati u prostoru za smještaj ove djelatnosti vezani su uz naselja i omogućen joj je daljnji razvitak unutar građevinskih područja naselja.

Kao dio osnovnog školstva treba akceptirati i druge institucije koje se brinu i osiguravaju društveni standard djece i mladeži, te jače potaknuti i stimulirati izvanškolske aktivnosti kroz bolju materijalnu osnovu.

3.2.2. Zdravstvo

Sustav zdravstvene zaštite na području Općine Šandrovac ustrojen je tako da mreža zdravstvenih ustanova prati ustroj zdravstva na nivou Države i Županije.

Potrebni prostorni uvjeti za funkcioniranje i razvoj zdravstva postoje, a strukturne i funkcionalne promjene koje su se dogodile pri reorganizaciji i privatizaciji zdravstvenih ustanova ne iziskuju osiguranje novih prostora, već će u narednom razdoblju trebati osigurati uvjete za kvalitetno uređenje i održavanje građevina zdravstvenih ustanova, te njihovo suvremeno opremanje za unapređenje kvalitete pružanja zdravstvenih usluga.

3.2.3. Socijalna skrb

Ustroj i mreža socijalne skrbi prati ustroj socijalne skrbi na nivou Države i Županije. U Općini Šandrovac je socijalna skrb organizirana putem ustanove socijalne skrbi - Centra za socijalnu skrb Bjelovar.

U okviru djelatnosti socijalne skrbi potrebno je ostvariti zadovoljavajuću mrežu i kapacitete svih kategorija javnih ustanova socijalne skrbi. To nalaže potrebu otvaranja novih ustanova uz obvezu korištenja prostora planiranog za smještaj građevina društvenih djelatnosti i korištenje alternativnih rješenja putem jedinica za negu i pomoć u kući ili udomljenjem u udomiteljskim obiteljima.

Najveći dio problema u socijalnoj skrbi proistječe iz psihofizičkih hendikepa, psihičkih oboljenja, te bolesti uopće, odnosno ovisnosti o alkoholu, drogi i sl., pa se socijalna skrb osobito mora

povezati sa zdravstvenim ustanovama, te prema potrebama stanovništva razvijati djelatnost kroz osnivanje specijaliziranih institucija.

3.2.4. Kultura i tehnička kultura

Osnovni nositelj aktivnosti u kulturi je KUD "Šandrovac" u Šandrovcu. Čine ga 60-tak članova - plesača, svirača, koji su uključeni u mali, srednji i veliki KUD prema godinama života, te u tamburašku sekciju. U suradnji sa Osnovnom školom u KUD-u djeluju i Male mažoretkinje. Društvo njeguje izvorni i stilizirani folklor. Veliku pažnju u radu poklanja sakupljanju etnoloških osobitosti naselja Šandrovac i okolnih naselja - Bilogore, kao i radu s djecom i mladima.

U svrhu podizanja kulturne razine stanovništva, te slobodnog kulturnog, umjetničkog, intelektualnog, tehničkog i drugog stvaralaštva, potrebno je dalje razviti sve aktivnosti u kulturi, odnosno razviti mrežu odgovarajućih institucija i ustanova, te poduzimati aktivnosti radi ravnomjernijeg kulturnog razvitka na cijelom području Općine. Zbog sve veće potrebe za kontinuiranim tehničkim obrazovanjem potrebno je unutar ustanova i objekata kulture jače naglasiti djelatnosti tehničke kulture i poboljšati materijalne uvjete za daljnji razvitak ove djelatnosti.

Zahvati u prostoru za smještaj ovih djelatnosti vezani su uz naselja i omogućen im je daljnji razvitak unutar građevinskih područja naselja.

3.2.5. Sport i rekreacija

Na području Općine Šandrovac djeluju 2 sportske udruge, među kojima nogomet okuplja najviše sportaša. Obje udruge djeluju u Šandrovcu, gdje je i sportska infrastruktura najrazvijenija.

Za razvoj sporta kao višestruko značajne društvene aktivnosti, posebice za mlađu populaciju stanovništva, potrebno je osigurati prostore i druge uvjete za razvijanje sportskih aktivnosti, rekreacije i odmora. Prirodni resursi Općine omogućavaju znatniji razvoj sportsko-rekreacijskih aktivnosti i odmora stanovništva i gostiju, pa je potrebno unaprijediti i nadograditi mrežu sportskih objekata i izletišta, s posebnim naglaskom na neke sportske i rekreativne aktivnosti (npr. lov, plivanje, konjički sport) i naročito na odgovarajuće zatvorene prostore za sve sportske grane.

Zbog nedostatka sportske infrastrukture i materijalnih sredstava u svim segmentima ove djelatnosti Općina Šandrovac stagnira u razvoju sporta i rekreacije, te je potrebno jače aktivirati rješavanje ovog problema.

3.2.6. Vjerske zajednice

Katolička župa Šandrovac smještena je između župa Budrovac, Kozarevac, Velika Pisanica, Nova Rača, Ciglena i Veliko Trojstvo. Ova je župa teritorijalno i konfiguracijom tla zaokružena jedinica, a u župi su sva naselja koja po teritorijalno-političkom ustroju pripadaju Općini.

U svim naseljima, osim Lasovac Brda, postoje vjerski objekti - barem raspela. U Šandrovcu se nalazi župna crkva Pohođenja Blažene Djevice Marije, a kraj crkve se nalazi župni dvor. U Jasniku, Kašljavcu i Lasovcu nalaze se kapelice, koje su izgrađene u novije vrijeme. Zvonik u Lasovcu i poklonac u Ravnešu evidentirani su kao kulturna dobra nacionalnog i regionalnog značenja i predložena za zaštitu Konzervatorskog odjela.

Vjerske zajednice prema potrebama svojih vjernika samostalno uspostavljaju svoje ustrojstvo, a ovim Planom omogućena im je izgradnja potrebnih građevina za obavljanje vjerskih obreda, osnivanje škola, socijalnih, dobrotvornih i dr. ustanova unutar građevinskih područja naselja, te groblja.

4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša jedna je od najznačajnijih obveza utvrđenih Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske. Međutim zbog nepostojanja potrebnih dokumenata i podloga (Izješća o stanju okoliša i Programa zaštite okoliša Bjelovarsko-bilogorske županije i Općine Šandrovac, Konzervatorske podloge, Krajobrazne osnove,...) iste je bilo izuzetno teško planski obraditi, te planske postavke utvrđene ovim trebati naknadno provjeriti i eventualno korigirati.

4.1. UVJETI KORIŠTENJA

4.1.1. Posebni uvjeti korištenja

Zbog međusobne isprepletenosti i interaktivnog odnosa spram čovjekovih intervencija u prostoru, tijekom postupka stavljanja pod zaštitu zaštićenih krajolika te spomeničkih područja i cjelina (naročito kulturnih krajolika) treba naročito pažljivo koordinirati zahtjeve proizašle iz odredbi Zakona o zaštiti prirode i Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te izbjegavati dvostruku zaštitu sličnih kategorija.

4.1.1.1. Prirodna baština

Temeljem raspoloživih podataka i analiza izvršenih u poglavlju A.3.6.3. ovog Plana ocijenjeno je kao realno da se za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode ovim Planom za sada ne predloži niti jedan lokalitet, pa čak niti:

Zaštićeni krajolik

Manduševac (277,15 ha)

Dolina potoka tipična za ovaj dio Bilogore, sa livadama koju prate šume na blago zaobljenim padinama.

a obzirom da mu je prvobitna struktura zadnjih godina bitno narušena neprimjerenom izgradnjom.

Tijekom izrade Plana sve planske postavke provjeravane su i prema njihovom utjecaju na ukupnost staništa Općine. Sa stanovišta zaštite prirode kao najdiskutabilnije ocjenjene su planirane akumulacije i dalekovodi, o čemu će se pri realizaciji morati voditi računa.

Planom nije utvrđena obveza izrade nijednog prostornog plana područja posebnih obilježja.

4.1.1.2. Kulturna baština

Za potrebe izrade ovog Plana korištena je "Konzervatorska podloga za Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije" (Uprava za zaštitu kulturne i prirodne baštine, Konzervatorski odjel Zagreb, Zagreb 2001. godine).

Kulturna dobra zaštićena (registrirana i preventivno zaštićena) i predložena za zaštitu (evidentirana) temeljem odredbi Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara prikazana su na kartografskom prikazu broj 3.1 "Uvjeti korištenja i zaštite prostora-Uvjeti korištenja prostora", te poimence navedena u donjem pregledu.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
PLAN

4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

Pregled spomeničkih skupina inventariziranih na području Grada:
(napomena: kulturna dobra nacionalnog i regionalnog značenja)

KRAJOLICI

Kulturni krajolik

Bilogora - Papuk (regionalno značenje - II. kategorija) evidentirano

SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

Arheološki lokaliteti i zone

Šandrovac Hajtićev Sto evidentirano

POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

Sakralne građevine

Crkve (župne, parohijske i crkve reformiranih)

Šandrovac župna crkva Pohođenja B.D. Marije evidentirano

Filijalne crkve i kapele

Lasovac zvonik evidentirano

Poklonci, zvonare, kalvarije, raspela, pilovi

Lasovac zvonik evidentirano

Ravneš poklonac evidentirano

Civilne građevine

Stambene građevine

Šandrovac vila Kašljavac evidentirano

Građevine javne namjene

Ravneš stara škola evidentirano

Šandrovac stara škola evidentirano

Povijesno - memorijalni spomenici

Ravneš spomeničko mjesto sa spomenikom i spomen pločom,
mjesto održavanja Konferencije KPH R 540

Sa prostorno-planerskog stanovišta, za prostorni plan ove razine, kao najznačajniji ocijenjen je kulturni krajolik. Shodno tome su sve planske postavke provjeravane i prema utjecaju na isti (naročito pri utvrđivanju građevinskih područja naselja i tretiranju poljoprivrednih površina oko naselja, utvrđivanju koridora značajnije nadzemne infrastrukture, definiranju Odredbi za provođenje,...), što će međutim biti znatno otežano, a obzirom da on nije niti preventivno zaštićen, niti je u Hrvatskoj definirana praksa (pa niti teorija) zaštite kulturnih krajolika.

Izrazitiji sukobi interesa zaštite kulturnih dobara s jedne strane, te vlasnika kulturnih dobara i pojedinih korisnika prostora s druge, a koje treba pokušati definitivno razriješiti tijekom izrade ovoga Plana, opaženi su:

- na području evidentiranog kulturnog krajolika II. kategorije "Bilogora -Papuk" zbog izgradnje potrebnih gospodarskih i infrastrukturnih građevina, te relativno guste izgradnje kljeti i vikendica,
- u praktički svim ruralnim dijelovima Općine (pa tako i na područjima evidentiranog krajolika) zbog bitnih izmjena standarda življenja i načina poljoprivredne proizvodnje, te zanemarivanja tradicijskog graditeljstva (na područjima s negativnim demografskim procesima i zbog

- zapuštanja i zarastanja u šumsku vegetaciju voćnjaka, vinograda, pašnjaka i drugih poljoprivrednih površina, te nestajanja dijelova pa i čitavih naselja),
- u dijelovima većine naselja zbog diskontinuiteta u povijesnom razvoju, promjena morfologije naselja i neadekvatne izgradnje,
- kod svih pojedinačnih kulturnih dobara, zbog visokih troškova održavanja i nedefiniranih mjera motiviranja vlasnika za provođenje bolje zaštite.

Shodno gore navedenom, nadležni Konzervatorski odjel bi prioritetno trebao prići preventivnoj zaštiti i registraciji evidentiranog krajolika, te preispitivanju eventualne zaštite pojedinih povijesnih naselja i dijelova naselja (analizi i vrednovanju svih njegovih sastavnica, zoniranju i definiranju konzervatorskih smjernica i mjera uređenja i zaštite), pojedinačnih kulturnih dobara nacionalnog i regionalnog značaja, te drugih, prvenstveno zbog jačeg sukoba interesa, najugroženijih kulturnih dobara. Odredbama za provođenje ovog Plana pokušalo se razraditi sustav najvažnijih mjera zaštite, koje će važiti do proglašenja.

Planom nije utvrđena obveza izrade nijednog prostornog plana područja posebnih obilježja, a tijekom postupka registracije treba još jedanput preispitati eventualnu potrebu istoga za kulturni krajolik II: kategorije "Bilogora-Papuk".

4.1.2. Posebna ograničenja u korištenju

4.1.2.1. Krajobraz

Temeljem raspoloživih podataka i analiza napravljenih u poglavlju A.3.6.2. utvrđeno je da su na vrijednosnoj ljestvici čak i najvredniji krajobrazi Općine relativno nisko pozicionirani, tako da možemo govoriti o:

- jednom ili dva vrlo vrijedna pojedinačna krajobrazna prostora,
- nekoliko uobičajenih autohtonih krajobraza.

Ali na sreću opet i najoštećeniji krajobrazi Općine su relativno "solidni" tako da možemo govoriti tek o:

- nekoliko krajobraza sa vidljivim neusklađenim promjenama i jednom ili dva krajobraza sa velikim neprijatnim izmjenama (lokalnog karaktera),
- dok ranjena krajobraza narušenih odnosa kaotičnih i izrazito odbijajućih krajobraza praktično i nema.

Tijekom izrade Plana sve planske postavke provjeravane su i prema njihovom utjecaju na krajobraz, te se nastojalo planiranim zahvatima u prostoru što manje mijenjati i odgovarajuće vrednovati i obzirno koristiti čitav prostor, a ne samo pojedine iznimne predjele. Sa stanovišta planiranja i zaštite krajobraza najdiskutabilnije ocjenjene su planirane akumulacije i dalekovodi, o čemu će se pri realizaciji morati voditi računa. Krajobraznu osnovu treba što prije izraditi, kako bi se temeljem iste mogli ispraviti eventualni propusti, te započeti sa sanacijom najoštećenijih krajobraza.

Obzirom da je većina pojedinačno vrijednih krajobraznih prostora predložena za zaštitu temeljem odredbi Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (kulturni krajolik), te da je shodno svemu naprijed i u glavi A.3.6.2. i C.2.5. navedenom bez Krajobrazne osnove kao osnovne prostorno-planerske podloge teško, ako ne i nemoguće, odgovarajuće vrednovati uobičajene autohtone krajobraze, odrediti i zaštititi najvrednije, te osmisliti koncepciju integralne zaštite prostora, ovim Planom to nije niti učinjeno.

Odredbama za provođenje ovog Plana pokušalo se razraditi sustav najvažnijih mjera zaštite, koje će važiti do utvrđivanja koncepcije integralne zaštite prostora.

4.1.2.2. Tlo i vode

Na kartografskom prikazu broj 3.2 "Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora-Uvjeti korištenja prostora i područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite" prikazana su područja posebnih ograničenja u korištenju obzirom na karakteristike tla te:

- područja najvećeg intenziteta potresa,
- seizmički aktivna područja,
- aktivna i moguća klizišta i odrone,
- pretežito nestabilna područja,
- istražne prostore i lokalitete mineralnih sirovina,
- vodotoke s planiranim kategorijama vode.

Inundacijski pojasevi uz vodne resurse nisu ucrtani zbog nepostojanja dokumentacije o rasprostranju istih. Širina inundacijskih pojaseva tekstualno je utvrđena Odredbama za provođenje ovog Plana.

4.1.2.3. Posebna ograničenja

Na kartografskom prikazu broj 3. "Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora" prikazana su područja posebnih ograničenja u korištenju obzirom na specifičnost pojedinih prostora, odnosno:

- zona vinograda i vinske ceste,
- rezervata za izgradnju naselja u postplanskom razdoblju,

i to prvenstveno zbog sprečavanja izgradnje građevina koje bi se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana mogle graditi izvan građevinskog prostora, a negativno bi utjecala na mogućnosti razvoja predmetnih područja.

Detaljni prikaz ograničenja i smjernice za korištenje područja s posebnim ograničenjima dati su po pojedinim tematskim cjelinama, a najviše problema očekuje se u zaštiti voda, pogotovo do izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda.

4.2. POSEBNE MJERE UREĐENJA I ZAŠTITE

4.2.1. Uređenje zemljišta

Obzirom na nedostatne raspoložive podatke i upitne potrebe, rentabilnosti i popratne pojave hidromelioracija poljoprivrednog tla, te utjecaj imovinsko-pravnog statusa i neriješen stav Države prema planskom pošumljavanju dijela poljoprivrednog zemljišta i komasacijama, isto je istaknuto tek kao problem koji treba ubrzano rješavati. Pri tom je potrebno, zbog započetih procesa stihijskog zarastanja poljoprivrednog tla u nekvalitetne šumske vrste, naročito hitno započeti s planskim pošumljavanjem istoga.

Smjernice su dane po tematskim cjelinama. Prilikom planiranja svih zahvata posebnu pozornost treba obratiti na područja posebnih uvjeta korištenja i posebnih ograničenja u korištenju

4.2.2. Uređenje ugroženih područja

Na kartografskom prikazu broj 3.2 "Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora-Uvjeti korištenja prostora i područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite" prikazana su područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite obzirom na ugroženost. Obzirom na karakter Općine,

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
PLAN

4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

posebno su izraženi problemi:

- područja cjelina i dijelova ugroženog okoliša;
 - voda i vodotoka (zbog neriješene odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda),
 - divljih i napuštenih odlagališta otpada.

Detaljni prikaz oštećenja i ugroženosti, te smjernice za korištenje (naročito pri utvrđivanju građevinskih područja i izgradnji građevina) dati su po pojedinim tematskim cjelinama.

4.2.3. Planske mjere zaštite

Planske mjere zaštite odnosno potreba izrade prostornih planova užih područja detaljno su obrađene po pojedinim tematskim cjelinama i u poglavlju 11.1. Odredbi za provođenje.

5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAVI

Koncepcija prometnog sustava Općine Šandrovac temelji se na postojećoj infrastrukturi te sagledavanju potreba na osnovu principa smanjenja troškova odvijanja prometa uz svođenje nepovoljnog učinka na okoliš na minimum.

Prometnu problematiku ovog prostora treba promatrati šire od onog obuhvaćenog ovim Prostornim planom, jer pojedina prometna rješenja zadiru i u druga administrativno-teritorijalna područja.

5.1.1. Ceste

Općina Šandrovac nema povoljan prometni položaj, jer se ne nalazi na transferzalnim pravcima, poveznicama posavskog i podravskog longitudinalnog smjera. Tek jednim dijelom uz samu općinsku granicu vodi cesta državnog značaja D-28 Bjelovar-Daruvar. Postojeća cestovna infrastruktura, prvenstveno ceste nižeg ranga (županijske i nerazvrstane), opslužuju glavninu prometa.

Za županijske i lokalne ceste potrebno je osigurati prostorne, tehničke i financijske uvjete za kvalitetno održavanje i potrebna poboljšavanja kako bi se povećala protočnost i sigurnost prometa. Prvenstveno se to odnosi na obnovu kolnika i opreme, modernizaciju i rekonstrukciju, s ciljem dovođenja cesta na višu prometnu i tehničku razinu, koja će udovoljavati potrebama suvremenog cestovnog prometa.

Nerazvrstane ceste, koje su u nadležnosti lokalne samouprave, trebaju u skladu s mogućnostima, a prema programu gradnje objekata komunalne infrastrukture Općine Šandrovac, nastojati podići standard korištenja cesta te posebnu pažnju posvetiti izgradnji nogostupa uz ceste kroz naselja.

5.1.2. Pošta i telekomunikacije

5.1.2.1. Pošta

Poštanske se usluge korisnicima pružaju putem mreže poštanskih ureda kojih na području Općine Šandrovac ima u naselju Šandrovac. Poštanski uredi su sastavni dio Operativne jedinice za koordinaciju i nadzor Bjelovar.

Ne planira se proširenje mreže poštanskih ureda na području Općine Šandrovac, već samo modernizacija unutar postojećih objekata u cilju postizanja kvalitetnijih radnih uvjeta i većeg standarda usluge.

5.1.2.2. Telekomunikacija

Telekomunikacijske usluge su zahvaljujući nedavnoj modernizaciji dosegle relativno visoki tehnološki nivo koji omogućuje odgovor na većinu zahtjeva korisnika. Poboljšanje se planira dovršenjem izgradnje rezervnog svjetlovoda za zatvaranje petlje Čurlovac - Šandrovac.

Potrebno je nastaviti implementaciju novih dostignuća u telekomunikacijama te predvidjeti proširenja pristupnih mreža (podzemni kabeli, distributivna kabelska kanalizacija i nadzemni kabeli mjesne mreže) u svakoj ulici i naselju sa rezervacijom koridora po obje strane ulice i priključenjem svih objekata podzemnim ili nadzemnim priključnim kabelima.

U pokretnim komunikacijama oba koncesionara VIPnet d.o.o. i T-mobile d.o.o. planiraju daljnje poboljšavanje pokrivanja te povećanje kapaciteta mreža prema budućem povećanju broja korisnika, kao i uvođenje novih usluga, novih mreža i sustava pokretnih komunikacija slijedeće generacije.

5.2. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

5.2.1. Vodoopskrba

Opskrba vodom na području Općine Šandrovac rješavat će se prvenstveno pitkom vodom iz planiranog županijskog magistralnog vodovoda. Posebnu brigu treba posvetiti zaštiti izvorišta, odnosno podzemnih pitkih voda, što je u Strategiji prostornog uređenja Hrvatske izdvojeno kao poseban interes Države. Prvi korak u tom smjeru je donošenje odluke o zonama izvorišta, koja treba biti u skladu s važećim zakonima i posebnim propisima.

Kako je osiguranje zdrave pitke vode za vodoopskrbu pitanje opstanka, u narednom je razdoblju potrebno usmjeriti aktivnosti na:

- razvijanje sustava vodoopskrbe sa ciljem da što prije veći dio naselja dobije vodovodnu mrežu i mogućnost priključivanja domaćinstava na suvremeni vodoopskrbni sustav,
- vođenje stalne brige o zaštiti i eventualnom poboljšanju kvalitete vode,
- istraživanju, osiguravanju i šticeanju ležišta i izvorišta kvalitetne pitke vode za koja se procijeni da su potrebna i eksploatacijski isplativa za vodoopskrbu.

U cilju provođenja prije navedenog na razini Županije izrađena je studija "Planovi razvitka vodoopskrbe u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije" (Hidroprojekt-ing, Zagreb, 1996. godine) i idejni projekt Magistralni vodoopskrbni sustav Bjelovarsko-bilogorske županije (Hidroprojekt-ing, Zagreb, 1999.godine), prema kojoj se etapno prišlo realizaciji vodoopskrbnog sustava na području Županije. Općina Šandrovac se prema navedenoj studiji nalazi u petoj zoni utjecaja vodoopskrbe, koju karakterizira pomanjkanje izvorišta. U posljednje vrijeme postoje neka istraživanja na lokaciji naselja Jasenik, koja govore da postoje značajne količine pitke vode, zadovoljavajuće kvalitete. Prema planovima u navedenim dokumentima, planira se izgradnja magistralnog vodoopskrbnog cjevovoda Patkovic-Banov Stol i paralelnog opskrbnog magistralnog cjevovoda postojećem, od izvorišta Đurđevac do Banovog Stola, sa spojem na postojeći i budući distributivni vodovod Općine Šandrovac na dva mjesta.

Lokalna samouprava programom gradnje objekata komunalne infrastrukture u Općini Šandrovac planira nastavak izgradnje distributivne mreže vodovoda. Planom su obuhvaćena sva naselja Općine, osim naselja Lasovac Brdo. Dužina planiranog vodoopskrbnog cjevovoda iznosi cca. 24 km. Sustav bi se napajao pitkom vodom preko dvije spojne točke na magistralnom vodovodu. Pretpostavka za širenje distributivne mreže je izgradnja magistralnog cjevovoda Patkovic-Banov Stol i dalje prema izvorištu Đurđevac te provođenje daljnjih vodoistražnih radova, kojim će se utvrditi isplativost eksploatacije i zone sanitarne zaštite za novo izvorište kod Jasenika.

5.2.2. Odvodnja

Odvodnja otpadnih voda na području Općine Šandrovac je potpuno nerazvijena. Kako je izgradnja infrastrukture u smislu zaštite zdravlja i čovjekove okoline jedan od osnovnih preduvjeta razvoju cjelokupnog gospodarstva, a u svrhu podizanja standarda življenja, rješavanje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda nameće se kao jedan od prioritetnih zadataka. Problematika odvodnje otpadnih voda postaje sve aktualnija, gledajući je u kontekstu planiranog razvoja distributivnih vodovoda na gotovo cijelu Općinu, gdje se podižući standard potrošnje vode vrši pritisak i na rješavanje odvodnje.

Za naselja koja su obuhvaćena i u kojima se planira vodoopskrba, treba razmotriti kroz izradu studija opravdanost izgradnje cjelovitog i kontroliranog sustava odvodnje, na način povezivanja više naselja u jedan sustav odvodnje. Prioritetno bi trebalo riješiti odvodnju naselja Šandrovac, kao najrazvijenijeg i naselja Jasenik, čije područje je perspektivno u pogledu vodoopskrbe. U ruralnim područjima u kojima je izgradnja kanalizacije neracionalna, poljoprivredna domaćinstva trebaju provesti skupljanje otpadnih voda prema važećim zakonima i posebnim propisima.

5.3. ENERGETSKI SUSTAV

Ciljevi i smjernice energetskog razvoja na području Općine Šandrovac su održanje postojećih lokacija energetskih objekata kao dobre osnove za širenje i razvitak energetskih i prijenosnih sustava, te njihovo osuvremenjivanje. Izgradnja infrastrukturnih sustava za prijenos i distribuciju električne energije postavlja određene zahtjeve i potrebe za prostorom. Zadovoljenje tih potreba treba sagledavati kroz zaštitu i sprječavanje obezvređenja prostora neracionalnim i neusuglašenim iskorištavanjem. Nužno je dosljedno primjenjivati integralni pristup planiranju i razvoju, te nastojati objedinjavati koridore s ciljem da se očuvaju vrijednosti prostora.

5.3.1. Elektroopskrba

Izgrađena elektroenergetska postrojenja dobro pokrivaju sadašnje potrebe konzuma električne energije. Postrojenja treba djelomično rekonstruirati i tekućim održavanjem osigurati daljnje korištenje. Sustav srednjeg napona (10 kV dalekovodi i transformatorske stanice) treba postupno osposobiti za prelazak na 20 kV napon.

10 kV postrojenje

Nadzemna mreža 10 kV dalekovoda se napaja iz TS 35/10 kV Bulinac i TS 35/10 kV Mišulinovac. Svi dalekovodi su izvedeni na drvenim stupovima, pretežno sa betonskim nogama, koje treba zamijeniti betonskim stupovima sa suvremenom i kvalitetnijom kompozitnom izolacijom i novom prednaponskom zaštitom. Obzirom na ograničenja u vidu mogućnosti priključenja novih potrošača te sigurnosti i kvalitete opskrbe potrebno je povećati ulaganje u postojeće TS, kako u njihovom niskonaponskom dijelu tako i u građevinskom, a postoji i potreba za interpolacijom novih TS na području Šandrovca, Pupilice i Ravneša. U pripremljenoj je fazi izgradnja spojnog dalekovoda između Pupilice i Šandrovca, čime bi se značajno pridonijelo sigurnosti i kvaliteti isporučene električne energije tog dijela konzuma. Osim toga planira se izgradnja dalekovoda između Orovca i Ciglene, koja bi imala utjecaja na sigurnost i kvalitetu opskrbe na području naselja Kašljeva, Lasovca i Ravneša.

Niskonaponska mreža

Situacija na niskonaponskoj mreži je lošija, kako u pogledu sigurnosti opskrbe, tako i kvalitete električne energije. Posljedica je to nedovoljnih sredstava za investiranje u nova i rekonstrukciju postojećih postrojenja. Kako bi se poboljšalo stanje planira se rekonstrukcija postojećih transformatorskih stanica 10/0,4 kV i postojeće nadzemne mreže te izgradnja novih TS 10/0,4 kV i mreža niskog napona. Navedenim intervencijama u postojeća elektroenergetska postrojenja rješavala bi se problematika naponskih prilika, koju bi na pojedinim područjima svaki dodatni veći priključak narušio.

5.3.2. Plinoopskrba

Sadašnja distributivna plinska mreža na području Općine Šandrovac je zadovoljavajuće razvijena. Sva naselja na području Općine su plinificirana, osim Lasovac Brda, za koje ne postoji ekonomska opravdanost izgradnje plinske mreže, radi malog broja priključaka.

Većina postojeće plinske mreže je novijeg datuma te se može smatrati vrlo sigurnom. Potrebno je pratiti stanje cjevovoda, a naročito onog manjeg dijela koji je izveden čeličnim cijevima u cilju pravovremenog otkrivanja mogućnosti propuštanja plina.

5.3.3. Naftni sustav

Općinu Šandrovac dobrim dijelom pokrivaju eksploatacijska polja, koja su predmet aktivnosti tvrtke INA – industrija nafte d.d., u cilju pronalaženja i crpljenja nafte i plina. Istraživanja koja su do danas provedena stalno se preispituju i dopunjavaju novim podacima dobivenim istražnim radnjama te se obrađuju studijama isplativosti eksploatacije. Posebno interesantno područje za istraživanje je južni dio Općine, na kojem je snimljena 3D seizmika (Bačkovica) i na kojem se planiraju daljnje istražne radnje.

Sadašnje i buduće aktivnosti su usmjerene na održavanje proizvodnje rudarskim radovima u postojećem fondu bušotina, raskrivanjem novih intervala u ležištima s manjim utvrđenim rezervama i lošijim kolektorskim svojstvima, a moguća je i izrada interpolacijskih razradnih bušotina. U izradi je matematički model dijela naftnog polja Šandrovac, čiji rezultati simulacije će pokazati opravdanost primjene tercijarnih metoda eksploatacije. U južnom području Općine 3D seizmikom je snimljen istražni lokalitet Bačkovica te je u završnoj fazi izrada ležišne studije, koja će dati parametre za procjenu perspektivnosti njegovog privođenja proizvodnji.

5.4. GROBLJA

Na području Općine Šandrovac od 7 naselja groblja imaju 5 naselja. Sva naselja imaju po dva groblja - katoličko i pravoslavno, osim Šandrovca koji ima jedno groblje. Od tih naselja Kašljavac, Lasovac i Šandrovac imaju mrtvačnice. Zakonska je obveza da pokojnik određeno vrijeme prije pokopa odleži u mrtvačnici na groblju, pa bi svako groblje trebalo imati mrtvačnicu. Zbog toga se u Pupelici i Ravnešu planira izgradnja mrtvačnica.

Zbog popunjenosti i nedostatka grobnih mjesta potrebno je prema programu uređenja groblja proširiti groblje u Šandrovcu.

6. POSTUPANJE S OTPADOM

6.1. KOMUNALNI OTPAD

Na području Općine Šandrovac organiziranim su prikupljanjem komunalnog otpada obuhvaćena sva naselja, osim naselja Lasovac Brdo (s 3 kućanstva), ali se u njima otpad prikuplja u samo 26% kućanstava. Sav organizirano prikupljeni otpad odvozi se na odlagalište otpada I kategorije, dok se ostali stanovnici naselja "snalaze" tako da formiraju brojna manja "divlja" odlagališta. Stoga se, kao prioriteta koje treba riješiti, javljaju problem sanacije takvih "divljih" odlagališta i potreba obuhvaćanja svih kućanstava organiziranim prikupljanjem otpada. Na taj bi se način spriječio daljnje zagađivanja i neadekvatno korištenje prostora.

Prikupljanjem i odlaganjem komunalnog otpada na području Općine bavi se "Komunalac" d.o.o., Bjelovar. Sav prikupljeni otpad odvozi se na Odlagalište otpada I kategorije "Doline" koje se nalazi na području druge jedinice lokalne samouprave - Grada Bjelovara.

Za potpuno sagledavanje problematike važno je da se u domaćinstvima obuhvaćenim organiziranim odvozom (kao i u većini tvrtki) komunalni otpad ne razvrstava, pa na odlagalištu završava i najveći dio otpada sa vrijednim svojstvima (papir, staklo, metalni i biljni otpad,...), te gotovo sav opasni otpad iz kućanstava. Zbog toga bi trebalo razmisliti o pokretanju projekta selektivnog prikupljanja otpada. Pošto se pri ovakvom rješavanju zbrinjavanja otpada radi o većim investicijama, potrebno je utvrditi opravdanost i isplativost svakog rješenja s obzirom na proizvedene količine otpada i cijenu koštanja.

6.2. NEOPASNI TEHNOLOŠKI OTPAD

Zakonska je obveza Županije da na svom području ustroji zbrinjavanje neopasnog tehnološkog otpada. Sadašnjim je načinom zbrinjavanja neopasnog tehnološkog otpada prepušteno proizvođačima otpada da ga sami i zbrinu, što dovodi do stihijskog i neadekvatnog skladištenja i odlaganja. Dok Županija ne osigura provođenje mjera postupanja s ovim otpadom preporuka je Prostornog plana Županije plana da se isti odlaže na odlagalište komunalnog otpada.

U naselju Lasovac nalazi se građevina za sabiranje i skladištenje neopasnog metalnog otpada tvrtke ing La Bo-Commerce. Ova djelatnost ostaje u istom prostoru i dalje i omogućen joj je daljnji razvitak unutar građevinskog područja naselja.

6.3. OPASNI OTPAD

Na području Općine Šandrovac nema izrazitih proizvođača opasnog otpada (energetskih postrojenja, crne i obojene metalurgije, prerade nafte, kemijske i farmaceutske industrije i sl.). Registrirane tvrtke u kojima se stvaraju manje količine opasnog otpada same ga zbrinjavaju na propisan način. Međutim, znatne količine neprijavljenog opasnog otpada i gotovo sav opasni otpad iz kućanstava, zbog otežane kontrole i "štednje", te nepostojanja stanovništvu prihvatljivog načina organiziranog prikupljanja manjih količina, zbrinjava na nepropisan i za okoliš štetan način.

Najveći dio opasnog otpada na području Općine čini opasni otpad iz proizvodnje nafte INA-Naftaplina, koji se obrađuje i odlaže na odlagalištu opasnog otpada pokraj Šandrovca. Sva proizvodnja i postupanje s opasnim otpadom koji nastaje pri proizvodnji nafte pod stalnim je nadzorom nadležnih tijela i zbrinjava se na propisan način.

Problem zbrinjavanja opasnog otpada trebalo bi riješiti uspostavom Prostornim planom Županije planiranih građevina za sabiranje i za obradu i skladištenje opasnog otpada, koje će omogućiti proizvođačima opasnog otpada da ga adekvatno zbrinu. Do izgradnje ovih građevina opasni otpad, za koji nije organizirano prikupljanje i skladištenje, skladišti se privremeno na mjestu nastajanja,

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
PLAN
6. Postupanje s otpadom

uz provedbu zakonom propisanih mjera zaštite. Problem opasnog otpada koji završava u komunalnom otpadu riješio bi se selektivnim prikupljanjem otpada na način kako je planirano u odjeljku o zbrinjavanju komunalnog otpada.

7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

"Okoliš je prirodno okruženje: zrak, tlo, voda i more, klima, biljni i životinjski svijet u ukupnosti uzajamnog djelovanja i kulturna baština kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek." Okoliš, prirodnu i kulturnu baštinu često je teško, ako ne i nemoguće zasebno razmatrati zbog međusobne isprepletenosti i po definiciji, odnosno zakonskoj regulativi, a posebno utjecaju ljudskih aktivnosti.

U prostornom planiranju kvaliteta okoliša mora biti osnovni kriterij planiranja, odnosno zaštita okoliša je sadržana u načelu integralnog pristupa planiranju i uređenju prostora kao kontinuirana i u svim segmentima prisutna komponenta. Stoga je sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš sadržano u svim dijelovima Prostornog plana uređenja Općine Šandrovac kroz utvrđivanje mogućnosti i ograničenja korištenja prostora i planiranjem razvoja putem izbora najpovoljnijih opcija.

Glavni cilj zaštite okoliša je očuvanje prostora i dostizanje više razine kakvoće života. Zbog toga je potrebno ustanoviti postojeće stanje okoliša i prirodne baštine, zatečeno stanje prema potrebi sanirati i nove aktivnosti u prostoru usklađivati s naprednim europskim i hrvatskim zakonodavstvom. Stoga treba težiti s jedne strane ostvarivanju održivog razvitka naselja i kvalitete življenja stanovnika u njima, a s druge strane treba sačuvati i prirodni krajolik, te prirodnu raznolikost pojedinih područja.

Naglasak se stavlja na subjekte koji na bilo koji način koriste prostor kao resurs i svojom djelatnošću vrše utjecaj na okoliš, da se isti dosljedno pridržavaju i provode sve zakonske propise kojima se regulira zaštita prostora i okoliša. Planska usmjerenja nastoje da se sektorski i detaljno jača svaka pojedina kategorija zaštite:

7.1. ZRAK

Na području Općine, nema većih zagađenja zraka iz cestovnog prometa, nema velikih energetskih postrojenja, a osnovni energenti u gospodarstvu i domaćinstvima su plin i električna energija, odnosno takozvani čisti energenti.

Katastrom emisija u okoliš prati se količina ispuštanja štetnih tvari u zrak iz pojedinačnih ispusta kod svih pravnih i fizičkih osoba koje posjeduju stacionarne izvore.

Važno je i dalje pratiti kakvoću zraka (SO_2 i $NO/NO_x/NO_2$) i bilježiti osnovne meteorološke veličine na automatskoj mjernoj postaji "Šandrovac".

7.2. VODA

Glavni izvori onečišćenja su otpadne vode naselja i gospodarstva, ispiranje raznim herbicidima i mineralnim gnojivima tretiranih poljoprivrednih površina, te nesaniranih i novonastalih divljih, polulegalnih i napuštenih "odlagališta otpada" i smetlišta, prometnica ili izvanredna zagađenja vezana uz akcidente. Najopasnije je ispuštanje opasnih tvari kao što su ulja, teški metali i kemikalije, koje se nekontrolirano bacaju na polulegalna i divlja odlagališta otpada (često uz same vodotoke) i ispiru u tlo i vodotoke.

Zbog zaštite i sprječavanja nepovoljnih utjecaja na podzemne vode i vodotoke potrebno je poduzimati slijedeće mjere i aktivnosti:

- planiranje i izgradnju sustava za odvodnju otpadnih voda naselja treba ubrzati,
- vode koje se iz sustava odvodnje otpadnih voda upuštaju u vodotoke moraju proći predtretman pročišćavanja, a njihov sastav treba pratiti prema Pravilniku o graničnim vrijednostima pokazatelja opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama,

- gospodarski subjekti priključeni na sustav javne odvodnje obavezno moraju vršiti predtretman otpadnih voda (koji će se odrediti prema tehnologiji proizvodnje) prije upuštanja u sustav,
- poljoprivrednu proizvodnju treba prilagoditi uvjetima zaštite, uvođenjem kontrole upotrebe količina i vrste zaštitnih sredstava i gnojiva, te orijentacijom na proizvodnju zdrave hrane,
- na području Općine potrebno je uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno i sveobuhvatno zbrinjavanje otpada, te organizirano i kontrolirano postupanja s otpadom,
- divlja odlagališta, koja nisu sanirana, treba sanirati i spriječiti nastajanje novih,
- potrebno je uspostaviti odnosno unaprijediti sustav praćenja kvalitete voda u vodotocima kako bi se postigla i održala propisana kvaliteta voda i uveo nadzor nad onečišćivačima,
- značajniji naglasak treba staviti na zaštitu vodnih ekosustava, tj. vodnog krajolika, šireg vegetacijskog pojasa uz rijeke i potoke, te preispitati nužnost izvođenja novih regulacija i hidrotehničkih zahvata u tom pojasu.

Postojeće stanje na vodotocima potrebno je poboljšati, usaglašavajući kakvoću vode sa ovim Planom određenom kategorizacijom vodotoka, a zaštita se mora provoditi na svim vodotocima.

7.3. TLO

Imajući u vidu veoma važnu ulogu tla kao jednog od tri sastavna dijela ekosustava (tlo, voda, zrak), treba imati u vidu slijedeće činjenice:

- zaštita tla ima mnogostruki učinak na druge dijelove okoliša,
- tlo je s jedne strane važan životni i gospodarski prostor za njegovo stanovništvo, dok je s druge strane kroz različite zahtjeve u pogledu korištenja tlo ugroženo u njegovoj funkciji,
- tlo kao dugoročni indikator zauzima poseban položaj unutar ekosustava,
- stvaranje novog tla i obnavljanje tla odvija se vrlo sporo,
- ugrožavanje tla proizlazi iz: velikih površina zahvaćenih erozijom, korištenja zemljišta, velikog pritiska za proširenjem naselja, infrastrukturnih mjera, industrije, obrta i dr.

Zaštita tla od onečišćavanja mora se provoditi u funkciji zaštite prirodnih funkcija tla i proizvodnje zdrave hrane, te zaštite zdravlja ljudi, životinjskog i biljnog svijeta.

Tlo se onečišćuje na više načina, a zbog zaštite i sprječavanja ovakvih nepovoljnih utjecaja na tlo, potrebno je poduzimati slijedeće mjere i aktivnosti:

- potrebno je dugoročno kvalitativno i kvantitativno osigurati i održavati funkcije tla,
- u poljoprivrednoj proizvodnji treba racionalno koristiti zaštitna sredstva i gnojiva uvođenjem kontrole upotrebe količina i vrste zaštitnih sredstava, te organiziranjem savjetodavne stručne pomoći u individualnoj proizvodnji,
- spriječiti zagađivanja zraka iz kojeg se štetni spojevi i teški metali talože u tlo, posebice u blizini industrijskih objekata i duž značajnijih prometnica,
- spriječiti zagađivanje voda iz kojih se također štetne tvari talože u tlo, naročito u naplavnim područjima,
- riješiti odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda, a naročito gospodarskih subjekata i domaćinstava koji otpadne vode preko propusnih septičkih jama ili upojnih bunara upuštaju direktno u tlo,
- uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno, organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom, te postojeća nekontrolirana i divlja odlagališta sanirati i spriječiti nastajanje novih,
- površine oštećene erozijom i klizanjem potrebno je po mogućnosti što više obnoviti primjenjujući odgovarajuće poljoprivredne i šumarske postupke specifične za pojedine regije ("Pravila dobre poljoprivredne i šumarske prakse"),

- površine koje se više ne koriste (npr. rudne jalovine, odlagališta otpada, klizišta i dr.) potrebno je ponovno obrađivati (rekultivirati),
- spriječiti nepotrebno širenje građevinskih područja i bilo kakvu izgradnju na vrijednijim obradivim tlima (kategorija-ostala obradiva tla),
- preispitati potrebe za hidrotehničkim zahvatima na vlažnim i naplavnim tlima, te potrebe za navodnjavanjem u svrhu poljoprivredne proizvodnje, te njihov utjecaj na očuvanje prirodne ravnoteže u okolišu,
- poduzeti pravodobne mjere za saniranje posljedica mogućih akcidanata koji bi uzrokovali onečišćenja tla (prometne nezgode nakon kojih je u okoliš istekla nafta ili naftni derivati, nezgode pri prijevozu opasnih otpada i sl.),

Tlo je, usprkos različitim onečišćenjima, još uvijek relativno očuvano i kao takvo pogodno za proizvodnju zdrave hrane.

7.4. BUKA

Na području Općine nisu provođena značajnija i sistematskija mjerenja razine buke, no i bez toga može se ustvrditi da na području Općine trenutno nema velikih izvora industrijske i komunalne buke. Konfliktni prostori su dijelovi naselja kroz koja prolaze trase prometnijih cesta, te područja na kojima su izgrađeni proizvodni pogoni. Konfliktna područja mogu se javiti pri izgradnji bučnih pogona male privrede i obrta u zonama mješovite izgradnje-pretežitog stanovanja.

Za urbana područja i prometne koridore unutar ili uz područja gdje borave ljudi potrebno je odgovarajućom dokumentacijom, sukladno posebnim propisima, utvrditi razine buke koje se ne smiju prijeći. Zone industrijskih postrojenja treba od ostalih odvojiti tamponom zelenila da se smanji širenje buke. Kod izgradnje bučnih pogona male privrede i obrta u zonama mješovite izgradnje - pretežitog stanovanja treba odgovarajućom dokumentacijom, sukladno posebnim propisima, utvrditi razine buke koje se ne smiju prijeći i građevinskim zahvatima spriječiti širenje buke u okoliš.

7.5. OTPAD

S obzirom da okoliš ugrožava neorganizirano i nekontrolirano odlaganje svih vrsta otpada, na području Općine potrebno je uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno i sveobuhvatno zbrinjavanje otpada. Potrebno je sva kućanstva obuhvatiti organiziranim prikupljanjem otpada, a sva divlja odlagališta sanirati prema zakonskim obvezama. Trebalo bi razmisliti o pokretanju projekta selektivnog prikupljanja otpada, da se postojeće uređeno odlagalište ne bi nepotrebno punilo korisnim i, što je još važnije, opasnim otpadom iz kućanstava. Nužno je shvatiti da otpad mora proći određeni predtretman prije završnog zbrinjavanja, te da je velik dio otpada iskoristiv. Mjere za organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom obuhvaćaju:

- izbjegavanje i smanjenje nastanka otpada,
- maksimalno korištenje vrijednih svojstava otpada kada njegov nastanak nije moguće izbjeći,
- sigurno odlaganje neiskoristivog otpada sa svim prethodnim i pratećim mjerama i postupcima osiguranja od bilo koje vrste štetnog djelovanja.

Sve ove mjere sadržane su u zakonskoj regulativi, pa je ovim prostornim planom naglašena potreba njena poštivanja, te uvažavanja načela racionalnog i dobrog gospodarenja prostorom.

II
ODREDBE
ZA
PROVOĐENJE

Napomena:

Ove Odredbe za provođenje počinju sa člankom 4. zbog usklađenja sa brojevima članaka Odredbi za provođenje u Odluci o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Šandrovac.

1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENE I UVJETA KORIŠTENJA I ZAŠTITE POVRŠINA

Članak 4.

Prostornim planom uređenja Općine Šandrovac (u daljnjem tekstu "Planom") utvrđuje se podjela prostora Općine Šandrovac (u daljnjem tekstu "Općine") prema osnovnoj namjeni i uvjetima korištenja i zaštite prostora, prikazana u grafičkom dijelu Plana, te odredbe, smjernice i kriteriji za njihovo detaljno razgraničenje na katastarskim planovima odgovarajućeg mjerila.

Detaljno razgraničenje provodi se rubom katastarske čestice, rubom ili osi topografskog objekta ili granicom primjene određenog režima korištenja, osim ukoliko odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa nije drugačije utvrđeno.

Članak 5.

Planom su u pravilu utvrđene površine osnovne ili dominantne namjene i uvjeta korištenja i zaštite. Detaljnim razgraničenjem se unutar područja osnovne namjene, a temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, mogu utvrditi i površine druge namjene i uvjeta korištenja i zaštite, ali pod režimom osnovne, osim ukoliko odredbama ovog Plana i posebnih propisa nije drugačije utvrđeno.

Površine iz stavka 1. ovog članka mogu biti maksimalne veličine 0,2 ha unutar, odnosno 3,0 ha izvan granica građevinskih područja naselja, osim ukoliko ovim Odredbama za provođenje nije drugačije utvrđeno.

Članak 6.

Detaljno razgraničenje površina unutar područja za koje nije utvrđena obveza izrade planova užih područja, utvrdit će se na katastarskim planovima odgovarajućeg mjerila lokacijskim dozvolama, odlukama, rješenjima i drugim aktima o proglašenju površina posebne namjene i zona zabrane izgradnje uz površine posebne namjene, vodnih dobara i inundacijskih pojaseva, zaštitnih šuma i šuma posebne namjene, zaštićenih dijelova prirodne i kulturne baštine, zaštite izvorišta, područja i dijelova ugroženog okoliša i dr., a temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa.

Detaljno razgraničenje površina unutar područja za koja je utvrđena obveza izrade planova užih područja, utvrdit će se na katastarskim planovima odgovarajućeg mjerila planovima užih područja, lokacijskim dozvolama, te odlukama, rješenjima i drugim aktima iz stavka 1. ovog članka, a u skladu sa odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa.

Članak 7.

Odluke, rješenja i drugi akti o proglašenju ili stavljanju izvan snage odluka, rješenja i drugih akata iz članka 6. ovih Odredbi za provođenje, doneseni nakon donošenja ovog Plana, a kojima se mijenja namjena ili uvjeti korištenja i zaštite površina utvrđeni ovim Planom, imaju prostornoplanski učinak izmjena i dopuna ovog Plana, ali tek osam dana od dana pravomoćnosti, te dostave tijelu državne uprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji nadležnom za poslove prostornog uređenja i Općinskom poglavarstvu Općine Šandrovac.

Članak 8.

Ovim Planom se u kartografskom prikazu broj 1 (Korištenje i namjena površina) i 2.a do 2.c (Infrastrukturni sustavi), na topografskoj karti mjerila 1:25.000, utvrđuje podjela prostora Općine prema osnovnoj namjeni, te položaji površina i koridora:

- površine za razvoj i uređenje prostora naselja;
- građevinska područja naselja,

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

- površine i položaji površina i koridora infrastrukture,
 - prometne infrastrukture,
 - ostale infrastrukture,
- površine za razvoj i uređenje prostora izvan naselja;
 - površine poljoprivrednog tla isključivo osnovne namjene;
 - vrijednog obradivog tla,
 - ostalog obradivog tla,
 - površine ostalog poljoprivrednog tla, šuma i šumskog zemljišta;
 - površine šuma isključivo osnovne namjene;
 - gospodarskih šuma,
 - položaji površina i vodne površine;
 - vodotoka,
 - akumulacija,
 - površine i položaji površina i koridora za izgradnju izvan naselja;
 - izdvojenih građevinskih područja;
 - za izgradnju izvan građevinskih područja;
 - prometne infrastrukture,
 - ostale infrastrukture,
 - groblja,
 - gospodarske namjene,
 - površina za iskorištavanje mineralnih sirovina,
 - sportsko-rekreacijske namjene,

s tim da zbog karaktera i mjerila Plana u pravilu nisu utvrđeni položaji površina i površine manje od 3,0 ha, a zbog nedostupnih i netočnih podataka, te neusklađenosti stvarnog stanja na terenu i topografskih karata, nisu utvrđene sve površine i položaji površina i koridora prometne i ostale infrastrukture, vodotoka,...

Planovima užih područja i odlukama, rješenjima i drugim aktima iz članka 6. ovih Odredbi za provođenje mogu se utvrditi i druge namjene površina, a u skladu sa odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa.

Koridori podzemno i nadzemno vođene druge infrastrukture nemaju značenje namjene površina, već posebnih ograničenja u korištenju, osim ukoliko odredbama ovog Plana i posebnih propisa nije drugačije utvrđeno.

Članak 9.

Razgraničenje građevinskih područja sedam naselja na području Općine kao i njihovih izgrađenih i neizgrađenih dijelova, utvrđeno je ovim Planom i u kartografskim prikazima broj 4.a do 4.g (Građevinska područja naselja), na katastarskim planovima mjerila 1:5.000.

Građevinska područja naselja, razgraničena su i po osnovnoj namjeni na:

- povremeno stanovanje,
- stambenu namjenu,
- mješovitu namjenu;
 - pretežito povremeno stanovanje,
 - pretežito stanovanje 1,
 - pretežito stanovanje 2,
 - pretežito poljoprivredna gospodarstva,
- gospodarsku namjenu;
 - poljoprivredna gospodarstva,
 - proizvodnu 1,
 - proizvodnu 2,
 - poslovnu,
- javnu i društvenu namjenu,
- sportsko-rekreacijsku namjenu,
- javne zelene površine,
- groblja,

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

s tim da zbog karaktera Plana, nedostupnih i netočnih podataka, te neusklađenosti stvarnog stanja na terenu i katastarskih podloga, u pravilu nisu izdvojene površine prometne i druge infrastrukture, vodotoka, manjih javnih zelenih površina,...

Iznimno, ukoliko je dio građevinskog područja naselja (najviše tri vlasnika građevnih parcela) kojemu je ovim Planom utvrđena mješovita namjena-pretežito poljoprivredna gospodarstva, od ostalog građevinskog područja naselja udaljen 200 m i više, te ukoliko su svi vlasnici građevnih parcela suglasni, isto se može prostornoplanski tretirati kao površina gospodarske namjene ili sportsko-rekreacijske namjene.

Planovima užih područja i odlukama, rješenjima i drugim aktima iz članka 6. ovih Odredbi za provođenje mogu se utvrditi i druge namjene površina, a u skladu sa odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa.

Članak 10.

Razgraničenje izdvojenog građevinskog područja, kao i njegovih izgrađenih i neizgrađenih dijelova, utvrđeno je ovim Planom i u kartografskom prikazu 4.g (Građevinska područja naselja) na katastarskim planovima mjerila 1:5.000.

Članak 11.

Ovim Planom se u kartografskim prikazima broj 3.a i 3.b (Uvjeti korištenja i zaštite prostora), na topografskoj karti mjerila 1:25.000, utvrđuje podjela prostora Općine prema osnovnim uvjetima korištenja i zaštite, odnosno površine i položaj površina:

- posebnih uvjeta korištenja;
 - prirodne baštine,
 - kulturne baštine,
- posebnih ograničenja u korištenju;
 - područja najvećeg intenziteta potresa,
 - seizmotektonski aktivnih područja,
 - pretežito nestabilnih područja,
 - aktivnih ili mogućih klizišta ili odrona,
 - vodotoka,
 - istražnih prostora i lokaliteta mineralnih sirovina,
 - prostornoplanerske zone zaštite vodocrpilišta,
 - zone zabrane gradnje uz posebnu namjenu,
 - zone vinograda i vinske ceste,
 - rezervata za izgradnju naselja u postplanskom razdoblju,
- uređenja i zaštite ugroženih područja;
 - oštećenih seoskih cjelina,
 - "divljih" odlagališta otpada,
 - napuštenog odlagališta otpada.

Granice rezervata za izgradnju naselja u postplanskom razdoblju dane su i u kartografskom prikazu broj 4.g (Građevinska područja naselja), na katastarskim planovima mjerila 1:5.000.

Planovima užih područja i odlukama, rješenjima i drugim aktima iz članka 6. ovih Odredbi za provođenje, mogu se utvrditi i površine drugih osnovnih uvjeta korištenja i zaštite, a u skladu sa odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa.

Članak 12.

U slučaju sumnje ili spora o namjeni i uvjetima korištenja i zaštite neke površine, istu treba utvrditi temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, a razgraničenje provesti u korist zaštite prostora.

2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

2.1. GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

Članak 13.

Građevine od važnosti za Državu određene su prema značaju zahvata u prostoru (veličina, obuhvat, zaštita prostora,...), a sukladno posebnim propisima, Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske i Prostornom planu Bjelovarsko-bilogorske županije. Građevine od važnosti za Županiju određene su prema značaju za prostorno uređenje i razvoj pojedinih dijelova i cjeline Županije, a sukladno posebnim propisima i Prostornom planu Bjelovarsko-bilogorske županije.

Uvjeti za uređenje koridora i površina građevina od važnosti za Državu i Županiju utvrđeni su u odnosnim poglavljima ovih Odredbi za provođenje.

Članak 14.

Ovim Planom utvrđene su površine i položaji površina i koridora slijedećih građevina od važnosti za Državu:

- postojećih GSM baznih stanica kod Šandrovaca,
- postojećeg MRS-a Šandrovac,
- postojećih eksploatacijskih polja nafte i plina Šandrovac i Bilogora sa svom infrastrukturom potrebnom za proizvodnju,
- građevine za obradu i odlaganje opasnog otpada kod Šandrovca.

Članak 15.

Ovim Planom utvrđeni su površine i položaji površina i koridora slijedećih građevina od važnosti za Županiju:

- postojeće županijske ceste Ž 3029 (Ž 3027-Ž 3090),
- postojeće županijske ceste Ž 3027 (Tr. Markovac (D 43)-V.Trojstvo-Šandrovac (Ž 2232)),
- postojeće županijske ceste Ž 2232 (županijska granica-D 28),
- postojećeg poštanskog ureda u Šandrovcu,
- postojeće mjesne centrale u Šandrovcu i Lasovcu,
- postojećih i planiranih svjetlovoda,
- postojećeg radio relejnog koridora,
- planiranog magistralnog vodoopskrbnog cjevovoda Patkovac-Banov Stol i njegovog produžetka do vodocrpilišta Đurđevac,
- planiranog vodocrpilišta kod Jasenika,
- postojeće vodospreme kod Šandrovca.

2.2. OPĆI UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

Članak 16.

Prostori unutar granica obuhvata planova užeg područja uređuju se temeljem odredbi, smjernica i kriterija planova užeg područja i posebnih propisa, a svi ostali prostori temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa.

Članak 17.

Ovi opći uvjeti za uređenje primjenjuju se za sve postojeće i buduće građevne parcele, osim ukoliko ovim Odredbama za provođenje, planovima užih područja ili posebnim propisima nije drugačije utvrđeno.

Članak 18.

Zgrade i građevine izgrađene sukladno dozvolama propisanim posebnim propisima ili prije stupanja na snagu ovog Plana, a namjenom sukladne ovim Planom planiranoj namjeni, mogu se "izgraditi" i/ili rekonstruirati i u slučaju kada odstupaju od pojedinih odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana, ali tako da se ta odstupanja ne povećavaju.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Ako je zatečena izgrađenost postojeće građevne parcele veća od ovim Odredbama za provođenje dozvoljene izgrađenosti, prilikom rekonstrukcije i/ili rušenja postojećih i izgradnje novih zgrada, ista se može zadržati, ali ne i povećati.

Članak 19.

Pojedini pojmovi koji se upotrebljavaju u ovim Odredbama za provođenje imaju slijedeće značenje:

- vikendice; zgrade namijenjene isključivo povremenom stanovanju, sa najviše jednom stambenom jedinicom i dvije nadzemne etaže,
- niske stambene zgrade;
 - obiteljske kuće; zgrade namijenjene isključivo stanovanju, razvijene građevne (brutto) površine do 400 m² (u koju se uračunavaju i površine svih pripadajućih pomoćnih građevina), sa najviše dvije stambene jedinice i dvije nadzemne etaže,
 - stambene zgrade; zgrade namijenjene isključivo stanovanju, razvijene građevne (brutto) površine veće od 400 m² (u koju se uračunavaju i površine svih pripadajućih pomoćnih građevina), sa najviše dvije stambene jedinice i tri nadzemne etaže,
 - stambeno - poslovne; zgrade namijenjene pretežito stanovanju, sa najviše dvije stambene jedinice i tri nadzemne etaže,
- visoke stambene zgrade;
 - višestambene; zgrade namijenjena isključivo stanovanju, sa više od dvije stambene jedinice i najviše četiri nadzemne etaže,
 - višestambeno-poslovne; zgrade namijenjene pretežito stanovanju, sa više od dvije stambene jedinice i najviše četiri nadzemne etaže,
- gospodarske zgrade;
 - poljoprivredne; građevine, zgrade i prostori u funkciji poljoprivredne proizvodnje (kolnice, sjenici, spremišta poljoprivrednih proizvoda, silažne jame, staklenici, plastenici, te štale, svinjci, peradarnici, kuničnjaci, pčelinjaci, tovilišta, kompostane, manji pogoni u funkciji poljoprivredne djelatnosti,...) sa najviše dvije nadzemne etaže (izuzev silosa i sličnih zgrada),
 - proizvodne; građevine, zgrade i prostori u funkciji proizvodnih djelatnosti sa najviše dvije nadzemne etaže, odnosno najviše tri nadzemne etaže unutar granica obuhvata prostornih planova užih područja (izuzev silosa i sličnih zgrada),
 - poslovne; zgrade i prostori u funkciji trgovačkih, servisnih, intelektualnih i drugih uslužnih djelatnosti, sa najviše tri nadzemne etaže,
 - ugostiteljsko-turističke zgrade; građevine, zgrade i prostori u funkciji ugostiteljskih i turističkih djelatnosti sa najviše tri nadzemne etaže,
- javne i društvene zgrade; zgrade i prostori u funkciji obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi, kulture i tehničke kulture, uprave i administracije, vjerskih zajednica, športa i rekreacije sa najviše tri nadzemne etaže (izuzev crkvi i sličnih zgrada),
- športsko-rekreacijske građevine; građevine, zgrade i prostori u funkciji športa i rekreacije (dvorane, igrališta, bazeni, sportski ribnjaci, višenamjenske akumulacije,...) sa najviše dvije nadzemne etaže,
- osnovne građevine; građevine u ili na kojima se odvija osnovna djelatnost na građevnoj parceli,
- manje gospodarske zgrade; manje poljoprivredne, proizvodne, poslovne i ugostiteljsko-turističke zgrade te športsko-rekreacijske građevine koje se grade na građevnoj parceli osnovne građevine ili na zasebnoj građevnoj parceli uz osnovnu građevinu, istovremeno i/ili nakon izgradnje osnovne građevine i na koju su funkcionalno i vlasnički vezane,
- pomoćne građevine; manje građevine koje se u pravilu grade na građevnoj parceli osnovne građevine ili manje gospodarske zgrade, istovremeno i/ili nakon izgradnje osnovne građevine i na koju su funkcionalno i vlasnički vezani,
 - uz stambene zgrade; garaže, spremišta, drvarnice, ljetne kuhinje, sušare (pušnice), te druge građevine sa najviše dvije nadzemne etaže,
 - uz ostale građevine; garaže, natkrivena parkirališta, zatvorena i otvorena spremišta, vanjske sanitarije, svlačionice i druge građevine sa najviše dvije nadzemne etaže,

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

- prateće građevine i elementi uređenja parcele;
 - uz stambene zgrade; vrtne sjenice, otvoreni bazeni, igrališta i manji ribnjaci za osobnu upotrebu, zidani i montažni roštilji, kolni i pješački pristupi, bunari, septičke jame, ograde, potporni zidovi,...
 - uz ostale građevine; vrtne sjenice, interna infrastruktura, kolni i pješački pristupi, bunari, septičke jame, parkirališta, manipulativne površine, otvoreni bazeni, igrališta i manji ribnjaci za nekomercijalnu upotrebu, reklamni panoi, ograde, potporni zidovi,...
- čiste i tihe djelatnosti; gospodarske i druge djelatnosti pri obavljanju kojih se ne javlja buka, zagađenje zraka, vode ili tla, te stoga ne utječu negativno na druge korisnike prostora,
- bučne djelatnosti i/ili djelatnosti sa izvorima zagađenja; gospodarske i druge djelatnosti pri obavljanju kojih se javlja buka, zagađenje zraka, vode i/ili tla, te stoga bitno negativno utječu na druge korisnike prostora,
- potencijalno opasne djelatnosti; gospodarske i druge djelatnosti pri obavljanju kojih su vjerojatnoća i posljedice eventualnog akcidenta bitno veći nego kod ostalih djelatnosti, ili je njihov utjecaj na zdravlje ljudi nepoznat (GSM bazne postaje, veće trafostanice,...), te stoga bitno negativno utječu na druge korisnike prostora,
- podrum (Po); podzemna etaža zgrade koja je najmanje jednom polovicom netto volumena ukopana, a gornja kota stropne konstrukcije u prosjeku nije viša od 1,2 m u odnosu na konačno zaravnati teren,
- suteren (S); prva nadzemna etaža koja je manje od jedne polovice netto volumena ukopana, a gornja kota stropne konstrukcije u prosjeku nije viša od 2,2 m u odnosu na konačno zaravnati teren,
- prizemlje (P); prva ili druga nadzemna etaža zgrade kojoj je gornja kota stropne konstrukcije u prosjeku viša od 2,2 m u odnosu na konačno zaravnati teren,
- potkrovlje (Pk); etaža zgrade ispod kose krovne konstrukcije u pravilu namijenjena stanovanju, ako visina nadozida mjerena u ravnini pročelja od poda potkrovlja u prosjeku nije veća od 1,4 m (ne računajući visine zabatnih zidova),
- tavan (T); prostor zgrade ispod kose krovne konstrukcije ako visina nadozida mjerena u ravnini pročelja od poda potkrovlja u prosjeku nije veća od 0,8 m (ne računajući visine zabatnih zidova), bez određene namjene i sa bitno slabijom završnom obradom podova, zidova i stropova (ne smatra se etažom),
- visina građevine (V); visina koja se na zabatnoj strani mjeri od sljemena, a na ostalim stranama od vijenca građevine do konačno zaravnatog terena,
- otvorima na zgradi ne smatraju se; prozori proizvodne veličine do 120 x 60 cm ostakljeni neprozirnim staklom i s otvaranjem oko horizontalne osi prema unutra, ventilacijski otvori za prirodnu ventilaciju svijetlog promjera do 15 cm odnosno svijetle dijagonale do 20 cm, dijelovi zidova od staklene opeke ili kopilit stakla i ležeći krovni prozori u krovovima nagiba do 45°,
- obvezni građevinski pravac; pravac na kojem (ili maksimalno 50 cm iza kojeg) mora ležati ovim Planom i/ili planovima užih područja utvrđen postotak uličnog pročelja osnovne građevine i manje gospodarske građevine koja se gradi na zasebnoj parceli,
- koeficijent izgrađenosti građevne parcele (k_g); odnos površine izgrađenog zemljišta pod građevinama i ukupne površine građevne parcele,
- uvjetno grlo; životinja ili skupina istovrsnih životinja težine 500 kg.

Članak 20.

Vrsta osnovnih i manjih gospodarskih građevina za koje se mogu formirati građevne parcele, odnosno vrsta i broj osnovnih i ostalih građevina koje se mogu graditi na jednoj građevnoj parceli propisni su ovim Odredbama za provođenje za svaku osnovnu namjenu površina posebno.

Iznimno od odredbi stavka 1. ovog članka, formiranje građevnih parcela i građenje građevina prometne i ostale infrastrukture, te formiranje parcela javnih zelenih površina može se odobriti na svim osnovnim namjenama površina.

Članak 21.

Pomoćne građevine, prateće građevine i elementi uređenja parcele mogu se graditi na građevnim parcelama svih namjena, istovremeno i/ili nakon izgradnje osnovne građevine odnosno manje gospodarske zgrade, a građevine ostale infrastrukture za koje se ne mora formirati posebna građevna čestica, te reklamni panoi i druge posebnim propisima određene građevine i prije izgradnje osnovne građevine.

Iznimno, u slučaju nepovoljnih lokalnih uvjeta (nagib terena preko 20%, tradicijska veličina i oblik građevnih parcela neodgovarajući današnjim potrebama,...), građevine iz stavka 1. ovog članka mogu se graditi i na građevnoj parceli u neposrednoj blizini građevne parcele na kojoj je izgrađena ili se gradi osnovna građevina.

2.2.1. Oblik i veličina građevne parcele

Članak 22.

Zemljište unutar građevinskog područja i građevinsko zemljište izvan građevinskog područja može se parcelirati isključivo radi formiranja građevnih parcela i parcela drugih namjena, utvrđenih ovim Planom, planovima užih područja, lokacijskim dozvolama i rješenjima, a temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa.

Prilikom formiranja parcela iz 1. stavka ovog članka, te utvrđivanja uvjeta uređenja istih, posebno se mora voditi računa o osiguravanju površina potrebnih za izgradnju, normalno funkcioniranje i održavanje postojeće ili planirane prometne i ostale infrastrukture, vodnih dobara, te manjih javnih zelenih površina.

Članak 23.

Građevna parcela mora imati veličinu i oblik koji omogućava njeno racionalno korištenje i izgradnju u skladu s odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa.

Članak 24.

Građevna parcela mora se formirati tako da cijela bude unutar granica građevinskog područja osim iznimno:

- kada se građevna parcela formira za građevine koje se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa mogu graditi i izvan građevinskog područja,
- kada je zbog izgradnje gospodarskih zgrada (izuzev poljoprivrednih) i športsko-rekreacijskih građevina, te njihovih pomoćnih i pratećih građevina, zbog tehnoloških razloga neophodna veća dubina građevne parcele, koja međutim ne može prelaziti 100 m,
- kada granica postojeće katastarske čestice odstupa od granice građevinskog područja do maksimalno 15 m.

Smatrat će se da je građevna parcela unutar granica građevinskog područja i kada je očigledno da je namjera izrađivača Plana bila da je obuhvati granicama građevinskog područja, ali je zbog neusklađenosti stvarnog stanja na terenu i katastarskih podloga došlo do izmicanja granica u odnosu na stvarno stanje na terenu.

Članak 25.

Građevna parcela mora se formirati tako da cijela bude unutar granica jedne osnovne namjene površina osim iznimno:

- kada se građevna parcela formira za građevine koje se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa mogu graditi na obje osnovne namjene površina unutar kojih se nalazi građevna parcela,
- kada granica postojeće katastarske čestice odstupa od granice osnovne namjene do maksimalno 15 m.

Smatrat će se da je građevna parcela unutar granica određene osnovne namjene površina i kada je očigledno da je namjera izrađivača Plana bila da je obuhvati istima, ali je zbog neusklađenosti

stvarnog stanja na terenu i katastarskih podloga došlo do izmicanja granica u odnosu na stvarno stanje na terenu.

Članak 26.

Građevna parcela unutar granica građevnog područja naselja može se formirati i dubine manje od grafičkim dijelom ovog Plana utvrđene dubine građevinskog područja, a ukoliko zadovoljava sve ostale odredbe, smjernice i kriterije ovog Plana i posebnih propisa.

U slučaju iz stavka 1. ovog članka, površina između pozadinske međe tako formirane građevne parcele i grafičkim dijelom ovog plana utvrđene granice građevinskog područja prostornoplanerski se neće tretirati kao građevinsko područje već kao površina namjene utvrđene za površinu iza granice građevinskog područja.

Članak 27.

Kada je za postojeću građevinu za koju nije utvrđena građevna parcela potrebno utvrditi zemljište nužno za redovnu uporabu, oblik i veličinu te građevne parcele treba utvrditi tako, da se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana, plana užeg područja i posebnih propisa na njoj može izgraditi takva i sve postojeće pomoćne i prateće građevine i elementi uređenja parcele, izuzev priključaka na prometnu i ostalu infrastrukturu.

Iznimno, ukoliko zbog lokalnih uvjeta oblik i veličinu građevne parcele nije moguće utvrditi na način iz stavka 1. ovog članka, oblik i veličinu iste treba utvrditi tako da:

- građevna parcela ima pristup na javnu prometnu površinu,
- nijedan podzemni ili nadzemni dio osnovne i/ili manje gospodarske građevine i svih pomoćnih i pratećih građevina i elemenata uređenja parcele, izuzev priključaka na prometnu i ostalu infrastrukturu i ispusta krovova prema javnim prometnim i zelenim površinama, ne prelazi među građevne parcele,
- udaljenosti građevina od međa građevne parcele budu usklađene sa smjericama i kriterijima ovog Plana, plana užeg područja i posebnih propisa.

Ukoliko zbog lokalnih uvjeta, oblik i veličinu građevne parcele nije moguće utvrditi na načine iz stavka 1. i 2. ovog članka, oblik i veličinu iste treba utvrditi tako da:

- građevna parcela ima pristup na javnu prometnu površinu,
- nijedan podzemni ili nadzemni dio osnovne i/ili manje gospodarske građevine i svih pomoćnih i pratećih građevina i elemenata uređenja parcele, izuzev priključaka na prometnu i ostalu infrastrukturu i ispusta krovova prema javnim prometnim i zelenim površinama, ne prelazi među građevne parcele.

2.2.2. Položaj građevina na parceli

Članak 28.

Građevne parcele se u pravilu po dubini dijele i sastoje od:

- predvrta odnosno prostora između ulične međe parcele i građevinskog pravca,
- pojasa izgradnje osnovnih građevina (i manjih gospodarskih zgrada za čiste i tihe djelatnosti) odnosno prostora iza građevinskog pravca dubine do 20,0 m, i/ili iza ulične međe parcele dubine do maksimalno 30,0 m,
- gospodarskog dvorišta odnosno pojasa izgradnje pomoćnih građevina (i manjih gospodarskih zgrada za čiste i tihe djelatnosti),
- po potrebi i pojasa izgradnje manjih gospodarskih zgrada za bučne djelatnosti i/ili djelatnosti sa izvorima zagađenja i potencijalno opasne djelatnosti, odnosno prostora udaljenog najmanje 10,0 m od izgrađene stambene zgrade na odnosnoj parceli i pojasa izgradnje osnovnih građevina susjednih parcela.

U predvrtu sa mogu graditi i manje gospodarske građevine veličine do 15,0 m² i garaže, a u pojasu izgradnje osnovnih građevina i pomoćne zgrade. Prateće građevine i elementi uređenja parcele se mogu graditi po cijeloj građevnoj parceli.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Iznimno, ukoliko namjena osnovne građevine, konfiguracija terena, mala dubina građevinskog područja ili tradicijska organizacija parcele ne dozvoljavaju takvu organizaciju parcele, ista se može prilagoditi namjeni osnovne građevine i lokalnim uvjetima. U tom slučaju organizacija susjednih građevinskih parcela, ukoliko lokalni uvjeti dozvoljavaju, treba biti postavljena zrcalno.

Članak 29.

Vikendice se grade isključivo na samostojeći način, a sve ostale osnovne građevine u pravilu na samostojeći način, osim ako je ovim Odredbama za provođenje drugačije utvrđeno.

Izgradnja osnovnih građevina na dvojni način mora se utvrditi za građevne parcele koje sjevernom (sjeveroistočnom ili sjeverozapadnom) stranom graniče sa građevnim parcelama širine od 10,0 do 12,0 m na kojima se temeljem ovih Odredbi za provođenje ne može odobriti izgradnja na samostojeći način, a širina im se ne može povećati na račun prvih susjednih parcela.

Izgradnja osnovnih građevina na dvojni način može se utvrditi i kada to suglasno zahtijevaju vlasnici dviju susjednih građevinskih parcela, a lokalni uvjeti i odredbe, smjernice i kriteriji ovog Plana i posebnih propisa to omogućavaju.

Izgradnja osnovnih građevina na skupni način mora se utvrditi kada su obadvije susjedne građevne parcele izgrađene ili im je utvrđena obveza izgradnje na skupni način.

Izgradnja osnovnih građevina na skupni način može se utvrditi i kada to suglasno zahtijevaju vlasnici triju ili više susjednih građevinskih parcela, a lokalni uvjeti i odredbe, smjernice i kriteriji ovog Plana i posebnih propisa to omogućavaju.

Članak 30.

Manje gospodarske zgrade i pomoćne građevine se grade u pravilu na samostojeći način, ali se na zahtjev vlasnika građevne parcele može utvrditi i izgradnja na dvojni ili skupni način sa zgradama na vlastitoj građevnoj parceli, a ukoliko su zadovoljene sve ostale odredbe, smjernice i kriteriji ovog Plana i posebnih propisa.

Izgradnja manjih gospodarskih zgrada i pomoćnih građevina na dvojni ili skupni način sa zgradama na susjednim građevnim parcelama može se utvrditi kada to suglasno zahtijevaju vlasnici susjednih građevinskih parcela, a ukoliko su zadovoljene sve ostale odredbe, smjernice i kriteriji ovog Plana i posebnih propisa.

Članak 31.

Prateće građevine i elementi uređenja parcele (izuzev ograda) grade se isključivo na samostojeći način.

Članak 32.

Obvezni građevinski pravac građevinskih parcela za koje se utvrđuje izgradnja na samostojeći način je određen linijom postojeće izgradnje, od koje može odstupati, ako je na sjevernoj (sjeveroistočnoj i sjeverozapadnoj) strani parcele do 5,0 m, a ako je na južnoj (jugoistočnoj i jugozapadnoj) strani parcele do 10,0 m, ali uz uvjet da od ulične međe parcele bude udaljen manje od 15,0 m. Na obveznom građevinskom pravcu se mora izvesti najmanje 30% uličnog pročelja zgrade, a ostali dio može biti uvučen. Iznimno, odstupanje građevnog pravca od linije postojeće izgradnje i/ili udaljenost od ulične međe parcele može biti i veća, ali samo na građevnim parcelama za izgradnju vikendica, javnih i društvenih zgrada i sportsko-rekreacijskih građevina, u zonama gospodarske namjene-proizvodne 1 i 2, u područjima rezidencijalne izgradnje, u rubnim neizgrađenim i rijetko izgrađenim dijelovima naselja te ukoliko je isto posljedica primjene posebnih uvjeta izgradnje.

Obvezni građevinski pravci obiju građevinskih parcela za koje se utvrđuje izgradnja na dvojni način utvrđuju se na način iz stavka 1. ovog članka, ali uz uvjet da obvezni građevinski pravci obiju građevinskih parcela ne mogu međusobno biti izmaknuti više od 2,0 m. Iznimno, ako zajednička međa nije okomita na uličnu, izmicanje može biti i veće, ali uz uvjet da su obvezni građevinski pravci obiju građevinskih parcela u prosjeku jednako udaljeno od ulične međe. Na obveznom građevinskom pravcu se mora izvesti najmanje 50% uličnog pročelja zgrade, a ostali dio može biti uvučen.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Obvezni građevinski pravac građevnih parcela za koje se utvrđuje izgradnja na skupni način je određen linijom postojeće izgradnje. Na obveznom građevinskom pravcu se mora izvesti najmanje 70% uličnog pročelja zgrade, a ostali dio može biti uvučen.

Ukoliko je linija postojeće izgradnje na uličnoj međi, obvezni građevinski pravac može biti i na njoj, ali uz uvjet da njegova udaljenost od osi ulice/ceste ne može biti manja od polovice koridora ulice/ceste, utvrđenog temeljem članka 95. ovih Odredbi za provođenje,.

Lođe, balkoni i nenatkrivene terase mogu se graditi i ispred obveznog građevinskog pravca, ali uz uvjet iz stavka 4. ovog članka.

Članak 33.

Osnovne i manje gospodarske zgrade koje se grade na samostojeći način moraju od jedne međe prema bočnoj susjednoj građevnoj parceli (u pravilu od jugoistočne, južne ili jugozapadne, ali pod uvjetom da ne remete slijed izgradnje u ulici), biti udaljene najmanje 3,0 m.

Građevine koje se grade na dvojni način moraju od međe prema jednoj bočnoj susjednoj građevnoj parceli biti udaljene najmanje 3,0 m, a drugom stranom moraju ležati na međi prema susjednoj građevnoj parceli.

Građevine koje se grade na skupni (ugrađeni) način sa obje strane moraju ležati na međama bočnih susjednih građevnih parcela.

Članak 34.

Sve građevine na jednoj građevnoj parceli moraju biti smještene tako da se do svake građevine osigura neposredni pristup širine najmanje 3,0 m, ili prolaz širine i visine najmanje 3,5 m.

Članak 35.

Prostori u kojima se obavljaju bučne djelatnosti i/ili djelatnosti sa izvorima zagađenja i potencijalno opasne djelatnosti od svih međa prema drugim građevnim parcelama moraju biti udaljene najmanje 5,0 m (osim u pojasu iz stavka 1. alineje 4. i slučaju iz stavka 3. članka 28. ovih Odredbi za provođenje).

Članak 36.

Nijedan podzemni ili nadzemni dio građevine, izuzev priključaka na prometnu i drugu infrastrukturu i ispusta krovova prema parcelama javnih prometnih i zelenih površina, ne smije prelaziti među građevne parcele.

Članak 37.

Na udaljenosti manjoj od 3,0 m od međe susjedne građevne parcele (izuzev od parcela javnih prometnih i zelenih površina) se:

- ne smiju izvesti otvori, terase, balkoni, lođe i otvorena ili natkrivena stubišta s pogledom na susjednu građevnu parcelu,
- moraju izvesti snjegobrani.

Ako se zgrada gradi na udaljenosti manjoj od 0,5 m od međe susjedne građevne parcele (izuzev od parcela javnih prometnih i zelenih površina), na toj strani se:

- ne smiju izvesti niti građevni elementi iz članka 19. stavka 1. alineje 20. ovih Odredbi za provođenje.

Ako se zgrada gradi na međi susjedne građevne parcele (izuzev na međama sa javnim prometnim i zelenim površinama), na toj strani se:

- zidovi moraju izvesti kao vatrootporni,
- krovište mora izvesti sa padom prema vlastitoj građevnoj parceli.

2.2.3. Uređenje građevne parcele

Članak 38.

Građevna parcela može se ograditi prema javnoj prometnoj ili zelenoj površini. Ogradu gradi vlasnik građevne parcele, u pravilu sa unutrašnje strane međe, ali uz uvjet da udaljenost vanjskog ruba ograde od osi ulice/ceste ne može biti manja od polovice koridora ulice/ceste, utvrđenog temeljem članka 95. ovih Odredbi za provođenje.

Ograda može imati betonsko ili zidano podnožje maksimalne prosječne visine 50 cm, te stupove i transparentnu ispunu izvedenu od drveta, metala ili zelenog nasada (živice), maksimalne ukupne prosječne visine 150 cm. Ulazna vrata u pravilu se moraju otvarati prema parceli, a iznimno, u slučaju pada terena prema javnoj površini, mogu se otvarati i prema istoj, ali tako da ne ometaju i ugrožavaju pješački i kolni promet.

Članak 39.

Građevna parcela može se ograditi i prema drugim susjednim parcelama, a dio građevne parcele organiziran kao gospodarsko dvorište, na kojem slobodno borave domaće životinje ili se na njemu obavljaju djelatnosti sa izvorima zagađenja i/ili potencijalno opasne djelatnosti, mora se ograditi ogradom koja onemogućava izlaz domaćih životinja izvan parcele i ulazak djece na parcelu (osim građevinskih parcela izvan građevinskog područja). Ogradu gradi vlasnik građevne parcele, ako takva ograda nije izgrađena ranije, odnosno ako ne gradi istovremeno sa susjedom, u pravilu s unutrašnje strane međe.

Ograda može biti maksimalne prosječne visine 200 cm, a strana okrenuta prema susjednoj parceli mora biti odgovarajuće završno obrađena.

Članak 40.

Ne dozvoljava se postavljanje na ogradu oštih završetaka, bodljikave žice i elemenata ili uređaja koji bi mogli ugroziti ljudsko zdravlje, izuzev u slučaju ograđivanje parcela i građevina posebne namjene i potencijalno opasnih djelatnosti.

Članak 41.

Prateće građevine, elemente uređenja parcele (i hortikulture), te nivelaciju terena treba izgraditi, odnosno izvesti tako, da ne narušavaju izgled naselja i da negativno ne utječu na susjedne parcele i građevine.

Na svakoj građevnoj parceli mora se ozeleniti najmanje 50% neizgrađenog dijela građevne parcele.

2.2.4. Priključivanje na prometnu i drugu infrastrukturu

Članak 42.

Građevna parcela mora imati neposredan pristup na javnu cestu ili drugu javnu prometnu površinu najmanje širine 3,0 m.

Ako se građevna parcela formira na raskrižju dvaju prometnica različitog razvrstaja, kolni prilaz mora se riješiti sa prometnice nižeg značaja, osim iznimno, ukoliko zbog nepovoljnih lokalnih uvjeta to nije moguće izvesti na tehnički i sigurnosno korektan način.

Članak 43.

Ako je u neposrednoj blizini građevne parcele izvedena javna kanalizacija i ako za to postoje tehnički uvjeti, sve zgrade u kojima je izvedena ili će se izvesti instalacija vodovoda moraju se priključiti na istu. Otpadne vode koje ne odgovaraju propisima o sastavu i kvaliteti vode, prije upuštanja u javnu kanalizaciju moraju se pročistiti predtretmanom do tog stupnja da ne budu štetne po odvodni sustav i recipijente u koje se upuštaju.

Ukoliko javna kanalizacija nije izvedena, otpadne vode se moraju upuštati u nepropusne sabirne jame odgovarajuće veličine, koje se prazne na način utvrđen posebnim propisima, ili riješiti na drugi, posebnim propisima dozvoljen način.

Članak 44.

Izgradnja građevina na građevnoj parceli ne može se odobriti ukoliko ista nema mogućnost priključka:

- izvan građevinskog područja na makadamsku javnu prometnu površinu,
- unutar građevinskog područja na makadamsku javnu prometnu površinu i javnu niskonaponsku mrežu, osim iznimno, ako za normalno funkcioniranje građevine električna energija nije potrebna ili se odgovarajućom tehničkom dokumentacijom ne utvrdi prihvatljiv alternativni način opskrbe električnom energijom.

Priključivanje građevina na prometnu i drugu infrastrukturu obavlja se na način propisan po nadležnim pravnim osobama sa javnim ovlastima.

2.2.5. Oblikovanje zgrada

Članak 45.

Horizontalni i vertikalni gabariti zgrada, oblikovanje pročelja i krovšta, upotrebljeni građevinski materijali, te elementi uređenja parcele moraju biti usklađeni s ambijentalnim karakteristikama sredine, osim iznimno, u slučaju interpolacije metodom kontrasta.

Zgrade koje se izgrađuju na dvojni ili skupni način moraju činiti skladnu arhitektonsku cjelinu.

Članak 46.

Orijentacija sljemena krova zgrada koje se grade na građevinskom pravcu mora biti usklađena sa orijentacijom sljemena krovova okolnih zgrada.

Iznimno, ako je niska stambena zgrada koja se gradi na samostojeći ili dvojni način šira od 15,0 m, sljeme mora biti paralelno sa građevinskim pravcem, a zgrada se mora izmicanjem horizontalnih i vertikalnih gabarita raščlaniti, kako bi se prilagodila mjerilu okolne izgradnje.

Na terenu nagiba većeg od 15%, horizontalne i vertikalne gabarite, te orijentaciju sljemena krova zgrada širine i/ili dubine veće od 15,0 m treba utvrditi tako, da se zgrada kao cjelina u maksimalno mogućoj mjeri prilagodi lokaciji.

Članak 47.

Visina vijenca pomoćne i manje gospodarske zgrade koja se gradi na istoj građevnoj parceli sa niskom stambenom zgradom, mora biti manja od 5,0 m ili od visine vijenca niske stambene zgrade (osim silosa i sličnih građevina).

2.3. GRAĐEVINSKA PODRUČJA

Članak 48.

Granice građevinskih područja naselja razgraničuju površine izgrađenih dijelova naselja i površine predviđene za njihov razvoj od ostalih površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva, kao i drugih djelatnosti koje se obzirom na namjenu mogu i/ili moraju obavljati izvan građevinskih područja naselja.

Granice izdvojenog građevinskog područja razgraničuju površine za izgradnju građevina koje se moraju graditi unutar građevinskog područja, ali se zbog karaktera djelatnosti i/ili neophodnih lokalnih uvjeta ne mogu obavljati unutar građevinskog područja naselja, od ostalih površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva kao i drugih djelatnosti koje se obzirom na namjenu mogu i/ili moraju obavljati izvan građevinskih područja. Izdvojena građevinska područja su površine isključive namjene.

Članak 49.

Građevinska područja su ovim Planom razgraničena na izgrađeni i neizgrađeni dio sa stanjem iz prosinca 2004. godine i bez provjere legalnosti izgradnje. U slučaju promjene stanja u odnosu na Planom utvrđeno, te sumnje ili spora da li je neka površina izgrađeni ili neizgrađeni dio građevinskog područja, neizgrađenim dijelom će se smatrati:

- svaka neizgrađena površina veća od 3000 m² ili svaka, u odnosu na izgrađeni dio, rubno postavljena neizgrađena površina,
- svaka zasebna neizgrađena površina bez pristupa na izgrađenu javnu prometnicu,
- svaka dijelom izgrađena površina veća od 3000 m² ili svaka, u odnosu na izgrađeni dio, rubno postavljena dijelom izgrađena površina, ako joj je zatečeni koeficijent iskorištenosti manji od 30% planiranog,
- svaka izgrađena površina veća od 3000 m² ili svaka, u odnosu na izgrađeni dio, rubno postavljena izgrađena površina, ako su građevinama izgrađenim na istima konstrukcijski dijelovi toliko oštećeni da ih je nerentabilno sanirati, izuzev ako su oštećenja posljedica ratnih djelovanja,
- svaka izgrađena površina čija namjena nije u skladu sa namjenom utvrđenom joj ovim planom, ako se izgradnja osnovne građevine izgrađene na njoj ne može odobriti temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa,
- svaka u naravi izgrađena površina, ako je osnovna građevina izgrađena na njoj izgrađena nakon stupanja na snagu ovog Plana, a bez dozvola zahtijevanih posebnim propisima.

2.3.1. Vrste i broj građevina na jednoj građevnoj parceli

Članak 50.

Vrsta osnovnih i manjih gospodarskih građevina za koje se mogu formirati građevne parcele, odnosno vrsta i broj osnovnih i ostalih građevina koje se mogu graditi na jednoj građevnoj parceli propisuju se za slijedeće osnovne namjene površina.

1. Povremeno stanovanje

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi jedna vikendica ili obiteljska kuća.

2. Stambena namjena

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi jedna vikendica, obiteljska kuća, stambena zgrada, stambeno-poslovna zgrada, višestambena ili višestambeno-poslovna zgrada sa poslovnim prostorima namijenjenim isključivo tihim i čistim djelatnostima.

Iznimno, ukoliko je u obiteljskoj kući ili stambenoj zgradi riješena samo jedna stambena jedinica, druga stambena jedinica se može riješiti i u potkrovlju pomoćne građevine.

3. Mješovita namjena

- pretežito povremeno stanovanje

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi jedna vikendica ili jedna obiteljska kuća, stambena zgrada ili stambeno-poslovna zgrada sa poslovnim prostorima namijenjenim isključivo tihim i čistim djelatnostima, uz koje se na istoj parceli mogu graditi i manje gospodarske zgrade isključivo za tihe i čiste djelatnosti, te poljoprivredne zgrade kapaciteta do ukupno maksimalno 5 uvjetnih grla, a od kojih;

- svinja, ovaca i koza ukupno maksimalno 2 uvjetna grla,
- peradi i ostalih sitnih životinja maksimalno 1 uvjetno grlo.

- pretežito stanovanje 1

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi jedna vikendica, obiteljska kuća, stambena zgrada, stambeno-poslovna zgrada, višestambena, višestambeno-poslovna, javna i društvena zgrada

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

ili športsko-rekreacijska građevina, te na istoj ili zasebnoj parceli manje gospodarske zgrade (izuzev za potencijalno opasne djelatnosti), uz uvjet da:

- građevna parcela sa gospodarskom zgradom ne može biti veća od 0,2 ha, a poljoprivredne zgrade mogu biti kapaciteta do ukupno maksimalno 5 uvjetnih grla, a od kojih;
 - svinja, ovaca i koza ukupno maksimalno 2 uvjetna grla,
 - peradi i ostalih sitnih životinja maksimalno 1 uvjetno grlo.

Iznimno, na udaljenosti manjoj od 100 m od zgrada i građevina javne i društvene, ugostiteljsko-turističke i sportsko-rekreacijske namjene ili groblja, izgrađenih temeljem odredbi prijašnjih prostornih planova ili planiranih ovim Planom, ne može se odobriti izgradnja:

- manjih gospodarskih zgrada za bučne djelatnosti i/ili djelatnosti sa izvorima zagađenja izuzev poljoprivrednih zgrada kapaciteta do ukupno maksimalno 3 uvjetna grla, a od kojih;
 - svinja, ovaca i koza ukupno maksimalno 1 uvjetno grlo,
 - peradi i ostalih sitnih životinja maksimalno 1 uvjetno grlo,

s tim da iste, ukoliko to lokalni uvjeti dozvoljavaju, moraju biti smještene uz udaljeniju među građevne parcele, od gore navedenih zgrada i građevina.

Iznimno, ukoliko je u obiteljskoj kući ili stambenoj zgradi riješena samo jedna stambena jedinica, druga stambena jedinica se može riješiti i u potkrovlju manje gospodarske zgrade ili pomoćne građevine.

- pretežito stanovanje 2

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi jedna vikendica, obiteljska kuća, stambena zgrada, stambeno-poslovna zgrada, javna i društvena zgrada, športsko-rekreacijska građevina, te na istoj ili zasebnoj parceli manje gospodarske zgrade (izuzev za potencijalno opasne djelatnosti), uz uvjet da:

- građevna parcela sa manjom gospodarskom zgradom ne može biti veća od 0,5 ha, a poljoprivredne zgrade mogu biti kapaciteta do ukupno maksimalno 10 uvjetnih grla, od kojih;
 - svinja, ovaca i koza ukupno maksimalno 5 uvjetnih grla,
 - peradi i ostalih sitnih životinja maksimalno 3 uvjetna grla.

Izuzetno, na udaljenosti manjoj od 50 m od zgrada i građevina javne i društvene, ugostiteljsko-turističke i sportsko-rekreacijske namjene ili groblja, izgrađenih temeljem odredbi prijašnjih prostornih planova ili planiranih ovim Planom, ne može se odobriti izgradnja:

- gospodarskih zgrada za bučne djelatnosti i/ili djelatnosti sa izvorima zagađenja izuzev poljoprivrednih zgrada kapaciteta do ukupno maksimalno 5 uvjetnih grla, a od kojih;
 - svinja, ovaca i koza ukupno maksimalno 2 uvjetna grla,
 - peradi i ostalih sitnih životinja maksimalno 1 uvjetno grlo,

s tim da iste, ukoliko to lokalni uvjeti dozvoljavaju, moraju biti smještene uz udaljeniju među građevne parcele, od gore navedenih zgrada i građevina.

Iznimno, ukoliko je u obiteljskoj kući ili stambenoj zgradi riješena samo jedna stambena jedinica, druga stambena jedinica se može riješiti i u potkrovlju manje gospodarske zgrade ili pomoćne građevine.

- pretežito poljoprivredna gospodarstva

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi jedna vikendica, obiteljska kuća, stambena zgrada, stambeno-poslovna zgrada, javna i društvena zgrada, športsko-rekreacijska građevina, te na istoj ili zasebnoj parceli manje gospodarske zgrade, uz uvjet da:

- građevna parcela sa manjom gospodarskom zgradom ne može biti veća od 0,5 ha, a poljoprivredne zgrade mogu biti kapaciteta do ukupno maksimalno 50 uvjetnih grla, od kojih;
 - svinja, ovaca i koza ukupno maksimalno 20 uvjetnih grla,
 - peradi i ostalih sitnih životinja maksimalno 10 uvjetnih grla,

Izuzetno, na udaljenosti manjoj od 30 m od zgrada i građevina javne i društvene, ugostiteljsko-turističke i sportsko-rekreacijske namjene ili groblja, izgrađenih temeljem odredbi prijašnjih prostornih planova ili planiranih ovim Planom, ne može se odobriti izgradnja:

- manjih gospodarskih zgrada za bučne djelatnosti i/ili djelatnosti sa izvorima zagađenja i potencijalno opasne djelatnosti, izuzev poljoprivrednih zgrada kapaciteta do ukupno maksimalno 10 uvjetnih grla, od kojih;
 - svinja, ovaca i koza ukupno maksimalno 5 uvjetnih grla,
 - peradi i ostalih sitnih životinja maksimalno 3 uvjetna grla,

s tim da iste, ukoliko to lokalni uvjeti dozvoljavaju, moraju biti smještene uz udaljeniju među građevne parcele, od gore navedenih zgrada i građevina,

Iznimno, ukoliko je u obiteljskoj kući ili stambenoj zgradi riješena samo jedna stambena jedinica, druga stambena jedinica se može riješiti i u potkrovlju manje gospodarske zgrade ili pomoćne građevine.

4. Gospodarska namjena

- *poljoprivredna gospodarstva*

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi jedna obiteljska kuća, stambena zgrada ili stambeno-poslovna zgrada, više gospodarskih zgrada-poljoprivrednih (kapaciteta do 150 uvjetnih grla) i proizvodnih (samo u funkciji prerade i pakiranja poljoprivrednih proizvoda koji su u cijelosti ili pretežito proizvedeni na parceli ili na drugim parcelama istog vlasnika) i poslovnih (samo u funkciji upravljanja i praćenja proizvodnje na parceli, društvenog standarda korisnika parcele, te prodaje pretežito proizvoda koji su u cijelosti ili pretežito proizvedeni na parceli ili na drugim parcelama istog vlasnika).

- *proizvodna 1*

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi više proizvodnih zgrada i poslovnih zgrada (samo u funkciji upravljanja i praćenja proizvodnje na parceli, društvenog standarda korisnika parcele, te prodaje pretežito proizvoda koji su u cijelosti ili pretežito proizvedeni na parceli ili na drugim parcelama istog vlasnika).

- *proizvodna 2*

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi više proizvodnih zgrada, poslovnih zgrada i ugostiteljsko-turističkih zgrada (samo za tihe i čiste djelatnosti).

- *poslovna*

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi više poslovnih i ugostiteljsko-turističkih zgrada ili po jedna stambeno-poslovna zgrada i višestambeno-poslovna zgrada (samo za tihe i čiste djelatnosti).

- *ugostiteljsko turistička*

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi više ugostiteljsko-turističkih zgrada i sportsko-rekreacijskih građevina te poslovnih zgrada (samo u funkciji upravljanja i praćenja, te upotpunjavanja ugostiteljsko-turističke djelatnosti).

5. Javna i društvena namjena,

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi više javnih i društvenih, te poslovnih i ugostiteljsko-turističkih zgrada ili po jedna stambeno-poslovna i višestambeno-poslovna zgrada (isključivo za tihe i čiste djelatnosti) te više sportsko-rekreacijskih građevina.

6. Sportsko-rekreacijska namjena

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi više sportsko-rekreacijskih građevina, ugostiteljsko-turističkih zgrada i poslovnih zgrada (samo u funkciji upravljanja, praćenja i upotpunjavanja sportsko-rekreacijske djelatnosti).

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

7. Javne zelene površine

Na parceli javne zelene površine mogu se graditi spomenici, meteorološki i reklamni stupovi i panoji, te postavljati montažne zgrade poslovne i ugostiteljsko-turističke namjene (isključivo za tihe i čiste djelatnosti), ali koje ukupno ne smiju zauzeti više od 15% parcele.

8. Groblja

Na parceli groblja mogu se graditi grobnice, kapelice, mrtvačnice i spomenici, te više poslovnih zgrada (samo u funkciji upravljanja, praćenje i upotpunjavanja djelatnosti na parceli). Iznimno, u slučaju nepovoljnih lokalnih uvjeta (nagib terena preko 10%,...), kapelice, mrtvačnice, poslovne zgrade i parkirališta mogu se graditi i na susjednim parcelama.

Iznimno od odredbi stavka 1. ovog članka, formiranje građevnih parcela i građenje građevina prometne i ostale infrastrukture, te formiranje parcela javnih zelenih površina može se odobriti na svim naprijed navedenim osnovnim namjenama površina.

2.3.2. Povremeno stanovanje, stambena namjena, mješovita namjena-pretežito povremeno stanovanje, pretežito stanovanje 1, pretežito stanovanje 2 i pretežito poljoprivredna gospodarstva

Članak 51.

Veličina građevne parcele za izgradnju vikendice ne može biti manja od 250 m² niti veća od 2500 m², a maksimalni koeficijent izgrađenosti je 0,3.

Članak 52.

Minimalne veličine i maksimalni koeficijenti izgrađenosti građevnih parcela za izgradnju: vikendica, niskih stambenih zgrada, gospodarskih zgrada i manjih gospodarskih zgrada unutar zona stambene namjene i mješovite namjene-pretežito stanovanje 1, pretežito stanovanje 2 i pretežito poljoprivredna gospodarstva, a obzirom na način izgradnje i maksimalnu etažnost su:

NAČIN IZGRADNJE	ETAŽNOST	ŠIRINA (m)	DUBINA (m)	POVRŠINA (m ²)	KOEF. IZGR.
Samostojeći	S ili P + Pk	12,00	20,00	350,00	0,40
	S ili P + 1	14,00	25,00	450,00	0,30
	S ili P + 1 + Pk	16,00	25,00	500,00	0,30
	S ili P + 2	18,00	30,00	600,00	0,30
Dvojni	S ili P + Pk	10,00	20,00	300,00	0,50
	S ili P + 1	12,00	25,00	400,00	0,40
	S ili P + 1 + Pk	14,00	25,00	450,00	0,40
	S ili P + 2	16,00	30,00	550,00	0,40
Skupni	S ili P + 1 + Pk	6,00	20,00	150,00	0,60

Maksimalne veličine i maksimalni koeficijenti izgrađenosti građevnih parcela za više od 20% većih od minimalnih, a obzirom na način izgradnje su:

NAČIN IZGRADNJE	ETAŽNOST	ŠIRINA (m)	DUBINA (m)	POVRŠINA (m ²)	KOEF. IZGR.
Samostojeći	za sve etažnosti	50,00		3500,00	0,40
Dvojni		25,00	70,00	1400,00	0,40
Skupni		20,00	50,00	1000,00	0,40

Iznimno, kada je zbog izgradnje gospodarskih zgrada, te njihovih pomoćnih i pratećih građevina, zbog tehnoloških razloga neophodna veća širina i/ili kada je zbog izgradnje gospodarskih zgrada (izuzev poljoprivrednih), te njihovih pomoćnih i pratećih građevina, zbog tehnoloških razloga neophodna veća dubina građevne parcele, iste mogu biti i veće.

Iznimno, kada je građevna parcela izrazito nepravilnog oblika, ili kada se zbog lokalnih uvjeta ne može postići uvjetovana dubina ili širina, minimalna i maksimalna veličina građevne parcele je određena samo površinom iz gornjih tabela.

Članak 53.

Planom užeg područja ili Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Šandrovac, dijelovi građevinskih područja pojedinih naselja (izuzev dijelova registriranih, preventivno zaštićenih ili evidentiranih kao kulturna dobra) mogu se proglasiti zonama rezidencijalne izgradnje. U njima se mogu graditi samo niske stambene zgrade i pomoćne zgrade na samostojeći način te prateće građevine i elementi uređenja parcele.

Minimalna veličina građevne parcele za rezidencijalnu izgradnju je 2500 m², maksimalna veličina je 10000 m², a maksimalni koeficijent izgrađenosti je 0,2.

Članak 54.

Koeficijent izgrađenost građevnih parcela višestambenih i višestambeno-poslovnih zgrada ne može biti manji od 0,2 niti veći od 0,6.

2.3.3. Gospodarska namjena

Članak 55.

Unutar ovim Planom i planovima užeg područja utvrđenih površina gospodarske namjene-poljoprivredne, proizvodne 1 i proizvodne 2:

- minimalna veličina građevne parcele je 1000 m², minimalna širina je 20 m, a najveći omjer širine i dužine je 1 : 5,
- zgrade moraju biti udaljene od jedne bočne međe susjedne parcele najmanje jednu polovinu visine (V/2), ali ne manje od 6,0 m,
- međusobna udaljenost zgrada na susjednim građevnim parcelama ne može biti manja od jedne polovine visine (V/2), ali ne manje od 6,0 m,
- koeficijent izgrađenosti građevne parcele ne može biti manji od 0,1 niti veći od 0,6.

Zgrade za bučne djelatnosti i/ili djelatnosti sa izvorima zagađenja i potencijalno opasne djelatnosti od međa građevnih parcela drugih namjena, osim mješovite namjene-pretežito poljoprivredna gospodarstva, gospodarske namjene-proizvodne te prometne i druge infrastrukture moraju biti udaljene najmanje 10,0 m.

Članak 56.

Formiranje građevnih parcela i izgradnja građevina gospodarske namjene-poljoprivredne, proizvodne 1, odobravat će se na temelju idejnog rješenja izrađenog po ovlaštenoj osobi.

Idejnim rješenjem iz prethodnog stavka, ovisno o namjeni građevne parcele, te zgrada i građevina koje će se na njima graditi, mora biti određeno:

- veličina građevne parcele,
- položaj građevne parcele u odnosu na naselje, druge postojeće i planirane zgrade i građevine, vodne površine, područja posebnih uvjeta korištenja i posebnih ograničenja u korištenju, te dominantne smjerove vjetrova,
- vrste djelatnosti,
- tehnološka rješenja i kapaciteti, te broj, veličina i visina građevina,
- površine i razmještaj zgrada i građevina, te elementa uređenja parcele,
- pristup na javnu prometnu površinu,
- mogućnosti opremanja komunalnom infrastrukturom (naročito način sabiranja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i odlaganje otpada),
- potencijalni utjecaj na okoliš i mjere zaštite okoliša,
- druge elemente sukladno posebnim propisima.

Članak 57.

Koeficijent izgrađenosti građevnih parcela gospodarske namjene-poslovne i ugostiteljsko turističke ne može biti manji od 0,2 niti veći od 0,6.

2.3.4. Javna i društvena namjena

Članak 58.

Maksimalni koeficijent izgrađenosti građevnih parcela zgrada javne i društvene namjene je 0,6.

2.3.5. Javne zelene površine

Članak 59.

Postojeće javne zelene površine veće od 0,5 ha mogu se prenamjenjivati samo temeljem prostornog plana užeg područja. Maksimalni koeficijent izgrađenosti parcela javnih zelenih površina je 0,15, s tim da se u izgrađeno zemljište ne računaju građevine prometne infrastrukture.

Članak 60.

Formiranje parcela i uređenje javnih zelenih površina veličine preko 0,5 ha odobrvat će se na temelju idejnog rješenja izrađenog po ovlaštenoj osobi.

Idejnim rješenjem iz prethodnog stavka mora biti određeno:

- veličina parcele,
- odnos prema javnim prometnim površinama,
- pješačke komunikacije,
- položaj i veličina manjih poslovnih i javnih zgrada i građevina (kioska, paviljona, sanitarnih čvorova, fontana, dječjih igrališta,...),
- hortikulturno rješenje,
- drugi elementi sukladno posebnim propisima.

2.3.6. Sportsko - rekreacijska namjena

Članak 61.

Maksimalni koeficijent izgrađenosti građevnih parcela zgrada i građevina sportsko-rekreacijske namjene je 0,4 (ne računajući zatravljene površine).

2.4. IZGRADNJA IZVAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA

Članak 62.

Temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, osim za građevine utvrđene grafičkim dijelom ovog Plana, izvan građevinskog područja može se odobravati formiranje građevnih parcela:

- na površinama vrijednog obradivog tla;
 - prometne infrastrukture,
 - druge infrastrukture,
 - gospodarske namjene-površina za iskorištavanje mineralnih sirovina,
 - gospodarske namjene-poljoprivredne,
 - stambeno-gospodarskih sklopova u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti,
 - posebne namjene,
 - spomenika, manjih vjerskih zgrada i građevina (kapele, zvonare, raspela,...)
- na površinama ostalog obradivog tla i ostalog poljoprivrednog tla, šuma i šumskog zemljišta;
 - prometne infrastrukture,
 - uslužnih kompleksa uz županijske ceste,
 - druge infrastrukture,
 - groblja,
 - gospodarske namjene-površina za iskorištavanje mineralnih sirovina,
 - gospodarske namjene-poljoprivredne,
 - stambeno-gospodarskih sklopova u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti,

- rekreacijske namjene (i lovstva),
 - zdravstvene namjene,
 - posebne namjene,
 - zgrada i građevina za gospodarenje šumama,
 - spomenika, manjih vjerskih zgrada i građevina (kapele, zvonare, raspela,...)
- na površinama gospodarskih šuma i šuma posebne namjene;
- prometne infrastrukture,
 - druge infrastrukture,
 - gospodarske namjene-površina za iskorištavanje mineralnih sirovina,
 - rekreacijske namjene (i lovstva),
 - posebne namjene,
 - zgrada i građevina za gospodarenje šumama,
 - spomenika, manjih vjerskih zgrada i građevina (kapele, zvonare, raspela,...)

površine manje od 3,0 ha, te svih građevina navedenih u poglavlju 5. ovih Odredbi za provođenje. Minimalni razmak između na taj način formiranih građevnih parcela (izuzev prometne i ostale infrastrukture, te posebne namjene) je 300 m.

Članak 63.

Uvjeti za uređenje koridora i površina prometne i druge infrastrukture, te groblja utvrđeni su u odnosnim poglavljima ovih Odredbi za provođenje.

Članak 64.

Vrste i broj zgrada i drugih građevina koje se mogu graditi na svakoj građevnoj parceli iz članka 62. ovih Odredbi za provođenje propisuju se za:

1. Uslužne komplekse uz županijske ceste

Na jednoj građevnoj parceli osim (obvezne) benzinske crpke može se graditi više gospodarskih zgrada-poslovnih (samo u funkciji upravljanja i praćenja djelatnosti na površini) i ugostiteljsko-turističkih.

Koeficijent izgrađenosti ne može biti veći od 0,4.

2. Groblja

Na parceli groblja mogu se graditi grobnice, kapelica i mrtvačnice, te jedna poslovna zgrada (samo u funkciji upravljanja, praćenje i upotpunjavanja djelatnosti na parceli). Izuzetno, u slučaju nepovoljnih lokalnih uvjeta (nagib terena preko 10%, nemogućnost priključenja na potrebnu komunalnu i drugu infrastrukturu,...), kapelice, mrtvačnice, poslovne zgrade i parkirališta mogu se graditi i na susjednim parcelama, odnosno unutar građevinskog područja mješovite namjene-pretežito poljoprivredna gospodarstva ili javne i društvene namjene.

3. Gospodarsku namjenu-površine za iskorištavanje mineralnih sirovina

Na jednoj građevnoj parceli osim više bušotina i otvorenih kopova može se graditi više gospodarskih zgrada-proizvodnih (samo u funkciji prerade i pakiranja proizvoda koji su u cijelosti ili pretežito proizvedeni na površini) i poslovnih (samo u funkciji upravljanja i praćenja proizvodnje, te prodaje pretežito proizvoda koji su u cijelosti ili pretežito proizvedeni na površini ili na drugim površinama i parcelama istog vlasnika).

Koeficijent izgrađenosti ne može biti veći od 0,4.

4. Gospodarsku namjenu-poljoprivrednu

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi više gospodarskih zgrada-poljoprivrednih, proizvodnih (samo u funkciji prerade i pakiranja poljoprivrednih proizvoda koji su u cijelosti ili pretežno proizvedeni u kompleksu) i poslovnih (samo u funkciji upravljanja i praćenja proizvodnje, te prodaje

pretežito proizvoda koji su u cijelosti ili pretežito proizvedeni na površini), te jedna niska stambena zgrada (samo za potrebe stanovanja ili boravka djelatnika).

Građevna parcela ne može biti manja od 0,5 ha (izuzev ako je funkcionalno vezana na postojeću stambenu ili poljoprivrednu zgradu), a koeficijent izgrađenosti veći od 0,3.

5. Stambeno-gospodarske komplekse u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti

Na jednoj građevnoj parceli mogu se graditi ukupno najviše dvije obiteljske kuće, stambene zgrade ili stambeno-poslovne zgrade, više gospodarskih zgrada-poljoprivrednih, proizvodnih (samo u funkciji prerade i pakiranja poljoprivrednih proizvoda koji su u cijelosti ili pretežno proizvedeni u kompleksu), poslovnih (samo u funkciji upravljanja i praćenja proizvodnje, te prodaje pretežito proizvoda koji su u cijelosti ili pretežito proizvedeni na površini) i ugostiteljsko-turističkih zgrada te športsko-rekreacijskih građevina (samo u funkciji seoskog turizma).

Građevna parcela ne može biti manja od 1,0 ha, a koeficijent izgrađenosti veći od 0,3.

6. Rekreativnu namjenu (i lovstvo)

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi više športsko-rekreacijskih građevina, gospodarskih zgrada-poslovnih (samo u funkciji upravljanja i praćenja djelatnosti na površini) i ugostiteljsko-turističkih.

Koeficijent izgrađenosti ne može biti veći od 0,3.

7. Zdravstvenu namjenu

Na jednoj građevnoj parceli može se graditi više javnih i društvenih zgrada-zdravstvenih, gospodarskih zgrada-poslovnih (samo u funkciji upravljanja i praćenja djelatnosti na površini) i ugostiteljsko-turističkih, te športsko-rekreacijskih zgrada i građevina.

Građevna parcela ne može biti manja od 0,5 ha, a koeficijent izgrađenosti veći od 0,3.

8. Posebnu namjenu

Na jednoj ili više građevnih parcela može se raditi više građevina posebne namjene i u funkciji posebne namjene, sukladno odredbama posebnih propisa.

9. Zgrade i građevine za gospodarenje šumama

Na jednoj ili više građevnih parcela može se graditi više građevina za gospodarenje šumama i u funkciji gospodarenja šumama, sukladno odredbama posebnih propisa.

Članak 65.

Formiranje građevnih parcela i izgradnja građevina iz članka 62. odnosno 64. ovih Odredbi za provođenje odobravat će se na temelju idejnog rješenja izrađenog po ovlaštenoj osobi.

Idejnim rješenjem iz prethodnog stavka, ovisno o namjeni građevne parcele, te zgrada i građevina koje će se na njima graditi, mora biti određeno:

- veličina građevne parcele,
- položaj građevne parcele u odnosu na naselje, druge postojeće i planirane zgrade i građevine, vodne površine, područja posebnih uvjeta korištenja i posebnih ograničenja u korištenju, te dominantne smjerove vjetrova,
- vrste djelatnosti,
- tehnološka rješenja i kapaciteti, te broj, veličina i visina građevina,
- površine i razmještaj eksploatacijskih površina, zgrada i građevina te elemenata uređenja parcele,
- pristup na javnu prometnu površinu,
- mogućnosti opremanja komunalnom infrastrukturom (naročito način sabiranja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i odlaganje otpada),
- potencijalni utjecaj na okoliš i mjere zaštite okoliša,

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

- načine sanacije nakon prestanka korištenja,
- druge elemente sukladno posebnim propisima.

Članak 66.

Temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, osim građevina utvrđenih grafičkim dijelom ovog Plana, izvan građevinskog područja i bez formiranja posebne građevne parcele može se odobravati izgradnja građevina:

- na površinama ostalog obradivog tla i ostalog poljoprivrednog tla, šuma i šumskog zemljišta;
 - ostale infrastrukture,
 - kljeti,
 - spremišta alata,
 - građevina za uzgoj stoke na otvorenom,
 - staklenika i plastenika,
- na površinama gospodarskih šuma i šuma posebne namjene;
 - ostale infrastrukture,
 - građevina za potrebe gospodarenja šumama i u funkciji posebne namjene.

Članak 67.

Uvjeti za utvrđivanje trasa i izgradnju građevina ostale infrastrukture utvrđeni su u odnosnim poglavljima ovih Odredbi za provođenje.

Članak 68.

Kljeti su zgrade koje se grade u vinogradima i voćnjacima, a služe spremanju alata i poljoprivrednih proizvoda te sklanjanju i kraćem boravku ljudi, sa najviše dvije nadzemne etaže i najviše 50% netto građevne površine namijenjene boravku ljudi.

Kljeti maksimalne tlocrtnne površine 35 m² mogu se graditi u već podignutim vinogradima ili voćnjacima veličine 300 do 500 m².

Tlocrtna površina iz prethodnog stavka može se uvećati za 10 m² za svakih slijedećih 500 m² vinograda ili voćnjaka.

Članak 69.

Spremišta alata su zgrade koje se grade u vinogradima i voćnjacima, a služe spremanju alata i poljoprivrednih proizvoda, sa najviše jednom etažom.

Spremišta alata maksimalne tlocrtnne površine 15 m² mogu se graditi u već podignutim vinogradima ili voćnjacima veličine 200 do 500 m².

Tlocrtna površina iz prethodnog stavka može se uvećati za 10 m² za svakih slijedećih 500 m² vinograda ili voćnjaka.

Građevine za uzgoj stoke na otvorenom su građevine koje se grade na pašnjacima i livadama, a služe sklanjanju stoke i spremanju stočne hrane, sa najviše jednom etažom i maksimalne ukupne tlocrtnne površine 1/25 površine pašnjaka i/ili livade.

Članak 70.

Kljeti i spremišta alata grade se isključivo kao slobodnostojeće zgrade na građevinskom pravcu, ukoliko se isti može utvrditi.

Kljeti i spremišta alata od jedne međe prema bočnoj susjednoj parceli (u pravilu od sjeverne, sjeveroistočne ili sjeverozapadne, ali pod uvjetom da ne remete slijed izgradnje u "ulici") moraju biti udaljene najmanje 3,0 m. Iznimno, u postojećim gusto izgrađenim područjima uz suglasnost vlasnika predmetne susjedne parcele, udaljenosti može biti i manja.

Krovište se mora izvesti kao dvostrešno maksimalnog nagiba 45⁰, sa mogućnošću izvođenja "lastavičinog repa".

Članak 71.

Staklenici i plastenici su montažne građevine s prozirnim vanjskim stjenkama, a služe za uzgoj povrća, voća i cvijeća, sa najviše jednom etažom i od svih međa udaljene najmanje 2,0 m.

3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

3.1. POLJOPRIVREDA

Članak 72.

Razvoju poljoprivrede namijenjena su prvenstveno površine koje su ovim Planom utvrđene kao poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene i ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište.

Poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene razgraničeno je na vrijedno obradivo tlo i ostalo obradivo tlo, s tim da su površine manje od 10 ha, bez obzira na pedološki sastav, nagibe, katastarske kulture i klase, blizinu prometnica i druge karakteristike, prikazane i prostornoplanski se tretiraju kao istim okolno prevladavajuće tlo: ostalo obradivo tlo ili ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište.

U slučaju sumnje ili spora da li je neka rubno postavljena površina ostalo obradivo tlo ili ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište iz operativnih razloga smatrat će se da su:

- meliorirane oranice na rubu vrijednog obradivog tla	- vrijedno obradivo tlo
- oranice i vinogradi na rubu vrijednog obradivog tla	- ostalo obradivo tlo
- livade, pašnjaci i voćnjaci na rubu vrijednog obradivog tla	- ostalo obradivo tlo,
- livade, pašnjaci i voćnjaci na rubu ostalog obradivog tla	- ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište.

Članak 73.

Unutar granica građevinskog područja mogu se smještati samo gospodarske zgrade-poljoprivredne, veličine utvrđene u članku 50. ovih Odredbi za provođenje.

Izvan granica građevinskog područja mogu se graditi gospodarske zgrade-poljoprivredne, vlasnički i funkcionalno vezane na postojeću stambenu ili manju gospodarsku zgradu izgrađenu unutar granica građevinskog područja, a udaljene minimalno 30 m od pojasa izgradnje stambenih zgrada susjednih parcela i veličine do ukupno maksimalno 200% kapaciteta koji se može izgraditi unutar granica građevinskog područja od kojih:

- svinja, ovaca i koza ukupno maksimalno 50%,
- peradi maksimalno 25%.

Lokacije gospodarskih zgrada-poljoprivrednih (za bučne i nečiste djelatnosti), uz odredbe ovog Plana moraju zadovoljavati i odredbe odnosnih odluka Općine Šandrovac.

Članak 74.

Formiranje građevnih parcela gospodarske namjene-poljoprivredne, veličine preko 0,5 ha i stambeno-gospodarskih sklopova u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti može se odobriti samo uz dokaz vlasništva nad minimalno:

- na vrijednom poljoprivrednom tlu 10,0 ha,
- na ostalom obradivom tlu 5,0 ha,
- na ostalom poljoprivrednom tlu, šumi i šumskom zemljištu 2,0 ha

poljoprivrednog zemljišta u blizini istih.

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Članak 75.

Gospodarske zgrade-poljoprivredne mogu se graditi na slijedećim minimalnim udaljenostima:

kapacitet (uvjetnih grla)		
konja i krava	svinja, ovaca i koza	peradi i ostalih sitnih životinja
151 - 500	101 - 250	51 - 125
501 - 1000	251 - 500	126 - 250
1001 -	501 -	251 -

udaljenost (metara) od				
građevinskog područja ¹	građevinskog područja ²	građevinskog područja ³	državnih cesta	županijskih cesta
50	100	150	100	50
100	200	300	100	50
150	300	450	150	75

građevinsko područje¹:

građ. pod. i izgrađene ili ovim Planom planirane građevine izvan građ. podr. mješovite namjene-pretežito poljoprivredna gospodarstva, gospodarske namjene-poljoprivredna gospodarstva, proizvodne 1, površina za iskorištavanje mineralnih sirovina i poljoprivredne, ostale prometne i druge infrastrukture

građevinsko područje²:

ostale namjene

građevinsko područje³:

građ. pod. i izgrađene ili ovim Planom planirane građevine izvan građ. podr. povremenog stanovanja, stambene namjene, gospodarske namjene-proizvodne 2, poslovne i ugostiteljsko-turističke, javne i društvene namjene, sportsko-rekreacijske namjene, javnih zelenih površina, rekreacijske namjene i zdravstvene namjene

Iznimno, ukoliko je dio građevinskog područja naselja u vlasništvu iste osobe izdvojen i udaljen od ostalog građevinskog područja naselja više od 200 m, na zahtjev ili uz suglasnost vlasnika, udaljenost gospodarskih zgrada-poljoprivrednih od istoga može biti i manja.

Članak 76.

Poljoprivredno zemljište koje je služilo kao osnova za odobravanje izgradnje ili je na njemu izgrađena građevina, može se parcelirati isključivo na način da čestica na kojoj je odobrena izgradnja ili je izgrađena građevina i nadalje bude veća, od ovim Odredbama za provođenje, zahtijevane.

Članak 77.

Ekološka proizvodnja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda može se provoditi na svim površinama ovim Planom predviđenim za razvoj poljoprivrede, a posebno će se poticati unutar ovim Planom i/ili drugim dokumentima Općinskog vijeća Općine Šandrovac utvrđenog područja ekološke poljoprivrede.

Članak 78.

Ovim Planom je predviđena melioracija dijela hidromorfni tala, te komasacija i preparcelacija dijela prvenstveno vrijednih poljoprivrednih tala i ostalih obradivih tala. Konkretno lokacije utvrdit će se posebnim elaboratima, u skladu sa odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa, pri čemu treba voditi računa o prostornoplanerskim i krajobraznim aspektima istoga.

3.2. ŠUMARSTVO

Članak 79.

Razvoju šumarstva namijenjene su prvenstveno površine utvrđene ovim Planom kao šume isključivo osnovne namjene i ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište.

Šume isključivo osnovne namjene razgraničene su na: gospodarske šume, zaštitne šume i šume s posebnom namjenom, odgovarajućim odlukama o proglašenju i/ili prikazane u ovom Planu.

Gospodarske šume površine manje od 5 ha su ovim Planom prikazane kao istim okolno preovladavajuće tlo: ostalo obradivo tlo ili ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište, ali se prostornoplanerski tretiraju kao gospodarske šume.

Članak 80.

Šume isključivo osnovne namjene koriste se isključivo za gospodarenje u skladu sa odredbama posebnih propisa i izuzev za isto mogu se koristiti samo za formiranje građevnih parcela i izgradnju građevina utvrđenih temeljem ovih Odredbi za provođenje.

Postojeće šume isključivo osnovne namjene kojima se ovim Planom mijenja namjena, do privođenja istoj, koriste se isključivo za gospodarenje šumama (ne može se odobravati izgradnja objekata potrebnih za gospodarenje šumama izuzev protupožarnih prosjeka i vlaka).

Članak 81.

Ovim Planom je predviđeno organizirano pošumljavanje dijela površina razgraničenih kao ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište. Konkretno lokacije utvrdit će se posebnim elaboratima, u skladu sa odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa, pri čemu treba voditi računa o prostornoplanerskim i krajobraznim aspektima pošumljavanja.

3.3. EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Članak 82.

Grafičkim dijelom ovoga Plana utvrđene su površine i položaji površina za iskorištavanje energetske mineralnih sirovina.

Temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, moguće je odobriti i istraživanje i iskorištavanje energetske i ostalih mineralnih sirovina i izvan površina iz stavka 1. ovog članka.

Članak 83.

Nakon završene eksploatacije energetske i ostalih mineralnih sirovina ili trajnog obustavljanja radova, imatelj koncesije je dužan izvršiti sanacijske radove i privesti zemljište namjeni definiranoj ovim Planom.

Iznimno, temeljem Programa za unapređenje stanja u prostoru, zemljište se može privesti i drugoj namjeni, a sukladno odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa.

3.4. PROIZVODNA I POSLOVNA NAMJENA

Članak 84.

Građevne parcele, zgrade i prostori za obavljanje bučnih i/ili djelatnosti sa izvorima zagađenja i potencijalno opasnih djelatnosti se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana u pravilu smještaju izvan građevinskog područja, te unutar zona izdvojene namjene: gospodarske namjene-proizvodne 1 i građevinskih područja naselja mješovite namjene-pretežito stanovanje 2 i pretežito poljoprivredna gospodarstva, gospodarske namjene-poljoprivredna gospodarstva, proizvodne 1 i prometne i druge infrastrukture.

Članak 85.

Građevne parcele, zgrade i prostori za obavljanje tihih i čistih djelatnosti se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana u pravilu smještaju unutar zona izdvojene namjene: gospodarske namjene-proizvodne 2 i građevinskih područja naselja svih namjena izuzev povremeno stanovanje, ali ih treba pokušati koncentrirati u centralnim dijelovima naselja.

Prostori za obavljanje tihih i čistih djelatnosti mogu se uređivati i u sklopu stambenih i drugih zgrada, a u skladu sa odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa, ukoliko obavljanje djelatnosti ne ugrožava osnovnu namjenu zgrade.

3.5. UGOSTITELJSKO - TURISTIČKA NAMJENA

Članak 86.

Građevne parcele, zgrade i prostori ugostiteljsko-turističke namjene se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana u pravilu smještaju unutar građevinskih područja naselja, unutar površina svih namjena izuzev povremeno stanovanje, gospodarske namjene-proizvodne 1 i groblja, ali ih treba pokušati koncentrirati u centralnim dijelovima naselja i uz površine sportsko-rekreacijske namjene.

Članak 87.

U ovom planskom razdoblju posebno treba razvijati izletnički, seoski, lovni i ribolovni turizam, te drugu turističku ponudu za zadovoljavanje potreba grada Bjelovara i komplementarnu poslovnom turizmu Bjelovara.

4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Članak 88.

Građevne parcele, zgrade i prostori javne i društvene namjene se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana u pravilu smještaju unutar građevinskih područja naselja, na površinama javne i društvene namjene i mješovite namjene-pretežito stanovanje 1 i 2 i pretežito poljoprivredna gospodarstva, ali ih (posebno u seoskim naseljima) treba pokušati koncentrirati u centralnim dijelovima naselja.

Građevne parcele i građevine rekreacijske namjene se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana u pravilu smještaju izvan građevinskog područja naselja.

Članak 89.

Vrsta, broj i šira lokacija zgrada društvenih djelatnosti utvrđuju se mrežama djelatnosti temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, a u ovom planskom razdoblju ih treba maksimalno prilagoditi koncepciji razvoja rijetko naseljenih područja.

Članak 90.

Za izgradnju javnih i društvenih zgrada koriste se slijedeći orijentacijski normativi:

- za primarnu zdravstvenu zaštitu	0,10 m ² po stanovniku
- za djelatnost društvenih i kulturnih organizacija	0,20 m ² po stanovniku
- za javne djelatnosti (pošte, banke i sl.)	0,10 m ² po stanovniku
- za odgoj i obrazovanje	prema posebnim propisima

Navedeni normativi određuju najmanje potrebe kvalitetnog opremanja naselja pratećim sadržajima, no ukoliko postoji interes pojedinih investitora za izgradnjom, površina pratećih sadržaja može premašiti navedene normative.

5. UVJETI ZA UTVRĐIVANJE KORIDORA/TRASA I POVRŠINA PROMETNE I DRUGE INFRASTRUKTURE

5.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

Članak 91.

Postojeće ceste su u ovom Planu razvrstane temeljem odredbi važećih posebnih propisa, temeljem kojih je moguće izvršiti i promjene u razvrstaju, a koje imaju prostornoplanski učinak izmjena i dopuna ovog Plana.

Rekonstrukcija dionice ispravkom ili ublažavanjem loših tehničkih elemenata ceste ne smatra se promjenom trase.

Članak 92.

Temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, osim za građevine utvrđene grafičkim dijelom ovog Plana, može se odobravati formiranje građevnih parcela i građenje i drugih nerazvrstanih cesta i ulica.

Članak 93.

Za nerazvrstane ceste izvan građevinskih područja ovim Planom se utvrđuju slijedeće minimalne širine građevnih parcela:

- za dvosmjerni promet	6,0 m,
------------------------	--------

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

- za jednosmjerni promet 3,5 m,
- za poljske putove 2,5 m.

Članak 94.

Ulicom se smatra svaka cesta unutar građevinskog područja uz koju će se formirati građevne parcele, te na koju iste imaju izravan pristup.

Građevne parcele ulica se moraju formirati tako, da se unutar istih omogući izgradnja nogostupa, kanala za odvodnju oborinskih voda, te ostale infrastrukture, a po potrebi i stajališta autobusa, parkirališta i biciklističkih staza.

Članak 95.

Širine zaštitnih pojaseva javnih cesta utvrđene su posebnim propisima, a ovim Planom se, zbog prostornoplanerskih razloga, unutar građevinskog područja za postojeće i planirane javne ceste, nerazvrstane ceste i ulice utvrđuju slijedeći minimalni koridori, unutar kojih će se formirati građevna parcela ceste i/ili ulice:

- za javne ceste
 - za ostale državne ceste 16 m,
 - za županijske ceste 12 m,
 - za lokalne ceste 10 m,
- za javne i nerazvrstane ceste
 - za glavne gradske ulice 16 m,
 - za glavne gradske ceste i ostale ulice 10 m.
 - za ostale nerazvrstane ceste 8 m.

Iznimno, ukoliko to lokalni uvjeti zahtijevaju (postojeća parcelacija i izgradnja, nagibi terena,...), koridori ostalih nerazvrstanih cesta i ulica mogu biti i manji, ali ne manji od 6 m, osim koridora slijepih ulica čija dužina ne prelazi 200 m, koji mogu biti i manji, ali ne manji od 3,5 m.

Članak 96.

Priključak građevne parcele na ulicu se mora urediti tako da ne ugrožava i/ili ometa kolni i pješački promet, te da se oborinske vode sa građevinske parcele ne slijevaju na ulicu.

Članak 97.

Sve ulice moraju biti izvedene bez arhitektonskih barijera tako da na njima nema zapreka za kretanje niti jedne kategorije stanovništva.

Članak 98.

Građevine za parkiranje i/ili garažiranje osobnih automobila vlasnika i korisnika građevina izgrađuju se u pravilu istovremeno na istoj građevnoj parceli.

Građevine iz stavka 1. ovog članka iznimno se mogu, uz suglasnost nadležnih pravnih osoba sa javnim ovlastima i/ili sukladno odnosnoj odluci Općine Šandrovac, dijelom ili u cijelosti izgraditi ili osigurati i na javnoj prometnoj površini ili javnom parkiralištu.

Članak 99.

Na građevnoj parceli prometne infrastrukture mogu se graditi i sve cestovne građevine, spomenici, meteorološki i reklamni stupovi i panoi, te postavljati montažne zgrade, poslovne (isključivo za tihe i čiste djelatnosti) i ugostiteljsko-turističke namjene.

5.2. DRUGA INFRASTRUKTURA

Članak 100.

Namjena površina unutar koridora nadzemno i podzemno vođene infrastrukture utvrđena je u kartografskim prikazima broj 1 (Korištenje i namjena površine), te broj 4.a do 4.g (Građevinska

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

područja naselja), a formiranje građevnih parcela i izgradnja zgrada i građevina unutar koridora odobravat će se sukladno odredbama, smjernicama i kriterijima ovog Plana i posebnih propisa.

Članak 101.

Površine i koridori druge infrastrukture ovim su Planom utvrđeni načelno, a površine i trase će se utvrditi lokacijskim dozvolama temeljem idejnih rješenja izrađenih po ovlaštenoj pravnoj osobi ili na osnovu geodetskog snimka stvarnog stanja na terenu.

U slučaju utvrđivanja trasa različite infrastrukture unutar istog koridora, razmještaj vodova treba utvrditi dogovorno, sukladno odredbama posebnih propisa i pravilima struke. Tijekom postupka ishoda lokacijskih dozvola za izgradnju ovim Planom planiranih akumulacija moraju se riješiti načini izmještanja ili zadržavanja postojeće infrastrukture unutar inundacijskih pojaseva istih.

Prilikom utvrđivanja trasa kroz građevinsko područje izvan postojećih koridora, iste treba voditi uz međe građevnih parcela i približno paralelno istima, ili na drugi, po građevne parcele, najracionalniji način.

Članak 102.

Širine zaštitnih pojaseva postojeće i planirane ostale infrastrukture utvrđene su posebnim propisima i pravilima struke.

Do utvrđivanja vanjskih granica inundacijskih pojaseva po nadležnim tijelima i pravnim osobama, inundacijskim pojasom će se smatrati:

- kod uređenih inundacijskih pojaseva;
 - za državne i lokalne vode s obrambenim nasipima zemljište od vanjske nožice nasipa udaljeno 20 m izvan, odnosno 5 m unutar građevinskog područja naselja,
 - za državne i lokalne vode bez obrambenih nasipa i melioracijske kanale zemljište udaljeno 5 m od ruba reguliranog vodotoka ili melioracijskog kanala,
 - za akumulacije i retencije zemljište udaljeno 20 m od vanjske nožice pregradnog profila i nasipa akumulacije ili retencije, te zemljište uz vodotoke koji ulaze u akumulaciju 50 m uzvodno od ušća, zemljište od ruba akumulacije pri najvišem vodostaju udaljeno 10 m kod akumulacija za javnu vodoopskrbu, odnosno 5 m kod akumulacija za ostale namjene,
 - za ribnjake namijenjene sportu i rekreaciji za ribnjake u starim koritima i rukavcima zemljište udaljeno 5 m od ruba korita, za ribnjake sa nasipima zemljište udaljeno 5 m od vanjske nožice nasipa,
- kod neuređenih inundacijskih pojaseva;
 - za državne vode gdje se planiraju obrambeni nasipi zemljište od vanjske nožice planiranog nasipa udaljeno 20 m izvan, odnosno 5 m unutar građevinskog područja naselja,
 - za državne vode gdje se ne planiraju obrambeni nasipi zemljište od ruba vodotoka udaljeno 20 m izvan, odnosno 5 m unutar građevinskog područja naselja,
 - za državne vode gdje nije definirano uređenje inundacijskog pojasa zemljište unutar crte plavljenja dvadesetpetogodišnjim velikim vodama
 - za lokalne vode zemljište od obale vodotoka 20 m.

Članak 103.

Temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, osim za građevine utvrđene grafičkim dijelom ovog Plana, može se odobravati formiranje građevnih parcela i koridora te građenje slijedećih građevina ostale infrastrukture:

- poštanskih i telekomunikacijskih građevina;
korisničkih i spojnih vodova, mjesnih centrala te GSM i NMT baznih postaja,
- energetskih građevina;

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

lokalnih i distributivnih plinovoda i MRS-a, TS 10/0,4 sa priključcima na visokonaponsku i niskonaponsku elektroenergetsku mrežu,

- vodnogospodarskih građevina;
ostalih vodoopskrbnih cjevovoda i razvodne mreže vodovoda, ostalih odvodnih kanala i odvodne mreže kanalizacije, nasipa i obaloutvrda, ustava, te detaljne kanalske mreže melioracijske odvodnje, drenaže i građevine za zaštitu od erozija i bujica.

Svu infrastrukturu, iz stavka 1. ovog članka u pravilu treba smještati u koridore postojeće ili planirane prometne i ostale infrastrukture, izuzev, ukoliko bi to uzrokovalo neracionalno povećanje troškova izgradnje.

Unutar koridora postojeće ili ovim Planom planirane prometne i druge infrastrukture osim građevina iz stavka 1. ovog članka, može se odobravati i formiranje građevnih parcela i građenje:

- svih telekomunikacijskih vodova, regionalnih plinovoda i blok stanica, 20 (10) kV dalekovoda, magistralnih vodoopskrbnih cjevovoda i glavnih odvodnih kanala.

Članak 104.

Za izgradnju pojedinačnih građevina ostale infrastrukture izuzev vodnih građevina (antenske uređaje mobilne telefonije, trafostanice, redukcione stanice,...) ukoliko se ne grade na već formiranoj građevnoj parceli ili u sklopu zgrade druge namjene, mora se utvrditi zasebna građevna parcela, a treba ih smjestiti i izgraditi tako da ne remete sklad ruralne strukture naselja ili krajobraza.

Udaljenost građevina od međe građevne parcele iz stavka 1. ovog članka mora biti najmanje 1,0 m, osim ako odredbama posebnih propisa nije drugačije utvrđeno.

6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA TE PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA U KORIŠTENJU I PODRUČJA PRIMJENE POSEBNIH MJERA UREĐENJA I ZAŠTITE

6.1. PRIRODNA BAŠTINA

Članak 105.

Ovim Planom nije predložena (evidentirana) niti jedna površina za zaštitu temeljem odredbi posebnih propisa.

Članak 106.

U slučaju pokretanja postupka temeljem odredbi posebnih propisa, do donošenja akta o zaštiti i utvrđivanja mjera zaštite, sve zahvate unutar predloženih granica treba provoditi poštujući smjernice članka 108. ovih Odredbi za provođenje.

6.2. KULTURNA BAŠTINA

Članak 107.

Kulturna dobra zaštićena (registrirana i preventivno zaštićena) i ovim Planom predložena za zaštitu (evidentirana) temeljem odredbi posebnih propisa su:

napomena: **crvenom bojom ispisana su kulturna dobra nacionalnog i regionalnog značenja**

KRAJOLICI

Kulturni krajolik

Bilogora - Papuk (regionalno značenje - II. kategorija) **evidentirano**

SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

Arheološki lokaliteti i zone

Šandrovac Hajtićev Sto **evidentirano**

Prostorni plan uređenja Općine Šandrovac
ODREDBE ZA PROVOĐENJE

POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

Sakralne građevine

Crkve (župne, parohijske i crkve reformiranih)

Šandrovac župna crkva Pohođenja B.D. Marije evidentirano

Filijalne crkve i kapele

Lasovac zvonik evidentirano

Poklonci, zvonare, kalvarije, raspela, pilovi

Lasovac zvonik evidentirano

Ravneš poklonac evidentirano

Civilne građevine

Stambene građevine

Kašljavac vila Kašljavac evidentirano

Građevine javne namjene

Ravneš stara škola evidentirano

Šandrovac stara škola evidentirano

Povijesno - memorijalni spomenici

Ravneš spomeničko mjesto sa spomenikom i spomen pločom,
mjesto održavanja Konferencije KPH srušeno

Prostornoplanerske granice i/ili položaji svih gore navedenih registriranih, preventivno zaštićenih i evidentiranih kulturnih dobara prikazani su na kartografskom prikazu br. 3.a (Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora).

Sve katastarske čestice na kojima se nalaze registrirana, preventivno zaštićena ili evidentirana kulturna dobra nalaze se unutar prostornoplanerskih granica zaštite, a sve katastarske čestice koje direktno graniče sa istima (osim kulturnih krajolika i dijelova povijesnih naselja), nalaze se unutar prostornoplanerskih zona zaštite kulturnog dobra.

Prostornoplanerske granice, zone i mjere zaštite utvrđene ovim Planom vrijede do donošenja rješenja o preventivnoj zaštiti ili rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra.

Članak 108.

Za sve zahvate na evidentiranim kulturnim dobrima nacionalnog i regionalnog značaja (osim kulturnih krajolika) i unutar njihovih prostornoplanerskih granica i zona zaštite, ovim Planom se utvrđuje obveza provođenja postupka po nadležnim tijelima državne uprave, kao da su ista preventivno zaštićena.

Do donošenja rješenja o preventivnoj zaštiti ili rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnog dobra o svim zahvatima koji bi mogli prouzročiti promjene na ostalim evidentiranim kulturnim dobrima (osim kulturnih krajolika i dijela povijesnog naselja) i unutar njihovih prostornoplanerskih granica i zona zaštite nadležno tijelo državne uprave treba obavijestiti nadležno tijelo za zaštitu kulturne baštine, te ih provoditi poštujući mjere:

- za arheološke zone i lokalitete;
 - neutvrđivanja nove izgradnje na i u neposrednoj blizini zona i lokaliteta,
- za pojedinačna kulturna dobra;
 - održavanja kulturnog dobra i bližeg okoliša u izvornom stanju (ili što sličnijem) i obnavljanja izvornim (ili što sličnijim) materijalima, tehnikama i biljnim vrstama,
 - očuvanja izvornih funkcija ili prenamjene u druge odgovarajuće funkcije (što sličnije izvornim),
 - prilagođavanja nove izgradnje mikroambijentu, te zatečenim tlocrtnim i visinskim gabaritima,

- uređenja okućnica autohtonim biljnim vrstama i upotrebom tradicijskih oblika i materijala.

Članak 109.

Prethodnim mišljenjem ili drugim odgovarajućim aktom nadležnog tijela za zaštitu kulturne baštine, na površinama unutar granica zaštite kulturnih dobara, može se uvjetovati i izgradnja protivna pojedinim člancima ovih Odredbi za provođenje.

6.3. PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA U KORIŠTENJU

Članak 110.

Područja posebnih ograničenja u korištenju su utvrđena posebnim propisima (zaštitni pojasevi šuma, prometne i ostale infrastrukture,...), utvrđena ovim Planom (rezervati za izgradnju naselja u postplanskom razdoblju) i do donošenja odgovarajućih akata po ovlaštenim tijelima i pravnim osobama privremeno utvrđena ovim Planom (inundacijski pojasevi,...).

Unutar područja posebnih ograničenja u korištenju svi zahvati se mogu odobravati i provoditi isključivo temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa i/ili pribavljenih posebnih uvjeta i suglasnosti nadležnih tijela i pravnih osoba sa javnim ovlastima.

Članak 111.

Unutar prostornoplanerske zone zaštite vodocrpilišta zabranjuje se ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda, deponiranje otpada i građenje kemijskih proizvodnih postrojenja.

Članak 112.

Unutar rezervata za izgradnju naselja u postplanskom razdoblju, osim građevina utvrđenih grafičkim dijelom ovog Plana, može se odobravati formiranje građevnih parcela i/ili izgradnja samo građevina ostale infrastrukture.

6.4. PODRUČJA PRIMJENE POSEBNIH MJERA UREĐENJA I ZAŠTITE

Članak 113.

Planom utvrđena područja posebnih mjera uređenja i zaštite prikazana su na kartografskom prikazu br. 3.b "Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora".

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru i elaboratima izrađenim temeljem odredbi posebnih propisa treba predvidjeti mjere rekonstrukcije i sanacije.

7. POSTUPANJE S OTPADOM

Članak 114.

Na području Općine Šandrovac mora se uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom kojim se osigurava izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada, vrednovanje neizbježivog otpada i kontrolirano sakupljanje, skladištenje i odlaganje ostatka otpada.

Članak 115.

Sva nekontrolirana "dogovorna" i "divlja" odlagališta moraju se sanirati u skladu sa odredbama posebnih propisa i zatvoriti.

Članak 116.

Formiranje građevnih parcela i građenje ostalih građevina za postupanje s neopasnim otpadom se temeljem odredbi, smjernica i kriterija ovog Plana i posebnih propisa, a ovisno o namjeni,

može odobriti:

- za sakupljanje, predobradu, skladištenje i obradu korisnog otpada unutar, ovim Planom i planovima užih područja, utvrđenih površina gospodarske namjene-proizvodne 1,
- za sakupljanje, predobradu, skladištenje i obradu otpada biljnog porijekla unutar, ovim Planom, utvrđene zone izdvojene namjene, gospodarske namjene-proizvodne 1 i/ili izvan građevinskog područja,
- za sakupljanje otpada animalnog porijekla unutar, ovim Planom, utvrđene zone izdvojene namjene, gospodarske namjene-proizvodne 1,
- za skladištenje, obradu i odlaganje otpada animalnog porijekla izvan građevinskog područja.

8. MJERE SPREČAVANJA NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Članak 117.

Mjere sprečavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš, te sanacije i unapređenja okoliša i njegovih ugroženih dijelova provodit će se temeljem odredbi, smjernica i kriterija posebnih propisa, a većim dijelom su sadržane i u pojedinim člancima ovih Odredbi za provođenje.

Članak 118.

Unutar građevinskih područja naselja i u njegovoj neposrednoj blizini, te u područjima očuvanog okoliša, ne mogu se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili uporabom, neposredno ili potencijalno, ugrožavale okoliš i onečišćavale ga iznad graničnih vrijednosti, a u ostalim područjima iznad tolerantnih vrijednosti utvrđenih posebnim propisima.

Članak 119.

Potrebno je u skladu sa odredbama posebnih propisa sustavno kontrolirati sve postojeće gospodarske i druge pogone sa štetnom emisijom u okoliš, te odgovarajućim mjerama smanjivati negativne utjecaje.

9. MJERE PROVEDBE PLANA

9.1. OBVEZA IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

Članak. 120.

Ovim Planom nije utvrđena obveza izrade urbanističkih planova uređenja ili detaljnih planova uređenja, a potreba izrade se može utvrditi Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Šandrovac.

9.2. REKONSTRUKCIJA GRAĐEVINA ČIJA JE NAMJENA PROTIVNA PLANIRANOJ NAMJENI

Članak 121.

Na građevnim parcelama čija je sadašnja namjena protivna, ovim Planom, planiranoj, a ukoliko, Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru, zgrade izgrađene na njima nisu predviđene za rušenje ili prenamjenu, može se, radi osiguravanja neophodnih uvjeta života i rada, odobriti rekonstrukcija postojećih građevina i to za:

1. stambene zgrade;

- sanacija ili zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova zgrade u postojećim gabaritima,
- priključenje na komunalnu infrastrukturu, te sanacija ili zamjena svih priključaka i instalacija,

- dogradnja sanitarnih prostorija uz postojeće stambene zgrade koje nemaju iste izgrađene u svom sastavu, do najviše 12 m² netto građevinske površine,
 - dogradnja, odnosno nadogradnja stambene zgrade ili adaptacija tavanškog ili drugog prostora u stambeni, do najviše 75 m² ukupne netto građevinske površine stambenog prostora, uz uvjet da se ne poveća broj stanova,
 - prenamjena pojedinih prostora ili cijele zgrade, ali uz uvjet da nova namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe negativno na zdravlje ljudi u susjednim prostorima i zgradama, te da bitno ne povećava prometnu vrijednost zgrade,
 - izgradnja kosog krova kod zgrada s dotrajanim ravnim krovom,
 - izgradnja potpornih zidova kada je to potrebno zbog sanacije terena,
2. zgrade i građevine druge namjene;
- sanacija ili zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova zgrada i građevina,
 - priključenje na komunalnu infrastrukturu, te sanacija ili zamjena svih priključaka i instalacija,
 - dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i sličnih prostora do najviše 16 m² neto građevinske površine za zgrade do 100 m² netto građevinske površine, plus 2,5 m² na svakih slijedećih 50 m² netto građevinske površine zgrade,
 - sanacija, rekonstrukcija ili dogradnja svih prostora zbog uklanjanja nedostataka utvrđenih po nadležnim inspekcijama,
 - prenamjena pojedinih prostora ili cijele zgrade, ali uz uvjet da nova namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe negativno na zdravlje ljudi u susjednim prostorima i zgradama, te da bitno ne povećava prometnu vrijednost zgrade,
 - izgradnja kosog krova kod zgrada s dotrajanim ravnim krovom,
 - izgradnja potpornih zidova kada je to potrebno zbog sanacije terena,

10. MJERE ZAŠTITE OD RATNIH RAZARANJA I ELEMENTARNIH NEPOGODA

Članak 122.

Mjere zaštite od ratnih razaranja i elementarnih nepogoda provodit će se u skladu s odredbama posebnih propisa, a jednim dijelom su sadržane i u pojedinim člancima ovih Odredbi za provođenje.

Na cijelom području Općine Šandrovac planira se zaštita stanovništva u zaklonima, te prilagođavanjem pogodnih prirodnih objekata i drugih građevina za funkciju sklanjanja ljudi.

III.
DOKUMENTACIJA
I
SURADNJA

1. DOKUMENTACIJA

1.1. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA I PRAĆENJA STANJA U PROSTORU

- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje,
("Narodne novine" broj),
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje,
("Narodne novine" broj 50/99),
- Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije
Županijski zavod za prostorno uređenje, Bjelovar
("Županijski glasnik" broj 2/01),
- Regionalni prostorni plan (bivše) Bilogorsko-podravske regije
APZ PLAN, Zagreb 1977. godine
izvan snage,
- Prostorni plan (bivše) općine Bjelovar
Urbanistički institut SR Hrvatske, Zagreb
("Službeni glasnik" broj 5/91, 8/91 i 5/99),
- Osnove korištenja i zaštite prostora bivše općine Bjelovar
Urbanistički institut Hrvatske, Zagreb 1995. godine,
- Izvješće o stanju u prostoru Županije Bjelovarsko-bilogorske
"Službeni glasnik" broj 6/97,
- Izvješće o stanju u prostoru Općine Šandrovac,
"Službeni glasnik" broj 6/97,
- Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Županije Bjelovarsko-bilogorske
"Službeni glasnik" broj 6/97,
- Program mjera za unapređenja stanja u prostoru Općine Šandrovac,
"Službeni glasnik" broj 2/97,
- Program zaštite okoliša Bjelovarsko-bilogorske županije
IRI SISAK d.d.
("Službeni glasnik" broj 06/03),

1.2. STUDIJE

- Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske
("Narodne novine" broj 139/99),
- Strategija razvitka hrvatske poljoprivrede,
Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva u suradnji sa
Organizacijom za hranu i poljoprivredu UN, Zagreb 1995. godine,
- Državni plan za zaštitu voda ("Narodne novine" broj 8/99),
- Pregled stanja i zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti u Hrvatskoj
Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša, Zagreb 1999. godine,

- Strategija razvitka poljodjelstva Bjelovarsko-bilogorske županije Sveučilište u Zagrebu , Agronomski fakultet, Zagreb 1999. godine,
- Dugoročni razvitak gospodarstva Bjelovarsko-bilogorske županije Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet Rijeka, Rijeka 1999. godine,
- Planovi razvitka vodoopskrbe u prostoru Županije Bjelovarsko-bilogorske "HIDROPROJEKT - ING", Zagreb 1996. godine,
- Studija stanja šuma i šumskog zemljišta Bjelovarsko-bilogorske županije Milan Presečan, dipl. ing. šum., Bjelovar 1998. godine,
- Operativni plan obrane od poplava na državnim vodama za područje Županije Bjelovarsko-bilogorske (sliv "Česma-Glogovnica") sektor II,
- Vodoprivredna osnova rijeka sliva Česme i Glogovnica, Fakultet građevinskih znanosti Osijek u suradnji, Osijek 1990. godine,
- Idejni projekt magistralnog vodoopskrbnog sustava Bjelovarsko-bilogorske županije, "HIDROPROJEKT - ING" i "Hidroregulacija Bjelovar", Bjelovar 1999. godine,
- Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu Bjelovarsko-bilogorske županije,

1.3. OSTALI DOKUMENTI

- Konzervatorska podloga za Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije, Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel, Zagreb,
- Namjenska pedološka karta M 1 : 300000 Sveučilište u zagrebu, Agronomski fakultet, Zavod za pedologiju, Zagreb 1996. godine,
- Seizmološka karta za povratni period 50 do 10000 godina Geofizički zavod "Andrija Mohorovičić",
- Krajolik Sadržajna i metoda podloga Krajobrazne osnove Hrvatske Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja i Agronomski fakultet sveučilišta,
- Popis stanovništva 1991. godine Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske,
- Popis stanovništva 2001. godine Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske,
- Statistički ljetopisi, Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske,
- Naselja i stanovništvo SR Hrvatske, Mirko Korenčić, Zagreb 1979. godine,
- Brojenje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 1999. Hrvatska uprava za ceste, Zagreb 2000. godine,

2. SURADNJA

- Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja,
- Ministarstvo pomorstva, prometa i veza,
- Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva,
- Ministarstvo kulture,
- Ured državne uprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji;
Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove,
Služba za gospodarstvo, Pododsjek za statistiku,
- Državna geodetska uprava, Područni ured Bjelovar,
- Općina Šandrovac, Jedinstveni upravni odjel,
- Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Služba planiranja, pripreme i razvoja projekata, Zagreb,
- Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Vodnogospodarska ispostava za slivno područje Česma-Glogovnica, Bjelovar,
- Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma Bjelovar,
- Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma Bjelovar, Šumarija Bjelovar,
- Hrvatske ceste d.o.o., Sektor za studije i projektiranja, Odjel za studije, zakonsku i tehničku regulativu, Zagreb,
- T mobil d.o.o., Sektor za planiranje i razvoj sustava - T1, Zagreb,
- Hrvatska elektroprivreda d.d., Direkcija za prijenos, Sektor za tehničku potporu, Zagreb,
- Hrvatska elektroprivreda d.d., Sektor za razvoj, Zagreb,
- Hrvatska elektroprivreda d.d., Distribucijsko područje elektra Bjelovar, Bjelovar,
- HP - Hrvatska pošta d.d. Zagreb - Poštansko središte Bjelovar, Bjelovar,
- Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb - TKC Bjelovar, Bjelovar,
- PLINACRO d.o.o., Zagreb,
- VIPnet d.o.o., Odjel izgradnje, Zagreb,
- Metalprodukt d.d., Šandrovac,
- Županijska uprava za ceste Bjelovarsko-bilogorske županije,
- INA-NAFTAPLIN d.d., Zagreb,
- Osnovna škola Veliko Trojstvo,
- Osnovna škola Velika Pisanica,

KNJIGA 1.

TEKSTUALNI DIO

U V O D

- 0. OPĆI DIO**
- I. OBRAZLOŽENJA**
 - A. POLAZIŠTA**
 - B. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA**
 - C. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA**
- II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE**
- III. DOKUMENTACIJA I SURADNJA**

KNJIGA 2.

GRAFIČKI DIO

- 1. KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA**
- 2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI**
- 3. UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA**
- 4. GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA**

K N J I G A 2.

GRAFIČKI DIO:

1.	Korištenje i namjena površina	D.L. I.P. V.B. S.K.	M 1 : 25 000
2.	Infrastrukturni sustavi		
2.a	Pošta i telekomunikacije	D.L.	M 1 : 25 000
2.b	Energetski sustav	D.L.	M 1 : 25 000
2.c	Vodnogospodarski sustav	D.L.	M 1 : 25 000
3.	Uvjeti korištenja i zaštite prostora		
3.a	Uvjeti korištenja prostora	S.K.	M 1 : 25 000
3.b	Uvjeti korištenja prostora i područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite	I.P. S.K. V.B.	M 1 : 25 000
4.	Građevinska područja naselja		
4.a	Jasenik	V.B. S.K.	M 1 : 5 000
4.b	Kašljavac	V.B. S.K.	M 1 : 5 000
4.c	Lasovac	V.B. S.K.	M 1 : 5 000
4.d	Lasovac Brdo	V.B. S.K.	M 1 : 5 000
4.e	Pupelica	V.B. S.K.	M 1 : 5 000
4.f	Ravneš	V.B. S.K.	M 1 : 5 000
4.g	Šandrovac	V.B. S.K.	M 1 : 5 000